

Udvidet gennemgang

Et alternativ til revision?

Kandidatafhandling

Afleveringsdato: 18. november 2013

Antal anslag: 264.241

Antal normalsider: 116

Forfattere:

Thomas Boding

Mads Korning

Vejleder:

Jens Peter Thomassen

Censor:

John Andersen

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Indholdsfortegnelse

Executive summary	1
Anvendte forkortelser	2
 1 Indledning og problemformulering	3
1.1 Indledning	3
1.2 Problemformulering	4
 2 Metodiske overvejelser og struktur i afhandlingen	6
2.1 Metodiske overvejelser	6
2.2 Afgrænsning	7
2.3 Struktur i afhandlingen	8
2.4 Kapitelstruktur	9
2.5 Dataindsamling	11
2.6 Kildekritik	15
2.7 Anvendte begreber	15
2.8 Målgruppe	16
 3 Teoretisk grundlag for afhandlingen	18
3.1 Agent-principal teorien	19
3.2 Koalitionsmodellen	21
3.3 Forventningskløften	22
 4 Indholdet af revision og udvidet gennemgang	24
4.1 Kapitlets formål	24
4.2 Revision	24
4.3 Udvidet gennemgang	33
4.4 Sammenligning af revision og udvidet gennemgang	42
4.5 Delkonklusion	50
 5 Virksomhedernes holdning til udvidet gennemgang	52
5.1 Formål	52
5.2 Selvkritik	52
5.3 Analyse af besvarelsener	54
5.4 Delkonklusion	72
 6 Bankernes holdning til udvidet gennemgang	74
6.1 Formål	74
6.2 Analyse af interviews	74
6.3 Delkonklusion	86

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

7 Fordele og ulemper ved udvidet gennemgang	88
7.1 Formål.....	88
7.2 Fordele og ulemper	88
7.3 Alternativ til standarden	95
7.4 Delkonklusion	100
8 Konklusion.....	102
9 Perspektivering	106
10 Litteraturliste	109
Bilagsliste	112

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Executive summary

On 6 December 2012, the Danish Parliament adopted a new Danish assurance engagement standard designated “extended review”. The purpose of an extended review is to provide reporting class B enterprises with an alternative to an audit reducing the administrative burden while assuring the stakeholders of the accuracy of the disclosures in the financial statements.

To assess whether an extended review is a real alternative to an audit, we have analysed how the two assurance engagements are different from one another. In addition, we have examined how Danish enterprises and banks approach the extended review and on this basis analysed the advantages and disadvantages of an extended review. In this connection we have outlined how to optimise the assurance engagement standard and discussed what a likely alternative to an extended review could be.

Based on our analysis of the two assurance engagements, we can establish that the auditor’s extended review report resembles the auditor’s report and that the conclusion and the audit opinion are both phrased positively. The principal difference between an audit and an extended review is that the auditor expresses reasonable assurance in an audit whereas the auditor only expresses limited assurance and additional assurance in an extended review.

The particular level of assurance provided in an extended review is also a key issue to the banks. Our examination among the banks shows that the majority of them will not accept an auditor’s extended review report as they, based on the work performed, do not regard the assurance provided in an extended review as sufficient.

The fact that the banks do not regard the assurance provided in an extended review as sufficient means that an extended review is not a real alternative to an audit. Our examination among the enterprises also shows that only 4% of the enterprises asked have decided on an extended review of the financial statements for the coming financial year in spite of 40% of the respondents consider an extended review to be a good alternative to an audit. However, the enterprises’ rejection of an extended review is not only caused by the banks’ view on the matter, but also by the fact that the enterprises have little knowledge of extended reviews. The enterprises lack more information about extended reviews, including the level of assurance provided by an auditor’s extended review report.

Consequently, the lack of clarity in the level of assurance provided by an auditor’s extended review report is a great disadvantage to extended reviews for which reason we recommend that the concept moderate assurance be implemented to extended reviews. However, an extended review also has various advantages, e.g. that the enterprises have the possibility of a review of their financial statements that is less in scope than an audit.

Yet, we believe that a better alternative to an audit would be to raise the limits thus the enterprises, which at present can opt for either an audit or an extended review, instead are given an option to opt for a review according to ISRE 2400 (revised). This will reduce both the administrative burden and the audit costs of the enterprises while allowing them individually to opt for the performance of agreed-upon procedures according to ISRS 4400 if needed.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Anvendte forkortelser

FSR: Foreningen af statsautoriserede revisorer/FSR – danske revisorer

REVU: Revisionsteknisk udvalg i FSR

DI: Dansk Industri

ERST: Erhvervsstyrelsen

ÅRL: Årsregnskabsloven

RL: Revisorloven

ISA: International Standard on Auditing

IAASB: The International Auditing and Assurance Standards Board

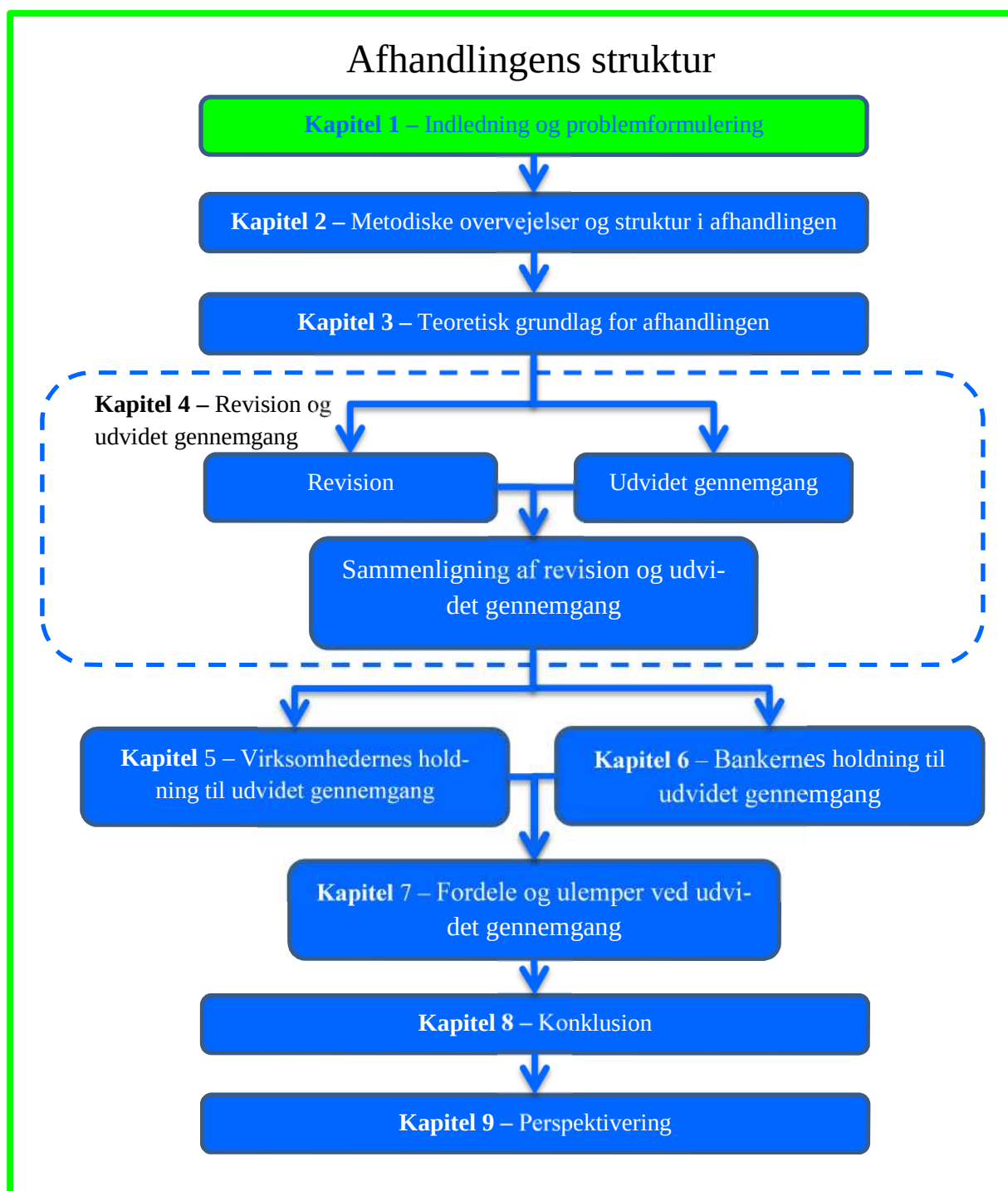
ISRE: International Standards on Review Engagements

ISAE: International Standards on Assurance Engagements

ISRS: International Standards on Related Services

Erklæringsbekendtgørelsen: Bekendtgørelse 2013-04-17 nr. 385 om godkendte revisorers erklæringer

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

1 Indledning og problemformulering

1.1 Indledning

Den 6. december 2012 vedtog Folketinget en ny erklæringsstandard kaldet udvidet gennemgang¹.

Standarden udvidet gennemgang skal ses som et alternativ til revision for mindre virksomheder. Formålet med standarden er at skabe balance mellem de samfundsmæssige hensyn til at gøre det lettere at drive virksomhed og hensynet til at bevare en fornuftig kvalitet og troværdighed i den information, som virksomhederne videreformidler².

Indførelsen af udvidet gennemgang betyder, at virksomheder, der aflægger årsregnskab efter årsregnskabslovens bestemmelser for virksomheder i regnskabsklasse B, nu frit kan vælge, om disse vil have foretaget revision eller udvidet gennemgang. Dermed kan denne type virksomheder i højere grad vælge at få foretaget en gennemgang, der er tilpasset virksomheden og virksomhedens regnskabsbrugerens behov.

En lempelse af de administrative byrder for mindre selskaber har også tidligere været på den politiske dagsorden. I Europa har der i de seneste år været en stigende politisk interesse i at lempe de administrative byrder for denne type virksomheder. I den forbindelse har der været fokus på den lovpligtige revision, hvilket har betydet, at denne er fjernet for mindre virksomheder i de fleste europæiske lande³. Dette gælder også for Danmark, hvor de helt små virksomheder siden 2006 har haft mulighed for at fravælge revision, og dermed har kunnet aflægge deres årsrapport uden erklæring fra en tredjemand⁴.

¹ Lov nr. 1232 af 18. december 2012

² <http://www.ft.dk/samling/20121/lovforslag/L26/index.htm>

³ Revision & Regnskabsvæsen nr. 6, juni 2013, side 66

⁴ http://erhvervsstyrelsen.dk/fravalg_af_revision

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

I 2010 blev grænserne hævet yderligere, således at virksomheder i regnskabsklasse B, der har en balancesum på mindre end 4 mio.kr., en omsætning på mindre end 8 mio.kr., og mindre end 12 ansatte i dag er fritaget for revision⁵.

En anden ting, der igennem flere år er blevet diskuteret både nationalt og internationalt, er de mindre virksomheders økonomiske omkostninger i forbindelse med en revision. En revision foretages på baggrund af 37 internationale revisionsstandarder uanset virksomhedens størrelse, og i den forbindelse kan det diskuteres, om det giver mening, at det er de samme standarder, der gælder for revision af henholdsvis en børsnoteret virksomhed og en lille entreprenørvirksomhed, eller om dette blot udsætter de mindre virksomheder for unødvendigt høje omkostninger i forbindelse med gennemgangen af deres årsregnskaber. Interessenternes informationsbehov vil nemlig være vidt forskelligt, afhængig af om der er tale om årsrapporten for f.eks. Mærsk eller en lille entreprenørvirksomhed.

De små virksomheders omkostninger ved revision har også været i fokus i forbindelse med indførelsen af udvidet gennemgang i Danmark. Erhvervs- og Vækstministeriet hævdede i forbindelse med lanceringen af standarden, at de virksomheder, som standarden er relevant for, fremadrettet kan forvente at spare ca. 25 pct. af udgifterne til revision. Det vil ifølge Erhvervs- og Vækstministeriet betyde, at den samlede besparelse, hvis den nye standard anvendes i alle de mindre virksomheder, der i dag er omfattet af lovpligtig revision, samlet vil udgøre 130 mio.kr. årligt for de i alt ca. 35.000 klasse B-virksomheder⁶.

1.2 Problemformulering

Som nævnt i indledningen er udvidet gennemgang indført som et alternativ til revision, således at den administrative byrde for mindre virksomheder lettes. Men hvis den administrative byrde skal mindskes, og de mindre virksomheder skal opnå de besparelser, der er lagt op til i forbindelse med introduktionen af udvidet gennemgang, kræver det, at erklæringsstandardens også i praksis anses som et alternativ til revision.

For at kunne vurdere om udvidet gennemgang egentlig er et alternativ til revision, er det relevant at undersøge forskellene mellem udvidet gennemgang og revision, herunder bl.a. hvilken grad af sikkerhed de to erklæringstyper hver især giver.

⁵ http://erhvervsstyrelsen.dk/fravalg_af_revision (fritagelsen gælder for virksomheder, der ikke overskrider 2 af de 3 størrelsesgrænser i 2 på hinanden følgende år)

⁶ Erhvervs- og Vækstministeriets "Fakta om indsatsen for enklere regler", marts 2012, s. 2.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Derudover er det interessant at afdække virksomhedernes holdning til udvidet gennemgang, og undersøge om deres opfattelse af udvidet gennemgang stemmer overens med den gældende regulering. Det vil også være interessant at undersøge, hvor mange virksomheder der har valgt udvidet gennemgang for det kommende regnskabsår – nu hvor de for første gang har haft muligheden – samt undersøge årsagen til deres valg/fravalg.

Foruden ovenstående anser vi det også som interessant at undersøge holdningen til udvidet gennemgang blandt virksomhedernes interessenter. For hvis virksomhedernes interessenter sidestiller udvidet gennemgang med review, eller hvis de forsat efterspørger et regnskab, der indeholder en traditionel revisionspåtegning, bliver virksomhederne nødt til at fastholde revision af deres årsregnskab, og dermed vil udvidet gennemgang ikke være et egentligt alternativ til revision, hvilket i praksis vil gøre standarden overflødig.

Derfor vil vi undersøge, hvordan virksomhedernes interessenter forholder sig til udvidet gennemgang, og i den forbindelse har vi valgt udelukkende at fokusere på bankerne. Dette har vi valgt, da vi antager, at bankerne stiller de skrappeste krav til revisors erklæring, hvorfor en revisorerklæring, som accepteres af bankerne, derfor også må formodes at blive accepteret af de øvrige interessenter.

På baggrund af virksomhedernes og bankernes holdning til udvidet gennemgang vil vi afslutningsvist analysere, hvilke positive elementer og udfordringer der findes i standarden om udvidet gennemgang, og om standarden eventuelt kan optimeres. Derudover vil vi også diskutere om der eventuelt findes et bedre alternativ.

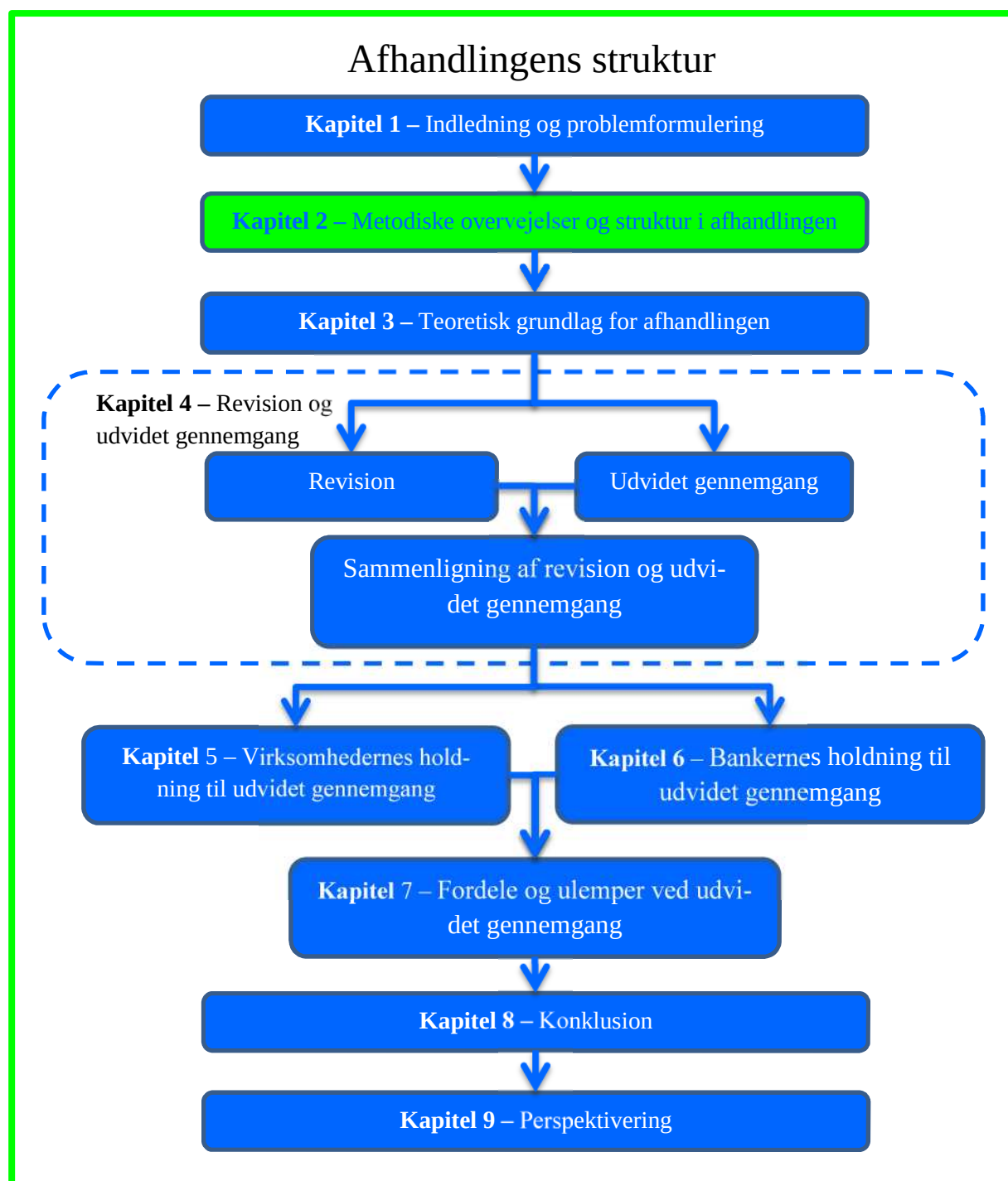
Med udgangspunkt i ovenstående er følgende problemformulering formuleret.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

For at kunne besvare problemformuleringen baseres analysen på nedenstående underspørgsmål.

1. Hvordan adskiller udvidet gennemgang sig fra revision?
2. Hvad er virksomhedernes holdning til udvidet gennemgang?
3. Hvad er bankernes holdning til udvidet gennemgang?
4. Hvilke fordele og ulemper findes der i forbindelse med udvidet gennemgang, hvordan kan standarden eventuelt optimeres, og findes der et bedre alternativ?

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

2 Metodiske overvejelser og struktur i afhandlingen

Formålet med dette kapitel er at beskrive og begrunde valget af metode i afhandlingen.

2.1 Metodiske overvejelser

Der er valgt en eksplorativ⁷ tilgang i afhandlingen, da formålet er at opnå en forståelse af, hvordan virksomhederne og deres interessenter forholder sig til udvidet gennemgang.

Analysen af indholdet af både udvidet gennemgang og revision vil primært tage udgangspunkt i gældende lovgivning, bekendtgørelser og standarder. Fokus vil primært være rettet mod hvilke handlinger, det er påkrævet, at revisor udfører ved henholdsvis revision og udvidet gennemgang, samt hvilken grad af sikkerhed revisor erklærer sig med. Graden af sikkerhed i revisors erklæring er relevant, i forhold til hvor stor tillid regnskabsbrugere kan have til årsregnskabet indhold.

Undersøgelsen af virksomhederne og bankernes holdning til udvidet gennemgang er designet som et survey-studie⁸ i form af en spørgeskemaundersøgelse og en række interviews. For virksomhederne er der tale om et standardiseret spørgeskema, hvor respondenterne er valgt ved en enkel, tilfældig udvælgelse ud fra et Web-Direct udtræk, som er nærmere beskrevet i afsnit 2.5.1.1. Der er tale om indhentelse af primære data af både kvalitativ og kvantitativ karakter⁹, da der både spørges til respondenternes personlige holdninger og fakta vedrørende deres virksomheder.

Analysen vil til dels indeholde subjektive elementer, da en del af undersøgelsen vil handle om virksomhedernes og bankernes holdning til udvidet gennemgang. Derudover vil analysen også indeholde objektive elementer, da det blandt andet undersøges, om virksomhederne har valgt revision eller udvidet gennemgang.

⁷ Den skinbarlige virkelighed, side 22

⁸ Den skinbarlige virkelighed, side 114

⁹ Den skinbarlige virkelighed, side 152

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

2.2 Afgrænsning

I dette afsnit forklares de afgrænsninger, der er foretaget i forbindelse med afhandlingen.

Da afhandlingen omhandler udvidet gennemgang i forhold til revision, er der foretaget en afgrænsning, således at afhandlingen udelukkende vedrører virksomheder, der kan vælge mellem udvidet gennemgang eller revision. Dermed betyder afgrænsningen, at der ikke vil blive fokuseret på virksomheder i regnskabsklasse B, der har mulighed for helt at fravælge revision. Afhandlingen vil således fokusere på selskaber, der tilhører regnskabsklasse B, med en balancesum på mere end 4 mio.kr., en omsætning på mere end 8 mio.kr. og mere end 12 ansatte¹⁰.

I afhandlingen er virksomhedernes interesser afgrænset til primært at være bankerne, da det er den interessant, som antages at stille de strengeste krav til årsrapporten. Derudover vurderes banken at være altafgørende for de fleste virksomheders fortsatte drift, da det er banken, der stiller virksomhedens kreditfaciliteter til rådighed.

Som nævnt i indledningen hævdede Erhvervs- og Vækstministeriet i forbindelse med lanceringen af udvidet gennemgang, at de virksomheder, der fremadrettet vælger udvidet gennemgang, kan forvente en besparelse på 25% i forhold til deres nuværende revisionshonorar. At analysere hvorvidt dette udsagn er korrekt, har vi valgt at afgrænse os fra i denne afhandling, da dette vil kræve en undersøgelse af, hvordan ministeriet er kommet frem til netop denne besparelse, hvilke parametre der ligger til grund for beregningen, om det er realistisk etc. Derudover vil en sådan analyse kræve en dybdegående undersøgelse af, om revisors reducerede arbejdsmængde ved udvidet gennemgang ligeledes vil underbygge en reduktion af revisionshonoraret på 25%, og dette kan i sig selv udgøre en kandidatafhandling.

I forbindelse med gennemgangen af henholdsvis revision og udvidet gennemgang har vi valgt at afgrænse os således, at kun blanke påtegninger diskuteres. Afhandlingen vil derfor ikke beskæftige sig med påtegninger, der indeholder forbehold eller supplerende oplysninger eller drøfter problemstillingerne i forbindelse med disse.

¹⁰ 2 af de 3 størrelsesgrænser skal være overskredet i 2 på hinanden følgende år.

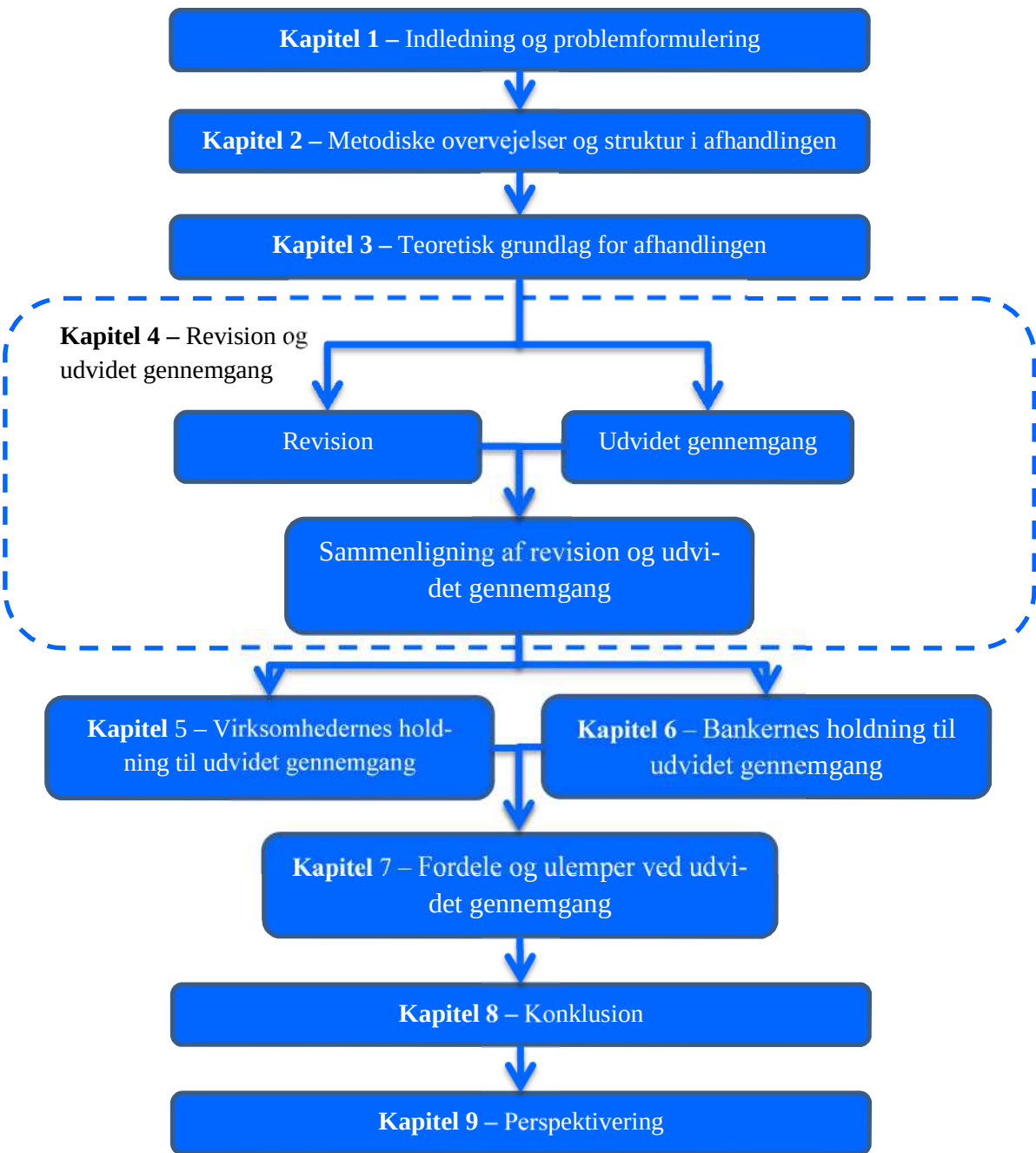
Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

2.3 Struktur i afhandlingen

I figur 2.3.1 er udarbejdet en grafisk præsentation af afhandlingens opbygning, som har til formål at tydeliggøre sammenhængen i afhandlingen. Figuren skal læses oppefra, og kapitelnumrene er angivet ud for hver del af afhandlingen.

Figur 2.3.1

Afhandlingens struktur

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

2.4 Kapitelstruktur

Dette afsnit har til formål at uddybe figur 2.3.1 ved at give en kort beskrivelse af indholdet i hvert kapitel i afhandlingen.

Kapitel 1 – Indledning og problemformulering:

Kapitlet er et introduktionskapitel, som har til formål at beskrive opgavens fokus, hvilket leder op til afhandlingens problemformulering.

Kapitel 2 – Metodiske overvejelser og struktur i afhandlingen:

I dette kapitel introduceres afhandlingens fremgangsmetoder, foretagne afgrænsninger, dataindsamling samt målgruppe.

Kapitel 3 – Teoretisk grundlag for afhandlingen:

Dette kapitel har til formål at introducere de valgte teorier i afhandlingen samt begrunde, hvorfor netop disse teorier er valgt. Der vil især blive fokuseret på, hvad teorierne kan fortælle, og hvori deres begrænsninger ligger.

Kapitel 4 – Indholdet af revision og udvidet gennemgang:

Kapitlet benyttes til at undersøge gældende regulering for henholdsvis revision og udvidet gennemgang for at kunne besvare underspørgsmål 1 i problemformuleringen. Fokus vil især ligge på, hvilke handlinger revisor skal udføre, og hvilken grad af sikkerhed erklæringen udtrykker. Herudover foretages en sammenligning af de to erklæringstyper, og samlet skal dette kapitel være med til at danne grundlag for analysen af, hvilke fordele og ulemper der findes ved udvidet gennemgang.

Kapitel 5 – Virksomhedernes holdning til udvidet gennemgang:

I dette kapitel analyseres resultaterne af de udsendte spørgeskemaer. Formålet er at klarlægge virksomhedernes opfattelse af den samlede værdi af en udvidet gennemgang sammenlignet med en revision. Dette skal danne grundlag for at besvare underspørgsmål 2 i problemformuleringen.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Kapitel 6 – Bankernes holdning til udvidet gennemgang:

I dette kapitel analyseres resultaterne af de foretagne interviews. Formålet er at analysere bankernes opfattelse af den samlede værdi af udvidet gennemgang i forhold til revision. Dette skal danne grundlag for at besvare underspørgsmål 3 i problemformuleringen.

Kapitel 7 – Fordele og ulemper ved udvidet gennemgang

I dette kapitel samles resultaterne fra kapitel 4, 5 og 6 for at kunne foretage en samlet analyse af, hvilke fordele og ulemper som henholdsvis virksomhederne og bankerne oplever ved udvidet gennemgang. I den forbindelse inddrages FSR's argumenter for, hvorfor erklæringsstandarden har fået den nuværende udformning, da dette er et interessant indspark i en sådan diskussion. Derudover vil vi i dette kapitel diskutere hvordan erklæringsstandarden eventuelt kan optimeres, og om der eventuelt findes et bedre alternativ. Samlet set vil kapitlet danne grundlag for at besvare problemformuleringens underspørgsmål 4.

Kapitel 8 – Konklusion:

I dette kapitel konkluderes det, om den nye erklæringsstandard vedrørende udvidet gennemgang er overflødig eller den er et alternativ til revision, og dermed besvares den overordnede problemformulering.

Kapitel 9 – Perspektivering:

I dette kapitel vil vi diskutere, hvilke forhold der kan være afgørende for, om udvidet gennemgang bliver en succes i fremtiden, samt drøfte hvilke løsninger, der eventuelt kunne overvejes i denne forbindelse.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

2.5 Dataindsamling

2.5.1 Primære data

I nedenstående afsnit har vi redegjort for vores valg af primære data.

2.5.1.1 Spørgeskemaer

Vi har valgt at sende spørgeskemaer til 1000 virksomheder i regnskabsklasse B¹¹, som har mulighed for at vælge udvidet gennemgang¹². Hermed forventes at kunne indhente et tilstrækkeligt analysegrundlag til at kunne besvare den del af problemformuleringen, der vedrører virksomhedernes holdning til udvidet gennemgang. Spørgeskemametoden er valgt, da det giver mulighed for at indhente oplysninger fra en forholdsvis stor population¹³. Det er endvidere valgt primært at benytte låste svarmuligheder, dog med mulighed for at respondenterne kan uddybe deres svar.

For at udvælge en stikprøve af virksomheder til spørgeskemaundersøgelsen er der indhentet udtræk fra Web-Direct¹⁴, da der herved er mulighed for at trække data direkte ud i Excel. Fra databasen er følgende oplysninger trukket: CVR-nr., e-mail-adresse samt omsætning, balancesum og antal ansatte i seneste regnskabsår.

Der blev foretaget tre udtræk for at sikre, at alle klasse B-virksomheder, som har mulighed for at vælge udvidet gennemgang, indgik. I det første udtræk søgtes på virksomheder med 12 – 50 ansatte og en omsætning på 8 – 72 mio.kr. I det andet udtræk søgtes på virksomheder med en omsætning på 8 – 72 mio.kr. og en balancesum på 4 – 36 mio.kr. I det tredje udtræk søgtes på virksomheder med 12 – 50 ansatte og en balancesum på 4 – 36 mio.kr. Endelig blev alle tre lister lagt sammen og dubletter blev fjernet¹⁵.

¹¹ Bilag 6 viser en kopi af det udsendte spørgeskema

¹² Dvs. selskaber, der ikke overskrider 2 af følgende 3 kriterier i 2 på hinanden følgende år: balancesum mellem 4-32 mio.kr., omsætning mellem 8-72 mio.kr. og mellem 12-50 ansatte.

¹³ Undersøgelsessoftwaren SurveyXact, som er tilgængelig via CBS Library, er benyttet.

¹⁴ Web-Direct er en database over danske virksomheder

¹⁵ Listen kan rekvireres hos afhandlingens forfattere

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Der blev udelukkende sendt spørgeskemaer til aktie- og anpartsselskaber for at undgå at komme til at udvælge virksomheder i regnskabsklasse A. Derudover viste det sig nødvendigt at tilpasse den samlede liste yderligere, da det ikke var alle virksomheder, hvor antallet af ansatte og e-mailadresse fremgik. Ud fra den endeligt tilpassede liste blev 1.000 virksomheder valgt til spørgeskemaundersøgelsen, hvilket vurderes som et særdeles solidt datagrundlag¹⁶.

Inden udsendelsen af spørgeskemaerne var der en forventning om en svarprocent på ca. 10 til 15, da der er benyttet postspørgeskemaer¹⁷, som er udsendt via e-mail. Nogle af fordelene ved denne metode er, at det er bekvemt for respondenterne at svare, når det passer dem, og det giver mulighed for at spørge en stor mængde af virksomheder. Herudover er det nemt at efterbehandle de indsamlede data.

Ulemperne ved denne metode består derimod i, at der ofte vil være en lav svarprocent, og at det ikke er muligt for respondenterne at få uddybet spørgsmålene, hvis de er i tvivl om betydningen. En anden ulempe er, at der ikke er mulighed for at spørge nærmere ind til respondenternes svar og få uddybende forklaringer.

Der er primært tale om lukkede svarmuligheder, men respondenterne har i en række spørgsmål mulighed for at uddybe deres svar.

Spørgeskemaet er konstrueret med henblik på, at det ikke må være for langt og uoverskueligt. For at sikre dette er det elektroniske spørgeskema designet, så respondenter kun ser de relevante spørgsmål. Dette er foretaget ved at programmere skemaet, så det automatisk springer videre til det næste relevante spørgsmål afhængig af svaret på f.eks. spørgsmålet om, hvorvidt respondenter er bekendt med udvidet gennemgang.

De første spørgsmål vedrører virksomhedens hovedaktivitet, og om virksomheden har optaget lån i banker eller realkreditinstitutter og i givet fald størrelsen af engagementerne. Dette giver mulighed for at analysere, om der findes en sammenhæng mellem virksomhedstype og valg/fravalg af udvidet gennemgang, samt om der findes en sammenhæng mellem valg af påtegning og størrelsen på engagementer med bankerne.

¹⁶ Listen over udvalgte virksomheder findes som bilag 11

¹⁷ Den skinbarlige virkelighed, side 174-178

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Dernæst er der stillet spørgsmål om, hvorvidt respondenterne har kendskab til klasse B-virksomheders mulighed for at få foretaget udvidet gennemgang, hvilket har til formål at give en indikation af, i hvor høj grad den nye erklæringstype er blevet almen kendt blandt relevante virksomheder.

Efterfølgende er det valgt at spørge om, hvorvidt respondenterne er enige eller uenige i en række udsagn, hvilket har til formål at give en indikation af den generelle holdning til anvendeligheden af udvidet gennemgang.

Det er ligeledes valgt at spørge til den grad af sikkerhed, respondenterne tillægger revisors erklæring i forbindelse med henholdsvis revision og udvidet gennemgang. Formålet med dette er at undersøge, om respondenterne har forståelse for graden af sikkerhed, som revisor erklærer sig med.

Derudover er der spurgt til, hvilken værdi virksomhederne vurderer at bankerne tillægger henholdsvis revision og udvidet gennemgang. Formålet med dette spørgsmål er at analysere, om der er overensstemmelse mellem den værdi, som bankerne og virksomhederne reelt tillægger henholdsvis revision og udvidet gennemgang.

Som afrunding af spørgeskemaet er det valgt at spørge om, hvorvidt respondentens virksomhed har valgt udvidet gennemgang eller revision, og hvad der har ligget til grund for valget. Derudover er der spurgt om størrelsen af revisionshonoraret og om, virksomhederne har opnået rabat på revisionshonoraret ved at vælge udvidet gennemgang.

2.5.1.2 Interview

2.5.1.2.1 Bankernes kreditchefer

For at indhente datagrundlag til at kunne analysere bankernes holdning til udvidet gennemgang¹⁸ er der foretaget interviews med kreditchefen eller tilsvarende i 4 forskellige banker.

De interviewede personer er ansat i henholdsvis Danske Bank, Sydbank, DiBa og en bank der har ønsket at være anonym. Interviewene er både foretaget telefonisk og ved personligt møde – afhængigt af afstanden til interviewpersonen.

Det er valgt at interviewe personer i både store og små banker for at undersøge, hvorvidt de forholder sig forskelligt til udvidet gennemgang. I forbindelse med udvælgelsen af banker er der taget udgangspunkt i Finanstilsynets opdeling af bankerne, hvor Danske Bank og Sydbank placeres i gruppe 1,

¹⁸ Underspørgsmål 3 i problemformuleringen

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

mens DiBa placeres i gruppe 3. Den anonyme bank ligger i gruppe 1 eller 2, men for at bevare anonymiteten oplyses gruppen ikke nærmere. På denne måde mener vi, at vi rammer et bredt udsnit af danske banker, hvilket dermed sikrer, at vores stikprøve kan anses som repræsentativ.¹⁹

Det er valgt at foretage informantinterviews²⁰, da der ikke har været mulighed for at observere i bankerne. Normalt vil et informantinterview være udformet som et åbent interview, men det er valgt at foretage standardiserede interviews²¹, hvor der er anvendt en interviewguide med fastlagte spørgsmål, men hvor der samtidigt er gjort plads til, at de interviewede kan komme med uddybende kommentarer. Denne kombination er valgt for at sikre, at interviewene er mest muligt sammenlignelige samtidig med, at der er plads til at undersøge interessante emner undervejs.

Der er taget udgangspunkt i en interviewguide med en række spørgsmål, der er opbygget således, at interviewene omhandler hovedparten af de spørgsmål, som også er stillet til virksomhederne i forbindelse med spørgeskemaundersøgelsen. Interviewguiden er brugt som udgangspunkt for interviewene, men undervejs i interviewene er enkelte spørgsmål uddybet, og andre spørgsmål er frafaldet ud fra en vurdering af, hvad der var mest hensigtsmæssigt.

Samtlige interviews er startet med at spørge ind til bankernes generelle holdning til udvidet gennemgang for at få et input, der ikke er påvirket af drøftelsen af de øvrige spørgsmål. På denne måde kommer de interviewedes uforbeholdne meninger til udtryk fra starten, hvorefter interviewet uddybes ved hjælp af de øvrige spørgsmål.

2.5.1.2.2 Øvrige interviewede interessenter

Udover interviewene med bankernes kreditchef er der foretaget interview af Kim Gerner fra Revisionsteknisk Udvalg (REVU) i FSR. Kim Gerner har medvirket til udarbejdelsen af FSR's standard om udvidet gennemgang, hvorfor det vurderes, at han besidder en omfattende indsigt i tankerne bag den konkrete udformning af standarden. Formålet med interviewet var at få yderligere grundlag til diskussionen af hvilke fordele og ulemper, der findes ved udvidet gennemgang.

¹⁹ Finanstilsynets opdeling er indhentet via: <http://www.finanstilsynet.dk/da/Tal-og-fakta/Virksomheder-under-tilsyn/VUT-soegning.aspx?ctid=36>

²⁰ Den skinbarlige virkelighed, side 168

²¹ Den skinbarlige virkelighed, side 170

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

2.5.1.3 Øvrige primære kilder

Øvrige primære kilder består af gældende lovgivning, bekendtgørelser og standarder udstedt af FSR og IAASB.

2.5.2 Sekundære data

Udover primære kilder har vi benyttet os af en række sekundære kvantitative og kvalitative kilder i form af artikler og faglige tidsskrifter, offentligt tilgængelige analyser samt bøger og kompendier fra CBS' bibliotek og databaser.

2.6 Kildekritik

Det vurderes at lovgivning, bekendtgørelser samt standarder fra FSR og IAASB er objektive, valide kilder. De øvrige primære kilder i form af spørgeskemaer og interviews vurderes ligeledes at være valide kilder, hvilket der er foretaget nærmere begrundelse for i de enkelte kapitler, hvor kilderne er anvendt.

Ved anvendelsen af de sekundære kilder er der taget stilling til, om kilderne er pålidelige. De anvendte kilder vurderes pålidelige, da der primært er tale om lærebøger, fagtidsskrifter og analyser foretaget af anerkendte institutioner.

2.7 Anvendte begreber

I dette afsnit defineres relevante begreber, som er benyttet i afhandlingen.

Det antages, at læseren er bekendt med revisions- og regnskabsmæssige begreber, hvorfor begreberne kun uddybes i det omfang, det vurderes, at læseren vil kunne være i tvivl om begrebets betydning. Regnskabsbrugere og interessenter benyttes som udtryk for det samme i løbet af afhandlingen. Der anvendes primært begrebet årsregnskab, hvorved menes årsrapportens bestanddele, eksklusive ledelsesberetningen. Da revisor ikke erklærer sig omkring ledelsesberetningen i forbindelse med revision og udvidet gennemgang²², ligger fokus primært på årsregnskabet.

²² Medmindre dette foretages i overensstemmelse med ISAE 3000

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Når revisor omtales, menes der en godkendt revisor dvs. en statsautoriseret eller en registreret revisor, medmindre andet eksplicit fremgår af teksten.

Erklæring og påtegning er et udtryk for det samme, da revisors påtegning på årsregnskabet foretages via revisors erklæring. Dog har det været nødvendigt for at undgå forvirring at benytte begrebet revisors erklæring, når der er tale om revisors erklæringer overordnet, dvs. alle typer erklæring.

Begrebet "revisionspåtegning" benyttes i de tilfælde, hvor revisor erklærer sig om en revision foretaget efter de 37 ISA'er, mens begrebet "erklæring om udvidet gennemgang" benyttes for at præcisere, at der er tale om udvidet gennemgang.

Afhandlingen beskæftiger sig udelukkende med aktieselskaber og anpartsselskaber, som defineret i selskabsloven § 5 pkt. 1 og stk. 2. Afhandlingen beskæftiger sig ikke med andre selskabsformer eller personlig drevne virksomheder. Derfor dækker ordet virksomheden over et anpartsselskab eller et aktieselskab, medmindre andet fremgår direkte af teksten.

2.8 Målgruppe

Målgruppen for afhandlingen er censor, vejleder, CMA-studerende og andre personer med interesse i revisionsfaglige spørgsmål.

Derudover kan afhandlingen anvendes til inspiration for virksomheder, der står over for valget mellem revision og udvidet gennemgang og i den forbindelse f.eks. ønsker kendskab til bankernes holdning, således at de ikke havner i en situation hvor de har valgt udvidet gennemgang og banken efterfølgende stiller krav om revision.

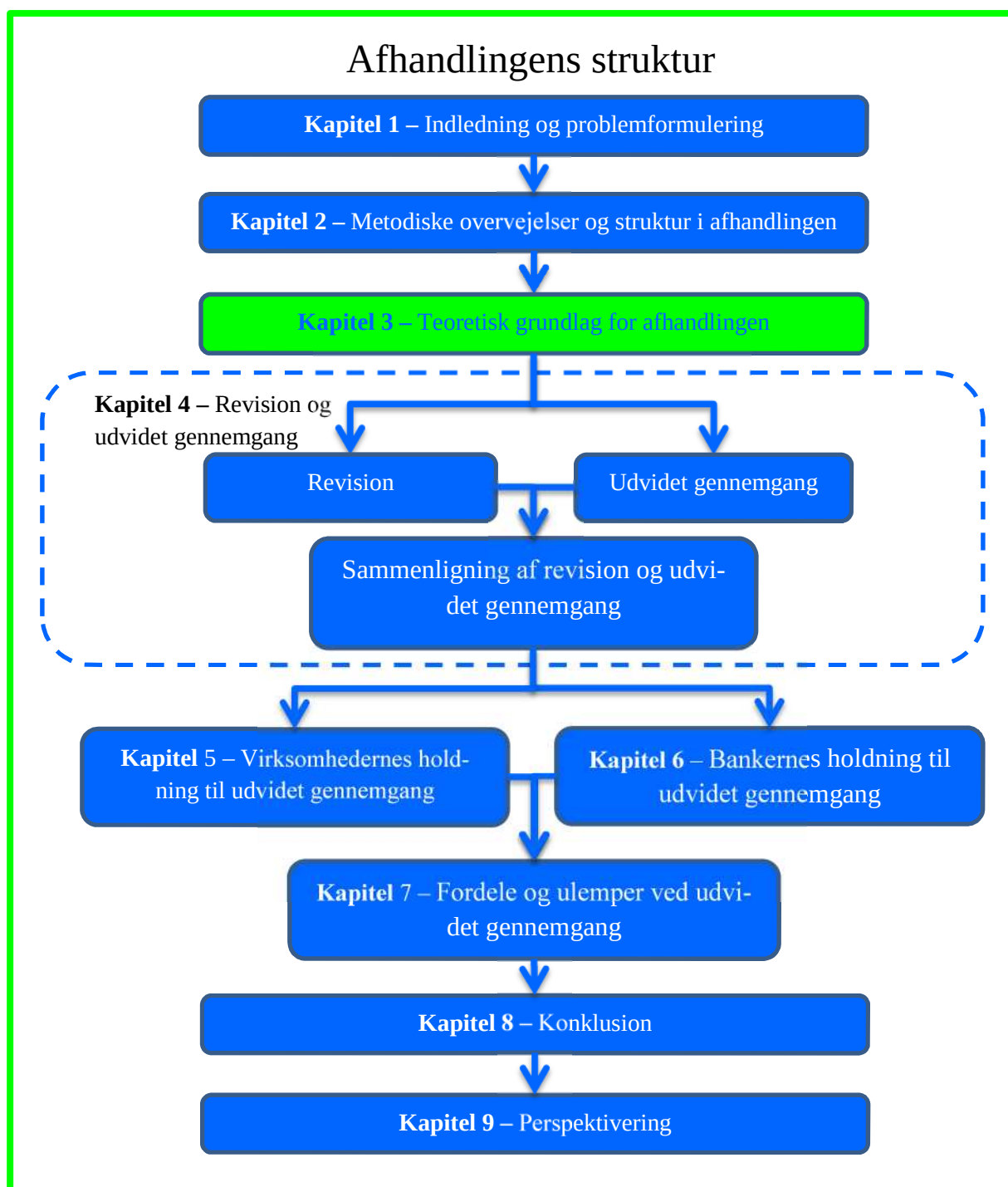
Afhandlingen er også anvendelig for bankerne, idet de kan opnå kendskab til virksomhedernes holdning, hvilket vil være relevant i forhold til, hvor stort fokus bankerne bør have på stillingstagen til udvidet gennemgang og videreformidle deres holdning til kunderne. Hvis mange af de adspurgte virksomheder f.eks. har valgt udvidet gennemgang for det kommende regnskabsår, vil det være vigtigt for bankerne, at de har taget stilling til, hvordan de forholder sig til udvidet gennemgang, idet at de snart vil modtage årsregnskaber der indeholder en erklæring om udvidet gennemgang.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Foruden dette er det interessant for bankerne at få indsigt i den generelle holdning til udvidet gennemgang i banksektoren. Hvis nogle banker accepterer udvidet gennemgang, mens andre ikke gør, kan bankerne havne i en situation, hvor udvidet gennemgang kan blive et konkurrenceparameter blandt bankerne.

Foruden virksomhederne og bankerne er afhandlingen også relevant for revisorer. Når revisor rådgiver sin kunde om valget mellem revision og udvidet gennemgang, er det vigtigt, at han har kendskab til, hvilke fordele og ulemper der findes i forbindelse med udvidet gennemgang, således at han ved, i hvilke tilfælde det bedst kan betale sig for en virksomhed at vælge udvidet gennemgang, og i hvilke situationer det bedst kan betale sig at fastholde revision.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

3 Teoretisk grundlag for afhandlingen

De udvalgte teorier fokuserer på grundlaget for, at revision eksisterer som en særskilt disciplin. Teorierne skal benyttes til at anlægge forskellige perspektiver på, hvorvidt udvidet gennemgang kan afdække samme behov som revision. Teorierne benyttes derfor som grundlaget for den vinkel, der benyttes i den analytiske tilgang til afhandlingen.

Det overordnede formål med afhandlingen er at undersøge, hvorvidt udvidet gennemgang er et alternativ til revision, og derfor er det valgt at benytte et teoriapparat, der fokuserer på grundlaget og begrundelser for, at revision eksisterer som ydelse. Til dette formål er det valgt at anvende agent-principalteorien og koalitionsmodellen.

For at kunne analysere om der er et behov for udvidet gennemgang, tages der udgangspunkt i de teoretiske begrundelser for, at revision eksisterer som ydelse. Formålet er at vurdere, om udvidet gennemgang kan dække tilstrækkelige behov, således at det kan siges, at der er et selvstændigt behov for ydelsen. I forbindelse med analysen vil der primært blive taget udgangspunkt i indholdet af standarden for udvidet gennemgang, som vil blive sammenlignet med indholdet af de internationale revisionsstandarder.

Derudover er det valgt at benytte teorien om forventningskløften, da en del af undersøgelsen fokuserer på virksomhederne og bankernes holdning til udvidet gennemgang. Analysen vil tage udgangspunkt i de foretagne interviews samt udsendte spørgeskemaer for at undersøge opfattelsen af den nye erklæringsmulighed.

I de følgende afsnit vil teorierne blive gennemgået særskilt med fokus på at forklare, hvorfor der tages udgangspunkt i den pågældende teori, hvordan teorien anvendes, hvad teorien siger, samt hvori teoriens begrænsninger ligger.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

3.1 Agent-principal teorien

Der tages udgangspunkt i agent-principalteorien i forbindelse med undersøgelsen af, om udvidet gennemgang dækker principalens informationsbehov.

Det antages, at en revision, der følger ISA'erne, er tilstrækkelig til at give principalen og øvrige interessenter sikkerhed for, at oplysninger fra agenten er korrekte. I forbindelse med analysen af indholdet i en udvidet gennemgang, undersøges det om agent-principalproblemet kan løses med de handlinger, der udføres i en udvidet gennemgang. I givet fald ville der således være en teoretisk begrundelse for indførslen af udvidet gennemgang, da det er mindre ressourcekrævende for revisor og billiggere for virksomheden. Undersøgelsen skal vise, om den teoretiske begrundelse holder i virkeligheden.

Agent-principalteorien bruges som udgangspunkt til at forstå, hvad behovet for revision indebærer. Ved at forstå hvad behovet består i, kan det vurderes, om udvidet gennemgang dækker det samme behov og dermed kan fungere som et egentligt alternativ til revision. For at kunne bedømme hvorvidt behovet dækkes, skal selve informationsbehovet analyseres, hvilket kan gøres med udgangspunkt i agent-principalteorien som en af flere vinkler.

Ifølge Wallace²³ er der fire forhold, som alle skal være til stede, for at der skabes efterspørgsel efter revision. Der skal være en interessekonflikt mellem agent og principal, en økonomisk konsekvens i forhold til beslutningstagning, kompleksitet i informationerne, som kræver ekspertise at udrede og verificere, samt afstand mellem principal og agent, som forhindrer principalen i at føre direkte kontrol med agenten.

Hvis begge parter er nyttemaksimerende, og det ikke er omkostningsfrit at overvåge udførelsen, så er det sandsynligt, at agenten ikke vil handle i principalens bedste interesse. For at dække omkostningerne til overvågning antages det, at principalen reducerer agentens løn tilsvarende, hvorfor det vil være i agentens bedste interesse at minimere omkostningerne til overvågning²⁴.

²³ "The economic role of audit in free and regulated markets"

²⁴ "The economic role of audit in free and regulated markets", side 12-13

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Wallace antager, at beslutningstagere inddrager al relevant information, som kan påvirke udfaldet af deres beslutninger, og at de anvender denne viden på en intelligent måde, hvorfor de ikke begår systematiske fejl. Det betyder, at principaler vil forvente, at agenternes egeninteresse afviger fra principalernes interesse, at principalerne vil være i stand til at estimere omkostningerne ved denne afvigelse, og at principalerne vil tilpasse lønningerne til agenterne for at afspejle omkostningerne.

Ifølge Rolf Elm Larsen er forudsætningen for, at der foreligger et revisionsproblem, at der er informationsasymmetri og forskellige målsætninger (nyttemaksimering) for henholdsvis ejerne og ledelsen i en virksomhed, hvorfor der opstår et behov for, at revisor udarbejder information, der kan bruges til at afgøre, om ledelsen lever op til kontraktens indhold²⁵.

Udover det agent-principalforhold, der eksisterer mellem en virksomheds ejere og ledelse, er der også et agent-principalforhold mellem virksomheden og samfundet. Det er med baggrund heri, at RL § 16 fastsætter, at revisor er "offentlighedens tillidsrepræsentant". Det betyder, at revisor ikke blot har en rolle og et ansvar over for virksomhedens ledelse og ejere, men at revisor også har et ansvar over for resten af samfundet med hensyn til at kunne validere oplysninger fra virksomheden.

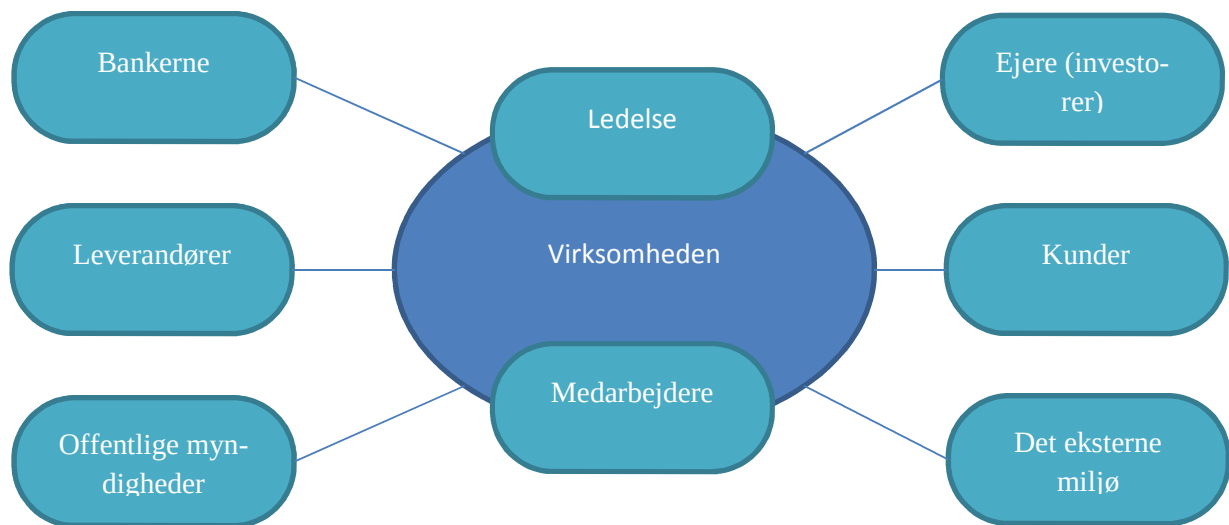
Agent-principalteoriens begrænsninger ligger i, at teorien kun siger noget om forholdet mellem virksomhedsejer og ledelsen. Øvrige interessenter inddrages ikke, og der er derfor brug for en teori, som har et bredere fokus. Derfor er det valgt at inddrage koalitionsmodellen.

²⁵ Elm Larsen, Rolf, "Revision i agentteoretisk belysning", side 213 (Materialesamling til faget revision 2011-1 fra CBS)

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

3.2 Koalitionsmodellen

Ifølge koalitionsmodellen opfattes virksomheden som en samling af interessenter, der stiller deres ressourcer til rådighed for virksomheden for til gengæld at få del i værditilvæksten i virksomheden som modydelse²⁶. I nedenstående figur fremgår de forskellige grupper af interessenter i en virksomhed. Ledelse og medarbejdere betegnes som interne interessenter, mens de øvrige interessenter betegnes som eksterne.

Figur 3.2.1 – Koalitionsmodellen²⁷

3.2.1 Interne interessenter

Denne afhandling vil hovedsageligt beskæftige sig med ledelsen. ÅRL § 8 slår fast, at det er virksomhedens ledelse, der aflægger årsregnskabet, hvorfor ledelsen anses som den primære interne interessent i forhold til virksomhedernes valg mellem revision og udvidet gennemgang.

3.2.2 Eksterne interessenter

Koalitionsmodellen er i denne afhandling benyttet til at identificere bankerne som den vigtigste interessent for de virksomheder, der falder ind under undersøgelsen. Valget af bankerne som den vigtigste interessent begrundes ud fra en vurdering af, at banken stiller de største krav i forhold til valg af erklæring.

²⁶ "Finansiell rapportering – teori og regulering", side 24

²⁷ "Finansiell rapportering – teori og regulering", side 24

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

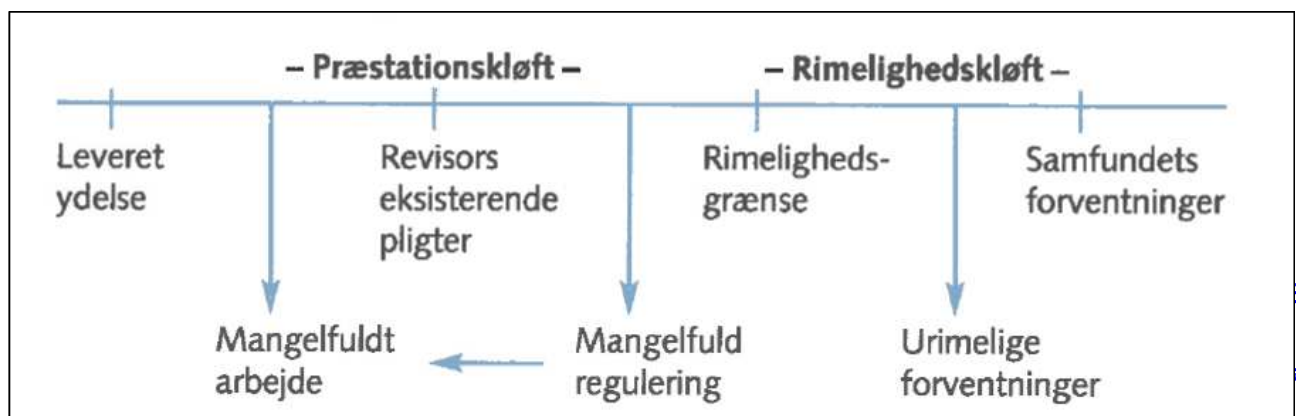
Endvidere vurderes det, at bankerne har den største forhandlingsmagt over for virksomhederne med hensyn til at kunne stille krav om valg af erklæringstype, da det er bankerne, der stiller virksomhedernes kreditfaciliteter til rådighed.

Udover bankerne er de offentlige myndigheder en vigtig interessant, da det er myndighederne, der behandler og vedtager den lovgivning og øvrig regulering, der fastsætter rammerne for virksomhederne. I forbindelse med denne afhandling vil offentlige myndigheder kun blive inddraget i forhold til gældende regulering i forbindelse med analysen af revision kontra udvidet gennemgang samt ved øvrige relevante diskussioner.

I det omfang det er relevant i forbindelse med analyser og diskussioner i afhandlingen, vil de øvrige eksterne interessenter blive inddraget efter behov.

3.3 Forventningskløften

Forventningskløften består af to dele, præstationskløften og rimelighedskløften, hvilket er illustreret i nedenstående figur.

Figur 3.3.1 – Forventningskløften²⁸

Der tages udgangspunkt i forventningskløften ud fra en hypotese om, at der findes en kløft mellem den opfattelse, interessenterne har af indholdet i udvidet gennemgang, i forhold til de faktiske handlinger, som revisor skal udføre.

²⁸ "Professionsetik for revisorer", side 15

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

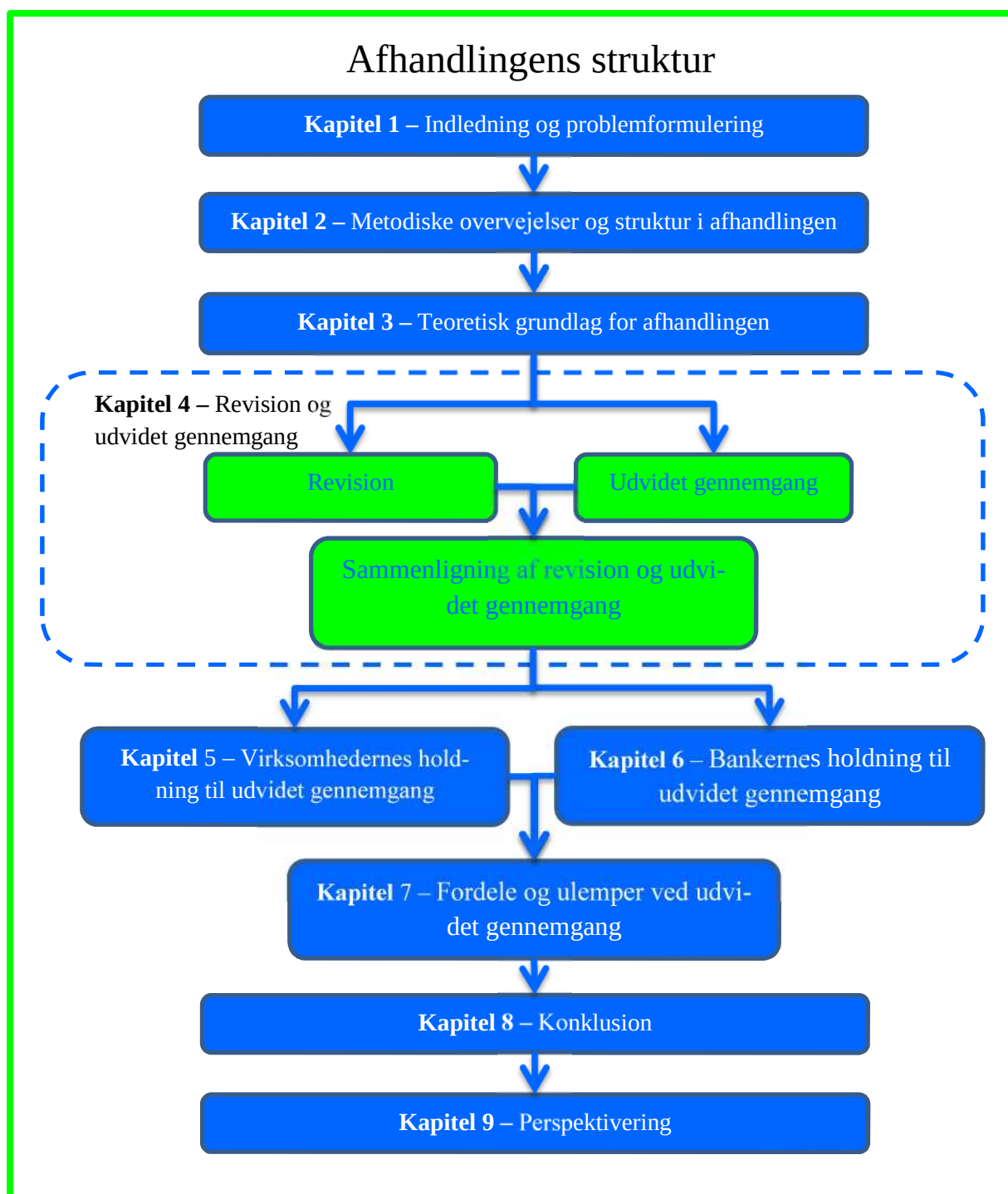
Rimelighedskløften er et udtryk for forskellen mellem de handlinger, samfundet forventer at revisor udfører, og de handlinger, som revisor skal udføre for at leve op til kravene i revisionsstandarderne samt øvrige regler og standarder.

Præstationskløften udtrykker forskellen mellem, hvad revisor skal udføre ifølge standarderne, og hvad revisor udfører i praksis. I analysen antages det dog, at revisor lever op til kravene i standarderne for henholdsvis revision og udvidet gennemgang, hvorfor præstationskløften anses som irrelevant i forhold til vores problemstilling.

På baggrund af teorien antages det, at der i forbindelse med udvidet gennemgang er forskel mellem regnskabsbrugernes forventninger til revisors handlinger og graden af sikkerhed i erklæringen på den ene side og revisors opfattelse af sit ansvar på den anden side. Denne antagelse baseres især på, at der er tale om en ny ydelse, hvorfor der er særlig risiko for, at der er forskel på revisors og regnskabsbrugernes forventninger til indholdet. Analysen har til formål at afdække, om antagelsen kan underbygges af empirisk data.

Teoriens begrænsninger består primært i, at der kan være store forskelle i de opfattelser, som medlemmerne af de undersøgte grupper har. Revisor på den ene side og regnskabsbruger på den anden side består af mange individuelle medlemmer med forskelligartede opfattelser af indholdet af det arbejde, som revisor bør udføre. Det gør sig gældende, uanset om der er tale om udvidet gennemgang eller revision.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

4 Indholdet af revision og udvidet gennemgang

4.1 Kapitlets formål

I dette kapitel behandles ydelserne revision og udvidet gennemgang for at foretage en nærmere vurdering af forskellene mellem de to ydelser og dermed besvare problemformuleringens underspørgsmål 3 ”-Hvordan adskiller udvidet gennemgang sig fra revision”.

I den forbindelse vil vi gennemgå den gældende regulering, der danner grundlag for ydelserne, samt analysere, hvilke krav der stilles til revisors arbejdshandlinger ved henholdsvis revision og udvidet gennemgang. Derudover vil vi sammenligne de respektive erklæringer samt identificere, hvilken grad af sikkerhed revisor erklærer sig med i hver af de to erklæringstyper.

4.2 Revision

4.2.1 Gældende regulering

Ved afgivelse af en revisionspåtegning er Revisorloven (RL) og Årsregnskabsloven (ÅRL) to centrale love i forhold til revisors arbejde.

Af RL § 1, stk. 1 fremgår det, at loven omhandler betingelserne for godkendelse og registrering af revisorer og revisionsvirksomheder, vilkårene for udførelse af opgaver i forbindelse med revision m.v. samt regler om offentligt tilsyn med godkendte revisorer og revisionsvirksomheder.

Endvidere fremgår det af RL § 16, stk. 1, at revisor er offentlighedens tillidsrepræsentant ved udførelse af opgaver efter RL § 1, stk. 2, samt at revisor skal udføre opgaverne i overensstemmelse med god revisorskik og i den forbindelse udvise den nøjagtighed og hurtighed, som opgavernes beskaffenhed tillader. Derudover fremgår det i denne paragraf, at god revisorskik desuden indebærer, at revisor skal udvise integritet, objektivitet, fortrolighed, professionel adfærd, professionel kompetence og fornøden omhu ved udførelsen af opgaverne.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Selve revisionspligten reguleres i ÅRL. Heri fremgår det, hvilke virksomheder der er omfattet af revisionspligt, samt at det udelukkende er statsautoriserede eller registrerede revisorer, der må revidere disse virksomheder²⁹.

Udover RL og ÅRL er revisionsstandarderne (ISA'erne) også centrale for revisors arbejde i forbindelse med en revisionspåtegning. Der findes i alt 37 revisionsstandards, og disse har ikke hjemmel i nogen specifik lov, men er derimod revisionsbranchens fælles begrebsramme, som sikrer, at revisor leverer et ensartet produkt.

4.2.2 Formål

Formålet med revision er beskrevet i ÅRL § 11 og i ISA 200, stk. 11, hvoraf det fremgår, at revisor skal opnå høj grad af sikkerhed for, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation, således at der kan udtrykkes en konklusion om hvorvidt årsregnskabet er udarbejdet i overensstemmelse med relevant regnskabsmæssig begrebsramme, og således at årsregnskabet kan forsynes med en erklæring og derved kommunikere resultatet af den udførte revision.

For at revisor er i stand til dette, skal han i forbindelse med planlægningen og udførelsen af revisionen anvende de målsætninger, der er fastsat i de relevante ISA'er. Dette betyder bl.a., at der skal tages hensyn til den indbyrdes sammenhæng i ISA'erne, således at revisor kan fastslå, om det er nødvendigt med yderligere revisionshandlinger udover de påkrævede. Derudover skal revisor være i stand til at vurdere, om det indsamlede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet³⁰.

4.2.3 Påkrævede handlinger

4.2.3.1 Planlægning og udførelse

Indledningsvis skal revisor i forbindelse med sin planlægning opnå kendskab til virksomheden, dens omgivelser samt virksomhedens interne kontroller, således at han er i stand til at identificere og vurdere, hvor der findes risici for væsentlig fejlinformation på både regnskabsniveau og revisionsmålsniveau³¹.

²⁹ ÅRL § 135 & § 135a

³⁰ ISA 200, afsnit 21.

³¹ ISA 315, afsnit 3.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

I den forbindelse skal det vurderes, om nogle af de identificerede risici vurderes som værende betydelige uden at tage i betragtning, hvorvidt disse risici håndteres af relevante kontroller³².

Når revisor skal have kendskab til virksomheden samt dennes omgivelser, kræver det, at revisor opnår forståelse for følgende³³:

- Relevante brancheforhold, regulering og andre eksterne forhold
- Virksomhedens art
- Virksomhedens valg og anvendelse af regnskabspraksis
- Virksomhedens mål og strategier samt de hermed forbundne forretningsrisici, der kan medføre risici for væsentlig fejlinformation
- Målingen og gennemgangen af virksomhedens regnskabsmæssige præstation.

Forståelsen opnår revisor primært igennem interviews med ledelsen og eventuelle relevante medarbejdere samt ved indhentelse af diverse skriftlig materiale fra virksomheden såsom organisationsdiagrammer og andet relevant materiale.

I forhold til at opnå forståelse for virksomhedens interne kontroller er det centralt, at revisor forstår, hvilke kontroller der er relevante for revisionen. Ikke alle kontroller i en virksomhed er vigtige i forbindelse med regnskabsaflæggelsen, hvorfor det er revisors faglige vurdering, der afgør, om en kontrol i sig selv eller i kombination med andre kontroller er relevant for revisionen³⁴.

I den forbindelse skal revisor vurdere udformningen af de respektive kontroller samt fastslå, om de er blevet implementeret korrekt, og derfor skal han opnå en forståelse for³⁵:

- Virksomhedens kontrolmiljø
- Virksomhedens risikovurderingsproces
- Virksomhedens informationssystem og tilhørende forretningsprocesser, der er relevante for regnskabsaflæggelsen
- Virksomhedens kontrolaktiviteter, der er relevante for regnskabsaflæggelsen
- Virksomhedens overvågning af kontroller.

³² ISA 315, afsnit 27.

³³ ISA 315, afsnit 11.

³⁴ ISA 315, afsnit 12.

³⁵ ISA 315, afsnit 13-24.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Når revisor skal opnå forståelse af ovenstående, sker dette blandt andet gennem interviews med ledelsen, da det er vigtigt, at der opnås forståelse for ledelsens integritet, således at revisor kan vurdere troværdigheden i ledelsens udtalelser vedrørende interne forhold og det interne kontrolsystem. Kendskabet kan dog ikke udelukkende opnås igennem forespørgsler, men skal suppleres med inspektion af relevant dokumentation, observation af kontrollernes udførelse og ved at følge et begrænset antal transaktioner igennem hele informationssystemet.

Med hensyn til udførelse af revisionen er det i forbindelse med indsamling af revisionsbevis påkrævet, at revisor udformer og udfører sine revisionshandlinger således, at han bliver i stand til at drage rimelige konklusioner, som danner grundlag for påtegningen³⁶.

Det betyder at mængden af nødvendigt revisionsbevis vil være påvirket af revisors vurdering af risikoen for fejlinformation samt af kvaliteten af det opnåede revisionsbevis. Jo større risiko der findes, desto mere revisionsbevis er der behov for, og jo bedre kvaliteten af revisionsbeviset er, desto mindre mængde er nødvendig.

Revisionsbevis er akkumulerende og indsamles primært ved udførelse af diverse revisionshandlinger igennem revisionen³⁷. Disse revisionshandlinger kan omfatte forespørgsel, inspektion, observation, bekræftelse, efterregning, genudførelse og analytiske handlinger, som oftest udføres i en kombination. Forespørgsel alene giver dog ikke tilstrækkeligt revisionsbevis for, at der ikke findes væsentlig fejlinformation på revisionsmålsniveau eller for funktionaliteten af virksomhedens kontroller³⁸.

4.2.3.2 Graden af sikkerhed

Som tidligere nævnt er det overordnede mål ved revision af årsregnskaber, at revisor opnår høj grad af sikkerhed for, at regnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation. For at blive i stand til dette kræves det, at revisor igennem sin revision har opnået tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis, således at revisionsrisikoen nedsættes til et acceptabelt niveau. I den forbindelse skal han vurdere begrebet væsentlighed.

³⁶ ISA 500, afsnit 4.

³⁷ ISA 500, afsnit A1.

³⁸ ISA 500, afsnit A2.

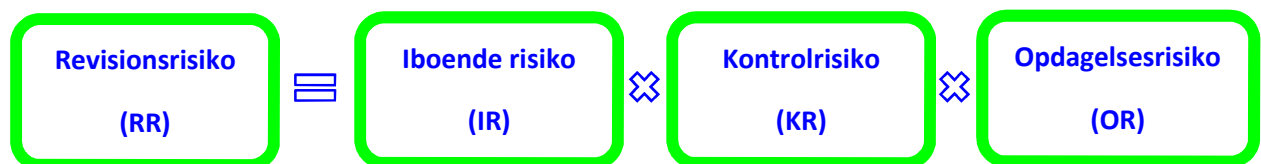
Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Væsentligheden anvendes både i forhold til fastlæggelsen af arten, omfanget og den tidsmæssige placering af det arbejde, der skal udføres, samt i forhold til, hvad regnskabsbruger anser som værende væsentligt, da dette kan indikere, hvilken fejlmargen der er plads til i det reviderede årsregnskab.

Med hensyn til hvad regnskabsbruger anser som værende væsentligt, er dette bl.a. defineret i ISA'erne.³⁹ Heri står der, at fejlinformationer, inklusive udeladelser, betragtes som værende væsentlige hvis det med rimelighed kan forventes, at disse – enten enkeltvis eller tilsammen – påvirker regnskabsbrugers opfattelse af regnskabet i en sådan grad, at han ville have truffet andre økonomiske beslutninger på baggrund af årsregnskabet.

I forhold til arten, omfanget og den tidsmæssige placering af de revisionshandlinger, der skal udføres, skal revisor for at kunne planlægge dette vurdere revisionsrisikoen i forbindelse med den pågældende opgave.

Revisionsrisikoen er et udtryk for, at revisor grundet væsentlige uopdagede fejl i regnskabet, afgiver en forkert konklusion i forbindelse med sin revision. Risikoen beregnes således:

Revisionsrisikoen (RR) er som nævnt i ovenstående risikoen for, at der findes uopdagede væsentlige fejl i regnskabet.

Den iboende risiko (IR) er risikoen for, at væsentlige fejl opstår, kontrolrisikoen (KR) er risikoen for at væsentlige fejl ikke identificeres af virksomhedens interne kontroller, og opdagelsesrisikoen (OR) er risikoen for, at væsentlige fejl ikke opdages i forbindelse med revisionen. Disse tre faktorer påvirker hver især omfanget af den revision, der skal udføres, og kan henholdsvis øge eller mindske omfanget af en revision.

Som nævnt tidligere afgiver revisor sin revisionspåtegning med høj grad af sikkerhed, og dette medfører, at revisor skal opnå en overbevisning på 90-95%. Derfor skal revisor reducere revisionsrisikoen (RR) således, at denne udgør 5-10%.

³⁹ ISA 320, stk. 2.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

At revisionsrisikoen (RR) maksimalt bør udgøre 5-10% er ikke specifikt nævnt i lovgivningen, ISA'erne eller lignende, men det er den revisionsrisiko, der i praksis accepteres⁴⁰.

At revisor har opnået 90-95% sikkerhed for sin konklusion fremgår dog ikke specifikt af revisionspåtegningen. Heri står der blot, at revisor har afgivet sin påtegning med høj grad af sikkerhed, da det antages, at regnskabsbrugerne ved, hvad høj grad af sikkerhed indebærer, og derfor ikke opfatter en revisionspåtegning som værende en garanti for, at regnskabet ikke indeholder fejl eller mangler.

4.2.3.3 Påtegningen

Det overordnede lovgrundlag for revisors påtegning af årsregnskabet findes i RL. Derudover findes der bestemmelser for, hvad påtegningen skal indeholde i Erklæringsbekendtgørelsen, og anbefalinger til hvad revisionspåtegningen skal indeholde samt vejledning og andet forklarende materiale i ISA'erne.

Af RL § 1, stk. 2 fremgår det, at loven finder anvendelse i forbindelse med, at revisor afgiver sin revisionspåtegning på årsregnskabet. Når revisor har afsluttet sin revision, skal han afgive en konklusion på det udførte arbejde⁴¹, og revisionspåtegningen er derfor revisors "godkendelse" af det aflagte årsregnskab og dermed kommunikationen til omverdenen. Derfor er det vigtigt at revisor afgiver en retvisende påtegning, da det ellers kan have store konsekvenser for tilliden til den pågældende revisor samt revision generelt.

Jævnfør RL § 20 er det endvidere et krav, at revisor fører en revisionsprotokol, hvori der redegøres for arten og omfanget af den udførte revision samt konklusionen herpå. I den forbindelse skal revisor som minimum oplyse om væsentlige forhold i forbindelse med revisionen, herunder væsentlige usikkerheder, fejl eller mangler vedrørende virksomhedens bogholderi, regnskabsvæsen eller interne kontroller.

Derudover skal revisor oplyse om øvrige forhold, der kan have betydning for ledelsens stillingtagen til årsregnskabet, samt om revisor opfylder lovgivningens krav til revisors uafhængighed, og om der under revisionen er modtaget alle de oplysninger, som revisor har anmodet om.

⁴⁰ Revisors regulering og rapportering, side 186.

⁴¹ RL § 19.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Hvis revisor vurderer, at en oplysning nødvendiggør en supplerende oplysning eller et forbehold i revisionspåtegningen, er det ikke tilstrækkeligt at nævne det i protokollen, da protokollen er forbeholdt virksomhedens øverste ledelsesorgan.

RL er dog meget overordnet, da retningslinjerne for revisionspåtegningen ikke direkte beskrives. For at opnå en mere specifik beskrivelse af indholdet i revisionspåtegningen, skal revisor derfor tage udgangspunkt i Erklæringsbekendtgørelsen og ISA'erne.

I Erklæringsbekendtgørelsen § 3 fremgår det, at revisionspåtegning på et regnskab er revisors erklæring om den udførte revision, mens mindstekravene til revisionspåtegningen er beskrevet i § 5. Heraf fremgår det, at revisors påtegning som minimum skal indeholde en identifikation af det regnskab, der er revideret, samt en beskrivelse af, hvilken regnskabsmæssig begrebsramme der er anvendt ved dets udarbejdelse, en omtale af revisors ansvar for revisionen samt en omtale af den udførte revision. Hvis revisionen har givet anledning til forbehold, skal dette oplyses, og hvis ikke skal det positivt nævnes, at påtegningen er uden forbehold.

Derudover skal der være en konklusion vedrørende den udførte revision, og hvis revisionen har givet anledning til en supplerende oplysning vedrørende forhold i regnskabet eller andre forhold, skal dette ligeledes nævnes.

Til sidst skal der, hvis der er udarbejdet en ledelsesberetning, medtages et afsnit, hvori revisor udtaler sig om, hvorvidt hans gennemlæsning af ledelsesberetningen – baseret på den udførte revision af årsregnskabet – har givet anledning til bemærkninger⁴².

Som nævnt findes der i ISA'erne ligeledes krav til indholdet i revisionspåtegningen. Disse krav findes i ISA 700 og stemmer generelt overens med kravene i Erklæringsbekendtgørelsen, men der findes dog enkelte undtagelser. Dette ses blandt andet af ISA 700, stk. 25, hvor det fremgår, at revisionspåtegningen skal indeholde et afsnit vedrørende ledelsens ansvar for regnskabet, men dette er ikke et krav i Erklæringsbekendtgørelsen. Afsnittet indgår dog som oftest i en revisionspåtegning, da revisor som tidligere nævnt følger god revisionsskik, når han efterlever kravene i ISA'erne.

I Erklæringsbekendtgørelsen er der derimod, som tidligere nævnt, krav om, at revisor i sin revisionspåtegning positivt skal angive, hvis revisionen ikke har givet anledning til bemærkninger. Dette er dog ikke et krav ifølge ISA 700.

⁴² BEK nr. 385 om godkendte revisorerers erklæringer § 5.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

I forhold til påtegningens indhold udsendte REVU i november 2011 den seneste revisionsudtalelse vedrørende revisionspåtegninger i et årsregnskab. I den forbindelse udarbejdede REVU eksempler på revisionspåtegninger for de enkelte regnskabsklasser, herunder regnskabsklasse B.

For virksomheder i regnskabsklasse B blev der udarbejdet to modelerklæringer henholdsvis med og uden en ledelsesberetning, da ledelsesberetningen kun er et krav for virksomheder i regnskabsklasse B, hvis der er sket væsentlige ændringer i virksomhedens aktiviteter eller økonomiske forhold⁴³.

Vi har her valgt et gennemgå revisionspåtegningen for en virksomhed i regnskabsklasse B, hvor ledelsesberetningen indgår⁴⁴:

Af påtegningens overskrift fremgår det, at erklæringen er udarbejdet af en uafhængig revisor, hvilket er i overensstemmelse med, at revisor – som tidligere nævnt – er offentlighedens tillidsrepræsentant og derfor skal være uafhængig i forhold til kunden som beskrevet i RL §§ 24-26.

Dernæst fremgår det, at revisionspåtegningen er adresseret til kapitalejerne i det pågældende selskab, og at der er tale om en påtegning af virksomhedens årsregnskab.

I det efterfølgende afsnit erklærer revisor sig om, at han har revideret virksomheden i det forgangne år, og at denne revision har omfattet en gennemgang af anvendt regnskabspraksis, resultatopgørelsen, balancen, egenkapitalopgørelsen, pengestrømsopgørelsen samt noterne. Derudover erklærer revisor sig om, at årsregnskabet er udarbejdet i overensstemmelse med ÅRL.

Dernæst følger en beskrivelse af ledelsens ansvar for årsregnskabet. Som nævnt tidligere er dette afsnit ikke et krav i henhold til Erklæringsbekendtgørelsen, men derimod et afsnit der indgår i revisionspåtegningen grundet ISA 700, stk. 25.

I afsnittet fremgår det, at ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af årsregnskabet samt ansvaret for, at dette udviser et retvisende billede i overensstemmelse med ÅRL. I den forbindelse har ledelsen endvidere ansvaret for, at der findes tilstrækkelig intern kontrol i virksomheden, således at det udarbejdede årsregnskab ikke indeholder væsentlig fejlinformation, uanset om dette måtte skyldes besvigelser eller fejl. Med dette afsnit fraskriver revisor sig hermed ansvaret for regnskabsaflæggelsen, således at læseren er klar over, hvilket ansvar ledelsen besidder.

⁴³ ÅRL § 77.

⁴⁴ Revisors erklæring om revision findes som Bilag 1.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

I de efterfølgende to afsnit beskrives revisors ansvar. Først indledes med et afsnit, som beskriver, hvilke forudsætninger revisionen er baseret på.

Det centrale i dette afsnit er, at revisor hermed får tydeliggjort, at revisionen er udført i overensstemmelse med internationale standarder samt de yderligere krav, der findes i dansk lovgivning. Dette betyder, at revisor har overholdt de etiske krav der findes, samt har planlagt og udført sin revision således, at der er opnået høj grad af sikkerhed for at årsregnskabet er uden væsentlig fejlinformation.

Det andet afsnit vedrørende revisors ansvar uddyber, hvad en revision består af. Af dette afsnit fremgår det, at revisor har udført forskellige handlinger for at opnå overbevisning for de beløb og oplysninger, der optræder i årsregnskabet.

Derudover fremgår det, at revisor i forbindelse med sin revision har foretaget en vurdering af, hvilke risici der findes i forhold til væsentlig fejlinformation, og har udført de handlinger, som er vurderet nødvendige for at afdække disse risici. I forbindelse med denne risikovurdering har revisor overvejet, hvorvidt der findes tilstrækkelig intern kontrol, som kan sikre, at virksomheden er i stand til at udarbejde et regnskab, der giver et retvisende billede. Denne vurdering foretager revisor for at udforme passende handlinger, og ikke for at kunne erklære sig om virksomhedens interne kontroller.

Sidst i afsnittet oplyses det, at det er en del af revisors ansvar at vurdere, om ledelsens valg af regnskabspraksis er passende, om ledelsens regnskabsmæssige skøn er rimelige samt den samlede præsentation af årsregnskabet.

Dernæst udtrykker revisor positivt, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for konklusionen, og at revisionen ikke har givet anledning til forbehold. I tilfælde af at revisionen har givet anledning til forbehold eller supplerende oplysninger, skal dette fremgå af påtegningen.

Afslutningsvist konkluderer revisor på den udførte revision og erklærer i den forbindelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af virksomhedens finansielle situation pr. balancedagen og er aflagt i overensstemmelse med ÅRL.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Som omtalt i afsnit 2.7, er ledelsesberetningen ikke omfattet af revision, medmindre dette foretages i overensstemmelse med ISAE 3000. Derfor erklærer revisor til sidst, at der ikke er foretaget revision af ledelsesberetningen, men at denne blot er gennemlæst i henhold til ÅRL.

4.3 Udvidet gennemgang

4.3.1 Gældende regulering

ÅRL og RL er også to vigtige love i forbindelse med udvidet gennemgang. I ÅRL er særligt § 135 en central bestemmelse, da det her fremgår, at ”..En virksomhed, der er omfattet af regnskabsklasse B, kan vælge at lade revisionen efter 1. pkt. udføre efter Erhvervsstyrelsens erklæringsstandard.”⁴⁵

Endvidere fremgår det af ÅRL § 135, stk. 3, at holdingvirksomheder kan vælge udvidet gennemgang, hvis de sammen med deres datterselskaber og associerede virksomheder opfylder størrelsesgrænserne for at være omfattet af regnskabsklasse B.

Dette betyder således, at anvendelsen af udvidet gennemgang har lovhjemmel i ÅRL, hvilket medfører, at virksomheder der, er underlagt særlovgivning om revisors erklæring, derfor ikke kan anvende udvidet gennemgang⁴⁶.

I RL er særligt § 20, stk. 1 interessant. Heraf fremgår det, at kravet om revisionsprotokol frafalder ved udvidet gennemgang og derfor kun er gældende ved revision efter ISA’erne.

FSR’s argument for, at revisionsprotokollen bør undlades i forbindelse med udvidet gennemgang, findes i høringssvaret af 15. august 2012, hvor det blandt andet fremgår, at ledelsen i mindre virksomheder oftest består af en mindre personkreds, som revisor har en løbende, mindre formel dialog med.

Et andet argument for, at revisionsprotokollen bør undlades ved udvidet gennemgang findes i forbindelse med RL § 20, stk. 3.

Heraf fremgår det, at revisor i revisionsprotokollen skal gøre opmærksom på væsentlige svagheder i blandt andet interne kontroller. Revisor gennemgår dog ikke virksomhedens kontrolmiljø i forbindelse med udvidet gennemgang, hvorefter en fastholdelse af revisionsprotokollen vil øge risikoen for, at

⁴⁵ ÅRL § 135, stk. 1, 2. pkt.

⁴⁶ Virksomheder i regnskabsklasse A kan dog heller ikke anvende udvidet gennemgang. Dette skyldes hverken et krav i ÅRL eller Erklæringsbekendtgørelsen, men fremgår derimod i standardens afsnit 1 og A2, og begrundes med at virksomheder i regnskabsklasse A kan variere i størrelse og aktivitet i forhold til virksomheder i regnskabsklasse B.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

der fejlagtigt opstår en forventning om, at revisor har testet forretningsgange mv., og at denne gennemgang ikke har givet anledning til bemærkninger.

Selvom der ikke er krav om, at revisor skal føre revisionsprotokol ved udvidet gennemgang, er der dog krav om, at revisor rettidigt skal kommunikere alle forhold, der efter revisors faglige vurdering er relevante. Kommunikationen skal både ske med den daglige ledelse, og når det er relevant også den øverste ledelse, og der er i den forbindelse ikke formkrav til kommunikationen, hvilket betyder, at denne både kan ske skriftligt eller mundtligt.⁴⁷

Foruden ÅRL og RL er Erhvervsstyrelsens bekendtgørelse nr. 385 af 17.04.2012 ligeledes central i forbindelse med udvidet gennemgang. Indførelsen af udvidet gennemgang medførte yderligere bestemmelser i bekendtgørelsens §§ 9-11, og derudover blev der udarbejdet et bilag til bekendtgørelsen kaldet "Erhvervsstyrelsens erklæringsstandard for små virksomheder (Udvidet gennemgang af årsregnskaber)".

Det tekniske indhold i udvidet gennemgang er udarbejdet af REVU i samarbejde med Erhvervsstyrelsen, og standarden tager udgangspunkt i den internationale standard for review, ISRE 2400 (Ajourført) suppleret med to tilføjelser, hvilke er:

- 1) Supplerende handlinger, der under givne forudsætninger altid skal udføres
- 2) Positivt formuleret konklusion.

REVU har udarbejdet en selvstændig standard om udvidet gennemgang kaldet "FSR-danske revisors standard om udvidet gennemgang af årsregnskaber, der udarbejdes efter årsregnskabsloven".

Standarden er udformet således, at en revisor, der følger kravene i standarden, kan være sikker på at leve op til Erhvervsstyrelsens krav, øvrige lovkrav samt udvidede bestemmelser fra ISRE 2400 (Ajourført).

Den væsentligste forskel mellem FSR's standard og Erhvervsstyrelsens bilag er nemlig, at FSR's standard også indeholder øvrige krav, som ikke er medtaget i Erhvervsstyrelsens bilag, da lovgivningen dækker herfor på anden vis.

Lovgiver vil ikke gentage de samme krav flere steder i lovgivningen, hvorimod REVU anser det som værende mest hensigtsmæssigt, hvis alt om udvidet gennemgang kan læses i et samlet dokument.

⁴⁷ FSR's "Standard om udvidet gennemgang" afsnit 28.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Ovenstående betyder, at FSR's standard på flere områder er mere detaljeret end Erhvervsstyrelsens bilag, og et eksempel herpå fremgår f.eks. i forbindelse med acceptbeslutningen. Her refererer bilaget blot til afvisning af opgaven, når lovgivningens formelle betingelser for at vælge ydelsen ikke er opfyldt, hvorimod FSR's standard i afsnit 18-21 er mere detaljeret og inddrager de relevante afsnit fra ISRE 2400 (Ajourført) om kompetence, uafhængighed og ledelsens integritet.

4.3.2 Formål

Udvidet gennemgang er en særlig dansk erklæringsstandard, der som tidligere nævnt er indført for at lette den administrative byrde samt reducere revisionsomkostningerne for mindre virksomheder, men den skal samtidig sikre et minimumsniveau af kontrol med regnskabsaflæggelsen for denne type virksomheder.

Udvidet gennemgang er derfor et alternativ til revision for virksomheder i regnskabsklasse B og er mindre omfangsrig end en revision efter ISA'erne, men udvidet gennemgang giver samtidig kreditorer, investorer og andre regnskabsbrugere en vis sikkerhed for, at informationerne i regnskabet er korrekte.

Ifølge FSR's standard er formålet med udvidet gennemgang, at revisor bliver i stand til – på basis af de udførte handlinger – at udtrykke en konklusion om, hvorvidt regnskabet giver et retvisende billede i overensstemmelse med årsregnskabsloven, samt at afgive en erklæring på årsregnskabet.⁴⁸

For at være i stand til dette er der krav om, at revisor opnår forståelse for hele indholdet i standarden, og at revisor overholder alle relevante krav.⁴⁹ Dette indebærer blandt andet, at revisor skal planlægge og udføre opgaven med professionel skepsis og anvende sin faglige vurdering i forhold til, at træffe beslutninger om hvilke handlinger der er passende efter opgavens omstændigheder.⁵⁰

Endvidere er der krav om, at revisor besidder de nødvendige kompetencer, der er påkrævet for at kunne udføre en erklæringsopgave med sikkerhed, samt at revisor er opmærksom på, at en opgave om udvidet gennemgang er omfattet af kravene til revisionsvirksomhedens kvalitetsstyring⁵¹.

⁴⁸ FSR's "Standard om udvidet gennemgang", afsnit 6.

⁴⁹ FSR's "Standard om udvidet gennemgang", afsnit 8 & 9.

⁵⁰ FSR's "Standard om udvidet gennemgang", afsnit 11 & 12.

⁵¹ "Erhvervsstyrelsens erklæringsstandard om udvidet gennemgang", Revisions og Regnskabsvæsen, juni 2013

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Hvis revisor ikke er i stand til at udtrykke en konklusion om regnskabet med udgangspunkt i standarden, skal han, ligesom det er tilfældet ved revision, enten ikke udtrykke en konklusion i sin erklæring eller fratræde, hvis dette er muligt efter god revisionsskik.⁵²

4.3.3 Påkrævede handlinger

En udvidet gennemgang udført i overensstemmelse med kravene i FSR's standard kræver, at revisor⁵³:

1. Planlægger og udfører reviewhandlinger med henblik på at opnå begrænset sikkerhed for sin konklusion om årsregnskabet
2. Udfører supplerende handlinger med henblik på at opnå yderligere sikkerhed for sin konklusion om årsregnskabet
3. Udformer og udfører yderligere reviewhandlinger, når revisor bliver opmærksom på, at årsregnskabet kan indeholde væsentlig fejlinformation.

4.3.3.1 Planlægning og udførelse

I forbindelse med planlægningen af opgaven skal revisor fastsætte et væsentlighedsniveau, som skal anvendes ved udformningen af handlinger og ved evalueringen af resultatet. Hvis revisor undervejs bliver opmærksom på oplysninger, som ville have medført fastsættelse af et andet væsentlighedsniveau, skal væsentlighedsniveauet genovervejes⁵⁴.

Dernæst skal revisor i forbindelse med sin planlægning opnå en forståelse af virksomheden og dens omgivelser, der er tilstrækkelig til, at områder i årsregnskabet, hvor der sandsynligvis kan opstå væsentlig fejlinformation, kan identificeres, så revisor kan udforme handlinger rettet mod disse områder.

Revisors forståelse skal omfatte følgende⁵⁵:

- a) Relevante brancheforhold, regulering og andre eksterne forhold, herunder årsregnskabsloven
- b) Virksomhedens art, herunder:
 - i. dens aktiviteter
 - ii. dens ejerforhold og ledelsesstruktur

⁵² FSR's "Standard om udvidet gennemgang", afsnit 7.

⁵³ FSR's "Standard om udvidet gennemgang", afsnit 4

⁵⁴ FSR's "Standard om udvidet gennemgang", afsnit 30

⁵⁵ FSR's "Standard om udvidet gennemgang", afsnit 32

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

- iii. de typer af investeringer, den foretager og planlægger at foretage
- iv. virksomhedens struktur og finansiering og
- v. virksomhedens mål og strategier
- c) Virksomhedens regnskabssystemer og bogføring samt
- d) Virksomhedens valg og anvendelse af regnskabspraksis.

I forhold til udførelsen af udvidet gennemgang skal revisor primært foretage forespørgsler og analytiske handlinger således, at der opnås tilstrækkeligt og egnet bevis til at kunne drage en konklusion om årsregnskabet. Handlingerne kan dog også omfatte andre handlinger, hvis revisor anser dette som værende mere effektivt, men uanset hvilke handlinger revisor vælger at udføre, er det et krav, at alle væsentlige poster i regnskabet behandles, og at der fokuseres på områder, hvor der er risiko for væsentlig fejlinformation⁵⁶.

Revisors forespørgsler skal primært rettes mod personer med ansvar for økonomi samt andet relevant personale således, at revisor kan opnå et grundigt kendskab til virksomheden og på baggrund af dette vurdere virksomhedens organisation, regnskabssystem, særlige driftsforhold samt karakteren af aktiver, passiver, indtægter og omkostninger. Derudover skal revisor konkret spørge til transaktioner med nærstående parter, herunder formålet med disse transaktioner, og om der forefindes betydelige, usædvanlige eller komplekse transaktioner. Revisor skal ligeledes adspørge den daglige ledelse, hvordan betydelige regnskabsmæssige skøn udøves, om der findes begivenheder eller forhold, der har påvirket eller kan påvirke virksomhedens årsregnskab, samt om der findes eventuelle eller konstaterede besvigelser. Desuden skal revisor spørge til, hvorvidt virksomheden har problemer i forhold til at forsætte driften samt foretage forespørgsler om begivenheder efter balancedagen, som kan medføre rettelser eller yderligere oplysninger i årsregnskabet.⁵⁷

Foruden at foretage forespørgsler vedrørende ovennævnte områder skal revisor også have fokus på disse i forbindelse med sin gennemgang, således at der er fokus på oplysninger, som kan indikere transaktioner med nærtstående parter, problemer med den fortsatte drift, besvigelser eller andet, som ledelsen ikke har oplyst om.

⁵⁶ FSR's "Standard om udvidet gennemgang", afsnit 33.

⁵⁷ FSR's "Standard om udvidet gennemgang", afsnit 34.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Med hensyn til de analytiske handlinger er formålet at finde sammenhænge eller enkeltposter, der virker usædvanlige. Sådanne analytiske handlinger kan blandt andet være en sammenligning, hvor regnskabsposterne i det indeværende årsregnskab sammenlignes med enten tidligere år eller forventningerne for det pågældende år. I den forbindelse er det vigtigt, at revisor er opmærksom på, hvorvidt data fra virksomhedens regnskabssystem og bogføring er fyldestgørende til brug for udførelsen af handlingerne.

Som det sidste skal revisor, inden erklæring afgives, indhente en regnskabserklæring fra den daglige ledelse, hvori ledelsen tilkendegiver at have videregivet al relevant information til revisor samt sikret, at revisor har haft adgang til information, som anført i vilkårene for opgaven.

4.3.3.2 Supplerende handlinger

De supplerende handlinger, som indgår i standarden om udvidet gennemgang, udføres med henblik på, at revisor dermed opnår yderligere sikkerhed for sin konklusion i forhold til et review efter ISRE 2400 (Ajourført).

Handlingerne er fastlagt ud fra målet om, at revisor – på trods af et mindre ressourceforbrug end ved en revision – skal kunne sikre sig tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis til, at der forsat kan afgives en positiv erklæring⁵⁸.

De supplerende handlinger er obligatoriske, og revisor skal altid udføre disse, hvis de forhold som handlingen vedrører, foreligger i den pågældende virksomhed. Handlingerne er følgende:

1. Indhente udskrifter fra tingbog, personbog og bilbog pr. balancedagen
2. Indhente engagementsbekræftelser pr. balancedagen fra virksomhedens pengeinstitutter (engagementsforespørgsler)
3. Indhente oplysninger på eller efter balancedagen ved forespørgsler til virksomhedens advokatforbindelser (advokatbreve)
4. Indhente dokumentation for, at de til SKAT indberettede AM-bidrag, A-skatter, merværdiafgifter og lønsumsafgifter er korrekt indberettet på grundlag af bogføringen.

Som det fremgår, består de supplerende handlinger altså primært af indhentning af diverse eksterne bekræftelser.

⁵⁸ FSR's "Standard om udvidet gennemgang", afsnit 34.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

En udskrift fra personbogen er altid relevant for revisor, da dette giver information om, hvorvidt der er virksomhedspant eller pant i løsøre. Derimod er udskrifter fra henholdsvis tingbogen og bilbogen kun relevante, i det omfang virksomheden har aktiver så som ejendomme og biler, der kan tages pant i. Den første handling sikrer således, at revisor opnår supplerende bevis for tilstedeværelsen, rettighederne og fuldstændigheden af anlægsaktiver, forpligtelser, eventualforpligtelser og sikkerhedsstillelser i årsregnskabet.

Engagementsbekræftelserne fra bankforbindelser og kreditinstitutter, der indhentes i forbindelse med handling nummer to, giver ligeledes revisor supplerende bevis for tilstedeværelsen, rettighederne, fuldstændigheden samt værdiansættelsen af virksomhedens likvide beholdninger, herunder bankindeståender, værdipapirer etc., samt for eventualforpligtelser og sikkerhedsstillelser i årsregnskabet. Engagementsforespørgslerne sendes af revisor direkte til de pengeinstitutter, som virksomheden ifølge bogføringen har et mellemværende med, hvilket betyder, at denne handling næsten altid vil være relevant, idet de fleste virksomheder har et engagement med en eller flere banker.

Advokatbrevene sendes til de advokater, som virksomheden har gjort brug af inden for det seneste år, og dermed indhenter revisor i forbindelse med handling nummer tre oplysninger om eventuelle retssager, søgsmål etc., som virksomheden måtte være part i. På baggrund af dette kan revisor identificere mulige eventualforpligtelser samt sikre, at disse er oplyst korrekt i regnskabet.

I forhold til den fjerde og sidste handling er revisors kontrol af indberetninger til SKAT relevant, hvis virksomheden har ansatte eller er omfattet af momspligt eller lønsumsafgift. Revisor skal for tre perioder⁵⁹ kontrollere, at indberetningen af A-skat, AM-bidrag, lønsumsafgift og merværdiafgift er foretaget rettidigt og korrekt på grundlag af bogføringen. Handlingen kræver dog udelukkende, at revisor kontrollerer, at de bogførte tal indberettes, og derfor skal han ikke efterprøve bogføringen.

Hvis revisor konstaterer afstemningsdifferencer, eller at indberetningerne ikke er foretaget rettidigt, skal revisor tage stilling til, hvorvidt dette kan medføre ledelsesansvar, da et ledelsesansvar, der ikke er bagatelagtigt, udløser en supplerende oplysning vedrørende andre forhold – nøjagtigt som det er tilfældet ved en almindelig revision.

⁵⁹ Såfremt virksomheden indberetter færre end tre gange årligt, skal revisor kontrollere samtlige indberetninger.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Samlet set supplerer de fire supplerende handlinger hinanden i en sådan grad, at det er vanskeligt at identificere virksomheder, hvor ingen af de pågældende handlinger er relevante. Og hvis der findes sådanne virksomheder, vil omverdenens interesse for disse være minimal, da aktiviteten i disse virksomheder må antages at være særdeles begrænset. Dermed sikrer sammensætningen af de supplerende handlinger, at en eller flere af disse altid vil være relevante og derfor skal udføres i forbindelse med en udvidet gennemgang, således at revisor opnår yderligere sikkerhed for sin konklusion i forhold til et review efter ISRE 2400 (Ajourført).

4.3.3.3 Yderligere handlinger

Yderligere handlinger skal udelukkende udføres, hvis revisor i forbindelse med sin gennemgang bliver opmærksom på forhold, der indikerer, at årsregnskabet kan indeholde væsentlig fejlinformation. I så fald skal revisor udforme og udføre yderligere handlinger, der er tilstrækkelige til, at det kan konkluderes, at de pågældende forhold sandsynligvis ikke vil medføre, at årsregnskabet som helhed indeholder væsentlig fejlinformation⁶⁰.

Disse yderligere handlinger kan - afhængigt af problemstillingen samt virksomhedens kompleksitet – blive særdeles omfattende og principielt resultere i, at omfanget af revisors arbejde bliver det samme som ved en almindelig revision.

4.3.4 Graden af sikkerhed

Graden af sikkerhed er ikke præcist defineret i forbindelse med udvidet gennemgang, da det af FSR's standard om udvidet gennemgang i afsnit 4 fremgår, at revisor skal planlægge og udføre sine handlinger med henblik på at opnå begrænset sikkerhed for sin konklusion samt udføre supplerende handlinger for at opnå yderligere sikkerhed for sin konklusion i forhold til en reviewopgave.

4.3.5 Påtegningen

Kravene til indholdet af revisors erklæring ved udvidet gennemgang findes i afsnit 73 i FSR's standard, og derudover indeholder standarden et eksempel på revisors erklæring om udvidet gennemgang. Denne er indhentet og gennemgået i nedenstående⁶¹:

⁶⁰ "FSR-danske revisorerers standard om udvidet gennemgang", afsnit 44 & afsnit A83-A87.

⁶¹ Revisors erklæring om udvidet gennemgang findes som Bilag 2.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Som det er tilfældet i forbindelse med en revisionspåtegning, fremgår det af overskriften og indledningen i revisors erklæring om udvidet gennemgang, at denne er udarbejdet af en uafhængig revisor, og at den er adresseret til kapitalejerne i det pågældende selskab.

Dernæst følger et indledende afsnit, hvor revisor erklærer sig om, at det er udvidet gennemgang, der er foretaget af virksomhedens årsregnskab for det forgangne år, og at årsregnskabet, der omfatter anvendt regnskabspraksis, resultatopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter, er udarbejdet efter ÅRL.

Det efterfølgende afsnit vedrørende ledelsens ansvar for årsregnskabet er identisk med afsnittet, der findes i en almindelig revisionspåtegning, og er en beskrivelse af den daglige ledelses ansvar for udarbejdelsen af årsregnskabet.

Afsnittet, der omhandler revisors ansvar, indledes med en tydeliggørelse af, at revisors ansvar er at udtrykke en konklusion om årsregnskabet, og at revisor har udført sin revision i overensstemmelse med Erhvervsstyrelsens erklæringsstandard samt FSR's standard om udvidet gennemgang. Dernæst følger et afsnit, som beskriver, hvad udvidet gennemgang indebærer samt hvad revisor foretager sig for henholdsvis at opnå begrænset sikkerhed samt yderligere sikkerhed.

I forbindelse med dette afsnit af erklæringen kan det umiddelbart undre, at det positivt er udtrykt, at revisor har udført sin revision i overensstemmelse med både Erhvervsstyrelsens erklæringsstandard og FSR's standard, eftersom Erhvervsstyrelsens standard som nævnt tidligere indgår i FSR's standard. Formulering har dog sin berettigelse, da det derved tydeliggøres, at udvidet gennemgang har sin baggrund i et lovgrundlag.

I det efterfølgende afsnit forklares det, at revisors handlinger i forbindelse med udvidet gennemgang primært består af forespørgsler til ledelsen, analytiske handlinger, de specifikt krævede supplerende handlinger samt en vurdering af det opnåede bevis. Dermed tydeliggøres det for regnskabsbrugeren, hvilke handlinger revisor foretager sig, således at regnskabsbrugeren forstår omfanget af udvidet gennemgang.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

I erklæringens næstsidste afsnit vedrørende revisors ansvar fremgår det specifikt, at omfanget af udvidet gennemgang er mindre end omfanget af revision, hvorfor der ikke udtrykkes nogen revisionskonklusion til trods for, at der er tale om en positiv konklusion.

Hvis den udvidede gennemgang ikke har givet anledning til forbehold, skal revisor tydeligt og fremhævet angive dette til sidst i dette afsnit.

Af Erklæringsbekendtgørelsens § 10, stk. 1 fremgår det, at revisor skal tage forbehold i de tilfælde, som følger af Erklæringsbekendtgørelsen § 6, stk. 1 og 2, hvilket betyder, at revisor skal tage forbehold i samme tilfælde som ved en revision. Endvidere skal revisor oplyse, hvis et forbehold har så afgørende betydning, at generalforsamlingen ikke bør godkende regnskabet.

På baggrund af den udførte udvidede gennemgang konkluderer revisor til sidst, om regnskabet giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. balancedagen.

Jf. Erklæringsbekendtgørelsen § 9, stk. 5 skal konklusionen enten være uden forbehold, med forbehold eller afkræftende, og hvis revisor ikke kan udtrykke en konklusion om regnskabet, så skal dette angives i et særskilt afsnit efter afsnittet om forbehold.

I forhold til en eventuel ledelsesberetning skal revisor gennemlæse denne, således at der kan afgives en udtalelse om ledelsesberetningen.

4.4 Sammenligning af revision og udvidet gennemgang

4.4.1 Gældende regulering

Udvidet gennemgang tager som tidligere nævnt udgangspunkt i den internationale standard for review, ISRE 2400 (Ajourført) og kan vælges for virksomheder i regnskabsklasse B. Dette betyder, at det nu udelukkende er de få tusinde virksomheder, der er omfattet af regnskabsklasse C og D, som er revisionspligtige efter ISA'erne⁶².

⁶² "Når regnskaber ikke revideres", side 99. Alle erhvervsdrivende fonde, finansielle virksomheder der er omfattet af Lov om finansiell virksomhed, almindelige fonde og foreninger samt en række selvstyrende forvaltningsenheder indenfor statens område, som universiteter, gymnasier og erhvervsskoler er naturligvis fortsat omfattet af revisionspligt.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

RL og ÅRL er gældende både i forbindelse med udvidet gennemgang og revision, hvilket betyder, at udvidet gennemgang sidestilles med revision i lovgivningen, selvom det fagligt kun er et review samt nogle ekstra handlinger.

I selskabsloven (SEL) findes der ligeledes formalia, der både skal overholdes ved revision og udvidet gennemgang, da SEL ikke skelner imellem de to typer af revision. Dette betyder f.eks., at revisor i begge tilfælde har ret til at deltage i bestyrelsesmøder, hvor der behandles regnskaber, som revisor skal erklære sig om, samt pligt til at deltage, hvis et bestyrelsesmedlem kræver det.

En anden konsekvens af, at SEL både gælder i forbindelse med revision og udvidet gennemgang, er, at valget af udvidet gennemgang blot skal ske på en generalforsamling efter almindelige selskabsretlige regler, hvilke er betydeligt mindre omfangsrige end de selskabsretlige regler om fravalg af revision, som kræver, at et fravalg skal annonceres i ledelsespåtegningen i årsregnskabet året forinden.

4.4.2 Formål

Formålet med revision er at opnå høj grad af sikkerhed for, at regnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation, således at revisor kan udtrykke en konklusion om regnskabet. Formålet med udvidet gennemgang er ligeledes, at revisor bliver i stand til at udtrykke en konklusion om, hvorvidt årsregnskabet giver et retvisende billede.

I forbindelse med udvidet gennemgang udtrykkes revisors konklusion dog udelukkende på baggrund af de udførte handlinger, hvilke er mindre omfangsrige for både virksomheden og revisor. Derfor er formålet med udvidet gennemgang at give et alternativ for virksomheder i regnskabsklasse B, som forenkler regnskabsaflæggelsen, men som samtidigt giver virksomhedens interessenter en rimelig sikkerhed for, at informationerne i regnskabet er korrekte.

4.4.3 Påkrævede handlinger

Der findes en lang række handlinger, som både er påkrævede i forbindelse med revision og udvidet gennemgang. Indledningsvis er der i begge tilfælde f.eks. krav om, at revisor skal udarbejde et aftalebrev, at revisor skal fastsætte et væsentlighedsniveau samt at revisor skal opnå et tilstrækkeligt kendskab til virksomheden og dennes omgivelser, således at han er i stand til at identificere og vurdere, hvor i årsregnskabet der er risiko for at opstå væsentlig fejlinformation. I den forbindelse skal revisor både ved revision og udvidet gennemgang opnå kendskab til relevante brancheforhold, virksomhedens aktiviteter, virksomhedens mål og strategier osv.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Derudover har revisor både i forbindelse med udvidet gennemgang og revision pligt til at overholde alle relevante krav, sikre sig at opgaven udføres med professionel skepsis samt at anvende faglig dømmekraft.

Med hensyn til udførelsen adskiller udvidet gennemgang og revision sig dog fra hinanden, idet revisor ved udvidet gennemgang primært foretager forespørgsler og mindre omfattende analytiske handlinger i forhold til revision. Endvidere skal de modtagne oplysninger ikke verificeres ved udvidet gennemgang, hvorfor der ikke skal foretages vurdering, efterprøvning, observation etc., med mindre revisor som tidligere nævnt udfører yderligere handlinger.

I forhold til selve udførelsen af henholdsvis udvidet gennemgang og revision kan det dog undre os, at indhentelse af engagementsbekræftelser er et ufravigeligt krav i forbindelse med udvidet gennemgang, da dette er en skærpelse af dokumentationskravet i forhold til revision. ISA'erne indeholder ingen specifikke krav om engagementsbekræftelser, og disse kan efter sædvanlig god skik – som udtrykt i responsa – erstattes af anden originaldokumentation⁶³.

Da bankerne kræver betaling for disse engagementsbekræftelser medfører udvidet gennemgang på dette punkt dermed øgede omkostninger sammenlignet med revision, hvilket står i kontrast til et af formålene med indførelsen af udvidet gennemgang, nemlig at reducere virksomhedernes omkostninger. De øgede omkostninger gør sig særligt gældende i de tilfælde, hvor en virksomhed – for f.eks. at være dækket af indskydergarantien – har placeret sin likviditet i flere forskellige banker, da der dermed skal indhentes engagementsbekræftelser fra alle disse banker, der hver især kræver betaling herfor.

4.4.4 Graden af sikkerhed

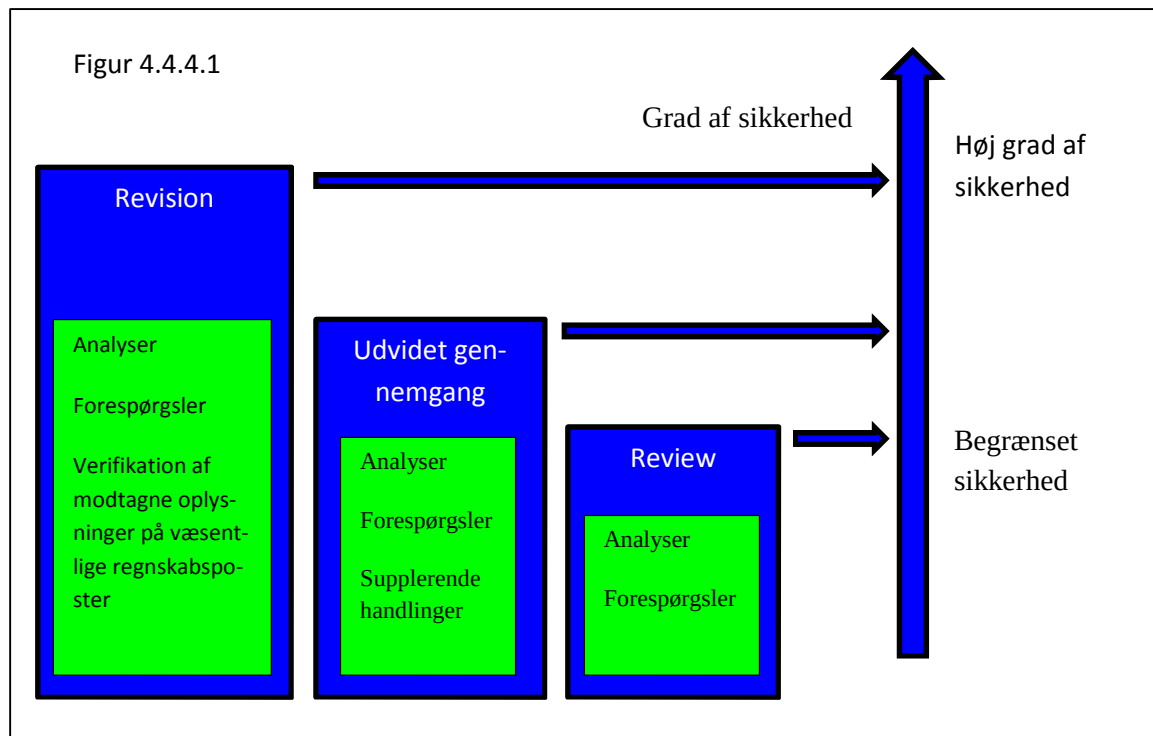
Sikkerheden i forbindelse med et review defineres som værende begrænset. Sikkerheden ved udvidet gennemgang formuleres som værende begrænset men med yderligere sikkerhed fra de specifikt krævede supplerende handlinger, mens en revisionspåtegning giver en høj grad af sikkerhed.

Dette betyder altså, at udvidet gennemgang grundet den yderligere sikkerhed, som de supplerende handlinger sikrer, giver større sikkerhed end review, men mindre end revision, der giver høj grad af

⁶³ "Når regnskaber ikke revideres", side 112.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

sikkerhed. Dermed placerer udvidet gennemgang sig mellem review og revision med hensyn til sikkerhed, hvilket er illustreret i nedenstående figur:

Den reducerede sikkerhed i forhold til revision skyldes som tidligere nævnt, at der i forbindelse med udvidet gennemgang ikke foretages verifikation af de modtagne oplysninger, mens den yderligere sikkerhed i forhold til et review opnås grundet de supplerende handlinger, der udføres i forbindelse med udvidet gennemgang.

Hvor meget større sikkerhed en erklæring om udvidet gennemgang giver i forhold til en reviewerklæring er dog vanskeligt at præcisere, da sikkerhed er vanskeligt at definere, og da de supplerende handlinger varierer fra virksomhed til virksomhed.

Formuleringen i erklæringen "... med henblik på at opnå begrænset sikkerhed for vores konklusion om årsregnskabet og derudover udfører specifikt krævede supplerende handlinger med henblik på at opnå yderligere sikkerhed for vores konklusion" indikerer da heller ikke, om sikkerheden er tæt på "begrænset sikkerhed", om den er tæt på "høj grad af sikkerhed" eller om den er lige midt imellem, da dette afhænger af de supplerende handlinger.

Handlingerne skal som nævnt tidligere kun udføres, hvor disse er relevante. Dette betyder teoretisk, at revisor, hvis alle supplerende handlinger i forbindelse med en udvidet gennemgang er irrelevante og derfor ikke er udført, kan afgive en erklæring om udvidet gennemgang med en højere grad af sik-

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

kerhed end ved et review på trods af, at det udførte arbejde i begge tilfælde er identisk og blot er udført efter ISRE 2400 (Ajourført).

I praksis er det dog umiddelbart vanskeligt at finde en virksomhed, hvor ingen af de supplerende handlinger er aktuelle. Derfor er dette som nævnt primært et teoretisk eksempel, men det vil derimod ikke være en sjældenhed, at kun en eller to af de supplerende handlinger er relevant i en virksomhed. Hvis kun en af de supplerende handlinger er relevant for en virksomhed, så udfører revisor kun denne handling, og dermed giver udvidet gennemgang kun den ekstra sikkerhed i forhold til et review, som denne ene handling medfører.

Det er også vanskeligt at definere, hvor meget mindre sikkerheden er ved udvidet gennemgang i forhold til revision. For revisor kan også havne i en situation, hvor alle supplerende handlinger er relevante, og hvor han i forbindelse med udførelsen af disse konstaterer et eller flere forhold, der indikerer, at årsregnskabet kan indeholde væsentlig fejlinformation. Dette betyder som tidligere nævnt, at revisor skal udføre yderligere handlinger, og disse handlinger kan foruden forespørgsler og analytiske handlinger også omfatte detailtest, da revisor er forpligtet til at afklare usikkerheden om, hvorvidt årsregnskabet indeholder væsentlig fejlinformation.

Hvis revisor er nødsaget til at foretage yderligere handlinger flere gange i forbindelse med den udvidede gennemgang, opnås der efterhånden høj grad af sikkerhed og dermed samme sikkerhed som ved revision.

At den udvidede gennemgang eventuelt har givet revisor høj grad af sikkerhed for sin konklusion kommer dog ikke til udtryk i erklæringen, og derfor kan regnskabsbruger ikke basere sig herpå. Regnskabsbruger kan nemlig i erklæringen udelukkende konstatere, at de udførte arbejdshandlinger primært omfatter analyser og forespørgsler, uanset om arten og mængden af handlinger i betydeligt omfang indeholder detailtest.

Ifølge afsnit A3 i FSR's standard er årsagen til den lavere grad af sikkerhed for revisors konklusion ved udvidet gennemgang i forhold til revision, at revisor ikke opnår det samme kendskab til virksomheden og dens interne kontroller som ved en revision, og at funktionaliteten af de interne kontroller ikke testes. Derudover skyldes den reducerede sikkerhed også, at der ud over de supplerende handlinger og kontrol af årsregnskab til bogføring ikke foretages detailtest af transaktioner, balanceposter og oplysninger i forbindelse med udvidet gennemgang.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

4.4.5 Påtegningen

Revisors erklæring ved udvidet gennemgang ligner en almindelig revisionspåtegning, og konklusionen formuleres også positivt i begge tilfælde. Revisors erklæring ved et review afgives derimod med en negativ konklusion. Da udvidet gennemgang som tidligere nævnt består af et review efter ISRE 2400 samt fire supplerende handlinger, er det derfor de supplerende handlinger, der alene er årsagen til, at revisors konklusion kan formuleres positivt i forbindelse med udvidet gennemgang.

Efter vores overbevisning kan det diskuteres, hvorvidt det giver mening, at man ved at tilføje fire supplerende arbejdshandlinger kan ændre erklæringen til at indeholde en positiv formuleret konklusion. Særligt fordi disse handlinger kun skal udføres, hvis de er relevante for virksomheden, hvilket betyder, at der kan være tilfælde, hvor revisor udelukkende på baggrund af udførelsen af en eller to supplerende handlinger afgiver en erklæring om udvidet gennemgang med en positivt formuleret konklusion fremfor en reviewerklæring, hvor konklusionen er negativt formuleret.

Som nævnt tidligere findes der dog også virksomheder, hvor alle fire supplerende handlinger er relevante, og hvor revisor endda udfører yderligere handlinger for at afdække, hvorvidt årsregnskabet indeholder væsentlig fejlinformation eller ej. I sådanne tilfælde vil revisor som tidligere nævnt næsten opnå samme grad af sikkerhed som ved en revision, og dermed kan den positive konklusion efter vores opfattelse accepteres i disse tilfælde.

I de fleste tilfælde vurderer vi dog ikke de udførte supplerende handlinger som tilstrækkelige til, at revisor kan afgive en positiv erklæring, særligt ikke når det tages i betragtning, hvor omfattende en revision skal være efter ISA'erne, for at revisor kan afgive en positiv formuleret konklusion.

I nedenstående tabel 4.4.5.1 ses en sammenligning af, hvilke krav der findes til revisors påtegning ved henholdsvis revision og udvidet gennemgang.

Tabel 4.4.5.1

	Revision	Udvidet gennemgang
Identifikation af det regnskab som revisor erklærer sig om, og den regnskabsmæssige begrebsramme	Ja	Ja
Omtale af revisors ansvar for erklæringen samt en omtale af det udførte arbejde:	Ja	Ja

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

- Oplysning om arbejdets formål og karakter	Ja	Ja
- Oplysning om anvendte standarder	Ja	Ja
- Omtale af, at omfanget af en udvidet gennemgang er mindre end omfanget af en revision, og at der derfor ikke udtrykkes en revisionskonklusion	Ikke relevant	Ja
Hvis erklæringen er uden forbehold, oplysning om, at erklæringen er uden forbehold	Ja	Ja
Ved forbehold:		
- Anvendelse af overskriften "Forbehold"	Ja	Ja
- Angivelse af, om konklusionen er med forbehold, afkræftende eller revisor ikke kan udtrykke en konklusion om regnskabet.	Ja	Ja
- Oplysning herom, hvis et forbehold er af så afgørende betydning, at det fører til, at generalforsamlingen ikke bør godkende regnskabet	Ja	Ja
En konklusion vedrørende det udførte arbejde	Ja	Ja
Supplerende oplysning (vedrørende forhold i regnskabet)	Ja	Ja
Supplerende oplysning vedrørende andre forhold	Ja	Ja
Udtalelse om gennemlæsning af eventuelt ledelsesberetning	Ja	Ja
Andre erklæringer, hvis revisor har indgået aftale med virksomhedens ledelse herom.	Nej	Ja

Kilde: Egen tilvirkning, baseret på "Udvidet gennemgang – formål, anvendelsesområde og erklæring", Revision og Regnskabsvæsen, juni 2013

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Oversigten viser, at alle kravene til en revisionspåtegning også er gældende i forbindelse med en erklæring om udvidet gennemgang. Endvidere er erklæringen om udvidet gennemgang suppleret idet, der findes krav om, at det specifikt skal oplyses, at der ikke udtrykkes en revisionskonklusion. Derudover skal det oplyses hvis revisor har aftalt med virksomhedens ledelse at der også skal udarbejdes andre erklæringer.

Ligheden mellem en erklæring om udvidet gennemgang og en revisionspåtegning er markant, og det er tydeligt, at der i forbindelse med erklæringen for udvidet gennemgang har været et ønske om, at fastholde samme struktur og logik fra revision. Derfor har man fra Erhvervsstyrelsens side ladet forskellen ved udvidet gennemgang afspejle sig i indholdet fremfor formen.

Forskellen i indholdet ses bl.a. i forbindelse med konklusionen for henholdsvis revision og udvidet gennemgang, som er sprogligt differentieret. I revisionspåtegningen står der "Det er vores opfattelse, at årsregnskabet...", mens konklusionen ved udvidet gennemgang er formuleret således "Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at årsregnskabet...".

Denne forskel viser, at revisor udelukkende udtrykker sin konklusion på baggrund af det udførte arbejde, hvorfor afsnittet om revisors ansvar og det udførte arbejde er centralt, for at kunne forstå den sikkerhed, som revisors erklæring afgives med i forbindelse med udvidet gennemgang.

Kravene om udtalelse om ledelsesberetningen samt kravene om supplerende oplysninger ved begrundet formodning om ledelsesansvar og mangelfuld overholdelse af bogføringsloven er både gældende ved revision og udvidet gennemgang. Det samme gælder kravet om i visse tilfælde at indstille til generalforsamlingen, at regnskabet ikke bør godkendes.

Derudover skal revisor både i forbindelse med revision samt i forbindelse med udvidet gennemgang positivt gøre opmærksom herpå, når en erklæring er uden forbehold.

Fordelen ved denne ensartethed mellem erklæringen om udvidet gennemgang og revisionspåtegningen er efter vores opfattelse, at det klart signaleres, at der er tale om en erklæring, som er beregnet til at kunne erstatte revision.

Ulempen er derimod, at det kan blive uklart hvad, forskellen på en udvidet gennemgang og en revision egentlig er, og at det dermed ikke fremgår tilstrækkeligt tydeligt, at en erklæring om udvidet gennemgang ikke giver samme sikkerhed som en revisionspåtegning, men dog giver større sikkerhed end

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

en reviewerklæring efter ISRE 2400 (Ajourført). Dette kan resultere i, at brugerne af erklæringen dermed anser sikkerheden i forbindelse med udvidet gennemgang som værende den samme, der findes ved enten en revisionspåtegning eller en reviewerklæring.

4.5 Delkonklusion

Formålet med udvidet gennemgang er at give virksomhederne i regnskabsklasse B et alternativ til revision efter ISA'erne, som forenkler regnskabsaflæggelsen, men som samtidigt giver virksomhedens interessenter en rimelig sikkerhed for, at informationerne i regnskabet er korrekte.

Udvidet gennemgang og revision er baseret på samme lovgrundlag, men ydelserne anvender forskellige begrebsrammer, da udvidet gennemgang tager udgangspunkt i FSR's erklæringsstandard, mens revision er baseret på begrebsrammen i de 37 internationale ISA'er. Derfor er udvidet gennemgang lovteknisk en revision, men fagteknisk blot et review med tillæg af fire supplerende handlinger.

I forbindelse med det udførte arbejde ved henholdsvis revision og udvidet gennemgang findes der en lang række handlinger, der skal udføres i begge tilfælde. Forskellen består i, at revisor primært foretager forespørgsler og mindre omfattende analytiske handlinger ved udvidet gennemgang, hvor han ved en revision foretager vurdering, efterprøvning og observation af de modtagne oplysninger.

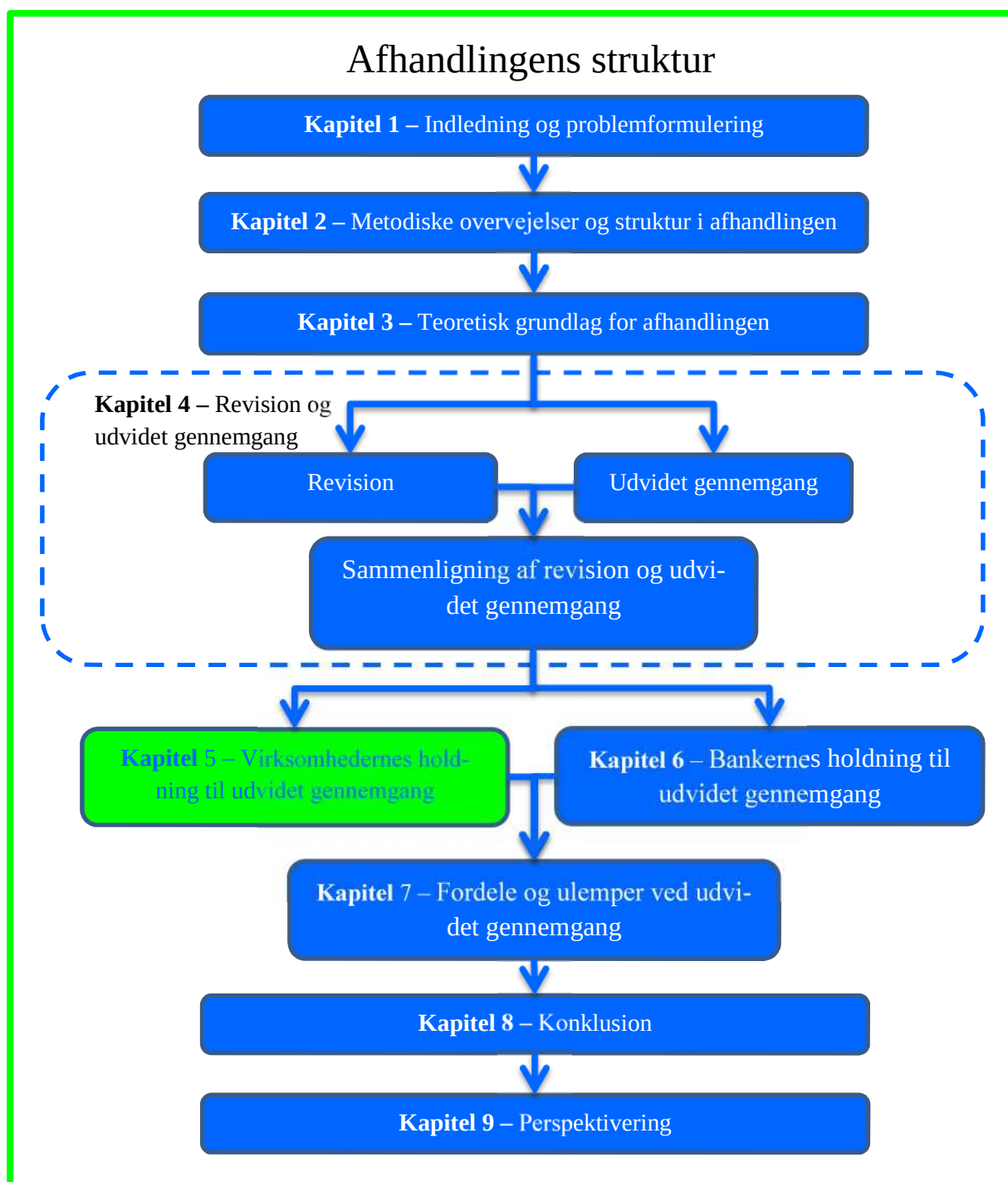
Graden af sikkerhed, som revisor erklærer sig med ved henholdsvis revision og udvidet gennemgang, er forskellig. Ved revision afgiver revisor sin påtegning med høj grad af sikkerhed, hvorimod sikkerheden ved udvidet gennemgang er begrænset men med yderligere sikkerhed fra de supplerende handlinger. Det betyder, at sikkerheden ved udvidet gennemgang ligger et sted "i feltet" mellem den begrænsede sikkerhed, som et review efter ISRE 2400 (Ajourført) giver, og den høje grad af sikkerhed, som revision giver. Hvor sikkerheden ved udvidet gennemgang præcis placerer sig, afhænger af omfanget af de supplerende handlinger, som revisor har udført.

Ligheden mellem en revisionspåtegning og en erklæring om udvidet gennemgang er stor, og konklusionen er i begge tilfælde formuleret positivt. Argumentet for, at revisor kan afgive en positiv konklusion i forbindelse med en udvidet gennemgang er, at de supplerende handlinger giver tilstrækkelig overbevisning til dette. Efter vores opfattelse er udførelsen af de supplerende handlinger dog sjældent tilstrækkelig til, at revisor kan afgive en positiv konklusion i sin erklæring, specielt ikke når det

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

tages i betragtning, hvor omfattende en revision udført efter ISA'er skal være, for at revisor kan udtrykke en positiv konklusion.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

5 Virksomhedernes holdning til udvidet gennemgang

5.1 Formål

Formålet med dette kapitel er at undersøge, hvordan virksomhederne opfatter udvidet gennemgang og dermed besvare følgende underspørgsmål i problemformuleringen: "Hvad er virksomhedernes holdning til udvidet gennemgang?"

Kapitlet indledes med en selvkritisk evaluering af undersøgelsen inden den reelle analyse af virksomhedernes svar påbegyndes.

5.2 Selvkritik

Spørgeskemaundersøgelsen analyseres for at evaluere undersøgelsesdesignet og for at kunne konkludere på undersøgelsens validitet og reliabilitet.

Som nævnt i afsnit 2.5.1.1 blev der udsendt spørgeskemaer til 1.000 virksomheder, som har mulighed for at vælge udvidet gennemgang. Samlet er der modtaget 235 besvarelser, hvilket giver en endelig besvarelse på 23,5%, og dette er en del højere end forventningen om en svarprocent på 10-15.

I forbindelse med undersøgelsen er nedenstående kritik fra en af respondenterne modtaget:

"Vær opmærksom på, at et dårligt registreringsskema, eksempelvis et, der vil påtvinge en stillingtagen, som ikke er ønskelig, oftest vil skabe irritation, og manglende besvarelse. Netop dette er årsagen til, at jeg ikke vil anvende mere tid på jeres spørgeskema."

Det formodes, at respondentens kritik er en reaktion på spørgsmålet om størrelsen af virksomhedens revisionshonorar, da det er det eneste spørgsmål, hvor det ikke har været muligt at svare "Ved ikke" eller "Ikke aktuelt". Denne risiko har ikke været overvejet i forbindelse med designet af spørgeskemaet.

Derudover har undersøgelsen indeholdt spørgsmål, som ikke senere har været brugt i forbindelse med afhandlingen. Det drejer sig om spørgsmål 4 og 5, der omhandler hvorvidt der er stillet sikkerhed for lånene, og, i tilfælde af at der ikke er stillet sikkerhed, hvor meget den usikrede del af lånet udgør i forhold til den bogførte egenkapital. Grunden til, at disse to spørgsmål indgik i spørgeskemaet, uden at vi senere hen har valgt at bruge dem, skyldes, at det i forbindelse med udarbejdelsen endnu var ukendt, hvordan bankerne vurderede størrelsen af en virksomheds engagement. I tilfælde af at bankerne vurderede behovet for et revideret årsregnskab ud fra, om der var stillet sikkerhed for

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

engagementerne, var det ønsket at have muligheden for at analysere på dette, og derfor var det nødvendigt at medtage spørgsmålene uden at vide, om der senere hen ville blive brug for svarene.

Det viste sig efter interviewene med bankerne, at spørgsmål 4 og 5 var overflødige, hvorfor spørgeskemaet i retrospektiv kunne være reduceret, således at det var mindre omfattende. Som nævnt forelå der ikke information fra bankerne inden udarbejdelsen af spørgeskemaerne, hvorfor det ikke har været muligt at tage højde herfor.

En række af virksomhederne er datterselskaber i koncerner, hvorfor nogle spørgeskemaer er havnet hos den regnskabsansvarlige på koncernniveau. Virksomhederne er i de fleste tilfælde klasse C eller D, men da der ikke har været mulighed for at skrive virksomhedsnavnet i hver enkelt mail, har det desværre ikke været muligt få svar vedrørende klasse B-virksomhederne i koncernen.

Ifølge ÅRL § 7 skal statslige anparts- og aktieselskaber aflægge regnskab efter klasse D, hvorfor nogle af de forsyningsvirksomheder, der har indgået i populationen i undersøgelsen, ikke har mulighed for at vælge udvidet gennemgang.

Det har via det anvendte software ikke været muligt at frasortere ovennævnte respondenter, hvorfor undersøgelsen indeholder enkelte respondenter uden for målgruppen. Problemet kunne have været undgået ved at indsætte et spørgsmål om, hvilken regnskabsklasse der aflægges regnskab efter, men da der primært er tale om spørgsmål vedrørende respondenternes holdning og kendskab til udvidet gennemgang, anses respondenternes svar stadig for at være valide i analysen. Desuden er der tale om en meget lille del af de samlede respondenter, hvorfor effekten ved at fjerne dem fra datagrundlaget ikke vurderes at ville ændre undersøgelsens samlede konklusioner.

Samlet set vurderes det, at analysegrundlaget fra spørgeskemaerne har en høj grad af reliabilitet og validitet, hvilket primært baseres på baggrund af at svarprocenten er væsentligt højere end forventet, samt at der ved gennemgangen af besvarelsener er konstateret forholdsvis få fejl i form af negative tilbagemeldinger eller uoverensstemmelser mellem de enkelte besvarelsener. Derudover er spørgeskemaerne som nævnt i indledningen udsendt til 1000 virksomheder, hvorfor datagrundlaget anses som særdeles solidt.

På baggrund af ovenstående, og da der er tale om respondenter fra en bred kreds af erhverv⁶⁴, vurderes stikprøven endvidere at være repræsentativ for populationen⁶⁵.

⁶⁴ Jf. nedenstående afsnit 5.3.1

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

5.3 Analyse af besvarelserne

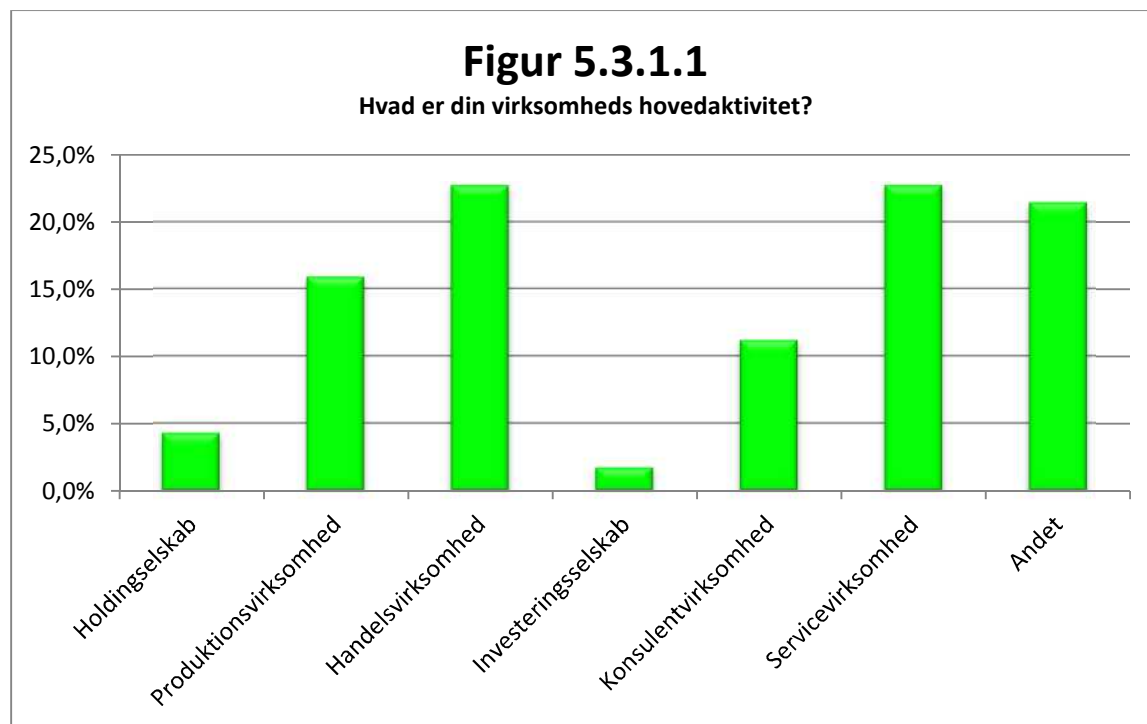
I de følgende afsnit er svarene på spørgeskemaerne analyseret. Der er foretaget analyser af enkeltspørgsmål, grupper af spørgsmål og på kryds af respondenternes svar på forskellige spørgsmål, hvilket er uddybet under de enkelte afsnit. I samme forbindelse er formålet med de enkelte afsnit beskrevet.

Spørgsmålene er grupperet i følgende hovedtemaer:

1. Hovedaktivitet
2. Kendskab til udvidet gennemgang samt holdningsspørgsmål
3. Sammenligning af virksomheder, der har valgt henholdsvis revision og udvidet gennemgang.

5.3.1 Hovedaktivitet

Formålet med dette afsnit er at undersøge den enkelte virksomheds hovedaktivitet. Da spørgeskemaet har til formål at undersøge holdninger blandt alle typer af virksomheder, bliver validiteten i undersøgelsen styrket af, at der er tale om respondenter fra forskelligartede erhverv. Herudover ønskes undersøgt, om der findes en sammenhæng mellem virksomhedstype og valg/fravalg af udvidet gennemgang.

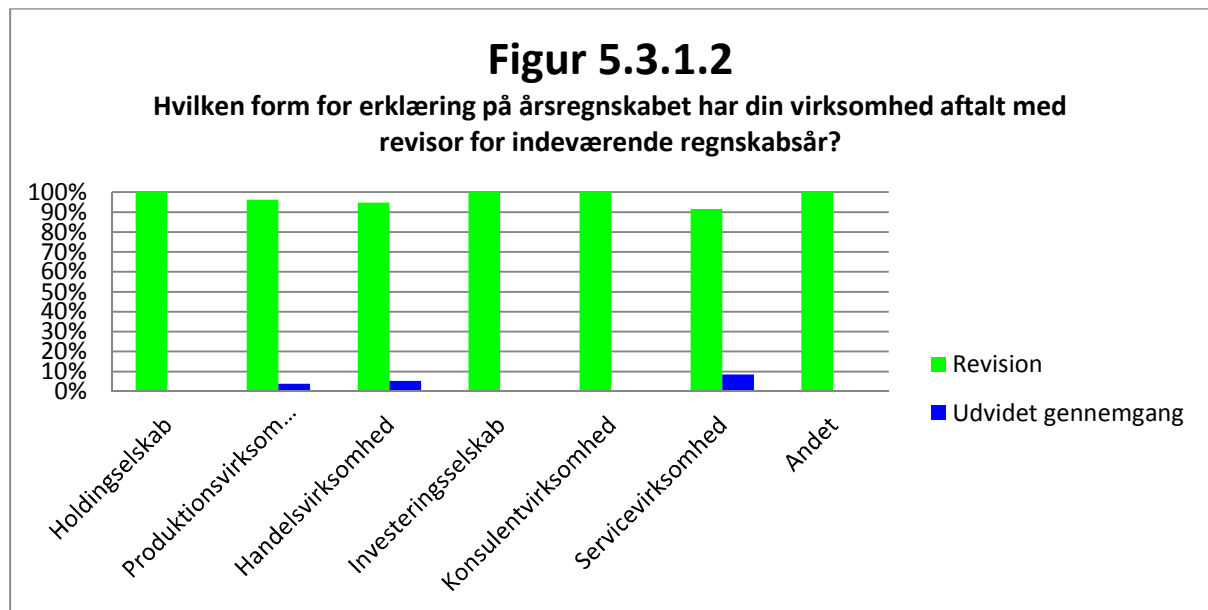

Kilde: bilag 3 – spørgsmål 1

⁶⁵ Den samlede population består af danske virksomheder i regnskabsklasse B, som har mulighed for at vælge udvidet gennemgang.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Som det fremgår af figur 5.3.1.1, beskæftiger respondenterne sig med meget forskelligartede erhverv. Ud af de 47 respondenter, der har svaret "Andet" samt givet en uddybende kommentar, beskæftiger 14 sig med forsyningsvirksomhed⁶⁶, hvilket svarer til 6% af de samlede respondenter. Bredden i hvilken type erhverv respondenterne beskæftiger sig med, vurderes at være tilstrækkelig til at sikre en høj grad af validitet i undersøgelsen.

I figur 5.3.1.2 er der foretaget en krydsning af spørgsmålet om hovedaktivitet med spørgsmålet om, hvilken form for erklæring virksomheden har valgt for det indeværende regnskabsår, og som det fremgår, findes der ikke nogen umiddelbar sammenhæng mellem virksomhedstype og valg af erklæringstype.

5.3.2 Kendskab til udvidet gennemgang samt holdningsspørgsmål

Formålet med dette afsnit er at undersøge, hvor udbredt kendskabet til udvidet gennemgang er blandt respondenterne, samt at foretage en nærmere analyse af, hvilken holdning virksomhederne har til udvidet gennemgang. Analysen fokuserer på kendskabet til udvidet gennemgang, hvad der karakteriserer respondenter, som enten er for eller imod udvidet gennemgang, deres forståelse af udvidet gennemgang og holdningen til graden af sikkerhed i revisors erklæring ved henholdsvis udvidet gennemgang og revision.

⁶⁶ Jf. bilag 5 – spørgsmål 1

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

5.3.2.1 Kendskab til udvidet gennemgang

Undersøgelsen viser, at 34% af respondenterne ikke er bekendt med, at det fra 1. januar 2013 er blevet muligt for virksomheder i regnskabsklasse B at vælge udvidet gennemgang af årsregnskabet som alternativ til revision⁶⁷. Herudover savner 39% af de respondenter, der har kendskab til udvidet gennemgang, mere information om den nye erklæringstype⁶⁸. Der er således indikationer på, at der er et stykke vej, før udvidet gennemgang bliver almindelig kendt blandt virksomhederne.

Dette er et problem, for i tilfælde, hvor virksomhederne ikke er tilstrækkeligt informerede om udvidet gennemgang, kan der være risiko for, at de træffer deres valg om eller fravalg af, udvidet gennemgang på et ufuldstændigt grundlag. Ved at vælge udvidet gennemgang i tilfælde, hvor virksomheden senere mødes med krav om revision efter ISA'erne, vil den administrative byrde blive unødigt forøget. Modsætningsvist vil det også være fordyrende for en virksomhed at vælge revision, hvis udvidet gennemgang er tilstrækkelig. De omkostninger, der vil være forbundet med en "opgradering" fra udvidet gennemgang til revision, vil dog uden tvivl være større end den besparelse, som virksomheden vil gå glip af, hvis de vælger revision, men kunne have nøjedes med udvidet gennemgang.

Respondenterne, der svarede nej til spørgsmålet om, hvorvidt de havde kendskab til udvidet gennemgang, fik ikke efterfølgende stillet spørgsmålene vedrørende deres holdning til udvidet gennemgang. De respondenter, der svarede ja, blev derimod adspurgt om, hvorvidt de var enige eller uenige i en række udsagn vedrørende udvidet gennemgang. Formålet med disse spørgsmål var at opnå tilstrækkelig viden om, hvordan respondenterne opfatter udvidet gennemgang, og hvad deres holdning hertil er. Holdningsspørgsmålene vil blive behandlet i de følgende afsnit.

5.3.2.2 Karakteristika for respondenter, som er for og imod udvidet gennemgang

41% (svarende til 50 respondenter) er overvejende eller helt enige i, at udvidet gennemgang er et godt alternativ til revision⁶⁹, mens 25% (svarende til 30 respondenter) er negativt stemt over for udvidet gennemgang. På trods af den positive holdning er det dog kun 4% af de samlede respondenter, der har valgt udvidet gennemgang for det kommende regnskabsår⁷⁰.

37 respondenter var hverken enige eller uenige, mens 6 respondenter svarede "Ved ikke".

⁶⁷ Jf. bilag 3 spørgsmål 6

⁶⁸ Jf. bilag 3 spørgsmål 7i (27 % er overvejende enige og 12 % er helt enige)

⁶⁹ Jf. bilag 3 spørgsmål 7b (27 % er overvejende enige og 14 % er helt enige)

⁷⁰ Jf. bilag 3 spørgsmål 12

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

I alt har 123 respondenter indgået i denne del af undersøgelsen, da respondenter, som ikke havde kendskab til udvidet gennemgang, ikke har haft mulighed for at svare på holdningsspørgsmålene.

Analysen er foretaget ved at krydse svarene ved spørgsmål 7b "Udvidet gennemgang er et godt alternativ til revision" med svarene på de øvrige spørgsmål. Herefter er der foretaget en sammenligning af de afgivne svar, som har været fordelt efter, hvor enige eller uenige respondenterne var i spørgsmål 7b.

Efterfølgende er der foretaget en sammenligning af besvarelsener af de forskellige spørgsmål, og det er valgt at fokusere analysen på de spørgsmål, hvor der er størst forskel på de to gruppers svar, da det vurderes som den mest effektive måde at finde ud af, hvad der hver især karakteriserer grupperne. I den forbindelse ses bort fra respondenter, der har svaret "Ved ikke", da det er vurderet uvæsentligt for forståelsen af besvarelsener.

I nedenstående skema er svarene til spørgsmål 7b "Udvidet gennemgang er et godt alternativ til revision" krydset med svarene til spørgsmål 7a "Udvidet gennemgang vil lette den administrative byrde for min virksomhed".

7a \ 7b	Helt uenig	Overvejende uenig	Hverken uenig eller enig	Overvejende enig	Helt enig
Helt uenig	73 %	21 %	8 %	12 %	24 %
Overvejende uenig	9 %	53 %	19 %	21 %	0 %
Hverken uenig eller enig	9 %	21 %	57 %	24 %	18 %
Overvejende enig	9 %	5 %	14 %	24 %	35 %
Helt enig	0 %	0 %	0 %	9 %	24 %

Det fremgår at de respondenter, der ikke anser udvidet gennemgang som et godt alternativ til revision, samtidigt har givet klart udtryk for, at de ikke mener, der er tale om en lettelse af den administrative byrde, hvilket kan fremgå af de grønne felter. Derimod har de respondenter, der er positive overfor udvidet gennemgang, en mere blandet holdning til, hvorvidt det letter deres administrative byrde eller ej, hvilket er illustreret ved de blå felter.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

I nedenstående skema krydses svarene til spørgsmål 7b ”Udvidet gennemgang er et godt alternativ til revision” med svarene til spørgsmål 7c ”Det er svært at gennemskue, hvilken grad af sikkerhed revisor erklærer sig med ved udvidet gennemgang”.

7c \ 7b	Helt uenig	Overvejende uenig	Hverken uenig eller enig	Overvejende enig	Helt enig
Helt uenig	18 %	5 %	0 %	0 %	12 %
Overvejende uenig	18 %	21 %	8 %	15 %	41 %
Hverken uenig eller enig	9 %	16 %	30 %	27 %	24 %
Overvejende enig	18 %	42 %	35 %	39 %	6 %
Helt enig	36 %	5 %	22 %	9 %	12 %

Ovenstående skema viser, at der ikke umiddelbart er en klar tendens til, at nogle virksomheder enten synes, at udvidet gennemgang er et godt eller dårligt alternativ til revision, fordi de enten finder det nemt eller svært at gennemskue, hvilken grad af sikkerhed revisor erklærer sig med ved udvidet gennemgang.

Som de grønne felter illustrerer, mener de respondenter, der ikke synes, at udvidet gennemgang er et godt alternativ til revision, i overvejende grad, at det er svært at gennemskue, hvilken grad af sikkerhed revisor erklærer sig med ved en udvidet gennemgang. De blå felter illustrerer derimod, at holdningen er mere blandet for de respondenter, der mener, at udvidet gennemgang er et godt alternativ til revision.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

I nedenstående skema er svarene til spørgsmål 7b ”Udvidet gennemgang er et godt alternativ til revision” krydset med svarene til spørgsmål 7f ”Udvidet gennemgang er et politisk tiltag, som ikke har relevans i praksis”.

7b \ 7f	Helt uenig	Overvejende uenig	Hverken uenig eller enig	Overvejende enig	Helt enig
Helt uenig	9 %	0 %	3 %	9 %	35 %
Overvejende uenig	18 %	11 %	5 %	21 %	29 %
Hverken uenig eller enig	27 %	11 %	38 %	39 %	12 %
Overvejende enig	9 %	56 %	38 %	18 %	0 %
Helt enig	36 %	6 %	5 %	0 %	18 %

Når man ser på spørgsmålet om, hvorvidt udvidet gennemgang er et politisk tiltag uden relevans i praksis, så er respondenterne rimelig klart opdelte. Størstedelen af de respondenter, der ikke synes, at udvidet gennemgang er et godt alternativ til revision anser det blot som et politisk tiltag, mens de positivt stemte ikke deler denne opfattelse.

5.3.2.3 Forståelsen af udvidet gennemgang

53%⁷¹ af respondenterne føler sig i stand til at vurdere, om udvidet gennemgang er et brugbart alternativ, men det er tankevækkende, at hver femte respondent ikke føler sig i stand til at foretage denne vurdering⁷², når man tager i betragtning, at forespørgslerne er foretaget blandt de regnskabsansvarlige i virksomheder, som netop har mulighed for at vælge udvidet gennemgang.

Svaret kan måske findes i nedenstående skema, hvor svarene til spørgsmål 7g ”Jeg føler mig i stand til at vurdere, om udvidet gennemgang er et brugbart alternativ for min virksomhed” krydset med svarene til spørgsmål 7i ”Jeg savner mere information om udvidet gennemgang fra min revisor eller anden side”⁷³.

⁷¹ Jf. bilag 3 spørgsmål 7g (53% = 26 % er overvejende enige + 27% er helt enige)

⁷² Jf. bilag 3 spørgsmål 7g (20% = 6% er helt uenige + 14% er overvejende uenige)

⁷³ I dette skema er det valgt at se bort fra de respondenter, der har svaret ”Ved ikke”, da det vurderes, at disse svar ikke er vigtige i denne analyse.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

$7_i \backslash 7_g$	Helt uenig	Overvejende uenig	Hverken uenig eller enig	Overvejende enig	Helt enig
Helt uenig	0 %	6 %	4 %	19 %	39 %
Overvejende uenig	0 %	0 %	15 %	22 %	18 %
Hverken uenig eller enig	57 %	28 %	33 %	28 %	12 %
Overvejende enig	0 %	56 %	41 %	25 %	12 %
Helt enig	43 %	11 %	7 %	3 %	15 %

Af de respondenter, der er helt eller overvejende enige i, at de er i stand til at vurdere, om udvidet gennemgang er et brugbart alternativ for deres virksomhed, er de fleste helt eller overvejende uenige i, at de savner mere information om udvidet gennemgang, hvilket er illustreret ved de grønne farvemarkeringer.

Omvendt viser de blå felter, at af de respondenter, der var helt eller overvejende enige i, at de savner mere information om udvidet gennemgang, er de fleste helt eller overvejende uenige i, at de er i stand til, at vurdere om udvidet gennemgang er et brugbart alternativ for deres virksomhed.

Skemaet viser dermed, at respondenterne har været konsekvente i deres besvarelser, hvilket styrker reliabiliteten i undersøgelsen.

De gule felter, illustrerer de respondenter som føler sig i stand til at vurdere, om udvidet gennemgang er brugbart for deres virksomhed, men samtidig savner mere information. Derfor kan det på baggrund af de blå og de gule felter konkluderes, at der stadig er behov for mere information til de regnskabsansvarlige vedrørende udvidet gennemgang, således at deres kendskab til udvidet gennemgang øges.

Ud fra disse svar kan det konkluderes, at der stadig mangler at blive gjort en del for at udbrede kendskabet til udvidet gennemgang blandt de regnskabsansvarlige i virksomhederne.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

5.3.2.4 Holdning til graden af sikkerhed i revisors erklæring ved udvidet gennemgang

Det vurderes interessant at undersøge, om virksomhederne forstår, hvilken grad af sikkerhed udvidet gennemgang giver, og isoleret set mener 42% af respondenterne, at de forstår, hvilken grad af sikkerhed revisor erklærer sig med i forbindelse med udvidet gennemgang⁷⁴.

I den forbindelse er det også interessant at undersøge, hvorvidt respondenter, der mener at de forstår graden af sikkerhed, rent faktisk har svaret i overensstemmelse med standarden. Derfor er svarene til spørgsmål 7h "Jeg forstår, hvilken grad af sikkerhed revisor erklærer sig med ved en udvidet gennemgang" i nedenstående skema krydset med svarene til spørgsmål 9 "Hvilken grad af sikkerhed mener du, at revisors påtegning giver, når der er foretaget udvidet gennemgang"⁷⁵.

7h \ 9	Helt uenig	Overvejende uenig	Hverken uenig eller enig	Overvejende enig	Helt enig
Lav	0 %	6 %	0 %	3 %	11 %
Begrænset	70 %	35 %	21 %	27 %	33 %
Moderat	30 %	59 %	55 %	52 %	39 %
Høj	0 %	0 %	21 %	18 %	6 %
Fuldkommen	0 %	0 %	3 %	0 %	11 %

For det første viser krydsningen af disse to spørgsmål, at ud af de respondenter, der var overvejende enige eller helt enige i, at de forstod graden af sikkerhed, har henholdsvis 27% og 33% svaret at det er begrænset sikkerhed, hvilket fremgår af de grønne felter. Endvidere svarer 52% af de respondenter, der var overvejende enige i, at de forstår graden af sikkerhed, og 39% af de respondenter, der var helt enige i, at de forstår graden af sikkerhed, at der er tale om moderat grad af sikkerhed, hvilket fremgår af de orange felter.

Af de blå og gule felter fremgår det, at de respondenter, der ikke føler sig i stand til at vurdere, hvilken grad af sikkerhed revisor erklærer sig med ved en udvidet gennemgang, primært angiver sikkerheden som værende begrænset eller moderat.

⁷⁴ Jf. bilag 3 spørgsmål 7h (42% = 26% er overvejende enige + 16% er helt enige)

⁷⁵ I dette skema er det valgt at se bort fra de respondenter, der har svaret "Ved ikke", da det vurderes, at disse svar ikke er vigtige i denne analyse.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

De røde felter angiver de respondenter, der mener, at der er tale om høj eller fuldkommen sikkerhed i revisors erklæring ved en udvidet gennemgang, og disse udgør i alt 15% af den samlede population⁷⁶. Dermed er der en relativt stor del af respondenterne, der mener, at udvidet gennemgang giver mere end moderat sikkerhed, og dette resultat viser, at der er en forventningskløft i forbindelse med udvidet gennemgang. Denne forventningskløft er naturlig, når det tages i betragtning, at udvidet gennemgang er et nyt produkt, og den understreger blot, at der findes et stort informationsbehov blandt virksomhederne.

Afslutningsvist angiver en stor del af respondenterne, at der er tale om moderat grad af sikkerhed ved udvidet gennemgang, hvilket fremgår af de gule og orange felter i skemaet. Dette gælder, uanset i hvor høj eller hvor lav grad virksomhederne vurderer, at de forstår, hvilken grad af sikkerhed revisor erklærer sig med ved en udvidet gennemgang.

Dette er positivt, da denne opfattelse vurderes at være i overensstemmelse med den sikkerhed, som angives i standarden, hvor sikkerheden betegnes som begrænset med yderligere sikkerhed, hvilket er et tvetydigt begreb.

5.3.2.5 Holdning til graden af sikkerhed i revisors erklæring ved revision

Undersøgelsen viser, at 27% af respondenterne er af den opfattelse at revision giver moderat grad af sikkerhed, mens 64% er af den opfattelse, at der er tale om høj grad af sikkerhed⁷⁷.

Det er overraskende, at hele 27% vurderer graden af sikkerhed som moderat, da revisionsydelsen har eksisteret i mange år, og graden af sikkerhed har været uændret. Der er således indikationer på, at der fortsat eksisterer en forholdsvis stor forventningskløft mellem revisorerne og de regnskabsansvarlige. Det må betegnes som yderst problematisk for revisionsbranchen, at de regnskabsansvarlige stadig ikke har tilstrækkeligt kendskab til revision.⁷⁸

⁷⁶ Jf. bilag 3 spørgsmål 9 (15% = 12% siger høj + 3% siger fuldkommen)

⁷⁷ Jf. bilag 3 – spørgsmål 8

⁷⁸ Da undersøgelsen ikke er designet til at undersøge forventningskløften vedrørende revisionsydelsen, og det samtidig ligger uden for opgavens fokus, foretages der ikke yderligere undersøgelse i afhandlingen vedrørende denne problematik.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

I nedenstående skema krydses svarene til spørgsmål 8 ”Hvilken grad af sikkerhed mener du, at revisors påtegning giver, når der er foretaget revision” med svarene til spørgsmål 9 ”Hvilken grad af sikkerhed mener du, at revisors påtegning giver, når der er foretaget udvidet gennemgang” for at undersøge, hvordan de respondenter, der svarer, at en revision giver moderat sikkerhed, har vurderet graden af sikkerhed ved udvidet gennemgang. Dette foretages for at vurdere, om respondenterne generelt vurderer sikkerheden lavere, end den reelt er både i forbindelse med revision og udvidet gennemgang.

9 \ 8	Lav	Begrænset	Moderat	Høj	Fuldkommen
Lav	100 %	33 %	3 %	1 %	0 %
Begrænset	0 %	67 %	44 %	26 %	14 %
Moderat	0 %	0 %	50 %	58 %	14 %
Høj	0 %	0 %	3 %	14 %	29 %
Fuldkommen	0 %	0 %	0 %	0 %	43 %
I alt (antal respondenter)	1	3	32	77	7

Som det fremgår af skemaet placerer de respondenter, der mener, at revision giver moderat sikkerhed, primært graden af sikkerhed ved udvidet gennemgang som begrænset eller moderat, hvilket er illustreret med de grønne felter. Således placerer disse respondenter sikkerheden ved udvidet gennemgang i overensstemmelse med indholdet af standarden, men de placerer graden af sikkerhed i en revision lavere, end den faktiske sikkerhed revision giver. Dermed er der altså ingen indikationer på, at de respondenter, der angiver sikkerheden ved revision som værende moderat, også tilsvarende vurderer sikkerheden ved udvidet gennemgang lavere, end den reelt er. I stedet sidestiller de blot sikkerheden ved udvidet gennemgang med sikkerheden ved revision.

Af skemaet fremgår det dog også ud fra det gule felt, at størstedelen af respondenterne angiver sikkerheden ved revision som høj samt sikkerheden ved udvidet gennemgang som moderat, hvilket er i overensstemmelse med de respektive erklæringer.

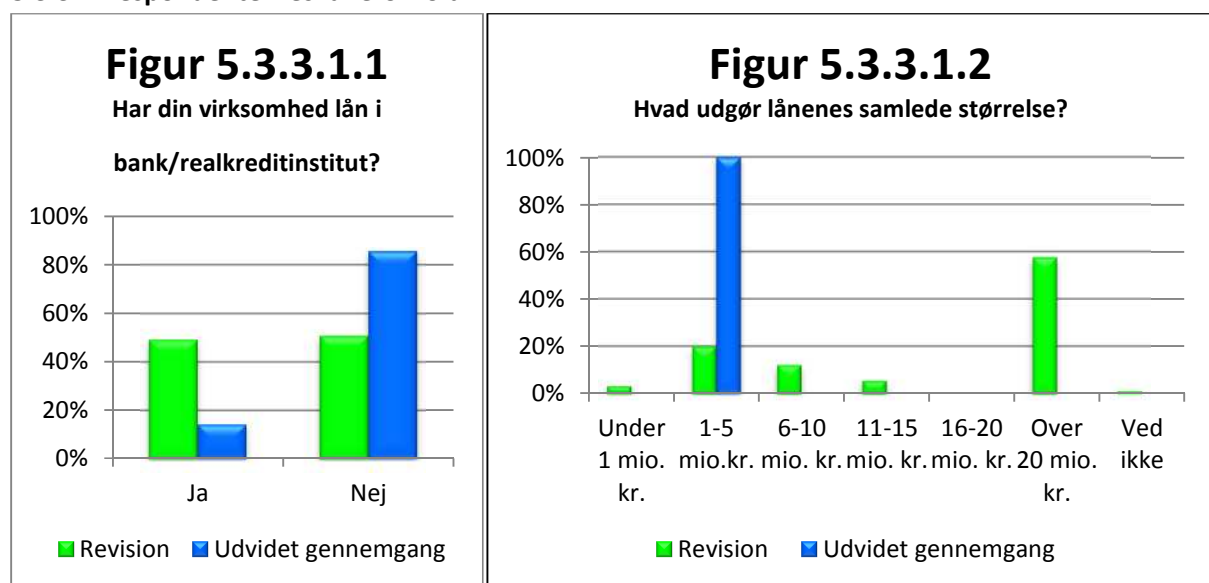
Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

5.3.3 Sammenligning af respondenter, der har valgt henholdsvis revision og udvidet gennemgang

I dette afsnit søges at afdække, hvad der karakteriserer de respondenter, der har valgt henholdsvis revision og udvidet gennemgang. Formålet hermed er at kunne forklare, hvilke bevæggrunde respondenterne har haft for deres respektive valg, da dette vil give et bedre grundlag for den samlede konklusion af, hvorvidt udvidet gennemgang er et alternativ til revision.

Besvarelsene i spørgeskemaundersøgelsen er opdelt efter hvilke respondenter, der har valgt henholdsvis revision og udvidet gennemgang⁷⁹.

5.3.3.1 Respondenternes låneforhold

Kilde: Bilag 4 – spørgsmål 2 og 3

Af ovenstående figur 5.3.3.1.1 og 5.3.3.1.2 fremgår det, at 49% af virksomhederne, der fastholder revision, har lån i banken, og at lånene primært er over 20 mio.kr.

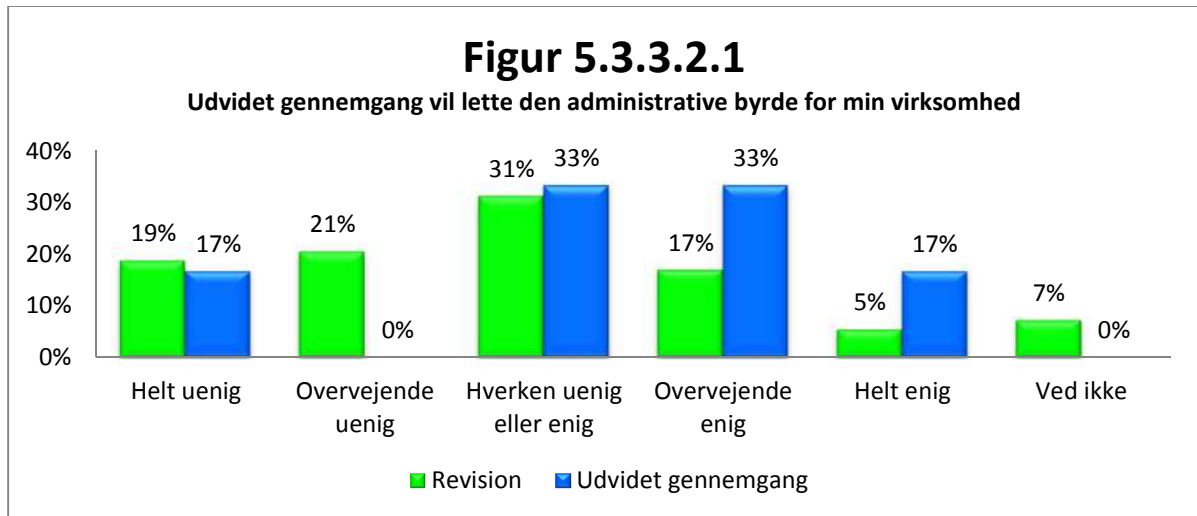
Med hensyn til de virksomheder, der har valgt udvidet gennemgang, har 86% ikke lån i banken, og for den ene virksomhed, der har lån, drejer det sig om et lån på 1-5 mio.kr.

På baggrund af dette er der indikationer på, at bankgælden må vurderes at være en medvirkende faktor til valget mellem revision og udvidet gennemgang.

⁷⁹ De samlede besvarelser fremgår af bilag 4

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

5.3.3.2 Respondenternes holdninger

Kilde: Bilag 4 – spørgsmål 7a

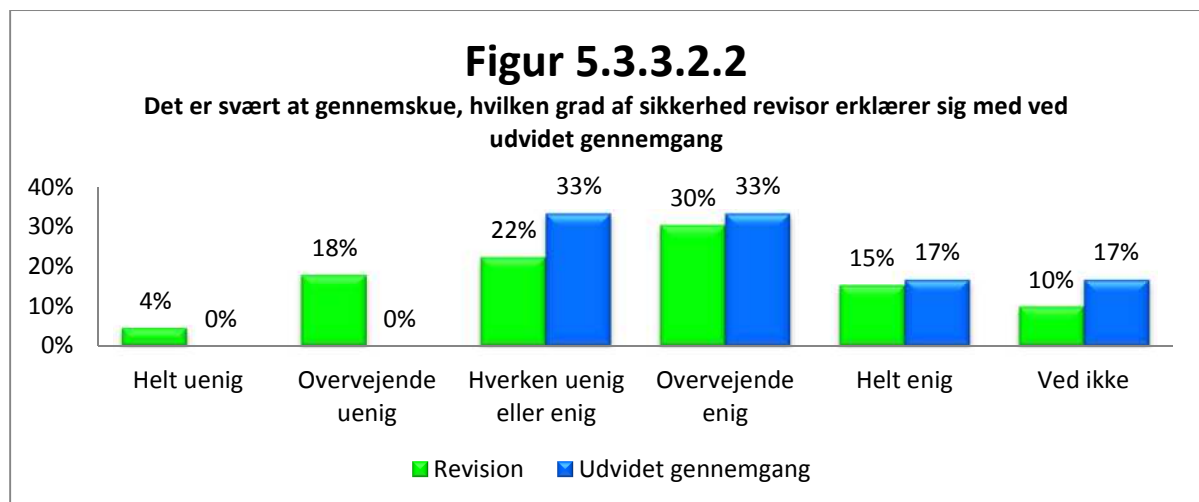
Af ovenstående figur ses det at 40%⁸⁰ af respondenterne, der har valgt revision, er uenige i, at udvidet gennemgang vil lette deres administrative byrde, hvorfor det giver mening, at de har valgt at fortsætte med revision. Til sammenligning mener 50%⁸¹ af de respondenter, der har valgt udvidet gennemgang, at det vil lette deres administration.

Både ved revision og udvidet gennemgang er henholdsvis 31% og 33% af respondenterne dog hverken enige eller uenige i, at udvidet gennemgang vil lette den administrative byrde for deres virksomhed. Det skyldes eventuelt, at ingen af virksomhederne endnu har erfaringer med, hvor meget eller hvor lidt den administrative byrde lettes i praksis. Det kan dog også være et tegn på, at det i forbindelse med indførelsen af udvidet gennemgang ikke er tydeliggjort, hvorfor og hvordan virksomhedernes administrative byrde lettes ved udvidet gennemgang.

⁸⁰ 40% = 19% er helt uenige + 21% er overvejende uenige.

⁸¹ 50% = 17% er helt uenige + 33% er overvejende enige.

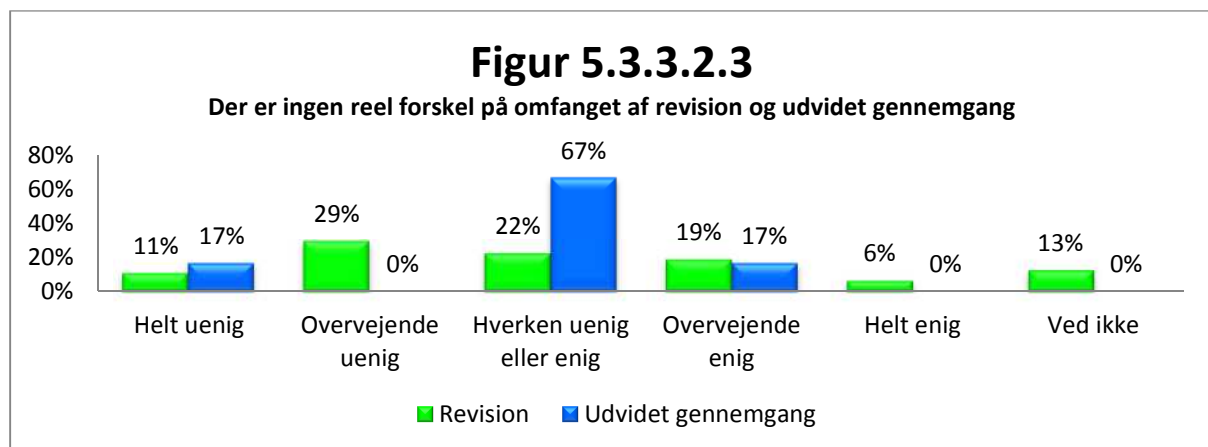
Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Kilde: Bilag 4 – spørgsmål 7c

45%⁸² af de respondenter, der har valgt revision, og 50%⁸³ af de respondenter, der har valgt udvidet gennemgang, har svært ved at gennemskue graden af sikkerhed i en udvidet gennemgang. Dermed synes virksomhederne, uanset om de har valgt revision eller udvidet gennemgang, at det er vanskeligt at gennemskue, hvilken grad af sikkerhed revisor erklærer sig med ved udvidet gennemgang.

I den forbindelse er det tankevækkende, at selskaber, der vælger udvidet gennemgang, har svært ved at gennemskue graden af sikkerhed.

Kilde: Bilag 4 – spørgsmål 7d

40%⁸⁴ af de respondenter, der har valgt revision, er af den opfattelse, at der er reel forskel på omfanget af de to erklæringstyper, hvilket betyder, at disse respondenter differentierer de to ydelser i større eller mindre omfang.

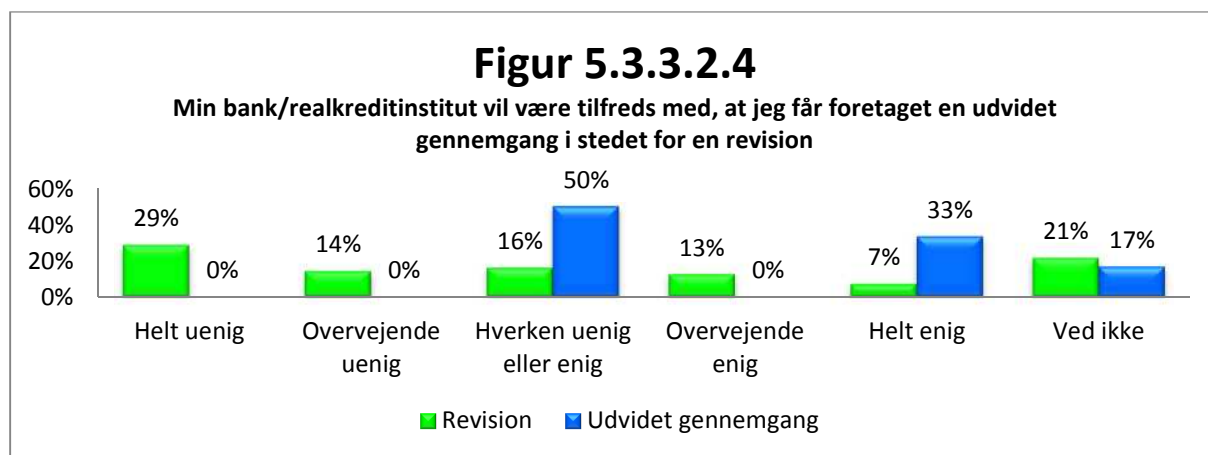
⁸² 45% = 15% er helt enige + 30% er overvejende enige.

⁸³ 50% = 17% er helt enige + 33% er overvejende enige

⁸⁴ 40% = 11% er helt uenige + 29% er overvejende uenige.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

67% af de respondenter, der har valgt udvidet gennemgang, er hverken uenige eller enige i udsagnet. Respondenternes besvarelse af dette spørgsmål indikerer, at virksomheder, der har valgt udvidet gennemgang mener, at det er underordnet, hvilken påtegning der gives på årsregnskabet. Dette kan hænge sammen med, at disse respondenter, som tidligere nævnt, har små eller ingen lån i banken, og derfor ikke formodes at have betydeligt behov for revision.

Kilde: Bilag 4 – spørgsmål 7e

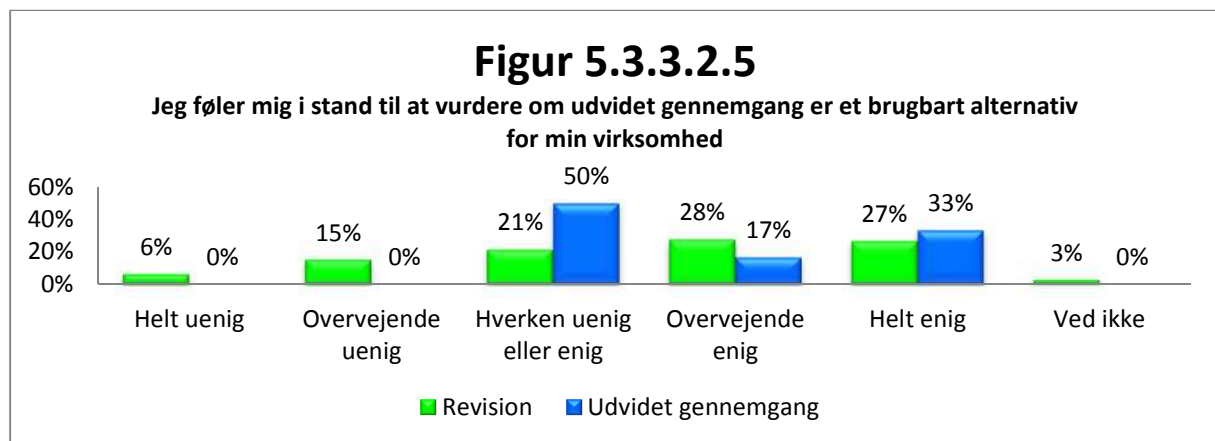
Af de respondenter, der har valgt revision, mener 43%⁸⁵, at deres bank ikke vil være tilfreds med en udvidet gennemgang, og 21% ved det ikke.

På baggrund af denne observation kan der opstilles en hypotese om, at en af de primære grunde til, at respondenterne har valgt revision frem for udvidet gennemgang, er, at virksomhederne er usikre på, om bankerne accepterer udvidet gennemgang.

Da de respondenter, der har valgt udvidet gennemgang, primært ikke har lån, må det antages at være uvæsentligt for, dem om banken er tilfreds. Det vurderes ikke at respondenterne har undersøgt det nærmere, hvilket baseres på, at 50 % hverken er uenige eller enige, og 17 % har svaret, at de ikke ved det.

⁸⁵ 43% = 29% er helt uenige + 14% er overvejende uenige.

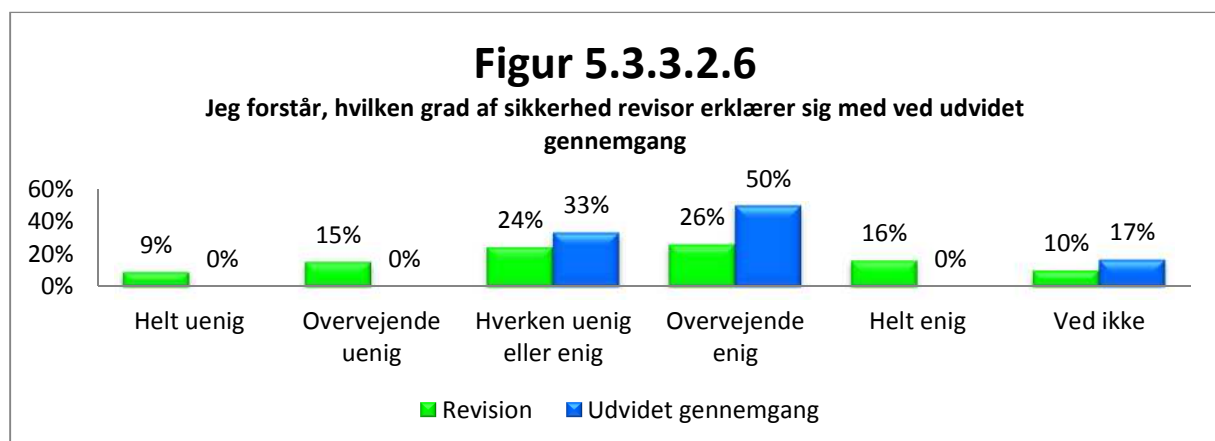
Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Kilde: Bilag 4 – spørgsmål 7g

For de respondenter, der har valgt revision, gælder det, at 55%⁸⁶ af dem føler sig i stand at vurdere, om udvidet gennemgang er et brugbart alternativ for deres virksomhed.

Det samme gør sig gældende for de respondenter, der har valgt udvidet gennemgang, hvor 50% føler sig i stand til at foretage vurderingen.

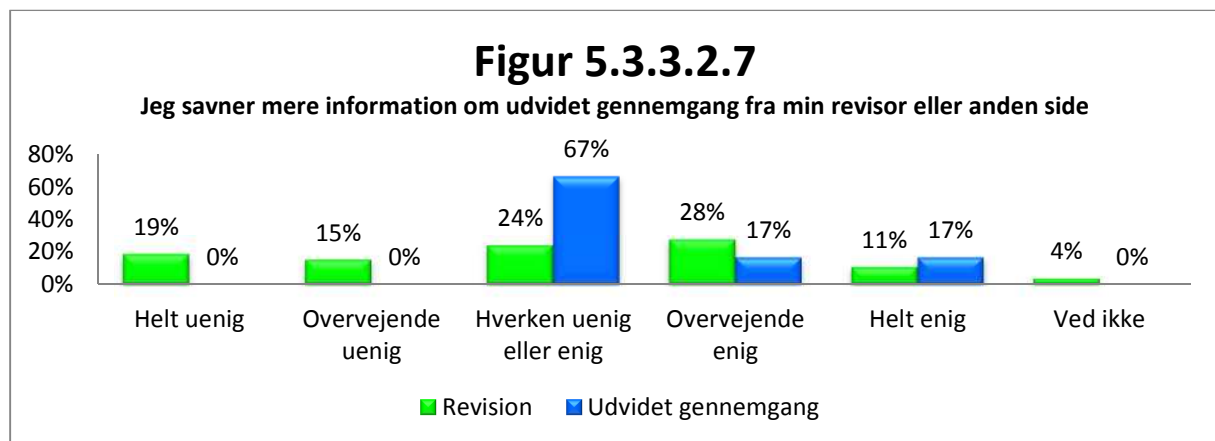
Kilde: Bilag 4 – spørgsmål 7h

Blandt de respondenter, der har valgt revision mener 42%⁸⁷, at de forstår graden af sikkerhed ved udvidet gennemgang, mens andelen udgør 50% blandt respondenterne, der har valgt udvidet gennemgang. Det interessante i denne sammenhæng er de øvrige respondenter, som enten ikke forstår graden af sikkerhed, eller som er i tvivl, hvilket vidner om, at der stadig er behov for mere information på området. Dette bekræftes også i nedenstående figur.

⁸⁶ 55% = 28% er helt enige + 27% er overvejende enige.

⁸⁷ 42% = 16% er helt enige + 26% er overvejende enige.

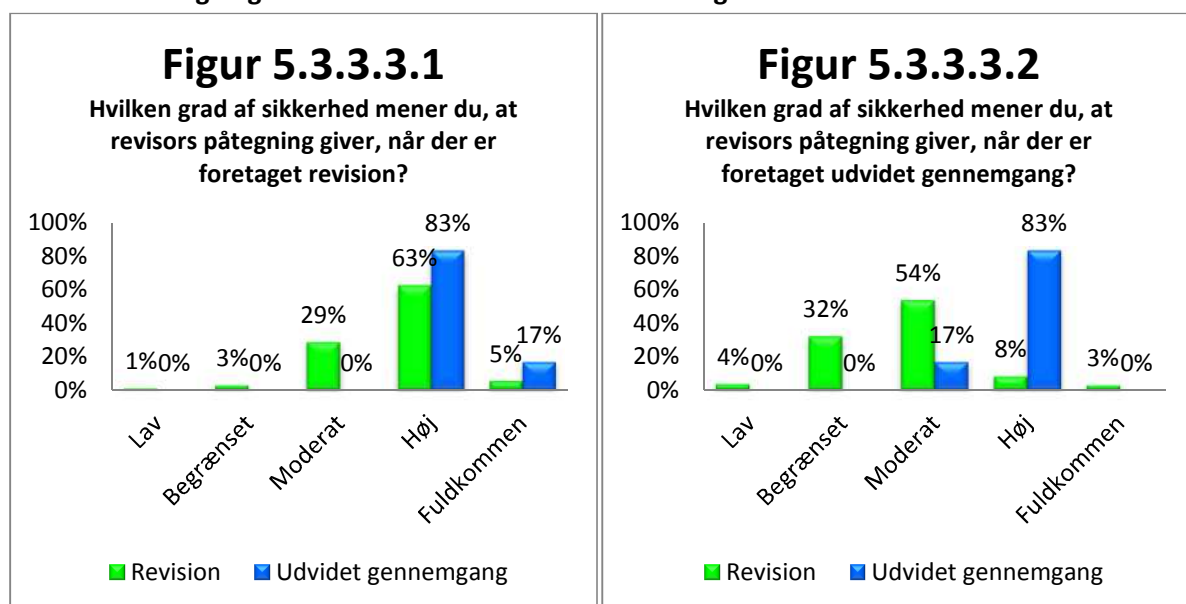
Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Kilde: Bilag 4 – spørgsmål 7i

Figur 5.3.3.2.7 viser, at 39%⁸⁸ af respondenterne, der har valgt revision, og 34%⁸⁹ af respondenterne, der har valgt udvidet gennemgang, savner mere information. Dette vidner om betydelig usikkerhed, hvilket kan være medvirkende til, at de fleste virksomheder har valgt revision, på trods af de har haft muligheden for at vælge udvidet gennemgang.

5.3.3.3 Holdning til graden af sikkerhed i revisors erklæringer

Kilde: Bilag 4 – spørgsmål 8 og 9

De respondenter, der har valgt revision, er forholdsvis forsigtige og skeptiske omkring deres vurdering af graden af sikkerhed i revisors erklæring ved henholdsvis revision og udvidet gennemgang.

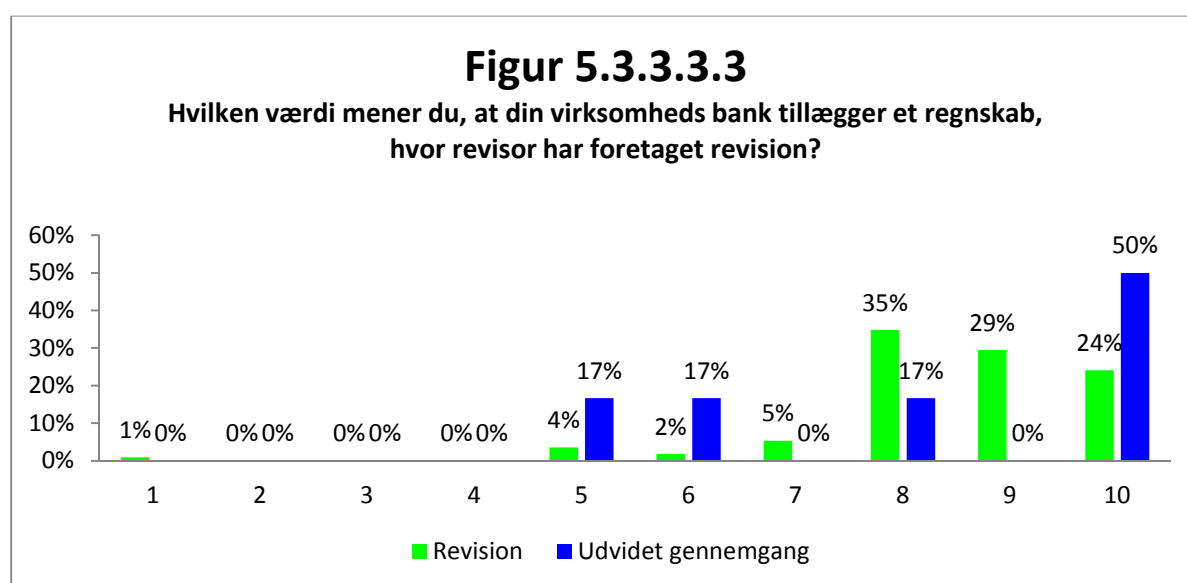
⁸⁸ 39% = 11% er helt enige + 28% er overvejende enige

⁸⁹ 34% = 17% er helt enige + 17% er overvejende enige

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Som det ses i figur 5.3.3.3.1, mener 29%, at en revisionspåtegning kun giver moderat sikkerhed. Figur 5.3.3.3.2 viser til gengæld, at 32% af de virksomheder, der har valgt revision, mener, at udvidet gennemgang giver begrænset sikkerhed og 54 % af dem vurderer, at der er tale om moderat sikkerhed.

Figureerne viser derudover at 83% virksomhederne, der har valgt udvidet gennemgang, mener, at der er tale om høj grad af sikkerhed ved både revision og udvidet gennemgang. Dette er problematisk, da det tyder på, at der er en forventningskløft mellem respondenternes forventning og selve indholdet i standarden.

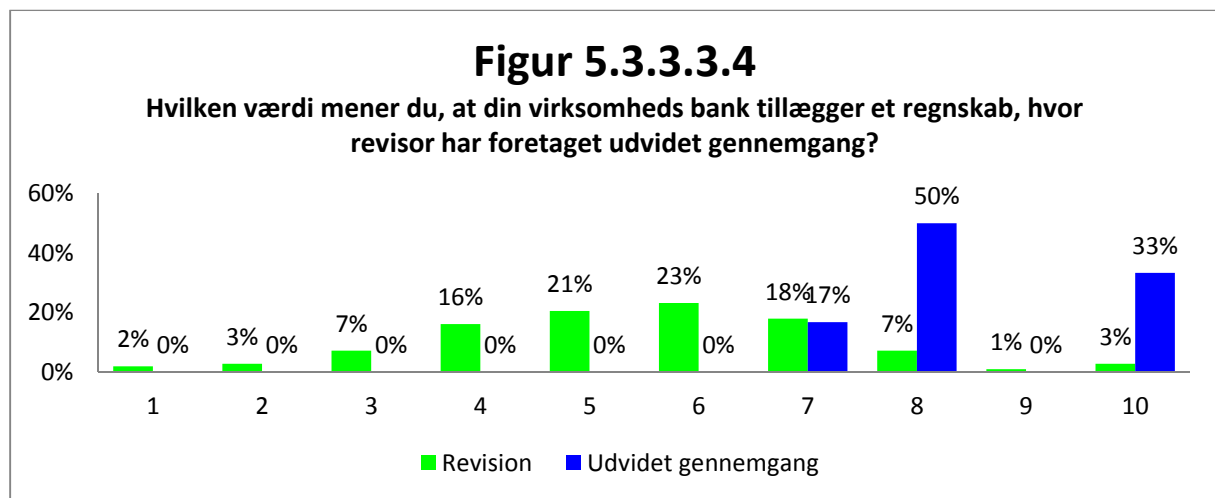

Kilde: Bilag 4 – spørgsmål 10

Ovenstående figur viser, at respondenterne primært mener, at banken tillægger et revideret regnskab en værdi mellem 8-10, uanset om der er tale om respondenter, der har valgt revision eller udvidet gennemgang⁹⁰. Dermed fremgår det altså, at uanset hvilken ydelse respondenterne har valgt, så mener de, at banken tillægger revision høj værdi.

⁹⁰ Jf. bilag 4 – spørgsmål 10

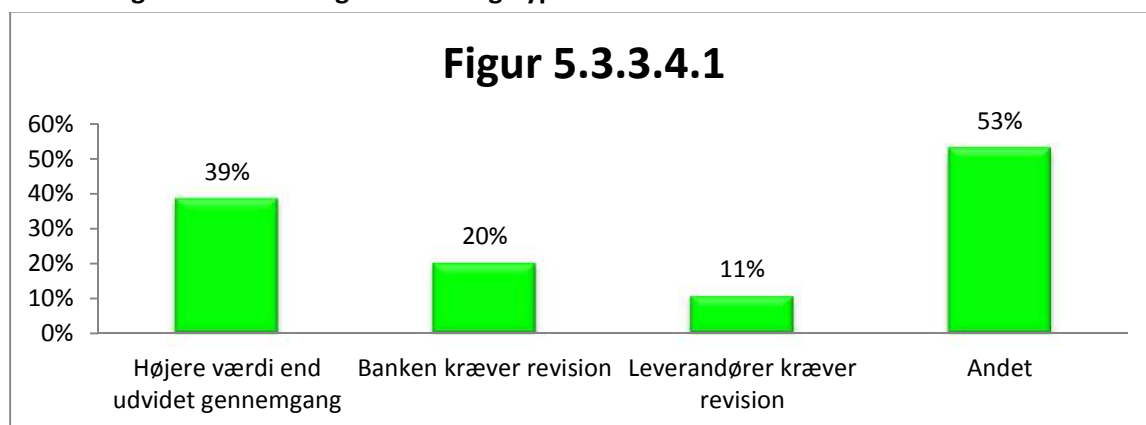
Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Kilde: Bilag 4 – spørgsmål 11

Figur 5.3.3.3.4 viser, at 78% af respondenterne, der har valgt revision, mener, at banken tillægger en udvidet gennemgang en værdi mellem 4-7, mens samtlige respondenter, der har valgt udvidet gennemgang, vurderer, at banken tillægger en udvidet gennemgang en værdi mellem 7-10. Der er således ret stor forskel på de to gruppers opfattelse af den værdi, som bankerne tillægger udvidet gennemgang. De respondenter i undersøgelsen, der har valgt udvidet gennemgang, har ikke væsentlige banklån, hvilket muligvis kan forklare, hvorfor de mener, at banken anser revision og udvidet gennemgang som lige værdifulde.

5.3.3.4 Begrundelse for valg af erklæringstype

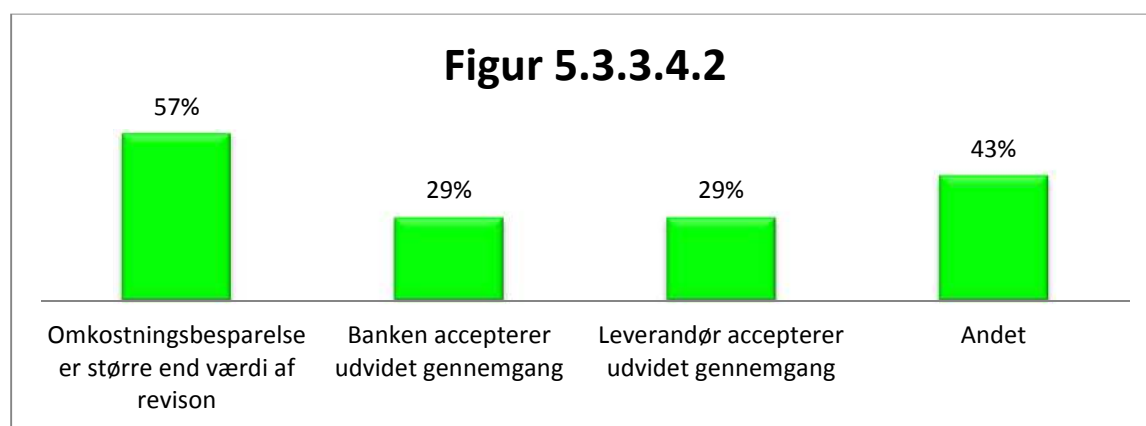
Som det fremgår af figur 5.3.3.4.1 begrundes 39% af de respondenter, der har valgt revision, deres valg med, at revision skaber højere værdi for dem end udvidet gennemgang, mens 20% angiver, at deres bank/realkreditinstitut kræver revision⁹¹.

⁹¹ Jf. bilag 3 – spørgsmål 13. Det har været muligt at afkrydse flere felter ved dette spørgsmål

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Af de 53%, der har svaret "Andet" angiver 30 respondenter (svarende til 17% af de samlede respondenter), at revision er et krav fra aktionærerne, ejerne eller moderselskabet.

14 respondenter (svarende til 8% af de samlede respondenter) har angivet, at begrundelsen for at bibeholde revision er, at de enten ikke kender til muligheden for udvidet gennemgang, at det er vænne/tradition, eller at de ganske enkelt ikke har overvejet at skifte til udvidet gennemgang. Én respondent har oplyst at de vælger revision af hensyn til signalværdien over for omverdenen, og at besparelsen er minimal, mens én respondent angiver, at deres kunder kræver fremlæggelse af et revideret årsregnskab i forhold til afgivelse af tilbud på flerårige kontrakter⁹².

Som det fremgår af figur 5.3.3.4.2, har den primære grund for valget af udvidet gennemgang frem for revision været, at omkostningsbesparelsen er større, end den værdi respondenter oplever ved revision⁹³. 43% har angivet, at der har været andre grunde til valget af udvidet gennemgang, men de har desværre ikke begrundet deres valg yderligere.

5.4 Delkonklusion

På baggrund af undersøgelsen blandt virksomhederne kan det konkluderes, at 41% af respondenterne anser udvidet gennemgang som et godt alternativ til revision, men at kun 4% af virksomhederne har valgt udvidet gennemgang for det kommende regnskabsår.

De respondenter, der ikke anser udvidet gennemgang som et godt alternativ til revision har primært givet udtryk for, at dette skyldes, at de ikke mener, den administrative byrde lettes ved udvidet gennemgang, men at der blot er tale om et politisk tiltag.

⁹² Jf. bilag 5 – spørgsmål 13 (80 kommentarer i alt)

⁹³ Jf. bilag 3 – spørgsmål 14. 4 ud af 6 respondenter har valgt denne mulighed.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Derudover begrundes 39% af de respondenter, der har valgt revision, deres valg med, at revision skaber højere værdi for dem end udvidet gennemgang.

En væsentlig årsag til, om virksomhederne enten har valgt eller fravalgt udvidet gennemgang, er banken. Størstedelen af de virksomheder, der har valgt udvidet gennemgang, har ikke lån i banken, hvorimod halvdelen af de virksomheder, der fastholder revision, derimod har lån i banken, og disse lån er primært på mere end 20 mio.kr. Desuden mener 43% af de virksomheder, der har valgt revision, faktisk ikke, at deres bank vil være tilfreds med en erklæring om udvidet gennemgang.

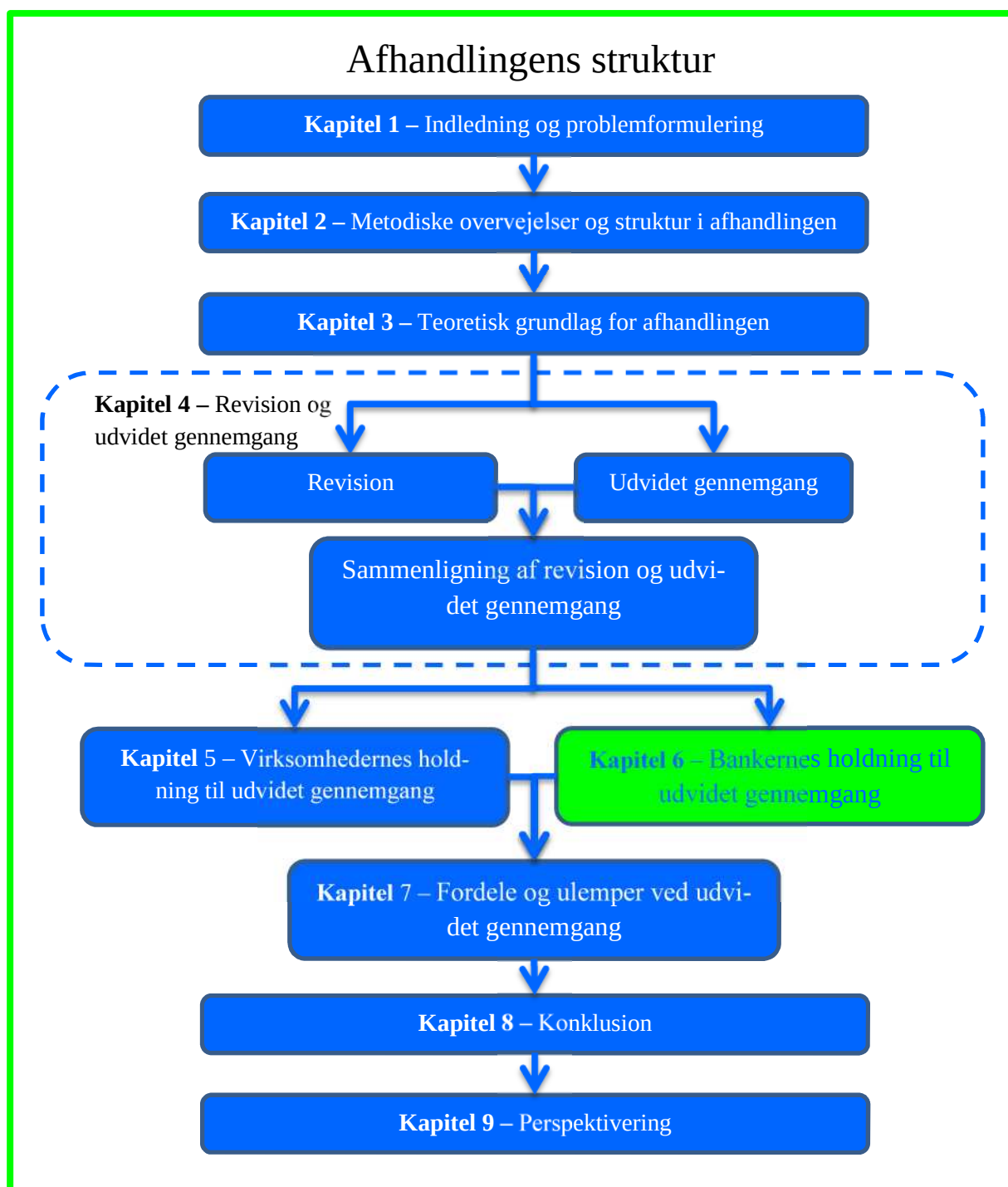
Derudover vurderer virksomhederne, uanset om disse har valgt revision eller udvidet gennemgang, at banken på en skala fra 1-10 tillægger et revideret regnskab en værdi mellem 8-10. 78% af respondenterne, der har valgt revision, vurderer derimod kun, at banken tillægger en udvidet gennemgang en værdi mellem 4-7. Samtlige respondenter, der har valgt udvidet gennemgang, mener at banken tillægger en udvidet gennemgang en værdi mellem 7-10.

Uanset om virksomhederne har valgt en erklæring om udvidet gennemgang eller en revisionspåtegning for det kommende regnskabsår, synes de generelt, at det er vanskeligt at gennemskue, hvilken grad af sikkerhed revisor erklærer sig med ved udvidet gennemgang. På trods af dette vurderer størstedelen af respondenterne sikkerheden som moderat, hvilket må anses som værende korrekt, da sikkerheden ved udvidet gennemgang betegnes som begrænset med yderligere sikkerhed fra de supplerende handlinger.

Nogle af virksomhederne vurderer dog også sikkerheden som begrænset, mens andre vurderer sikkerheden som værende høj eller fuldkommen, hvilket indikerer, at der forsat er behov for yderligere information inden for dette område.

Netop information omkring udvidet gennemgang er noget, virksomhederne i høj grad mangler og efterspørger. Faktisk viser undersøgelsen, at mere end hver tredje af virksomhederne overhovedet ikke er bekendt med muligheden for at vælge udvidet gennemgang. Derudover savner mange af virksomhederne information fra deres revisor eller anden side, således at de bliver i stand til at vurdere, hvorvidt udvidet gennemgang er et brugbart alternativ for virksomheden.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

6 Bankernes holdning til udvidet gennemgang

6.1 Formål

Formålet med dette kapitel er at analysere interviewene med bankerne og dermed opnå en forståelse for, hvordan bankerne opfatter og forholder sig til udvidet gennemgang, således at vi er i stand til at besvare underspørgsmål 2 i afhandlingens problemformulering: "Hvad er bankernes holdning til udvidet gennemgang?".

6.2 Analyse af interviews

Analysen er baseret på de foretagne interviews med Sydbank, Danske Bank, DiBa og en anonym bank. De interviewede personer er alle ledende personer i bankernes kreditafdelinger, hvorfor de, grundet deres positioner som kreditchef i nogle af landets største banker, må antages at være meningsdannere for branchen generelt. Herudover har respondenterne naturligvis alle været involveret i deres respektive bankers stillingtagen til udvidet gennemgang og besidder derfor et solidt kendskab til erklæringsstandarden.

Stikprøven anses endvidere for at være repræsentativ for pengeinstitutter i Danmark, da der er foretaget interview med fire forskellige pengeinstitutters kreditchef.

Interviewene har været fokuseret på nedenstående hovedtemaer, som vil blive uddybet i de følgende afsnit:

1. De vigtigste oplysninger i årsrapporten
2. Graden af sikkerhed i revisors erklæringer
3. Værdien af udvidet gennemgang
4. Accept af engagementer
5. De supplerende handlinger
6. Kommunikation til kunderne
7. Udvidet gennemgang som konkurrenceparameter
8. Forskelle og ligheder i bankernes holdning.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

6.2.1 De vigtigste oplysninger i årsrapporten

I det følgende beskrives hvilke oplysninger i årsrapporten, bankerne lægger mest vægt på, når de skal vurdere, hvorvidt de vil yde eller forny et lån til en virksomhed. I forhold til afhandlingens problemstilling er det relevant at vide, om valget mellem en revisionspåtegning eller en erklæring om udvidet gennemgang spiller en rolle i denne forbindelse.

Kundeengagementer vurderes forskelligt fra bank til bank, men fælles for bankerne er, at de alle vurderer en lang række nøgletal i årsregnskabet. Dette betyder, at bankerne blandt andet foretager en analyse af resultatopgørelsen, hvor de fokuserer på, om de primære driftsaktiviteter genererer positive pengestrømme, hvilket har betydning for kundens evne til at dække sine kreditomkostninger over for banken.

Derudover analyserer bankerne kundens aktiver med henblik på at vurdere, hvor meget aktiverne er værd i forbindelse med pantsætning. Realkreditinstitutterne har som regel pant i hovedparten af ejendommenes værdi, hvorfor bankerne kun kan tage pant i den resterende del, samt i eventuelle omsætningsaktiver.

Analysen af passiverne består primært i en gennemgang af kapitalstrukturen, herunder virksomhedens soliditetsgrad, hvilket – i lighed med øvrige nøgletal – er med til at give banken grundlag for at vurdere risikoen for, at kunden ikke kan dække sine kreditomkostninger.

Foruden balancen og resultatopgørelsen gennemgår bankerne også revisors erklæring og regnskabsnoterne i deres analyse for at vurdere, om der er særlige forhold, de skal have fokus på. I den forbindelse er de meget opmærksomme på, om revisors erklæring f.eks. indeholder forbehold om, at going concern forudsætningen ikke opfyldt, eller om der er givet supplerende oplysninger. I sådanne tilfælde undersøger bankerne bemærkningerne nærmere. Noterne benyttes især i forhold til at vurdere afskrivninger og eventualforpligtelser.

Generelt indlæser bankerne alle regnskabstallene fra årsregnskabet i deres ratingsystem, hvilket danner grundlag for en nærmere analyse af regnskabet og virksomheden. I den forbindelse er det dog forskelligt, hvilken værdi den enkelte bank tillægger regnskabstallene – afhængigt af om der er foretaget revision eller udvidet gennemgang.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

I Danske Bank og Sydbank tillægges tallene, der indlæses i ratingsystemet, kun en værdi, hvis årsregnskabet har været underlagt revision, da dette betyder, at revisor aktivt har taget stilling til alle tal i årsregnskabet, således at han kan afgive en erklæring med høj grad af sikkerhed. Hvis regnskabet derimod kun indeholder en erklæring om udvidet gennemgang, har revisor kun afgivet sin erklæring med begrænset sikkerhed plus yderligere sikkerhed, og derfor mener Sydbank og Danske Bank ikke, at de har tilstrækkelig sikkerhed for inputtet og dermed resultatet af deres analyse.

Den anonyme bank lader ikke typen af erklæring have betydning for, hvilken rating den enkelte kunde tildeles, men tager først revisors erklæring med i den samlede kundevurdering.

For DiBa er det heller ikke afgørende, hvorvidt virksomhedens regnskab indeholder en revisionspåtegning eller en erklæring om udvidet gennemgang, da de – ligesom den anonyme bank – først inddrager revisors erklæring i forbindelse med den samlede vurdering. DiBa foretrækker dog en revisionspåtegning, fordi de har mange mindre virksomheder i deres kundeportefølje, hvorfor de lægger stor vægt på, at revisor har foretaget kontrol af bogføringen, da man ud fra erfaringer ved, at der især i små virksomheder kan være problemer med korrekt bogføring. Udgangspunktet er, at det skyldes manglende regnskabsmæssige evner hos kunden, men man har også en frygt for, at kunderne, som det udtrykkes: *”... er rigtig gode til at kontere, og gør det på en lidt mere kreativ måde end hvad godt er”*⁹⁴. Den høje grad af sikkerhed, som en revisionspåtegning medfører, spiller derfor en rigtig stor rolle for banken i de tilfælde, hvor der er pant i virksomheden. I tilfælde, hvor bankerne har pant i et aktiv, som ikke indgår i årsrapporten, f.eks. tredjemands pant, er en revideret årsrapport underordnet for banken, da den dermed har afdækket sin sikkerhed via pantet.

Fælles for alle bankerne er, at de i forbindelse med den endelige rating af en kunde foretager subjektive vurderinger, hvor forskellige faktorer som f.eks. kendskabet til kunden etc. tages i betragtning.

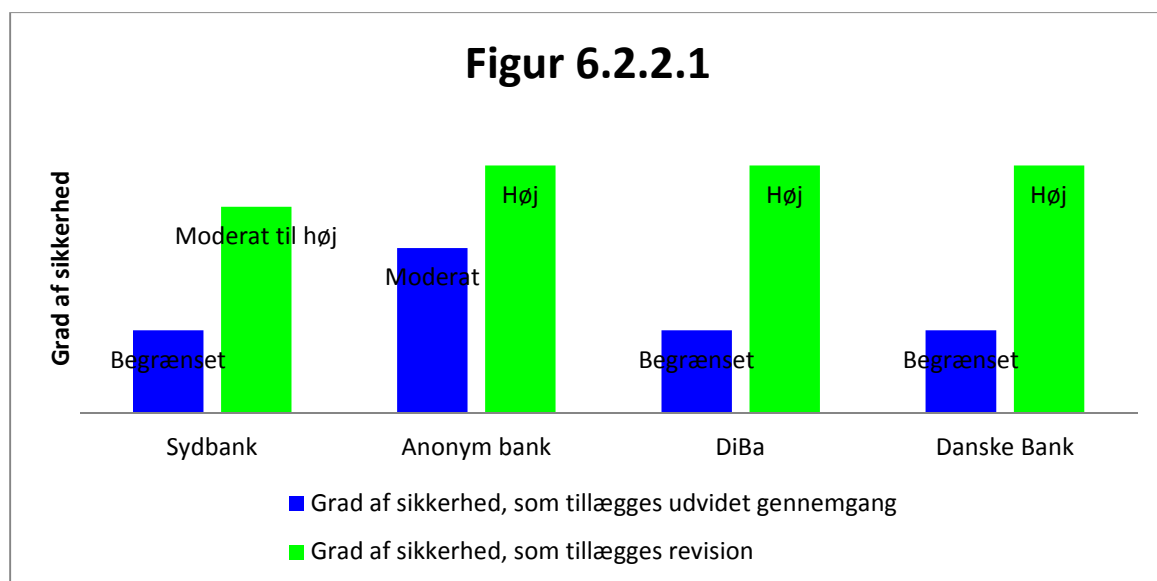
Hos Sydbank og Danske Bank vægtes resultatet af regnskabsanalysen højest, men der kan være tilfælde, hvor en bankrådgiver vurderer, at kundeforholdet berettiger, at der ydes lån til trods for resultatet af den indledende analyse. Hvis rådgiveren vurderer, at den subjektive vurdering skal vægte højere end den regnskabsanalytiske del, kræves der en godkendelse af dette på et højere ledelsesniveau i banken.

⁹⁴ Jf. bilag 9

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

6.2.2 Graden af sikkerhed i revisors erklæringer

Formålet med dette afsnit er at undersøge, hvilken grad af sikkerhed bankerne tillægger revisors erklæringer i forbindelse med revision og udvidet gennemgang. Dette er relevant, da det giver et indblik i, hvorvidt bankerne har tilstrækkeligt kendskab til sikkerheden i de to typer af erklæringer, således at de kan vurdere, hvilken form for erklæring de kræver på et tilstrækkeligt oplyst grundlag. I den forbindelse er det både relevant at undersøge, hvorvidt bankerne anser det som nemt at vurdere hvilken grad af sikkerhed der findes i forbindelse med de respektive erklæringer, samt hvorvidt de tillægger erklæringerne den korrekte værdi i forhold til standarderne.

Som det fremgår af figur 6.2.2.1 mener bankerne primært, at revision giver høj grad af sikkerhed, men Sydbank anser dog kun graden af sikkerhed som værende moderat til høj.

Det er påfaldende, at Sydbank vurderer graden af sikkerhed ved en revisionspåtegning lavere end det niveau, som ISA'erne angiver, hvilket kan tolkes som et udtryk for, at Sydbank har lavere tillid til revision end de øvrige banker.

I forhold til udvidet gennemgang, mener Sydbank, Danske Bank og DiBa, at erklæringen afgives med begrænset sikkerhed. Den anonyme bank vurderer graden af sikkerhed højere og placerer den som værende moderat. Begrundelsen for den anonyme banks placering er, at udvidet gennemgang lægger sig imellem review, som giver begrænset sikkerhed, og revision, som giver høj grad af sikkerhed. Generelt føler bankerne ikke, at de har problemer med at rangordne sikkerheden ved review, udvidet gennemgang og revision, og undersøgelsen indikerer heller ikke noget andet.

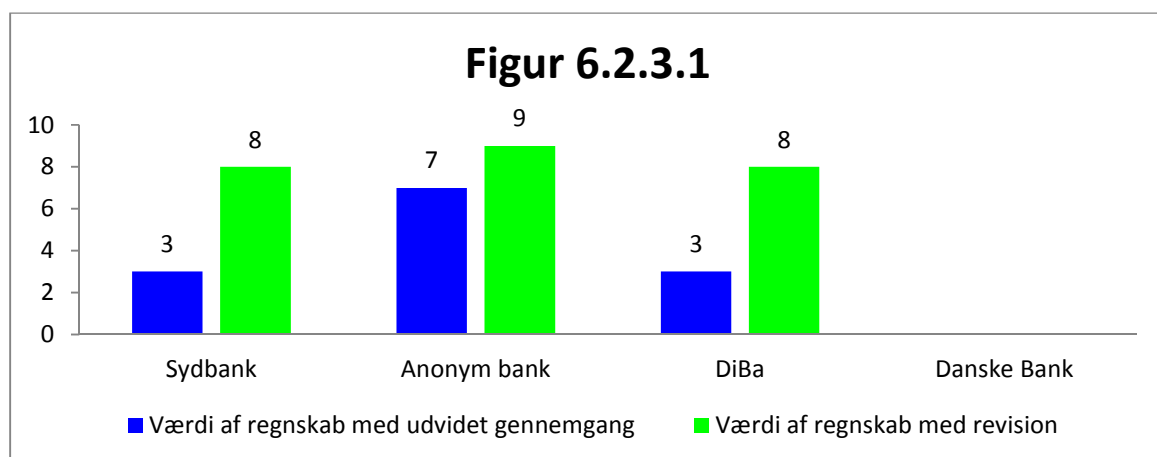
Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Det er dog forskelligt, om de placerer udvidet gennemgang tættest på review eller revision, men det er forventeligt, da graden af sikkerhed er vanskeligt at definere specifikt.

Ud fra de foretagne interviews tegner der sig et billede af, at pengeinstitutterne har sat sig grundigt ind i, hvilken grad af sikkerhed udvidet gennemgang giver, og flere af respondenterne giver udtryk for, at de har deltaget i interne og/eller eksterne præsentationer vedrørende introduktion til den nye erklæringstype.

6.2.3 Værdien af udvidet gennemgang

I dette afsnit vil det blive undersøgt, hvilken værdi bankerne tillægger regnskaber, hvor revisor har foretaget henholdsvis udvidet gennemgang og revision. Derudover undersøges det, om bankerne har inkorporeret deres holdning i hele organisationen.

Som det fremgår af figur 6.2.3.1 tillægger Sydbank og DiBa begge revision en værdi på 8 og udvidet gennemgang en værdi på 3 på en skala fra 1-10. I forbindelse med udvidet gennemgang nævner Sydbank endvidere, at værdien kunne komme op på 4-5, hvis der bliver foretaget ekstra arbejdsbehandlinger af revisor vedrørende debitorer, varelager eller andre relevante aktiver.

Danske Bank vil ikke sætte en talværdi på hverken revision eller udvidet gennemgang, mens den anonyme bank tillægger udvidet gennemgang en værdi på 7. Dermed tillægger den anonyme bank et regnskab, hvor der er foretaget udvidet gennemgang, betydeligt højere værdi end de øvrige pengeinstitutter, hvilket indikerer, at banken er mere positiv omkring udvidet gennemgang end de øvrige banker.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Den anonyme bank tillægger endvidere et revideret regnskab en værdi på 9, hvilket ligeledes er højere end de øvrige banker.

Generelt tillægger Danske Bank ikke en erklæring om udvidet gennemgang så stor værdi og sidestiller erklæringen med et review eller fravalg af revision, blandt andet fordi de som tidligere nævnt kun kan indlæse reviderede tal i deres ratingsystem.

Sydbank tillægger heller ikke udvidet gennemgang meget værdi, hvilket blandt andet skyldes følgende sætning i erklæringen: "Vi udtrykker derfor ingen revisionskonklusion om årsregnskabet⁹⁵". Sydbank anser sætningen som værende et faresignal, da de dermed ikke føler, at de har nogen særlig sikkerhed for oplysningerne i årsrapporten ved en udvidet gennemgang, og de opfatter formuleringen som en ansvarsfraskrivelse fra revisors side. Det er påfaldende, at Sydbank ikke vil tillægge nogen værdi til et regnskab, hvor der er udført udvidet gennemgang, da revisor trods alt har foretaget handlinger vedrørende likvider, gældsforpligtelser og eventualforpligtelser. Udvidet gennemgang burde kunne indgå med en værdi, som var lavere end en revision, men dog fortsat have en værdi.

DiBa har derimod en mere pragmatisk tilgang, da de ud fra virksomheden og engagementets størrelse i hvert tilfælde vurderer, hvor stor værdi de vil tillægge en udvidet gennemgang. I tilfælde, hvor DiBa har virksomhedspant, lægger de stor vægt på, at revisor på den ene eller anden måde foretager kontrol af de pantsatte aktiver, hvad enten der måtte være tale om aftalte arbejdshandlinger eller revision.

Den anonyme bank er således den respondent, der tillægger udvidet gennemgang størst værdi, hvilket de blandt andet begrundes med, at en revision efter ISA'erne er alt for omfattende for mange af de danske virksomheder, der er præget af en ejerledet struktur med mange uformelle kontroller.

Det er holdningen, at en gennemgang efter ISA'erne vil kræve, at revisor laver alt for meget detailrevision, hvorimod en udvidet gennemgang har et mere passende omfang. Den anonyme bank har dog stadig grænser for, hvornår de kan acceptere udvidet gennemgang, og hvornår de kræver revision.

⁹⁵ Bilag 2 – eksempel fra FSR på udformning af påtegning til en udvidet gennemgang

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Generelt kan det konstateres, at i de tilfælde, hvor bankerne har virksomhedspant, tillægger de ikke udvidet gennemgang særlig høj værdi. På baggrund af omfanget af de supplerende handlinger mener bankerne, at de mangler høj grad af sikkerhed for tilstedeværelse og værdiansættelse af omsætningsaktiverne.

I forhold til behovet for høj grad af sikkerhed for tilstedeværelse og værdiansættelse af omsætningsaktiver er det indtrykket, at DiBa benytter sig mere af pant i ejendomme eller værdipapirer end virksomhedspant, hvilket kan forklare den mindre skeptiske tilgang til udvidet gennemgang. Danske Bank og Sydbank gav udtryk for, at de i højere grad benytter sig af virksomhedspant, hvorfor en revideret årsrapport er nødvendig, for at de kan have sikkerhed for tilstedeværelse og værdiansættelse af de aktiver, der danner grundlaget for virksomhedspantets værdi. Sikkerheden for værdiansættelse, tilstedeværelse og fuldstændigheden af balanceposterne, som bankerne opnår ved reviderede regnskaber, opnås naturligvis kun pr. balancedagen, men bankerne tillægger denne sikkerhed høj værdi, da de føler, at virksomhederne tvinges til at have styr på deres regnskab hele året for at kunne gennemgå en revision. Den anonyme bank uddyber ikke hvordan deres pant fordeler sig, men giver blot udtryk for at de har en del forskellige typer af sikkerheder.

I forhold til hvilken værdi bankerne hver især tillægger henholdsvis udvidet gennemgang og revision, er det undersøgt, hvorvidt bankerne har udarbejdet interne forretningsgange, som sikrer, at holdningen er inkorporeret i hele organisationen, således at den udmelding virksomhederne møder, er enslydende, uanset hvilken filial de benytter i det pågældende pengeinstitut.

I forbindelse med drøftelserne med bankerne vedrørende dette er der blandt andet set eksempler på forretningsgangsbeskrivelser, hvoraf det tydeligt fremgår, hvilke krav den enkelte bank stiller til revisors påtegning i de forskellige situationer.

Generelt kan det konstateres, at forretningsgangene er meget enslydende til trods for, at der er tale om forskellige banker. Disse indeholder blandt andet information om hvad grænserne for de forskellige regnskabsklasser er, samt hvorvidt banken kræver en revision eller vil være tilfreds med udvidet gennemgang eller review. Herudover er der en forklaring af det overordnede indhold i et review, en udvidet gennemgang og en revision samt en forklaring på, hvilke forskelle der er på de tre erklæringstyper.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Fælles for forretningsgangene er, at de især har fokus på at forklare, hvilke handlinger, revisor foretager, når han kontroller tilstedeværelse af omsætningsaktiverne i forbindelse med en revision men udelader ved review og udvidet gennemgang. Dette skal tydeliggøre over for erhvervsrådgiverne, hvilken ekstra sikkerhed revision giver dem.

Ud fra undersøgelsen af forretningsgangene vurderes bankernes holdning til værdien af udvidet gennemgang at være inkorporeret i hele organisationen, men den konkrete holdning varierer fra bank til bank.

6.2.4 Accept af engagementer

I dette afsnit undersøges det, hvilke procedurer bankerne har for accept af kundeengagementer for at kunne analysere, i hvilke situationer udvidet gennemgang vil være tilstrækkeligt, og hvornår bankerne vil stille krav om revision.

Danske Bank og Sydbank opererer med faste beløbsgrænser, hvor accept af engagementer over grænserne kræver, at der afleveres et revideret årsregnskab⁹⁶. Dette kan dog fraviges i særlige tilfælde, f.eks. hvis der er tale om en god kunde, som man ønsker at give mere favorable vilkår, men i sådanne tilfælde vil banken dog kræve, at der stilles en anden form for sikkerhed, hvilket kunne være tredjemandspant.

DiBa arbejder derimod ikke med faste beløbsgrænser, men laver en gradvis vurdering, hvor der tages udgangspunkt i den enkelte kundes specifikke forhold. Forskellen mellem DiBa og de øvrige banker hænger sammen med, at der er tale om et mindre, lokalt pengeinstitut, som derved har mindre behov for faste procedurer.

Den anonyme bank har regler vedrørende grænsen for blanco og engagementernes størrelse, og derudover tager de udgangspunkt i den enkelte kundes konkrete kreditrating. Her findes der heller ikke faste beløbsgrænser, men der er derimod, i lighed med de øvrige banker, tale om fleksible regler, hvor det især er ”gode kunder”, der kan tages særlige hensyn og stilles færre krav til. I tilfælde, hvor kunden stiller fuld sikkerhed for engagementet, vil den anonyme bank ikke stille krav om revision, da man ikke mener, der er behov herfor.

⁹⁶ Afhandlingens forfattere er bekendt med beløbsgrænserne, men af hensyn til fortrolighed, oplyses de ikke.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Fælles for alle bankerne er, at i tilfælde, hvor der ikke er virksomhedspant, kræves der en anden form for sikkerhedsstillelse, hvilket oftest vil være pant i ejendomme eller værdipapirer. Den kreditrating, bankkunderne får har også betydning for de krav, bankerne stiller til sikkerhed med videre.

6.2.5 De supplerende handlinger

I dette afsnit analyseres bankernes holdning til de supplerende handlinger, der er forbundet med udvidet gennemgang, for at undersøge, hvorvidt bankerne er tilfredse med de nuværende handlinger eller om de hellere ville have andre eller flere handlinger.

Handlingen vedrørende indhentelse af tingbogsoplysninger får mest kritik, da bankerne selv indhenter disse oplysningerne, når de skal foretage gennemgang af engagementerne. Dette skyldes, at de tingbogsoplysninger, revisor indhenter, hurtigt forældes, da erklæringen afgives én gang årligt. pengeinstitutterne ønsker de mest aktuelle tingbogsoplysninger, hvorfor de indhenter disse efter behov.

Med hensyn til indhentning af engagementsbekræftelser tillægger bankerne heller ikke denne handling nævneværdig værdi, da en engagementsbekræftelse blot indeholder bankens egne oplysninger.

Bankerne udtrykker ligeledes skepsis over for handlingen vedrørende kontrol af de oplysninger, virksomheden angiver til SKAT, hvilket skyldes, at revisor udelukkende foretager kontrol af, at de bogførte beløb stemmer overens med det indberettede, samt at indberetningen er foretaget rettidigt. Revisor forholder sig dog ikke til, om det bogførte beløb er korrekt, og derfor mener bankerne ikke, at handlingen giver dem nogen sikkerhed.

Til gengæld opfatter alle de interviewede banker advokatbrevene som en vigtig handling, da en eventuel retssag kan have store konsekvenser for en virksomhed. Bankerne får ikke selv de oplysninger, der fremgår af et advokatbrev, hvorfor det giver dem sikkerhed, at revisor indhenter oplysninger fra selskabets advokatforbindelser.

Udover de supplerende handlinger, som fremgår af standarden, har bankerne udtrykt ønske om yderligere supplerende handlinger i forbindelse med en udvidet gennemgang, hvilket blandt andet

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

kom til udtryk, da Finansrådet afgav høringssvar i marts 2013.⁹⁷ Her blev det påpeget, at Finanstilsynets regnskabs- og kapitaldækningsregler medfører, at bankerne i mange tilfælde er nødt til at kræve revision. Finansrådet anbefalede at indføre mere fleksibilitet i erklæringsstandarden, så der ud over de supplerende handlinger kunne udføres yderligere handlinger vedrørende afdækning af tilstedeværelsen af debitorer og varelager, hvilket er i tråd med bankernes svar i forbindelse med de foretagne interviews. Hvis disse handlinger tilføjes til standarden om udvidet gennemgang, er det Finansrådets holdning, at udvidet gennemgang vil være anvendelig som et alternativ til revision.

Danske Bank og Sydbanks svar stemmer overens med Finansrådets høringssvar, og disse banker oplever ikke, at udvidet gennemgang giver tilstrækkelig sikkerhed for, at en virksomheds aktiver er opgjort korrekt i regnskabet, da revisor hverken kontrollerer værdiansættelse eller tilstedeværelse, medmindre regnskabsanalysen giver anledning til nærmere efterprøvning.

Den anonyme bank anser dog de supplerende handlinger i standarden om udvidet gennemgang som relevante, men i de tilfælde, hvor banken har virksomhedspant, har de behov for, at der udføres yderligere handlinger vedrørende varelager og debitorer. Derudover mener DiBa, at udvidet gennemgang vil være en god løsning for mange af deres kunder, hvis der tilføjes arbejdshandlinger vedrørende de aktiver, som banken ønsker en nærmere kontrol af. DiBa har primært peget på varebeholdninger, igangværende arbejder og tilgodehavender fra salg som de væsentligste aktiver i forbindelse med de kreditvurderinger, de normalvis foretager.

Samlet set mener de fleste af bankerne ikke, at de supplerende handlinger er tilstrækkelige, hvis udvidet gennemgang skal kunne foretages i stedet for revision, medmindre der bliver foretaget yderligere handlinger vedrørende debitorer og varelager.

6.2.6 Kommunikation til kunderne

Formålet med dette afsnit er at undersøge, hvor meget bankerne har gjort for at informere deres kunder om bankens holdning til udvidet gennemgang. Det er relevant at undersøge dette for at kunne analysere, om virksomhederne træffer deres beslutning på et tilstrækkeligt oplyst grundlag.

⁹⁷ http://www.finansraadet.dk/Media/dokumenter/politik/horingssvar/regnskabsforhold/hs_erklaringsbekendtgørelse-328222-v1.pdf

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Sydbank og den anonyme bank har været meget proaktive i forhold til at informere deres kunder om holdningen til udvidet gennemgang, da de to banker allerede i foråret informerede deres kunder om bankens holdning. Dette blev iværksat for at undgå, at kunderne havner i en situation, hvor de har valgt udvidet gennemgang af årsregnskabet, men hvor banken efterfølgende ikke vil acceptere det, når der skal foretages en forlængelse af virksomhedens kreditfaciliteter.

I forbindelse hermed har den anonyme bank lavet en liste over samtlige kunder, hvor engagementernes størrelse og den nuværende kreditrating medfører, at banken vil kræve en revision. Alle kunder på denne liste har fået tilsendt et brev, hvor det fremgår, at banken ikke anser udvidet gennemgang som en tilstrækkelig løsning i kundernes konkrete tilfælde. Banken har dog ikke informeret de kunder, hvor udvidet gennemgang vil blive anset som en tilstrækkelig løsning.

I DiBa og Danske Bank har man valgt ikke at informere kunderne, men i stedet tager man drøftelsen løbende, hvis der bliver behov herfor. Danske Bank har informeret deres erhvervskunderådgivere, så de er forberedt til at håndtere eventuelle spørgsmål fra kunderne. I DiBa er man stadig i gang med selve informationsprocessen, som skal "klæde personalet på" til at håndtere forespørgsler fra kunderne. Denne proces forventes at være afsluttet i løbet af efteråret 2013.

Da holdningen blandt de interviewede banker vurderes at udgøre et repræsentativt udsnit af den generelle holdning hos de danske banker, tegner der sig et billede af, at virksomhederne i høj grad mangler information om bankernes holdning til udvidet gennemgang. I de tilfælde, hvor bankerne ikke accepterer udvidet gennemgang, kan dette resultere i, at kunderne havner i en situation, hvor de har fået foretaget en udvidet gennemgang men efterfølgende får besked om, at det ikke er tilstrækkeligt.

6.2.7 Udvidet gennemgang som konkurrenceparameter

I dette afsnit analyseres det, om udvidet gennemgang anvendes som et konkurrenceparameter af bankerne.

I forbindelse med interviewene har bankerne tilkendegivet, at de ikke ønsker, at udvidet gennemgang skal blive et konkurrenceparameter fremadrettet, men at de kan blive nødsaget til at genoverveje deres holdning til udvidet gennemgang, hvis deres konkurrenter begynder at konkurrere i forhold til dette.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Selvom bankerne ikke umiddelbart ønsker at anvende udvidet gennemgang som et konkurrenceparameter, har de som beskrevet i dette kapitel forskellige holdninger til, hvornår de accepterer udvidet gennemgang. Det er derfor ikke utænkeligt, at det på et tidspunkt kan blive et konkurrenceparameter, hvis virksomhederne kontakter forskellige banker og spørger, om banken vil acceptere udvidet gennemgang i deres tilfælde.

6.2.8 Forskelle og ligheder i bankernes holdning

I dette afsnit analyseres det, hvordan respondenterne ligner og adskiller sig fra hinanden i forhold til deres generelle holdning til udvidet gennemgang. Formålet hermed er at blive i stand til at vurdere, om en virksomheds valg mellem udvidet gennemgang og revision vil påvirkes af, hvilken bank virksomheden har.

Generelt er den anonyme bank mere positiv over for udvidet gennemgang end de øvrige respondenter og er den eneste bank, hvor udvidet gennemgang er blevet omtalt som et reelt alternativ til revision. Banken ser især udvidet gennemgang som et godt alternativ for mindre virksomheder, da banken oftest opfatter en revision efter ISA'erne som alt for omfattende i de mange danske virksomheder, der er præget af en ejerledet struktur. På trods af deres positive indstilling til udvidet gennemgang vil der dog forsat være situationer, hvor banken vil kræve en revision – primært i forbindelse med kunder, der har opnået en dårlig kreditrating.

Danske Bank er generelt af den opfattelse, at det er en god idé, at de administrative byrder lettes for virksomhederne, men samtidig har Danske Bank et behov for, at den modtagne årsrapport har en høj grad af sikkerhed. Derfor foretrækker de en revisionspåtegning, da en erklæring om udvidet gennemgang kun giver dem begrænset sikkerhed.

Sydbanks holdning til udvidet gennemgang er mere kritisk, og de har skrevet deres forretningsgange om for at gøre det endnu mere klart for deres rådgivere, at Sydbank ikke accepterer udvidet gennemgang.

DiBa peger på den manglende kontrol af varelager og debitorer, som en stor mangel ved udvidet gennemgang, hvilket er en af hovedårsagerne til, at de sidestiller udvidet gennemgang med review i stedet for at se det som et alternativ til revision. I DiBas optik er udvidet gennemgang en nødløsning, hvis det ikke er muligt for kunden at levere et revideret regnskab.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Det gør sig generelt gældende for de interviewede banker, at i de tilfælde, hvor man vil acceptere en udvidet gennemgang, er kunderne så små, at de er fritaget for revision. I de tilfælde, hvor kundernes størrelse bevirker, at de kun kan vælge mellem revision og udvidet gennemgang, er engagementerne hovedsageligt af en karakter, som nødvendiggør en revision.

Flere af de interviewede banker har påpeget, at de i de tilfælde, hvor banken har virksomhedspant, har behov for, at revisor erklærer sig med høj grad af sikkerhed om tilstedeværelse og værdiansættelse af de aktiver, som pantet er baseret på. Dette er en af hovedårsagerne til, at bankerne ikke har den opfattelse, at den udvidede gennemgang er tilstrækkelig.

6.3 Delkonklusion

Vores undersøgelse viser, at bankerne vurderer resultatopgørelsen, aktiverne, passiverne og en lang række nøgletal, der er afledt heraf, når de gennemgår en virksomheds årsrapport. Foruden dette gennemgår de også revisors erklæring for at vurdere, om der her nævnes forhold som de skal være opmærksomme på.

Udover at oplyse om særlige forhold, som bankerne skal være opmærksomme, har revisors erklæring også i nogle tilfælde betydning for, hvilken værdi bankerne tillægger tallene i regnskabet, når de kreditvurderer den enkelte virksomhed. Hvis regnskabet kun indeholder en erklæring om udvidet gennemgang, har revisor kun afgivet sin erklæring med begrænset sikkerhed plus yderligere sikkerhed. Derfor føler nogle af bankerne ikke, at de har tilstrækkelig sikkerhed for inputtet og dermed resultatet af deres analyse ved udvidet gennemgang. Herved anser de ikke udvidet gennemgang som et reelt alternativ til revision, men sidestiller det med et review efter ISRE 2400 (Ajournført).

Foruden ovenstående, kan vi på baggrund af vores interviews ligeledes konstatere, at bankerne vurderer sikkerheden ved udvidet gennemgang forskelligt. Størstedelen af bankerne vurderer graden af sikkerhed som begrænset, og tillægger dermed erklæringen mindre sikkerhed end standarden foreskriver. Desuden vurderer de generelt graden af sikkerhed ved en revisionspåtegning som høj, hvilket er i overensstemmelse med erklæringen.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

På en skala fra 1-10 tillægger alle bankerne et regnskab, hvor der er foretaget revision en værdi på 8-9, hvorimod et regnskab, hvor der er foretaget udvidet gennemgang, tillægges en værdi på 3-7. Dermed er der stor forskel på, hvilken værdi bankerne tillægger et regnskab med en erklæring om udvidet gennemgang. Dette understreges af, at to respondenter generelt tillægger udvidet gennemgang en værdi på 3, mens en respondent adskiller sig fra de øvrige ved at være mere positiv overfor udvidet gennemgang og tillægge det en værdi på 7.

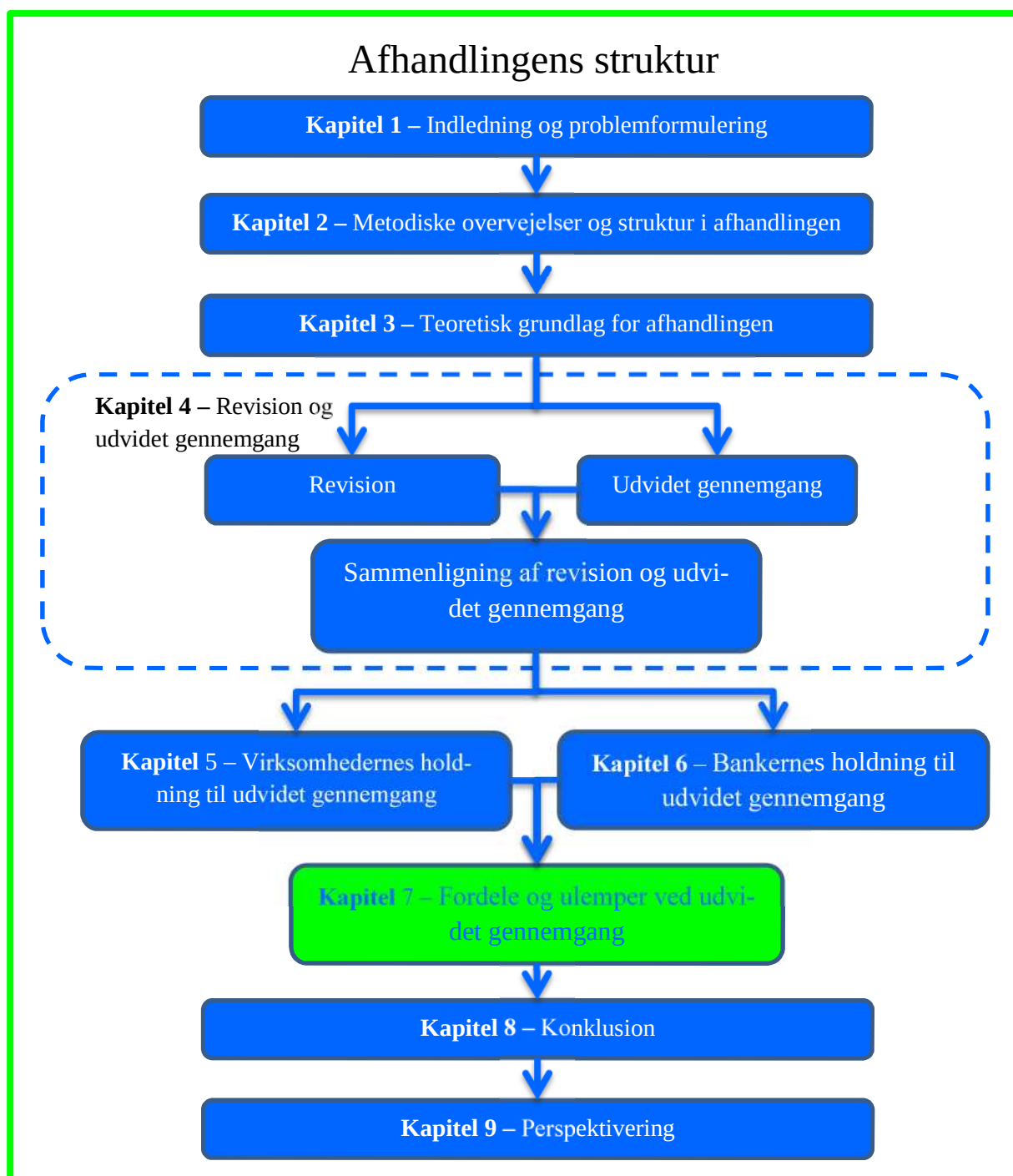
Vores undersøgelse viser, at den eneste af de fire supplerende handlinger, som bankerne reelt tillægger værdi, er handlingen vedrørende indhentelse af advokatbreve. Bankerne vil hellere have, at revisor udfører handlinger vedrørende virksomhedernes varelager og debitorer, hvilket Finansrådet ligeledes gav udtryk for, i forbindelse med deres høringssvar i marts 2013.

På baggrund af vores undersøgelse kan vi konstatere, at bankernes holdning til udvidet gennemgang er indarbejdet i deres interne forretningsgange, således at kunderne vil få den samme tilbagemelding, uanset hvilken filial de er tilknyttet. Der er dog stor forskel på, hvor meget bankerne hver især har gjort for, at informere kunderne om deres holdning til udvidet gennemgang.

Nogle banker har været proaktive og informeret deres kunder om bankens holdning til udvidet gennemgang, hvorimod andre banker blot har valgt, at udtrykke deres holdning i de tilfælde, hvor kunderne selv har kontaktet banken.

Vores undersøgelse viser, at alle bankerne har fastsat grænser for hvornår de accepterer en erklæring om udvidet gennemgang, og hvornår en revisionspåtegning er påkrævet, hvilket er centralt for bankernes kunder. Grænserne afhænger både af engagementets størrelse og den pågældende kundes kreditrating, og er forskellige fra bank til bank. Dette betyder at en virksomhed kan opleve, at én bank stiller krav om et revideret regnskab, mens en anden bank accepterer en erklæring om udvidet gennemgang. I så fald vil accepten af udvidet gennemgang blive et konkurrenceparameter blandt bankerne, på trods af at vores undersøgelse viser, at ingen af bankerne ønsker dette.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

7 Fordele og ulemper ved udvidet gennemgang

7.1 Formål

I dette afsnit vil vi sammenholde virksomhedernes og bankernes holdninger til udvidet gennemgang og på baggrund af dette analysere, hvilke fordele og ulemper der findes ved udvidet gennemgang, samt diskutere, hvordan erklæringen efter vores overbevisning kan optimeres. Derudover vil vi sidst i kapitlet diskutere, om der findes et alternativ til udvidet gennemgang, og analysere, hvilke styrker og svagheder et sådan alternativ eventuelt måtte have i forhold til udvidet gennemgang.

7.2 Fordele og ulemper

7.2.1 Alternativ til revision

41% af virksomhederne vurderer, at udvidet gennemgang er et godt alternativ til revision, og vi anser som udgangspunkt også udvidet gennemgang som et godt alternativ til revision for nogle virksomheder i regnskabsklasse B. Indførelsen af standarden betyder, at virksomhederne kan opnå en gennemgang af deres regnskab uden at være underlagt de omfattende krav, der findes ved en revision.

Inden virksomhederne vælger udvidet gennemgang fremfor revision, er der dog en lang række forhold, de skal tage stilling til. Virksomhedens kompleksitet, ejerstruktur, økonomiske situation og interessenternes behov er bl.a. afgørende for at vurdere om valget er fornuftigt. Er virksomheden ukompliceret og kravene fra interessenterne få, er udvidet gennemgang en god ide, hvorimod revision er at foretrække, hvis kompleksiteten er høj, og/eller der findes mange krav fra diverse interessenter.

Hvis det f.eks. drejer sig om en virksomhed med en bredere ejerkreds, hvor bestyrelsen består af eksterne medlemmer, vil der være et større ønske om kontrol af, at virksomhedens transaktioner foretages behørigt, da der er større afstand mellem kapitalindskyderne og den daglige ledelse. Derfor vil en revision være at foretrække i dette tilfælde, da dette giver den dybde, som ejerkredsen efterspørger, hvilket ikke er tilfældet ved udvidet gennemgang, eftersom der bl.a. ikke testes kontrolmiljø.

Hvis der derimod er tale om en ejerledet virksomhed, som er kendetegnet ved, at ejeren er meget involveret i virksomhedens daglige drift, og at der ikke findes nogen bestyrelse, så har virksomhedens ejer ikke selv det store behov for revision. I en sådan situation vil valget af påtegning derfor afhænge af de øvrige interessenters krav til ekstern bekræftelse af årsregnskabet, særligt bankerne.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Derfor er det vigtigt, at virksomhederne, inden de vælger udvidet gennemgang, drøfter valget med deres bank for at sikre sig, at banken accepterer udvidet gennemgang for netop deres virksomhed, samt at de overvejer, om virksomheden inden for en kortere tidshorisont har planer om at ændre sit engagement med banken således, at et revideret årsregnskab eventuelt bliver nødvendigt.

7.2.2 Bankernes holdning

Netop virksomhedernes drøftelse med banken, er særdeles vigtig, da vores undersøgelse blandt banker viser, at størstedelen af de adspurgte banker ikke anser udvidet gennemgang som et reelt alternativ til revision, men blot sidestiller dette med et review efter ISRE 2400 (Ajourført). Dette skyldes primært, at en erklæring om udvidet gennemgang ikke giver høj grad af sikkerhed for tallene i regnskabet som helhed, og de supplerende handlinger ikke omfatter områder, der er centrale for bankerne, som f.eks. lagerbeholdninger og tilgodehavender fra salg.

Endvidere viser vores undersøgelse blandt bankerne, at flere af disse ikke tydeligt har meldt ud, hvordan de forholder sig til udvidet gennemgang, hvilket kan være én af grundene til at virksomhederne ikke kender deres banks holdning. Dette kan betyde, at virksomhederne fravælger udvidet gennemgang og i stedet vælger revision, som de ved, at bankerne accepterer. Dette understreges af at vores spørgeskemaundersøgelse blandt virksomhederne viser at 21 % af de virksomheder, der har valgt revision, ikke ved, om deres bank vil være tilfreds med at de havde valgt udvidet gennemgang.

Når bankerne ikke har været proaktive omkring en udmelding af deres holdning til udvidet gennemgang, anser vi det som interessant at undersøge, om virksomhederne ved, hvilken værdi bankerne tillægger henholdsvis en revisionspåtegning og en erklæring om udvidet gennemgang, eller om der findes en forventningskløft på dette område.

Vores undersøgelse viser at virksomhederne, uanset hvilken erklæring de selv har valgt, er enige om at bankerne tillægger et revideret regnskab en værdi på 8-10 på en skala fra 1-10, jf. afsnit 5.3.3.3. De virksomheder, der har valgt en revisionspåtegning, vurderer kun at bankerne tillægger en erklæring om udvidet gennemgang, en værdi på 4-7. De respondenter, der derimod selv har valgt udvidet gennemgang, vurderer, at banken tillægger et regnskab med denne erklæring en værdi på 7-10. Dermed mener de virksomheder, der har valgt en erklæring om udvidet gennemgang generelt, at bankerne tillægger erklæringen større værdi, end de virksomheder, der har valgt en revisionspåtegning.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Vores undersøgelse blandt bankerne viser, at bankerne tillægger et regnskab, der indeholder en revisionspåtegning en værdi på 8-9, mens de er mere uenige om, hvilken værdi de tillægger et regnskab, der indeholder en erklæring om udvidet gennemgang. To af bankerne tillægger kun et regnskab med en erklæring om udvidet gennemgang værdien 3, mens den sidste bank mener, at erklæringen giver en værdi på 7.⁹⁸

Ovenstående betyder, at virksomhedernes opfattelse af bankernes holdning til et årsregnskab der indeholder en revisionspåtegning stemmer overens med den holdning, som faktisk findes blandt bankerne. I forhold til en erklæring om udvidet gennemgang vurderer virksomhederne umiddelbart, at bankerne tillægger denne erklæring højere værdi, end det der faktisk er tilfældet blandt hovedparten af bankerne. Bankerne er, som tidligere nævnt, generelt negativt indstillet over for udvidet gennemgang og sidestiller denne med et review efter ISRE 2400 (Ajourført).

Denne forventningskløft i forbindelse med udvidet gennemgang kan medføre, at virksomhederne havner i en meget uheldig situation. Hvis virksomhederne ikke kender deres banks holdning men alligevel vælger udvidet gennemgang, og banken efterfølgende ikke vurderer udvidet gennemgang som værende tilstrækkelig, skal virksomheden bede revisor om at foretage en fuld revision af virksomheden og afgive en revisionspåtegning. Dette vil betyde, at udvidet gennemgang ikke har lettet virksomhedens administrative byrde, men derimod gjort revisionsprocessen mere besværlig og pålagt virksomheden unødvendige revisionsomkostninger.

Dette forhold er noget som landets revisorer efter vores opfattelse skal være meget opmærksomme på, når de introducerer udvidet gennemgang for deres klienter (virksomhederne). Det er naturligvis altid virksomhederne, der vælger, hvilken påtegning de ønsker på deres årsregnskab, og derfor deres ansvar at undersøge, om en erklæring om udvidet gennemgang er tilstrækkelig til at dække deres behov, men det er efter vores overbevisning en del af revisors rådgiveransvar at gøre virksomhederne opmærksomme på problemstillingen omkring bankernes holdning til udvidet gennemgang.

⁹⁸ Den fjerde bank ønskede som nævnt tidligere ikke at sætte en talværdi på hverken revision eller udvidet gennemgang.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

7.2.3 Graden af sikkerhed

Hvis virksomhederne skal vælge udvidet gennemgang, er det vigtigt at de forstår, hvilken grad af sikkerhed erklæringen giver dem. Som nævnt tidligere afgiver revisor sin revisionspåtegning med høj grad af sikkerhed, hvorimod sikkerheden ved udvidet gennemgang beskrives som begrænset med yderligere sikkerhed fra de specifikt krævede supplerende handlinger.

Jævnfør vores spørgeskemaundersøgelse mener 42% af virksomhederne, at de forstår hvilken grad af sikkerhed revisor erklærer sig med ved udvidet gennemgang, og størstedelen af disse virksomheder angiver sikkerheden som værende begrænset eller moderat. 45% af respondenterne finder det ydermere vanskeligt at gennemskue, hvilken grad af sikkerhed revisor erklærer sig med ved udvidet gennemgang.

At virksomhederne finder det vanskeligt, at gennemskue hvilken grad af sikkerhed revisors erklæring om udvidet gennemgang giver, kan muligvis skyldes påtegningens formulering vedrørende sikkerheden. Som nævnt i afsnit 4.4.4 lyder formuleringen således "... med henblik på at opnå begrænset sikkerhed for vores konklusion om årsregnskabet og derudover udfører specifikt krævede supplerende handlinger med henblik på at opnå yderligere sikkerhed for vores konklusion".

Formuleringen er ikke så præcis og let at afkode som revisionspåtegningens formulering om "høj grad af sikkerhed" eller reviewerklærings formulering om "begrænset sikkerhed", men formuleringen indikerer i stedet, at sikkerheden ved udvidet gennemgang ligger et sted derimellem⁹⁹.

Derudover kan virksomhedernes vanskeligheder ved at forstå graden af sikkerhed i revisors erklæring om udvidet gennemgang muligvis også hænge sammen med de forskelligartede udmeldinger, der har været vedrørende udvidet gennemgang. Blandt andet har daværende Erhvervs- og Vækstminister Anette Vilhelmsen i en ministertale tidligere udtalt, at "... Erklæringstandarden er særligt målrettet forholdene i små virksomheder og sikrer, at de forhold, der er relevante i regnskabet for små virksomheder, bliver kontrolleret af revisor. Derved sparer den enkelt virksomhed ca. 25 pct. af udgifterne i forhold til almindelig revision, men der sikres forsat en høj grad af sikkerhed for, at regnskabet er retvisende"¹⁰⁰.

⁹⁹ Jf. afsnit 4.4.4

¹⁰⁰ Møde nr. 9., torsdag d. 25.10.2012

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Det er naturligvis meget uheldigt, at den ansvarlige minister udtaler, at der er tale om høj grad af sikkerhed, hvilket er direkte forkert, men dette understreger blot, hvor vanskeligt det er at forstå graden af sikkerhed ved en udvidet gennemgang.

Bankerne synes umiddelbart, at det er nemmere at differentiere review, udvidet gennemgang og revision i forhold til, hvilken erklæring der giver den højeste grad af sikkerhed, og hvilken der giver den laveste. På trods af dette viser vores undersøgelse, at størstedelen af bankerne som tidligere nævnt alle vurderer sikkerheden i forbindelsen med udvidet gennemgang som begrænset og dermed sidestiller erklæringen med en reviewerklæring. Én af bankerne vurderer dog sikkerheden som moderat, da moderat efter deres opfattelse indikerer, at sikkerheden ligger mellem den høje grad af sikkerhed, som revision giver, og den begrænsede sikkerhed som review giver.

Dermed viser vores undersøgelse, at det hverken for virksomhederne eller størstedelen af bankerne er tydeligt, hvilken grad af sikkerhed udvidet gennemgang giver. Som nævnt i afsnit 4.3.4 giver udvidet gennemgang begrænset sikkerhed samt yderligere sikkerhed fra de supplerende handlinger, der udføres, og dermed tillægger både virksomhederne samt de fleste banker altså udvidet gennemgang en lavere sikkerhed, end erklæringen egentlig giver.

For at gøre det nemmere at forstå, hvilken grad af sikkerhed udvidet gennemgang giver, og dermed tydeliggøre hvor udvidet gennemgang er "placeret" i forhold til revision og review, mener vi, at begrebet "moderat sikkerhed" kunne være indført i forbindelse med indførelsen af udvidet gennemgang. En indførelse af begrebet "moderat sikkerhed" ville betyde, at et nyt begreb blev indført foruden de nuværende begreber "begrænset sikkerhed" og "høj grad af sikkerhed", men dette ville efter vores overbevisning ikke være forvirrende for regnskabsbrugerne, men derimod være en naturlig konsekvens af indførelsen af en ny erklæring.

FSR's argument for ikke at indføre begrebet "moderat sikkerhed" i forbindelse med indførelsen af udvidet gennemgang er, at det ikke er muligt at definere forskellen på "begrænset sikkerhed" og "moderat sikkerhed".¹⁰¹ På baggrund af vores undersøgelse blandt virksomhederne og bankerne vurderer vi dog ikke, at regnskabsbrugerne ville have vanskeligt ved at forstå, at en erklæring med "moderat sikkerhed" giver en højere grad af sikkerhed end en erklæring med "begrænset sikkerhed".

¹⁰¹ Interview med FSR v. Kim Gerner, jf. bilag 11.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Efter vores overbevisning ville ulempen ved indførelsen af begrebet ”moderat sikkerhed” derimod være, at regnskabsbrugerne muligvis fejlagtigt ville tro, at graden af sikkerhed er placeret midt imellem reviewets begrænsede sikkerhed og revisions høje grad af sikkerhed og dermed ikke forstå, at sikkerheden som tidligere beskrevet varierer afhængigt af, hvor mange supplerende handlinger der er relevante for virksomheden og dermed udført. Vi er nemlig enige i, at det nuværende begreb ”begrænset sikkerhed samt yderligere sikkerhed” teoretisk set er meget præcist, da det understreger det forholdsvis store spænd, der kan være i den grad af sikkerhed revisor opnår ved udvidet gennemgang. Vores undersøgelse viser, at regnskabsbrugerne har svært ved at forstå dette teoretiske begreb, og derfor er det vores vurdering, at fordelene ved at indføre det mere praktiske begreb moderat sikkerhed overstiger de tilhørende ulemper.

7.2.4 Nyt begreb

Som det fremgår af vores spørgeskemaundersøgelse blandt virksomhederne, er det kun 4% af virksomhederne, der har valgt udvidet gennemgang for det kommende regnskabsår på trods af at 41% af virksomhederne, som nævnt i afsnit 5.4, anser udvidet gennemgang som et godt alternativ til revision.

Udvidet gennemgang er fortsat et nyt begreb i Danmark, hvilket kan være en årsag til, at virksomhederne savner mere information om udvidet gennemgang. Konkret viser vores undersøgelse blandt virksomhederne, at 39% af de virksomheder, der har valgt revision, og 34% af de virksomheder, der har valgt udvidet gennemgang, savner yderligere information om udvidet gennemgang fra deres revisor eller anden side. Dette betyder således, at bankerne og revisorerne skal være opmærksomme herpå, men FSR¹⁰² og de førende revisionshuse¹⁰³ har også allerede tilkendegivet, at problematikken er i fokus.

En anden forklaring på, hvorfor valget af udvidet gennemgang for det kommende år har været begrænset, ses muligvis når, man betragter årene 2005 og 2006, hvor grænserne for revision blev hævet. Dengang var det under 10% af virksomhederne, der – på trods af at de kunne fravælge revision – gjorde brug af denne mulighed det første år, men i 2009 var tallet steget til 37%.¹⁰⁴ Derfor må en længere indtrængningskurve også forventes i forbindelse med udvidet gennemgang.

¹⁰² Revisions og Regnskabsvæsen, juni 2013, side 12

¹⁰³ Børsen, mandag d. 16. september, side 14

¹⁰⁴ Når regnskaber ikke revideres, side 15

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

FSR har foretaget en undersøgelse, som viser at 6 ud af 10 revisorer har små og mellemstore virksomheder blandt deres kunder, som overvejer at udskifte deres nuværende revision med udvidet gennemgang¹⁰⁵. Dette er også en indikator på, at tilvalget af udvidet gennemgang vil stige i fremtiden. FSR's undersøgelse tydeliggør desværre ikke, hvor mange kunder, hver enkelt revisor har, der overvejer at vælge udvidet gennemgang. En revisor, der blot har en enkelt kunde, der overvejer at skifte til udvidet gennemgang, vægter således ligeså højt i undersøgelsen, som en revisor med f.eks. 10 kunder, der overvejer at overgå til udvidet gennemgang.

7.2.5 Supplerende handlinger:

Vores undersøgelse viser, at tre ud af fire banker ikke tillægger de supplerende handlinger, der udføres ved udvidet gennemgang betydelig værdi, da de ikke anser disse som værende relevante i forhold til deres behov. Faktisk er det primært de supplerende handlinger, der er årsagen til, at størstedelen af bankerne som nævnt i afsnit 6.3 sidestiller udvidet gennemgang med review, da de vurderer, at de supplerende handlinger ikke giver dem yderligere sikkerhed inden for områder, de anser som relevante.

Bankerne så derimod hellere, at udvidet gennemgang indeholdt supplerende handlinger vedrørende:

- Lagereftersyn af varebeholdninger
- Udsendelse af saldomeddelelser/Forespørgsel af debitorer.

Som nævnt i afsnit 4.3.3.2 supplerer de fire supplerende handlinger hinanden i en sådan grad, at det er vanskeligt at identificere virksomheder, hvor ingen af de pågældende handlinger er relevante. Dermed sikrer sammensætningen af de supplerende handlinger, at en eller flere af disse altid vil være relevante, således at revisor opnår yderligere sikkerhed for sin konklusion i forhold til et review efter ISRE 2400 (Ajourført).

Det vil være vanskeligt at udskifte en eller to af de nuværende fire handlinger med de ovennævnte handlinger, da dette vil medføre, at flere virksomheder ikke er omfattet af nogen af de supplerende handlinger. Dette ville betyde, at den tidligere omtalte teoretiske situation oftere opstår, hvor alle supplerende handlinger i forbindelse med en udvidet gennemgang er irrelevante og derfor ikke udført.

¹⁰⁵ <http://www.fsr.dk/Nyheder%20og%20presse/Nyheder/Nyheder%202013/Survey-udvidet-gennemgang>

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

I denne teoretiske situation, kan revisor afgive en erklæring om udvidet gennemgang med en højere grad af sikkerhed end ved et review på trods af, at det udførte arbejde i begge tilfælde er identisk og blot er udført efter ISRE 2400 (Ajourført).

Den eneste af de nuværende supplerende handlinger, der kan udskiftes, uden den teoretiske situation opstår for flere virksomheder, er handlingen vedrørende indhentning af advokatbreve. Af vores undersøgelse blandt bankerne fremgår det dog tydeligt, at netop denne handling er den eneste af de nuværende supplerende handlinger, som alle bankerne opfatter som værende central, da en evt. retssag kan have store konsekvenser for en virksomhed. Derfor ville det være meningsløst at fjerne netop denne supplerende handling.

Hvis bankernes to supplerende handlinger tilføjes til de nuværende fire supplerende handlinger, som revisor i forvejen skal udføre ved en udvidet gennemgang, ville alle virksomheder være omfattet af de supplerende handlinger i større eller mindre grad. Samtidig ville bankerne acceptere udvidet gennemgang, da deres ønsker til supplerende handlinger var efterlevet.

Ulempen ved at tilføje bankernes ønsker til supplerende handlinger til de nuværende supplerende handlinger ville være, at en udvidet gennemgang dermed stort set ville blive ligeså omfangsrig som en revision, og den administrative byrde samt prisen i forhold til revision ville dermed være uændret. Vores interview med Kim Gerner fra REVU fastslår, at han er enig i betragtningen om, at en tilføjelse af bankernes supplerende handlinger til de nuværende supplerende handlinger vil resultere i, at udvidet gennemgang vil blive ligeså omfattende som revision, og at det derfor vil være meningsløst at vælge udvidet gennemgang fremfor revision¹⁰⁶. Ved udvidet gennemgang vil der nemlig stadig være tale om en erklæring med begrænset sikkerhed samt yderligere sikkerhed, men det vil kræve minimalt ekstra arbejde for revisor at foretage en revision i stedet, hvor der afgives en erklæring med høj grad af sikkerhed.

7.3 Alternativ til standarden

Som nævnt i indledningen af kapitlet vil vi i dette kapitel foruden styrkerne og svaghederne ved udvidet gennemgang diskutere, om der findes et alternativ til udvidet gennemgang og analysere hvilke styrker og svagheder dette alternativ besidder i forhold til udvidet gennemgang.

¹⁰⁶ Jf. bilag 11

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Et sådan alternativ kunne efter vores opfattelse eksempelvis være, at ændre grænserne, således at alle virksomheder i regnskabsklasse B får mulighed for at vælge mellem revision og review efter ISRE 2400 (Ajourført). Alternativet er illustreret i nedenstående figur:

	Nuværende regler:	Vores forslag:
Virksomheder omfattet af regnskabsklasse B: - Balancesum < DKK 4 mio. - Nettoomsætning < DKK 8 mio. - Fuldtidsansatte < 12	Valgfrihed mellem: - Revision - Udvidet gennemgang - Review - Assistance - Ingen erklæring	Valgfrihed mellem: - Revision - Review - Assistance - Ingen erklæring
Virksomheder omfattet af regnskabsklasse B: - Balancesum DKK 4-36 mio. - Nettoomsætning DKK 8-72 mio. - Fuldtidsansatte 12-50	Valgfrihed mellem: - Revision - Udvidet gennemgang	Valgfrihed mellem: - Revision - Review

Derfor vil vi i dette afsnit analysere, hvilke styrker og svagheder denne løsning besidder i forhold til udvidet gennemgang.

7.3.1 Lempelse af den administrative byrde

For det første vil en ændring af grænserne være i tråd med EU's seneste regnskabsdirektiv¹⁰⁷ og betyde, at danske virksomheder ikke er underlagt væsentligt strengere regulering og større administrative byrder end deres europæiske konkurrenter. En lempelse vil være gavnlig for virksomhedernes internationale konkurrenceevne og betyde, at både virksomhedernes administrative byrde samt revisionsomkostninger mindskes i forhold til nu, hvilket var et af formålene med indførelsen af udvidet gennemgang.

Årsagen til den mindre administrative byrde og de reducerede revisionsomkostninger ved review fremfor udvidet gennemgang og revision skyldes, at revisors arbejde bliver mindre omfangsrigt og dermed billigere samt knap så ressourcekrævende for den enkelte virksomhed.

¹⁰⁷ Udstedt 26. juni 2013

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

7.3.2 Yderligere handlinger

En indførelse af review i stedet for udvidet gennemgang vil betyde, at virksomhederne frit kan vælge, om revisor skal udføre yderligere handlinger, foruden det lovpligtige review, afhængigt af om virksomheden har behov for dette.

Hvis banken grundet sikkerhedsstillelser eller lignende er tilfreds med en reviewerklæring på virksomhedens årsregnskab, er det unødvendigt, at revisor skal foretage udvidet gennemgang eller revision af virksomhedens årsregnskab. Det samme gælder, hvis virksomheden slet ikke har et engagement med en bank, og hvis virksomhedens øvrige interessenter ikke efterspørger et årsregnskab der enten indeholder en erklæring om udvidet gennemgang eller en revisionspåtegning. Så er der nemlig ingen, der bruger det mere dybdegående arbejde som revisor foretager i forbindelse med en revision eller udvidet gennemgang, og dermed vil det for virksomheden blot være en dyrere og mere ressourcetrækvende løsning, som virksomheden ikke har nogen gavn af.

Hvis banken stiller krav om yderligere handlinger udover det lovpligtige review, kan virksomheden lave en særskilt aftale med banken. I aftalen specificeres bl.a. hvilke områder det er, banken ønsker overbevisning om, hvilken form for overbevisning, banken ønsker og herefter kan revisor udarbejde en ISRS 4400-erklæring om aftalte arbejdshandlinger, i overensstemmelse med bankens ønsker.

En erklæring om aftalte arbejdshandlinger foregår nemlig inden for et lukket trepartsforhold mellem revisor, revisors kunde og modtageren af erklæringen, hvilket i dette tilfælde vil være banken. Erklæringen er kun til brug for disse parter, da udenforstående ville kunne misfortolke resultaterne på grund af manglende kendskab til aftalens indhold¹⁰⁸.

Dermed kan en erklæring om aftalte arbejdshandlinger skræddersys fuldstændig til virksomhedens og bankens specifikke behov, således at de får præcis de oplysninger, de har behov for.

Når revisor udfører aftalte arbejdshandlinger i overensstemmelse med ISRS 4400, er der tale om en opgave, hvor der ikke udtrykkes nogen grad af sikkerhed¹⁰⁹. I stedet er det hensigten, at modtageren af erklæringen, som i dette tilfælde er banken, skal drage sine egne konklusioner.

¹⁰⁸ Jf. ISRS 4400 afsnit 6

¹⁰⁹ Jf. ISRS 4400 afsnit 5

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Revisor erklærer sig udelukkende om de faktiske resultater af de aftalte arbejdshandlinger¹¹⁰, hvilket betyder, at alle fundne afvigelser skal rapporteres uanset beløbsmæssig størrelse. Fordelen ved en sådan erklæring om aftalte arbejdshandlinger er, at banken får revisor til at udføre lige nøjagtig de handlinger, som banken har brug for, hvilket f.eks. kunne være en aftalt arbejdshandling vedrørende kontrol af tilstedeværelse af debitorer, hvor revisor bliver bedt om at sende saldomeddelelser til en række debitorer.

Der benyttes intet væsentlighedsprincip i forbindelse med aftalte arbejdshandlinger, da revisor har en aftalt tjekliste over de handlinger, der skal udføres. Derfor kræves det, at de aftalte handlinger er meget specifikke, da der ellers kan opstå usikkerhed omkring, hvilke handlinger der er udført. Når der ikke er noget væsentlighedsprincip, fjernes risikoen for divergens mellem bankens og revisors opfattelse af grænsen for væsentlige forhold. Det er ifølge ISRS 4400 revisors opgave, at sikre at der er en klar forståelse af de aftalte handlinger og indholdet af aftalen både hos virksomheden og modtageren af erklæringen, hvilket som nævnt er banken¹¹¹.

En ulempe ved en erklæring om aftalte arbejdshandlinger er, at revisor for at overholde ISRS 4400 skal angive en meget negativ afgrænsning af omfanget af det udførte arbejde i erklæringen¹¹². Konsekvensen af den meget negative formulering i erklæringen kan være, at banken eller andre interessenter opfatter en erklæring om aftalte arbejdshandlinger som havende en væsentligt lavere værdi, end der reelt set er tale om. Denne ulempe skyldes i så fald bankens manglende forståelse for denne type erklæring, og problemet kan afhjælpes ved yderligere oplysning. Risikoen for at denne ulempe opstår, anser vi dog som værende minimal, da en ISRS 4400-erklæring er en international erklæring, hvorfor bankerne burde være bekendt med indholdet og omfanget.

En anden ulempe, er at en erklæring om aftalte arbejdshandlinger, kun afgives i et lukket treparts-forhold, hvilket betyder, at virksomheden ikke kan anvende erklæringen i forhold til øvrige interessenter. Dette kan betyde, at hvis der er situationer, hvor der er flere interessenter, der ønsker specifikke handlinger, så skal der udarbejdes en særskilt erklæring til hver interessent.

¹¹⁰ Jf. ISRS 4400 afsnit 4

¹¹¹ Jf. ISRS 4400 afsnit 9

¹¹² Jf. ISRS 4400 bilag 2

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Hvis dette er tilfældet, vil revision være en bedre løsning, og det samme gælder i tilfælde, hvor en interessant kræver så mange aftalte arbejdshandlinger, at en ISRS 4400-erklæring i forhold til mængden af arbejde for revisor nærmer sig en almindelig revision.

Samlet set er det vores vurdering, at et review i kombination med aftalte arbejdshandlinger vil være en velfungerende erstatning for udvidet gennemgang, da dette er en løsning, der kan tilpasses den enkelte virksomhed, som derfor undgår at revisor af lovpligtige årsager er nødt til at udføre handlinger, der er uvæsentlige for virksomheden og dennes interesser.

7.3.3 Erfaringer fra Norge

Hvis grænserne hæves, således at et review erstatter en udvidet gennemgang, vil det betyde, at tilsynet med virksomhederne reduceres.

I den forbindelse synes vi, det er interessant at kigge nærmere på en norsk undersøgelse fra 2012, hvor det blev analyseret, hvilke kendetegn der fandtes ved virksomheder, der fravalgte revision¹¹³.

Undersøgelsen viste, at der er større tendens til at fravælge revision i brancher, som er i skattemyndighedernes søgelys, hvilket primært drejer sig om frisører og skønhedspleje, bygge og anlæg, køreskoler, taxavognmænd, rengøringsfirmaer samt restauranter og caféer. Endvidere konkluderede den norske undersøgelse, at 39,5% af de virksomheder, der tidligere havde fået anmærkninger fra revisor, efterfølgende fravalgte revision.

Derfor kunne en ændring af grænserne medføre en frygt for, at de virksomheder, der vælger review, gør det for at undgå, at revisor opdager og påpeger forhold, som virksomheden forsøger at skjule. Dette kunne f.eks. være supplerende oplysninger vedrørende virksomhedens fortsatte drift etc.

Undersøgelsen konkluderer også, at andelen af selskaber, der fravælger revision, falder jævnt fra 42% til 14%, når indtjeningen stiger fra NOK 1.000 til NOK 4,99 mio., hvilket betyder, at jo større et selskab er, desto mindre er sandsynligheden for, at de fravælger revision.

¹¹³ Der er tale om en norsk kandidatafhandling på en uddannelse svarerende til det danske cand.merc.aud studie. Undersøgelsen blev publiceret i "Regnskab og Revisjon", hvilket er et medlemsblad for den norske revisorforening.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Derudover vælger selskaber med en kompleks ejerstruktur som hovedregel at bibeholde revision til trods for muligheden for at fravælge det. Dette er interessant i forhold til vores undersøgelse, da det understøtter vores observationer om, at selskabernes ejere ofte vælger revision – selv i virksomheder med mulighed for at vælge udvidet gennemgang¹¹⁴.

Ifølge den norske undersøgelse var en af de største faktorer for at bibeholde revision, i hvor høj grad virksomheden benytter revisor som rådgiver. Dette forhold er formentlig mest interessant fra revisors perspektiv, da det betyder, at revisor ved at have et tæt forhold til sine kunder derved kan øge sine muligheder for at fastholde revisionsopgaven til trods for, at virksomheden har mulighed for at fravælge revision.

Alt i alt kan det udledes af den norske undersøgelse, at en eventuel ændring af grænserne for virksomheder i regnskabsklasse B skal foretages med allerstørste agtpågivenhed, da det kan have utilsigtede følgevirkninger i form af virksomhedernes mulighed for at skjule forhold, der ikke ønskes frem i offentlighedens lys. Det reelle tilsyn ved et review bliver dog, efter vores opfattelse, ikke meget mindre end ved en udvidet gennemgang, idet en udvidet gennemgang som tidligere nævnt er baseret på et review efter ISRE 2400 (Ajourført) samt supplerende handlinger. Dermed er det udelukkende de supplerende handlinger, der udgør det yderligere tilsyn i forbindelse med en udvidet gennemgang. Derfor vurderer vi ikke, at truslen øges markant ved indførelsen af et review som et alternativ til udvidet gennemgang.

7.4 Delkonklusion

Om udvidet gennemgang er et godt alternativ til revision afhænger af flere forskellige forhold, herunder virksomhedens kompleksitet, ejerstrukturen, den økonomiske situation, samt hvilke behov der findes blandt virksomhedens interessenter. Drejer det sig om en ukompliceret virksomhed, hvor interessenterne kun stiller få krav, er udvidet gennemgang en god ide, hvorimod revision er at foretrække, hvis kompleksiteten er høj, og/eller der findes mange krav fra diverse interessenter.

Virksomhedernes valg mellem udvidet gennemgang og revision afhænger også af bankernes holdning til udvidet gennemgang. Hvis banken ikke accepterer udvidet gennemgang, er det vigtigt at virksom-

¹¹⁴ Fremgår af kapitel 5

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

hederne er klar over dette, således at de ikke vælger en erklæring om udvidet gennemgang, som banken senere ikke accepterer. Flere banker har ikke klart meldt ud, hvad deres holdning til udvidet gennemgang er, hvorfor det er vigtigt, at virksomhederne selv er opmærksomme på, at de skal drøfte forholdet med deres bank inden de træffer et valg.

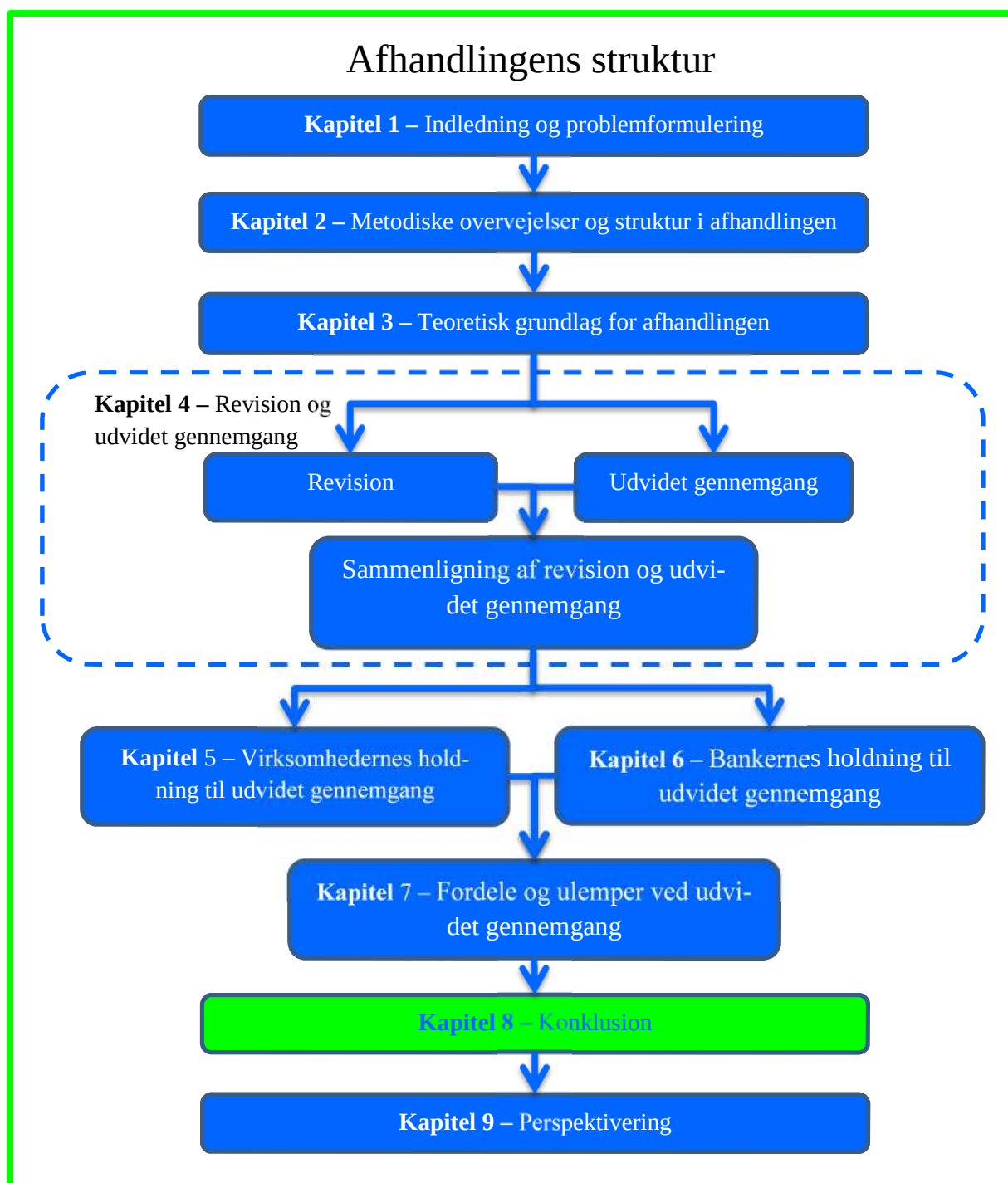
I forhold til sikkerheden i revisors erklæring om udvidet gennemgang kan vi konkludere, at der både blandt bankerne og virksomhederne er tvivl om, hvilken grad af sikkerhed en erklæring om udvidet gennemgang giver. For at imødekomme dette problem er det derfor vores anbefaling, at begrebet ”moderat sikkerhed” indføres i forbindelse med udvidet gennemgang.

Hvad angår de supplerende handlinger, havde bankerne gerne set, at disse indeholdt handlinger vedrørende lagereftersyn af varebeholdninger og udsendelse af saldomeddelelser/forespørgsel af debitorer. Som tidligere nævnt supplerer de nuværende fire supplerende handlinger hinanden i en sådan grad, at det vil være særdeles vanskeligt at finde en virksomhed, hvor ingen af handlingerne er relevante. Derfor kan bankernes ønsker til supplerende handlinger ikke erstatte nogen af de nuværende supplerende handlinger, og hvis bankernes supplerende handlinger i stedet tillægges de nuværende supplerende handlinger, bliver udvidet gennemgang stort set ligeså omfattende som en almindelig revision.

Derudover kan vi konkludere, at et muligt alternativ til udvidet gennemgang vil være at ændre grænserne, således at et review efter ISRE 2400 (Ajourført) kan erstatte udvidet gennemgang. Dermed bliver det muligt for virksomhederne udelukkende at få foretaget et review og herefter få udarbejdet en ISRS 4400-erklæring om aftalte arbejdshandlinger, hvis det er nødvendigt grundet efterspørgsel fra diverse interessenter, herunder bankerne. Virksomhederne vil med denne løsning i endnu højere grad end det er tilfældet ved udvidet gennemgang, få mindsket deres administrative byrde samt deres revisionsomkostninger, og derudover vil den danske regulering i højere grad stemme overens med EU's gældende regulering.

En ændring af grænserne kan dog også medføre, at de virksomheder, der har noget at skjule, får det nemmere, da en undersøgelse fra Norge viser, at en stor del af de norske virksomheder fravælger revision for at skjule diverse oplysninger for myndighederne. Det er dog vores opfattelse, at tilsynet ved et review efter ISRE 2400 (Ajourført) ikke er væsentligt mindre end tilsynet ved udvidet gennemgang, da udvidet gennemgang er bygget op omkring samme standard, og derfor vurderer vi at en lempelse ikke vil blive et markant problem.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

8 Konklusion

Formålet med udvidet gennemgang er, at give virksomheder i regnskabsklasse B et alternativ til revision. Et alternativ som forenkler regnskabsaflæggelsen, men som samtidigt giver virksomhedens interessenter en rimelig sikkerhed for, at informationerne i regnskabet er korrekte.

Det overordnede formål med denne afhandling har derfor været at undersøge, hvorvidt udvidet gennemgang også i praksis er et alternativ til revision.

For at kunne undersøge dette, har vi først og fremmest valgt at foretage en undersøgelse af, hvordan udvidet gennemgang adskiller sig fra revision.

Udvidet gennemgang adskiller sig fra revision ved, at være baseret på én enkelt erklæringsstandard, hvorimod revision skal udføres i overensstemmelse med 37 ISA-standarder. Denne tilgang er valgt for at forenkle revisors arbejdsproces, og betyder at revisor er sikker på, at alle relevante handlinger er udført, hvis han følger standarden om udvidet gennemgang.

I forbindelse med udførelsen adskiller udvidet gennemgang sig også fra revision, da revisor primært foretager forespørgsler og analytiske handlinger ved udvidet gennemgang, hvilket betyder, at de modtagne oplysninger ikke skal verificeres i samme grad, som det er tilfældet ved revision. Arbejdshandlingerne i forbindelse med udvidet gennemgang er baseret på de handlinger, der udføres ved et review, med tillæg af fire supplerende handlinger, hvis disse er relevante.

Derudover er rapporteringskravene ved udvidet gennemgang også mindre end ved revision, hvilket bl.a. betyder, at revisor ikke skal udarbejde et revisionsprotokollat i forbindelse med sin rapportering til selskabets øverste ledelse.

I forhold til graden af sikkerhed i revisors erklæring, placerer udvidet gennemgang sig et sted mellem den begrænsede sikkerhed, der opnås ved et review, og den høje grad af sikkerhed, der opnås ved en revision. Derfor erklærer revisor sig med begrænset sikkerhed samt yderligere sikkerhed, hvor den yderligere sikkerhed afhænger af hvor mange supplerende handlinger, det har været relevant at udføre.

Opbygningen af en erklæring om udvidet gennemgang og en revisionspåtegning er meget ens, hvorfor forskellen mellem de to erklæringstyper primært findes i indholdet. Begge erklæringstyper indeholder en positiv konklusion, og argumentet for, at revisor kan afgive en positiv konklusion i forbindelse med en udvidet gennemgang er, at de supplerende handlinger giver tilstrækkelig overbevisning

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

til dette. Efter vores opfattelse, er udførelsen af de supplerende handlinger dog sjældent tilstrækkelig til, at revisor kan afgive en positiv konklusion i sin erklæring. Specielt ikke når det tages i betragtning, hvor omfattende en revision udført efter ISA'erne skal være, for at revisor kan udtrykke en positiv konklusion.

For at afgøre om udvidet gennemgang også i praksis er et alternativ til revision, har vi fundet det relevant at undersøge hvad virksomhedernes holdning til udvidet gennemgang er. Derfor har vi udsendt spørgeskemaer til en repræsentativ stikprøve, hvor vi har modtaget svar fra over 200 virksomheder.

På baggrund af disse besvarelser kan vi konstatere, at virksomhederne generelt synes det er vanskeligt at gennemskue, hvilken grad af sikkerhed revisor erklærer sig med ved udvidet gennemgang. På trods af dette vurderer størstedelen af respondenterne sikkerheden som moderat, hvilket må anses som værende korrekt, da sikkerheden ved udvidet gennemgang betegnes som begrænset med yderligere sikkerhed fra de supplerende handlinger.

Undersøgelsen blandt virksomhederne viser også, at der tydeligvis er behov for yderligere information omkring udvidet gennemgang. Faktisk er mere end hver tredje af virksomhederne ikke bekendt med muligheden for at vælge udvidet gennemgang, og kun 4% af virksomhederne har valgt udvidet gennemgang for det kommende regnskabsår på trods af at 41% af respondenterne anser udvidet gennemgang som et godt alternativ til revision.

De respondenter der ikke anser udvidet gennemgang som et godt alternativ til revision har primært givet udtryk for, at dette skyldes de ikke mener, at den administrative byrde lettes ved udvidet gennemgang, at de oplever at revision skaber højere værdi for dem end udvidet gennemgang eller at deres bank stiller krav om revision.

Endvidere vurderer virksomhederne, uanset om disse har valgt revision eller udvidet gennemgang, ikke at deres bank tillægger en erklæring om udvidet gennemgang betydelig værdi.

Hvilken værdi bankerne tillægger en erklæring om udvidet gennemgang er netop en af de ting vi har afdækket i forbindelse med, at vi har undersøgt hvilken holdning bankerne har til udvidet gennemgang. I den forbindelse kan vi konkludere, at der er forskel på, hvilken værdi bankerne tillægger et regnskab med en erklæring om udvidet gennemgang, men at bankerne generelt ikke anser udvidet

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

gennemgang som et reelt alternativ til revision, men sidestiller det med et review efter ISRE 2400 (Ajourført).

Foruden dette, kan vi på baggrund af vores interviews ligeledes konstatere, at bankerne vurderer sikkerheden ved udvidet gennemgang forskelligt. Størstedelen af bankerne vurderer dog graden af sikkerhed som begrænset, og tillægger dermed erklæringen mindre sikkerhed end standarden foreskriver.

Derudover kan vi konkludere at den eneste af de fire supplerende handlinger, som bankerne reelt tillægger værdi, er handlingen vedrørende indhentelse af advokatbreve, og at bankerne hellere vil have, at revisor gennemgår virksomhedernes varelager og debitorer.

Vores undersøgelse viser også, at alle bankerne har fastsat grænser for hvornår de accepterer en erklæring om udvidet gennemgang, og hvornår en revisionspåtegning er påkrævet, hvilket betyder at virksomhederne kan opleve, at én bank stiller krav om et revideret regnskab, mens en anden bank accepterer en erklæring om udvidet gennemgang. Dette betyder at udvidet gennemgang kan blive et konkurrenceparameter blandt bankerne, på trods af at vores undersøgelse viser, at ingen af bankerne ønsker dette.

Med udgangspunkt i virksomhedernes og bankernes holdning har vi endvidere analyseret, hvilke fordele og ulemper der findes i forbindelse med udvidet gennemgang, hvordan standarden eventuelt kan optimeres, og om der findes et bedre alternativ.

I den forbindelse kan vi konstatere, at spørgsmålet om hvorvidt udvidet gennemgang er et godt alternativ til revision, blandt andet afhænger af forskellige forhold, herunder virksomhedens kompleksitet, ejerstrukturen, den økonomiske situation, samt hvilke behov der findes blandt virksomhedens interessenter.

Dette medfører, at det i nogle tilfælde vil være en fordel for virksomhederne at vælge udvidet gennemgang, mens der i andre tilfælde vil være flere fordele ved at vælge udvidet gennemgang. Derfor er det særdeles vigtigt, at virksomhederne inden de vælger udvidet gennemgang fremfor revision, drøfter situationen med deres bank, da bankerne som nævnt i ovenstående ofte er skeptiske overfor udvidet gennemgang.

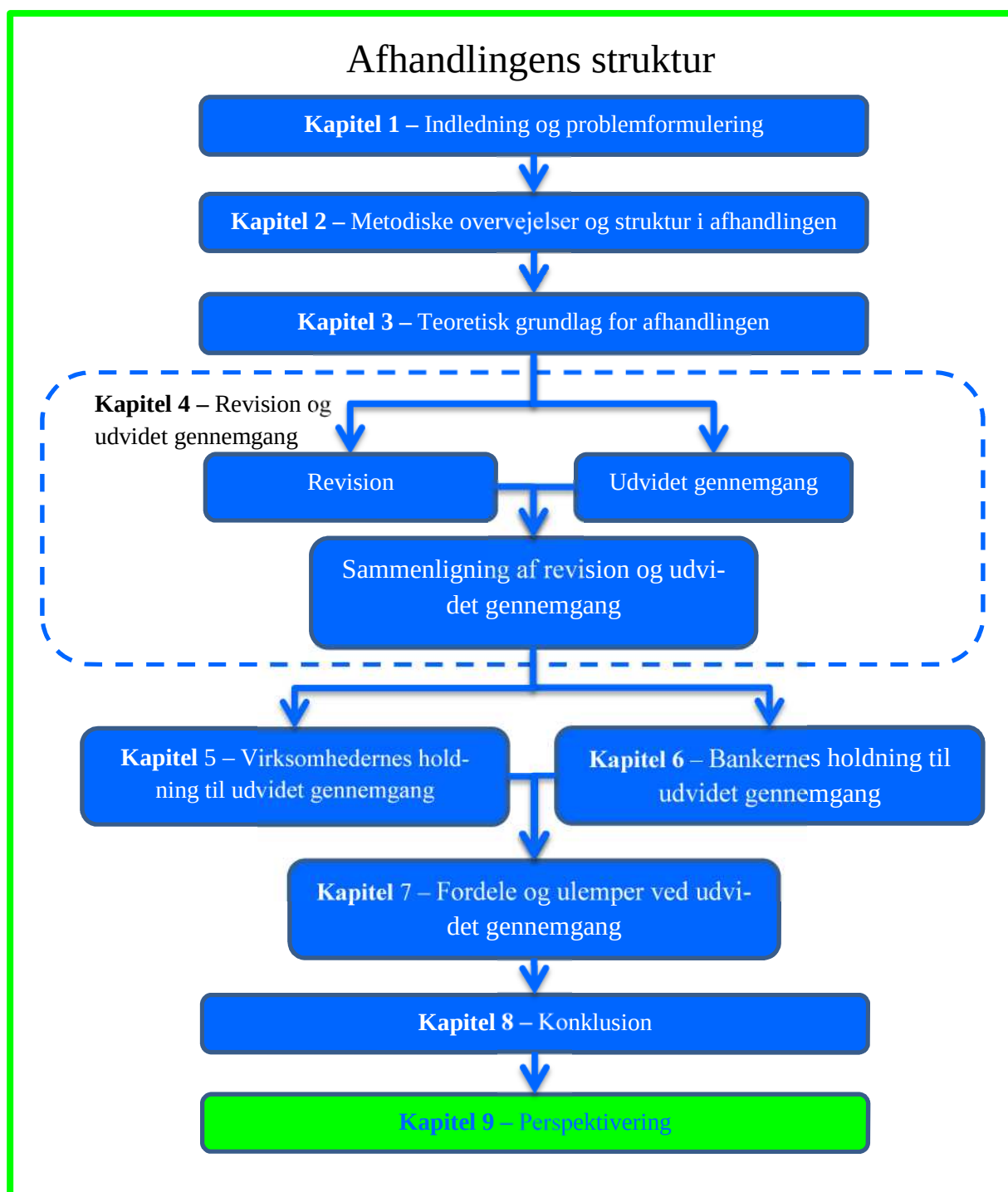
Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Virksomhederne skal selv tage initiativ til denne drøftelse, da flere af bankerne ikke har været proaktive i forhold til en udmelding omkring deres holdning til udvidet gennemgang.

I forhold til hvordan standarden kan optimeres, kan vi konkludere, at det hverken for virksomhederne eller bankerne tydeligt fremgår, hvilken grad af sikkerhed erklæringen giver. Derfor anbefaler vi, at begrebet ”moderat” sikkerhed indføres i forbindelse med udvidet gennemgang, da dette i højere grad vil synliggøre, hvilken grad af sikkerhed udvidet gennemgang giver i forhold til revision og review efter ISRE 2400 (Ajournført).

Netop et review efter ISRE 2400 (Ajournført) kan efter vores opfattelse med fordel erstatte udvidet gennemgang. Dette vil betyde, at virksomhederne får den ønskede reduktion i den administrative byrde og revisionsomkostningerne, og at virksomhederne i samråd med f.eks. banken selv kan vælge, hvilke specifikke supplerende handlinger der skal udføres. Disse handlinger skal udføres som en ISRS 4400-erklæring om aftalte arbejdshandlinger.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

9 Perspektivering

Udvidet gennemgang skal evalueres i 2016¹¹⁵, hvorfor det er spændende, hvordan markedet tager imod denne nye erklæring i de kommende år.

Hvorvidt udvidet gennemgang bliver en succes, vil efter vores opfattelse afhænge af, om det lykkes at få udbredt kendskabet til erklæringen, således at bankerne, virksomhederne og øvrige interessenter opnår en grundlæggende forståelse for, hvad en erklæring om udvidet gennemgang præcis indebærer. I den forbindelse er det især vigtigt, at de forstår hvilken grad af sikkerhed erklæringen giver, samt hvor mange og hvilke arbejdshandlinger, revisor udfører.

Derudover afhænger successen også af, om bankerne i højere grad begynder at anse udvidet gennemgang som et reelt alternativ til revision, således at alle virksomheder i praksis får mulighed for at vælge en erklæring om udvidet gennemgang, uanset om de har lån.

I forhold til bankernes nuværende holdning til udvidet gennemgang er det interessant at overveje, om deres holdning havde været anderledes, såfremt udvidet gennemgang var blevet indført inden finanskrisen. Netop finanskrisen må nemlig formodes at have påvirket bankernes holdning til revisors erklæringer i negativ retning, idet bankerne i forbindelse med krisen i flere tilfælde er havnet i situationer, hvor de har baseret sig på blanke påtegninger, som efterfølgende har vist sig ikke at være korrekte.

For at udvidet gennemgang bliver en succes, er der dog en anden vigtig faktor, der skal tages i betragtning, og det er lempelsen af virksomhedernes administrative byrde og deres besparelse i forhold til revision. For virksomhederne vil valget mellem revision og udvidet gennemgang nemlig kun blive interessant hvis de oplever en fordel ved, at vælge udvidet gennemgang fremfor revision. Hvis virksomhederne ikke oplever, at udvidet gennemgang enten lemper deres administrative byrde eller reducerer deres revisionsomkostninger, vil de fortsat vælge revision, og derfor vil det være ligegyldigt for dem om bankerne accepterer udvidet gennemgang.

Det er vanskeligt at svare på, om virksomhedernes administrative byrde lettes i forbindelse med en udvidet gennemgang. På den ene side er der mange virksomheder, hvor omfanget af de arbejdshandlinger, revisor skal udføre ved udvidet gennemgang, er mindre omfattende end ved en revision, hvorfor prisen for ydelsen må antages at være lavere.

¹¹⁵ Revision & Regnskabsvæsen nr. 6, juni 2013, side 22

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Derudover vil den arbejdsmæssige byrde for virksomhederne være mindre i forbindelse med revisors gennemgang, da revisor som tidligere nævnt ikke skal verificere de modtagne oplysninger.

På den anden side er der mange virksomheder, hvor forskellen på det arbejde, som revisor skal udføre ved henholdsvis revision og udvidet gennemgang, vil være minimal, hvorfor prisforskellen vil være ubetydelig.

En løsning, der både kan tilfredsstille bankernes krav om sikkerhed for de væsentligste aktiver, og samtidig lette den administrative byrde for virksomhederne, kan være, at indføre en særskilt standard, der specifikt er henvendt til bankerne. Dette vil give bankerne den ekstra sikkerhed de mangler ved udvidet gennemgang, men samtidig være mindre omfattende end revision.

Standarden, og den tilhørende erklæring, kan udarbejdes i samarbejde mellem FSR og Finansrådet, og tage udgangspunkt i standarden for udvidet gennemgang. De tre supplerende handlinger i en udvidet gennemgang, som bankerne ikke tillægger nogen værdi, kan erstattes med handlingerne vedrørende virksomhedernes varelager og debitorer, som bankerne gerne så tilføjet til standarden om udvidet gennemgang.

Da det vigtigste for bankerne er substansen i de handlinger revisor udfører, vil det stadig være muligt, at operere med begrebet begrænset sikkerhed samt yderligere sikkerhed, så længe bankerne ved, hvilket arbejde revisor udfører i forbindelse med denne type erklæring.

Efter vores opfattelse skal en sådan erklæring stiles til virksomhedernes bankforbindelser, således at den enkelte virksomhed kan benytte samme erklæring over for flere bankforbindelser. Dette vil nemlig afhjælpe problematikken, der som nævnt tidligere findes ved en erklæring om aftalte arbejds handlinger efter ISRS 4400, idet denne kun afgives i et lukket trepartsforhold.

Ulempen ved denne løsning vil dog være, at de supplerende handlinger som revisor skal udføre vil være så omfattende, at arbejdsmængden i forbindelse med en sådan standard stort set vil være identisk med en almindelig revision. Dette vil betyde at hverken virksomhedernes administrative byrde eller revisionsomkostninger reduceres, og dermed vil incitamentet til at vælge denne form for erklæring fremfor en almindelig revisionspåtegning forsvinde.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Fremadrettet kan det ligeledes være interessant at undersøge, hvorvidt det vil være mere fordelagtigt at hæve grænsen for revisionspligt fremfor at indføre udvidet gennemgang.

Formålet med indførslen af udvidet gennemgang var som tidligere nævnt at lempe den administrative byrde for virksomhederne i regnskabsklasse B, og i den forbindelse har blandt andet Dansk Industri (DI) ytret et ønske om, at alle virksomheder i regnskabsklasse B bliver fritaget fra revisionspligten¹¹⁶. I så fald vil det bl.a. være nødvendigt at undersøge de øvrige interessenters behov og ønsker vedrørende dybden i revisors gennemgang af virksomhedernes regnskaber, herunder f.eks. kravene fra det offentlige.

¹¹⁶ Revision og Regnskab nr. 6, 2013, side 58

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

10 Litteraturliste

10.1 Faglitteratur

Andersen, Ib "Den skinbarlige virkelighed", 4. udgave, Forlaget Samfundslitteratur, 2008

Elling, Jens O. "Finansiell rapportering – teori og regulering", 2. udgave, Gjellerup, 2011

Bøg, Kjeld Chr. & Lars Kiertzner "Professionsetik for revisorer", Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, 2007

Kim Füchsel, Lars Bo Langsted, Jens Skovby og Peter Gath, "Revisors regulering og rapportering" 2. udgave, Karnov Group, 2010

Kiertzner, Lars "Når regnskaber ikke revideres", 1. udgave, Karnov Group, 2013

10.2 Love og standarder

ISA'er:

200 – Den uafhængige revisors overordnede mål og revisionens gennemførelse i overensstemmelse med Internationale Standarder om Revision

315 – Identifikation og vurdering af risici for væsentlig fejlinformation igennem forståelse af virksomheden og dens omgivelser

500 – Revisionsbevis

700 – Udformning af en konklusion og afgivelse af erklæring om et regnskab

ISRE:

2400 (ajourført) – opgaver om review af historiske regnskaber

ISAE

3000 – Andre erklæringsopgaver med sikkerhed end revision eller review af historiske finansielle oplysninger og yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning

ISRS:

4400 – Aftalte arbejdshandlinger vedrørende regnskabsmæssige oplysninger og yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Love og bekendtgørelser:

Lov om ændring af årsregnskabsloven og revisorloven, Lov nr. 1232 af 18. december 2012

Lov om godkendte revisorer og revisionsvirksomheder (Revisorloven), Lov nr. 468 af 17. juni 2008

Bekendtgørelse 2013-04-17 nr. 385 om godkendte revisorerers erklæringer

Erhvervsstyrelsens erklæringsstandard om udvidet gennemgang (Bilag 1 i BEK nr. 385 af 17. april 2013)

Lovbekendtgørelse nr. 323 af 11. april 2011 (Årsregnskabsloven)

EU regnskabsdirektiv af 26. juni 2013, downloadet via:

(<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:182:0019:0076:DA:PDF>)

FSR-standarder:

FSR's "Standard om udvidet gennemgang af årsregnskaber, der udarbejdes efter årsregnskabsloven"

10.3 Artikler og publikationer:

Revision & Regnskabsvæsen nr. 6, juni 2013

Erhvervs- og vækstministeriets "Fakta om indsatsen for enklere regler", marts 2012

Wallace, Wanda A, "The economic role of audit in free and regulated markets", 1980, Materialesamling til faget revision 2011-1 fra CBS

Elm Larsen, Rolf, "Revision i agentteoretisk belysning", Materialesamling til faget revision 2011-1 fra CBS

Børsen, mandag d. 16. september, side 14

Vestrum, Jon og Gjerding-Smith, Håvard "Kjennetegnene på selskapene som valgte bort revisor"

Regnskab og Revisjon, nr. 5, maj 2012

10.4 Hjemmesider

<http://www.ft.dk/samling/20121/lovforslag/L26/index.htm>

http://erhvervsstyrelsen.dk/fravalg_af_revision

http://www.finansraadet.dk/Media/dokumenter/politik/horingssvar/regnskabsforhold/hs_erklæring_sbekendtgørelse-328222-v1.pdf

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

10.5 Andet

SurveyXact spørgeskemasoftware (adgang via CBS - <https://e-campus.dk/bibliotek/naar-du-skriver-afhandling>)

WEB-DIRECT virksomhedsdatabase

Møde nr. 9. i Folketinget, torsdag d. 25.10.2012 (behandling af lovforslag 26)
<http://www.ft.dk/samling/20121/lovforslag/l26/beh1/forhandling.htm?startItem=-1#alleindlaeg>

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Bilagsliste

Bilag 1: Revisorerklæring – almindelig revision

Bilag 2: Revisorerklæring – udvidet gennemgang

Bilag 3: Spørgeskema – samlede besvarelser

Bilag 4: Spørgeskema – besvarelser krydset med spørgsmål 12

Bilag 5: Spørgeskema – kommentarer fra åbne besvarelser

Bilag 6: Endeligt spørgeskema til virksomhederne

Bilag 7: Interview med Sydbank

Bilag 8: Interview med Danske Bank

Bilag 9: Interview med DiBa

Bilag 10: Interview med anonym bank

Bilag 11: Oversigt over virksomheder, der er sendt spørgeskemaer til

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Bilag 1: Revisorerklæring, almindelig revision

Klasse B og C. Årsregnskab udarbejdes efter årsregnskabsloven. Årsrapporten indeholder ledelsesberetning

Den uafhængige revisors erklæringer

Til kapitalejerne i Selskab BC

Påtegning på årsregnskabet

Vi har revideret årsregnskabet for Selskab BC for regnskabsåret 1. januar – 31. december 201x, der omfatter [anvendt regnskabspraksis, resultatopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse og noter].¹¹⁷ Årsregnskabet udarbejdes efter årsregnskabsloven.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Revisors ansvar

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om årsregnskabet på grundlag af vores revision. Vi har udført revisionen i overensstemmelse med internationale standarder om revision og yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning. Dette kræver, at vi overholder etiske krav samt planlægger og udfører revisionen for at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet er uden væsentlig fejlinformation.

En revision omfatter udførelse af revisionshandlinger for at opnå revisionsbevis for beløb og oplysninger i årsregnskabet. De valgte revisionshandlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurdering af risici for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor intern kontrol, der er relevant for virksomhedens udarbejdelse af et årsregnskab, der giver et retvisende billede. Formålet hermed er at udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke at udtrykke en konklusion om effektiviteten af virksomhedens interne kontrol. En revision omfatter endvidere vurdering af, om ledelsens valg af regnskabspraksis er passende, om ledelsens regnskabsmæssige skøn er rimelige samt den samlede præsentation af årsregnskabet.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

¹¹⁷ Tilpasses regnskabets elementer

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 201x samt af resultatet af selskabets aktiviteter [og pengestrømme] for regnskabsåret 1. januar – 31. december 201x i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Vi har i henhold til årsregnskabsloven gennemlæst ledelsesberetningen. Vi har ikke foretaget yderligere handlinger i tillæg til den udførte revision af årsregnskabet. Det er på denne baggrund vores opfattelse, at oplysningerne i ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet.

X-by (revisors kontorsted), dato

statsautoriseret/registreret/godkendt revisionsfirma

NN

statsautoriseret revisor/registreret revisor

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Bilag 2: Revisorerklæring, udvidet gennemgang

Eksempel på revisors erklæring om udvidet gennemgang

Omstændighederne omfatter følgende

- Udvidet gennemgang af et årsregnskab, der udarbejdes efter årsregnskabsloven
- Betingelser for opgaven om udvidet gennemgang afspejler ledelsens ansvar for regnskabet, jf. afsnit 19 a) i denne erklæringsstandard
- Revisor har ud over udvidet gennemgang andre erklæringsforpligtelser.

Den uafhængige revisors erklæringer

Til kapitalejerne i selskab B

Erklæring om udvidet gennemgang af årsregnskabet

Vi har udført udvidet gennemgang af årsregnskabet for selskab B for regnskabsåret 201x. Årsregnskabet, der omfatter [anvendt regnskabspraksis, resultatopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter], udarbejdes efter årsregnskabsloven.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Revisors ansvar

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om årsregnskabet. Vi har udført vores udvidede gennemgang i overensstemmelse med Erhvervsstyrelsens erklæringsstandard for små virksomheder og FSR - danske revisors standard om udvidet gennemgang af årsregnskaber, der udarbejdes efter årsregnskabsloven.

Dette kræver, at vi overholder revisorloven og FSR - danske revisors etiske regler samt planlægger og udfører handlinger med henblik på at opnå begrænset sikkerhed for vores konklusion om årsregnskabet og derudover udfører specifikt krævede supplerende handlinger med henblik på at opnå yderligere sikkerhed for vores konklusion.

En udvidet gennemgang omfatter handlinger, der primært består af forespørgsler til ledelsen og, hvor det er hensigtsmæssigt, andre i virksomheden, analytiske handlinger og de specifikt krævede supplerende handlinger samt vurdering af det opnåede bevis.

Omfanget af handlinger, der udføres ved en udvidet gennemgang, er mindre end ved en revision, og vi udtrykker derfor ingen revisionskonklusion om årsregnskabet.

Den udvidede gennemgang har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 201x samt af resultatet af selskabets aktiviteter for regnskabsåret 201x i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Erklæringer i henhold til anden lovgivning, aftale og øvrig regulering¹¹⁸

Supplerende oplysninger vedrørende andre forhold (hvis relevant)

[Oplysning om manglende overholdelse af lovgivning, jf. erklæringsbekendtgørelsen § 9, stk. 7, jf. § 7, stk. 2]

Udtalelse om ledelsesberetningen (hvis relevant)

Andre erklæringer (hvis relevant)

[Dato på revisors erklæring]

[Revisionsvirksomhedens navn, herunder type]

[Revisors underskrift]

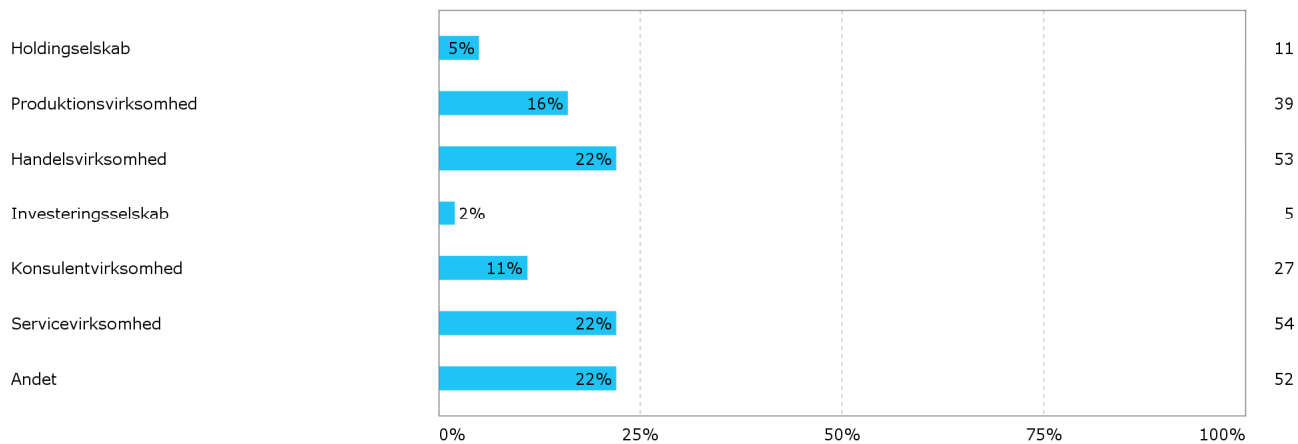
[Revisors navn og titel]

¹¹⁸ Indeholder erklæringen kun en supplerende oplysning vedrørende andre forhold, en udtalelse om ledelsesberetningen eller anden erklæring efter aftale med ledelsen, kan overskriften "Erklæringer i henhold til anden lovgivning, aftale og øvrig regulering" udgå og erstattes med titlen på den konkrete erklæring.

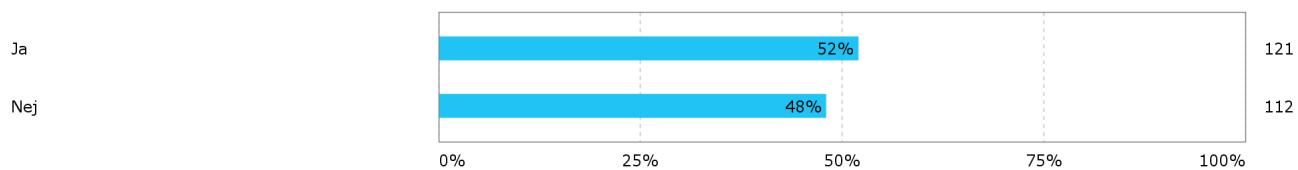
Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Bilag 3: Spørgeskema, samlede besvarelser

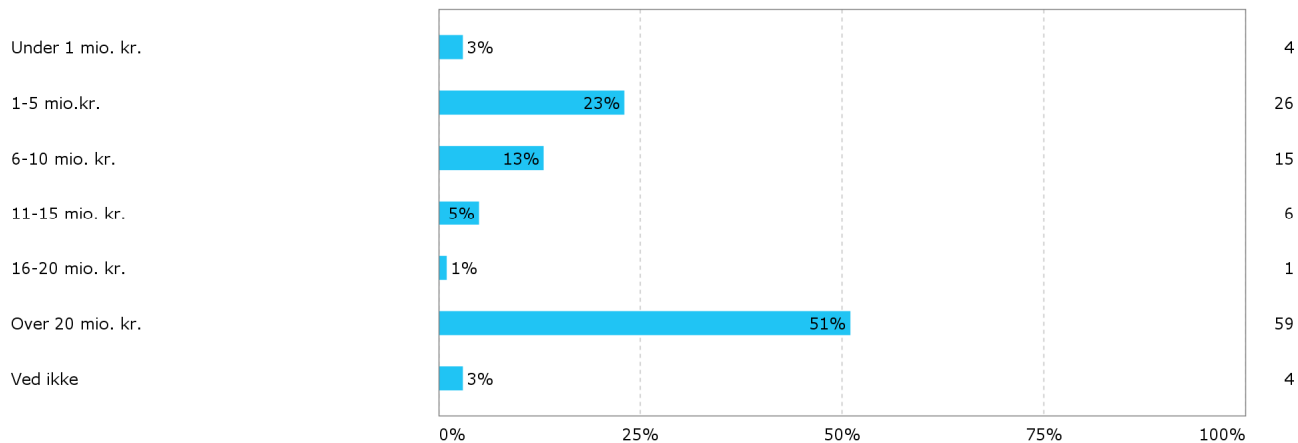
1. Hvad er din virksomheds hovedaktivitet?

2. Har din virksomhed lån i bank/realkreditinstitut?

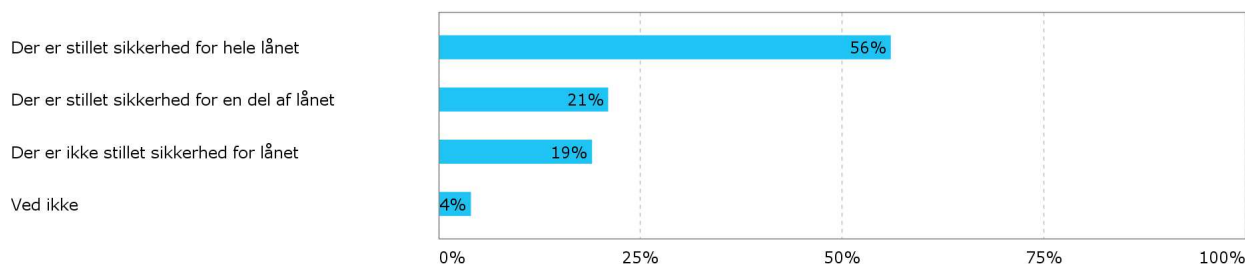

3. Hvad udgør lånenes samlede størrelse?

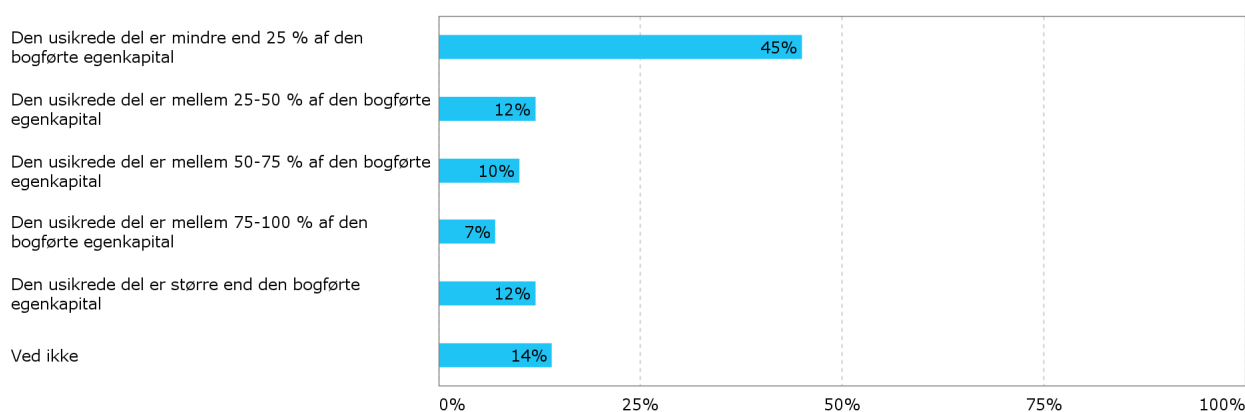

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

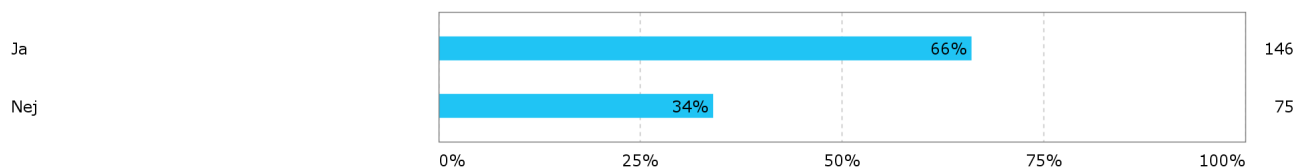
4. Er der stillet sikkerhed for lånet eller dele af lånet?(f.eks. i form af pant eller personlig hæftelse)

5. Hvor stor er den usikrede del af lånet i forhold til din virksomheds bogførte egenkapital?

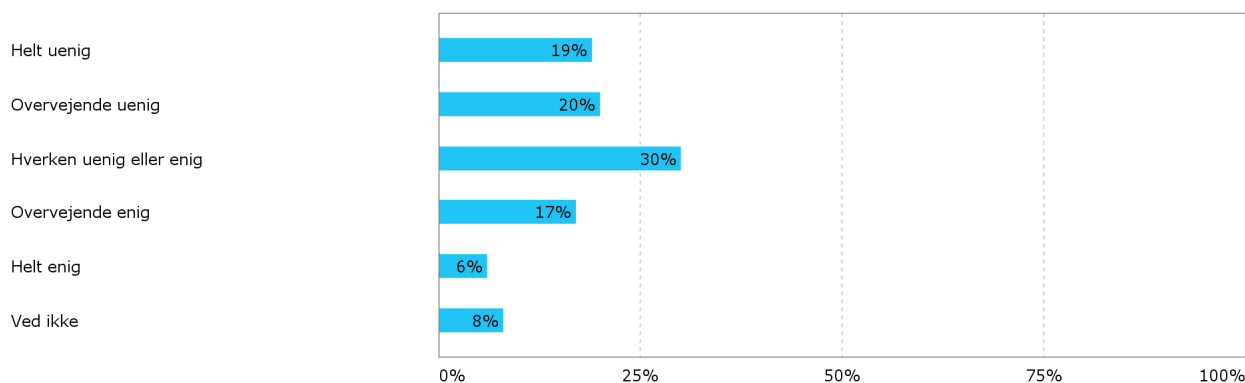

6. Er du bekendt med, at det fra 1. januar 2013 er blevet muligt for virksomheder i regnskabsklasse B at vælge udvidet gennemgang af årsregnskabet som alternativ til revision?

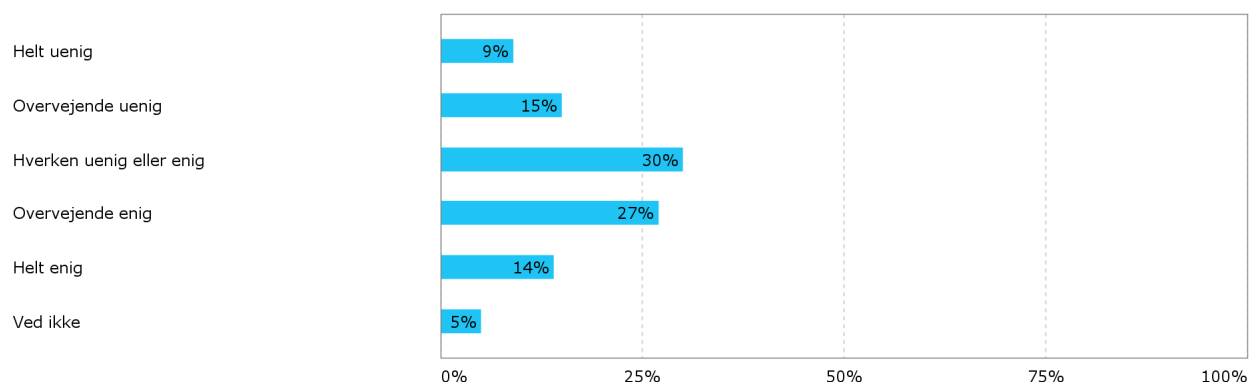
7. Hvor enig er du i følgende udsagn vedrørende udvidet gennemgang?

7a. Udvidet gennemgang vil lette den administrative byrde for min virksomhed

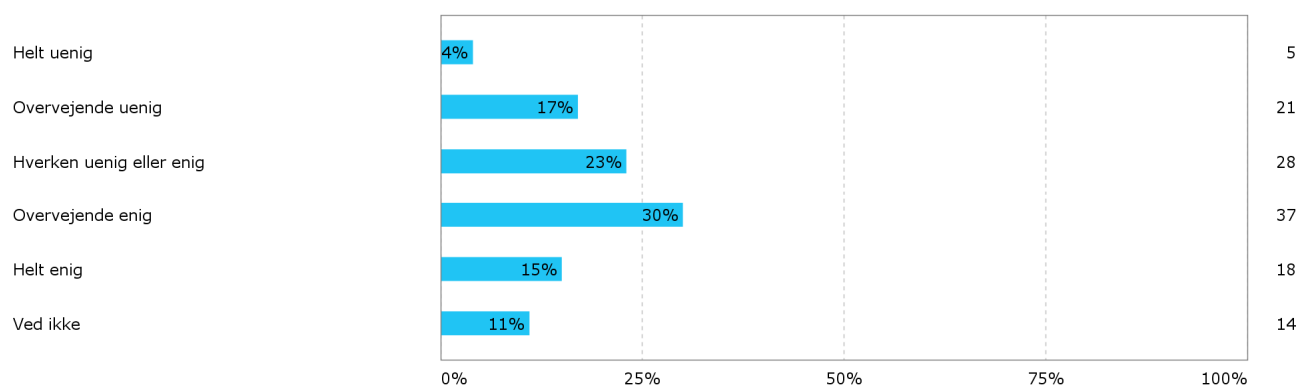

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

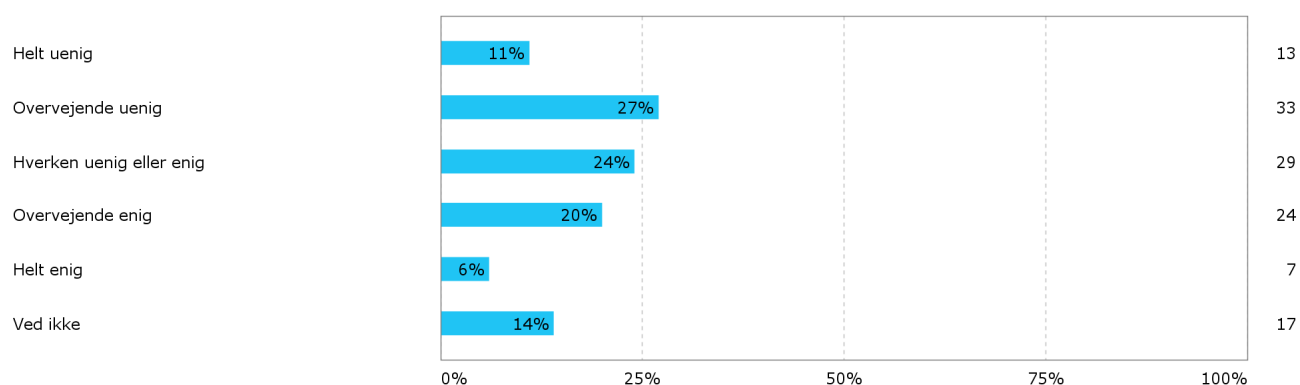
7b. Udvidet gennemgang er et godt alternativ til revision

7c. Det er svært at gennemskue, hvilken grad af sikkerhed revisor erklærer sig med i en udvidet gennemgang

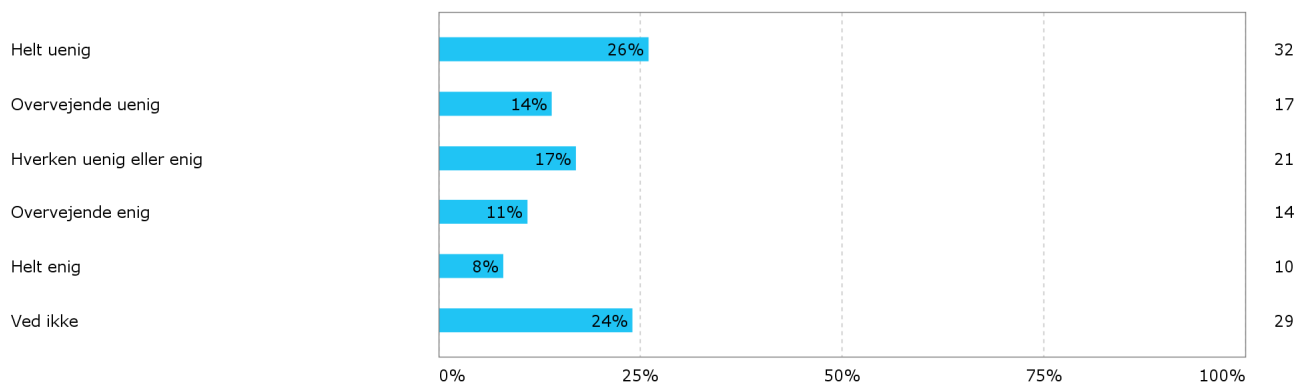

7d. Der er ingen reel forskel på omfanget af revision og udvidet gennemgang

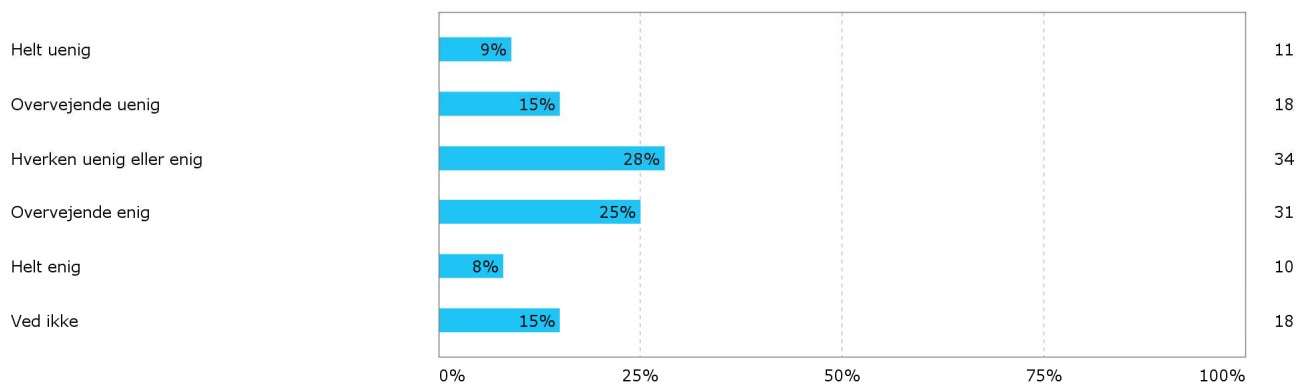

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

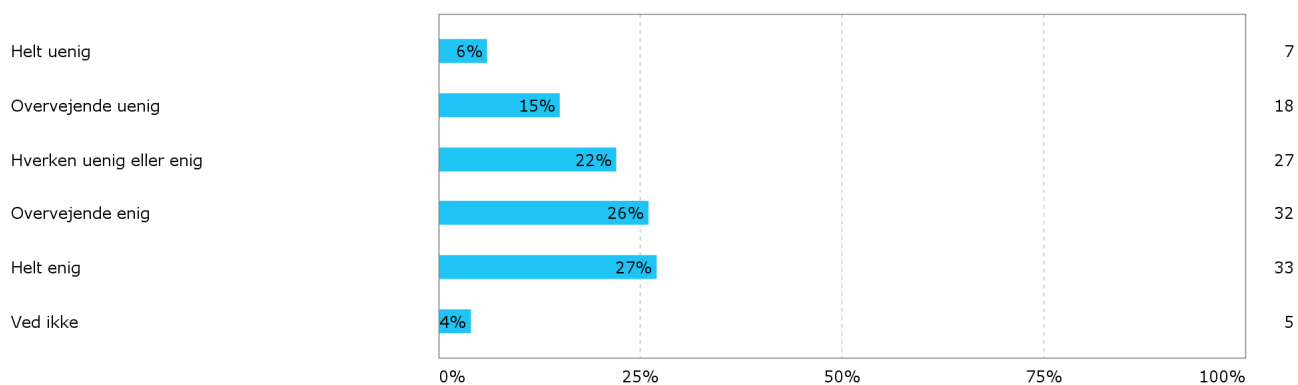
7e. Min bank/realkreditinstitut vil være tilfreds med, at jeg får foretaget en udvidet gennemgang i stedet for en revision

7f. Udvidet gennemgang er et politisk tiltag, som ikke har relevans i praksis

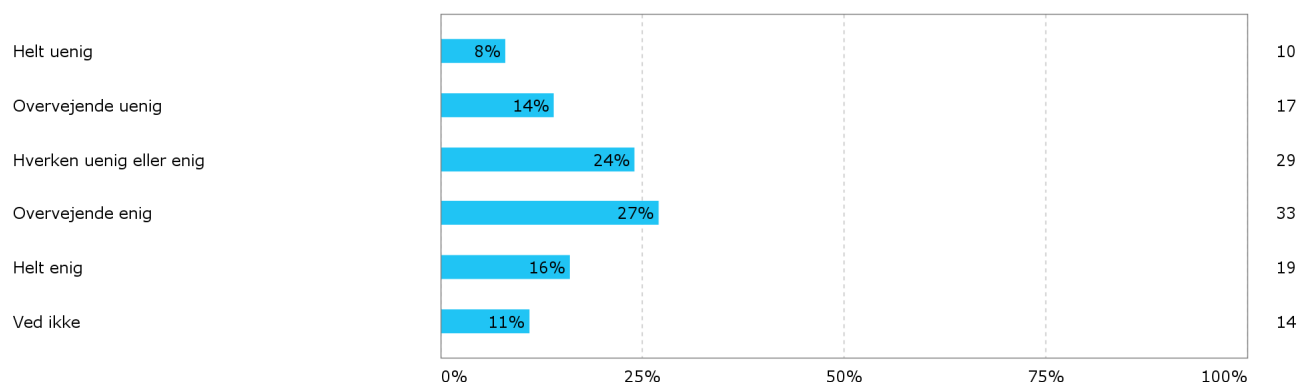

7g. Jeg føler mig i stand til at vurdere om udvidet gennemgang er et brugbart alternativ for min virksomhed

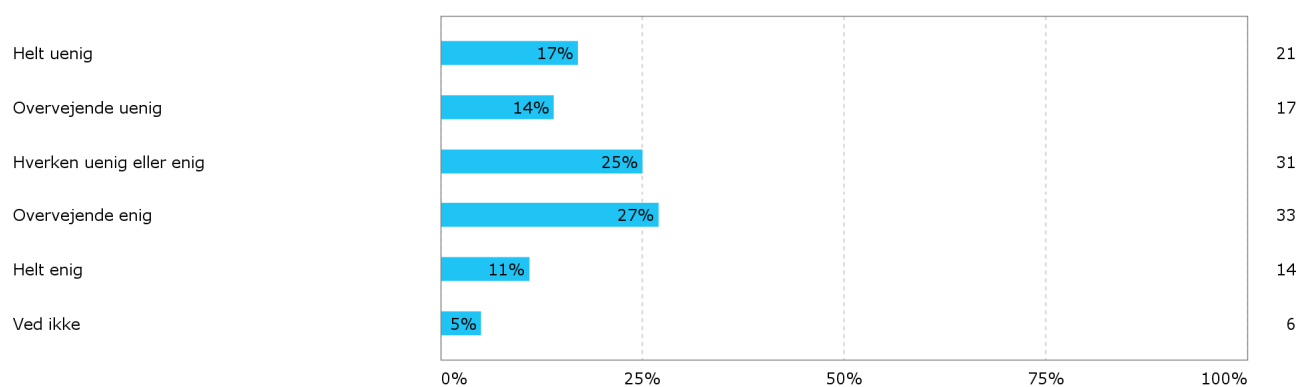

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

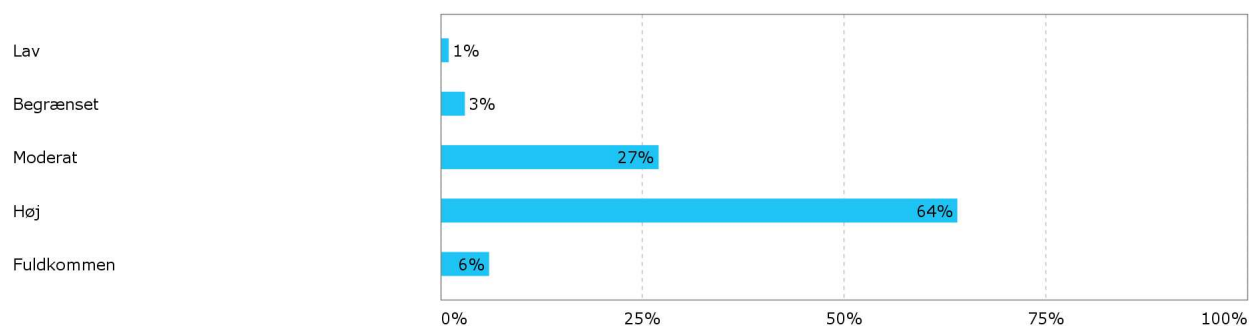
7h. Jeg forstår, hvilken grad af sikkerhed revisor erklærer sig med ved en udvidet gennemgang

7i. Jeg savner mere information om udvidet gennemgang fra min revisor eller anden side

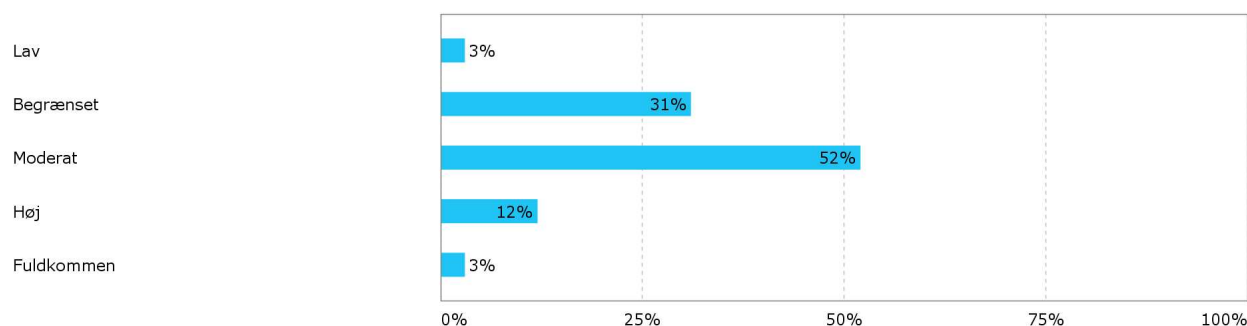

8. Hvilken grad af sikkerhed mener du, at revisors påtegning giver, når der er foretaget revision?

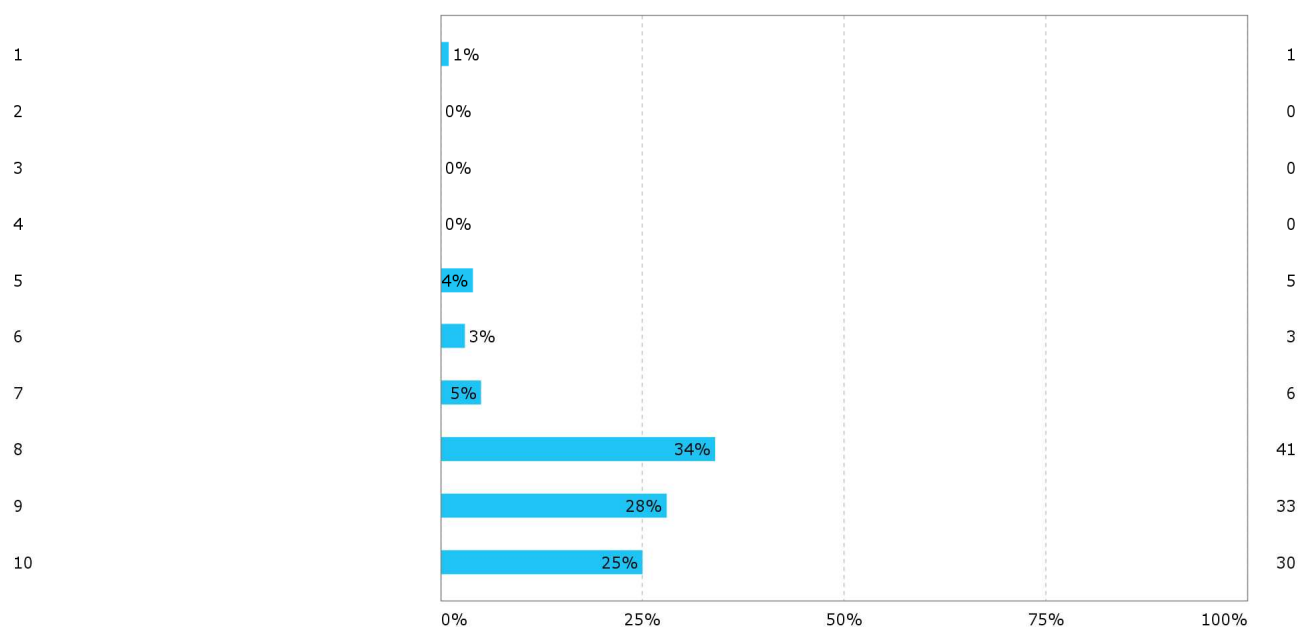

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

9. Hvilken grad af sikkerhed mener du, at revisors påtegning giver, når der er foretaget udvidet gennemgang?

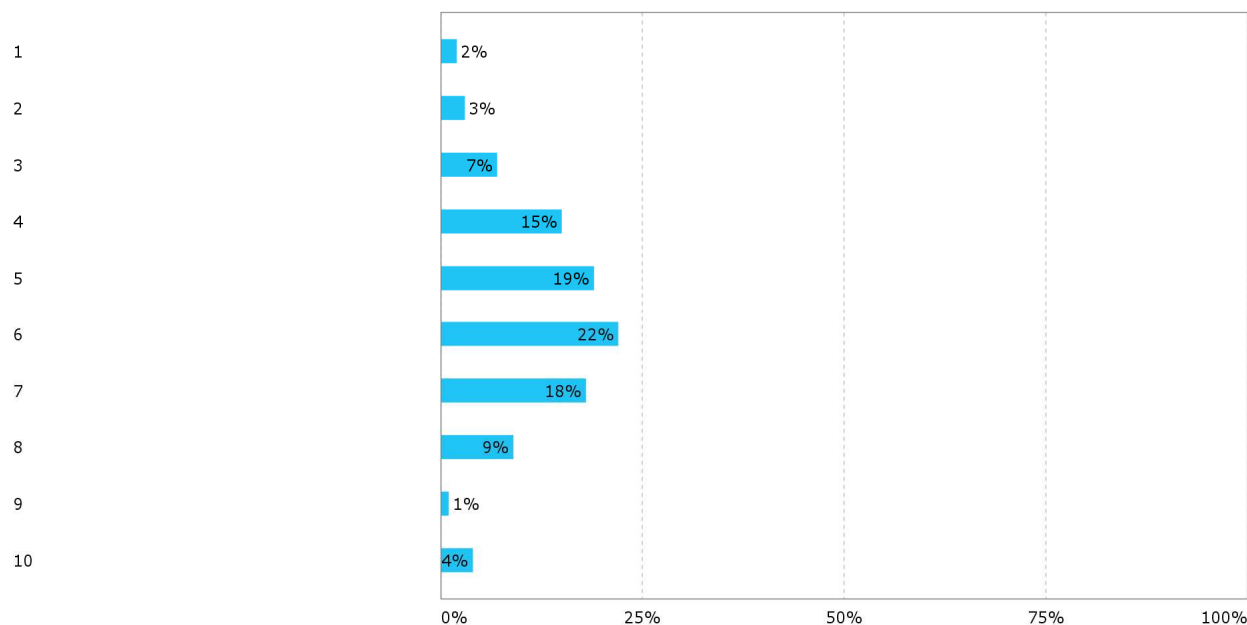

10. Hvilken værdi mener du, at din virksomheds bank tillægger et regnskab, hvor revisor har foretaget revision?

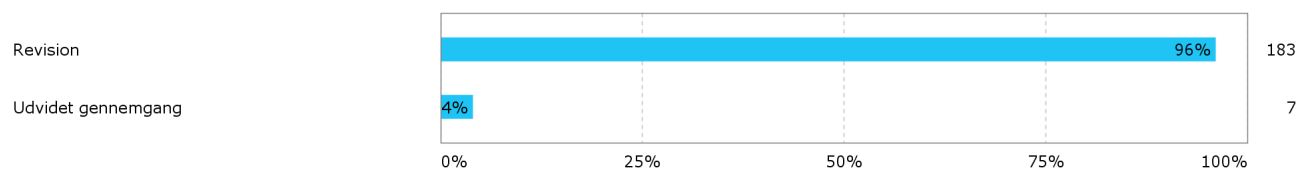

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

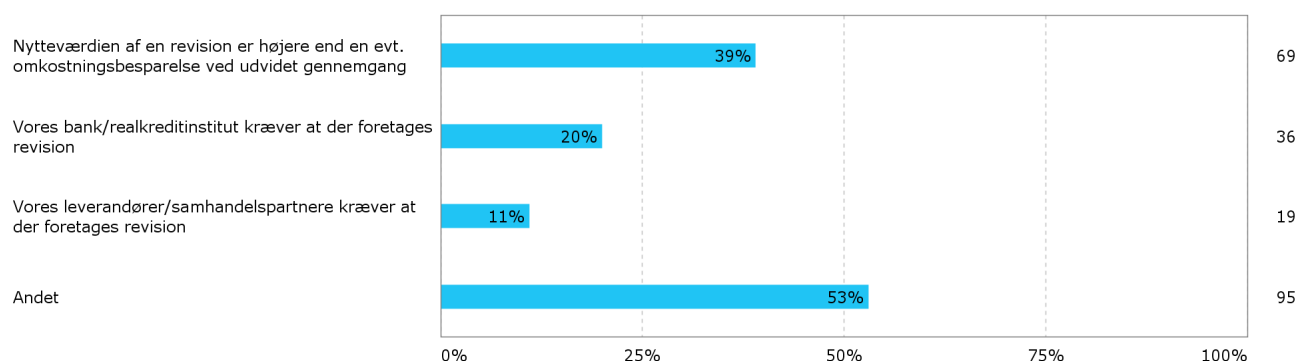
11. Hvilken værdi mener du, at din virksomheds bank tillægger et regnskab, hvor revisor har foretaget udvidet gennemgang?

12. Hvilken form for erklæring på årsregnskabet har din virksomhed aftalt med revisor for indeværende regnskabsår?

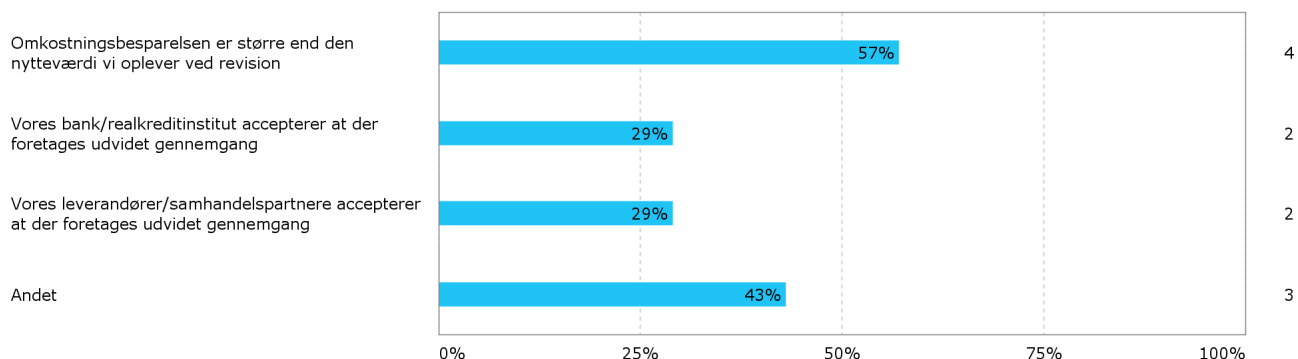

13. Hvad har været afgørende for, at din virksomhed har valgt at få foretaget revision? Sæt evt. flere krydser.

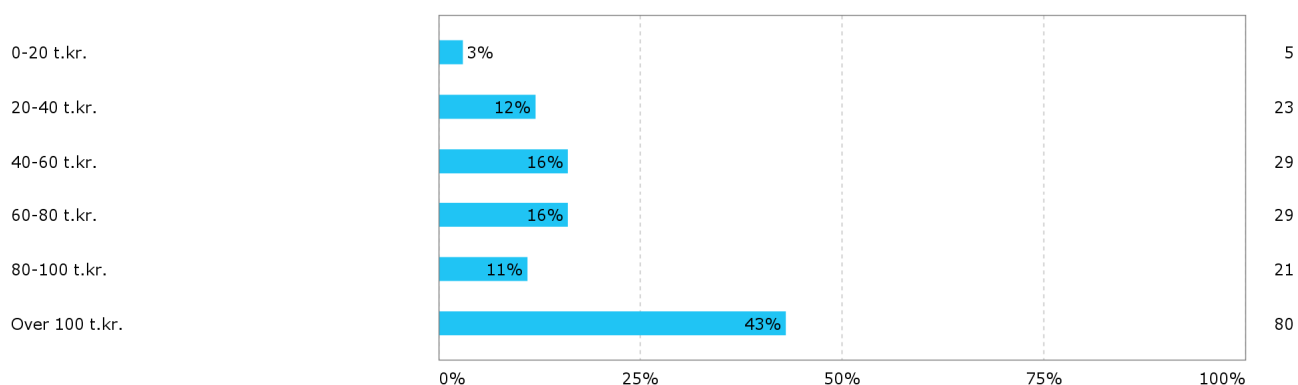

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

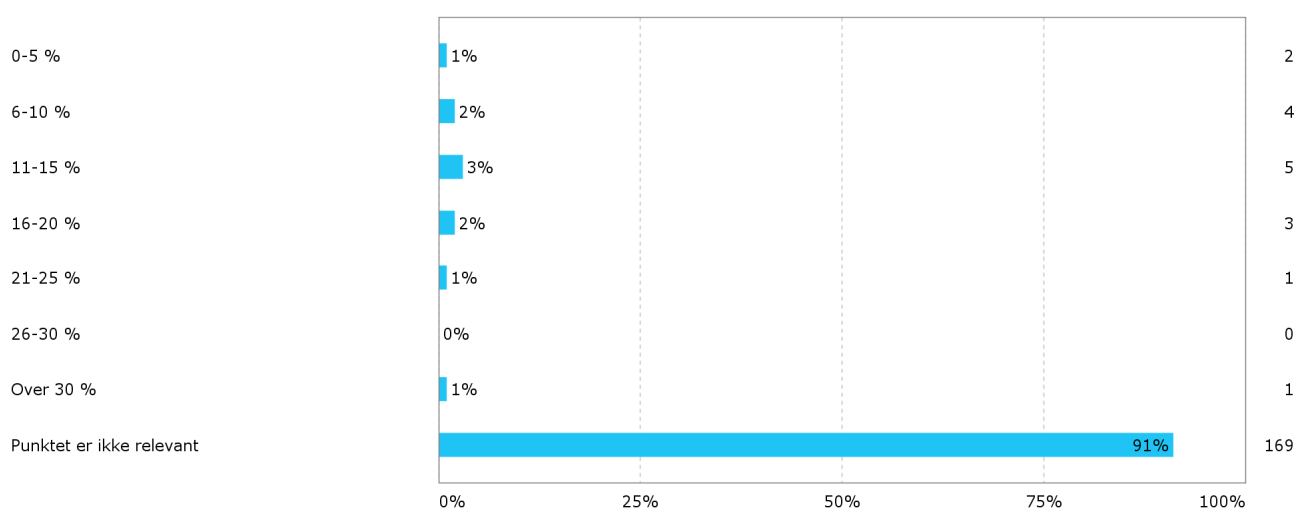
14. Hvad har været afgørende for, at din virksomhed har valgt at få foretaget udvidet gennemgang?
Sæt evt. flere krydser.

15. Hvad er din virksomheds årlige omkostninger til revisionshonorar (eksklusiv assistance)?

16. Hvis din virksomhed har valgt udvidet gennemgang i stedet for revision, hvor stor besparelse er der opnået på revisionshonoraret (eksklusiv assistance) i %?

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Bilag 4: Spørgeskema, besvarelser krydset med spørgsmål 12

1) Hvad er din virksomheds hovedaktivitet?

	Revision	Udvidet gennemgang	I alt
Holdingselskab	5%	0%	5%
Produktionsvirksomhed	14%	14%	14%
Handelsvirksomhed	20%	29%	20%
Investeringselskab	2%	0%	2%
Konsulentvirksomhed	13%	0%	13%
Servicevirksomhed	23%	57%	25%
Andet	23%	0%	22%
I alt	183	7	190

2) Har din virksomhed lån i bank/realkreditinstitut?

	Revision	Udvidet gennemgang	I alt
Ja	49%	14%	48%
Nej	51%	86%	52%
I alt	183	7	190

3) Hvad udgør lånenes samlede størrelse?

	Revision	Udvidet gennemgang	I alt
Under 1 mio. kr.	3%	0%	3%
1-5 mio.kr.	20%	100%	21%
6-10 mio. kr.	12%	0%	12%
11-15 mio. kr.	6%	0%	5%
16-20 mio. kr.	0%	0%	0%
Over 20 mio. kr.	58%	0%	57%
Ved ikke	1%	0%	1%
I alt	90	1	91

4) Er der stillet sikkerhed for lånet eller dele af lånet? (f.eks. i form af pant eller personlig hæftelse)

	Revision	Udvidet gennemgang	I alt
Der er stillet sikkerhed for hele lånet	60%	0%	59%
Der er stillet sikkerhed for en del af lånet	18%	0%	18%
Der er ikke stillet sikkerhed for lånet	20%	100%	21%
Ved ikke	2%	0%	2%
I alt	90	1	91

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

5) Hvor stor er den usikrede del af lånet i forhold til din virksomheds bogførte egenkapital?

	Revision	Udvidet gennemgang	I alt
Den usikrede del er mindre end 25 % af den bogførte egenkapital	44%	100%	46%
Den usikrede del er mellem 25-50 % af den bogførte egenkapital	12%	0%	11%
Den usikrede del er mellem 50-75 % af den bogførte egenkapital	12%	0%	11%
Den usikrede del er mellem 75-100 % af den bogførte egenkapital	9%	0%	9%
Den usikrede del er større end den bogførte egenkapital	12%	0%	11%
Ved ikke	12%	0%	11%
I alt	34	1	35

6) Er du bekendt med, at det fra 1. januar 2013 er blevet muligt for virksomheder i regnskabsklasse B at vælge udvidet gennemgang af årsregnskabet som alternativ til revision?

	Revision	Udvidet gennemgang	I alt
Ja	61%	86%	62%
Nej	39%	14%	38%
I alt	183	7	190

7a) Udvidet gennemgang vil lette den administrative byrde for min virksomhed

	Revision	Udvidet gennemgang	I alt
Helt uenig	19%	17%	19%
Overvejende uenig	21%	0%	19%
Hverken uenig eller enig	31%	33%	31%
Overvejende enig	17%	33%	18%
Helt enig	5%	17%	6%
Ved ikke	7%	0%	7%
I alt	112	6	118

7b) Udvidet gennemgang er et godt alternativ til revision

	Revision	Udvidet gennemgang	I alt
Helt uenig	10%	0%	9%
Overvejende uenig	16%	0%	15%
Hverken uenig eller enig	31%	33%	31%
Overvejende enig	26%	33%	26%
Helt enig	13%	33%	14%
Ved ikke	4%	0%	3%
I alt	112	6	118

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

7c) Det er svært at gennemskue, hvilken grad af sikkerhed revisor erklærer sig med i en udvidet gennemgang

	Revision	Udvidet gennemgang	I alt
Helt uenig	4%	0%	4%
Overvejende uenig	18%	0%	17%
Hverken uenig eller enig	22%	33%	23%
Overvejende enig	30%	33%	31%
Helt enig	15%	17%	15%
Ved ikke	10%	17%	10%
I alt	112	6	118

7d) Der er ingen reel forskel på omfanget af revision og udvidet gennemgang

	Revision	Udvidet gennemgang	I alt
Helt uenig	11%	17%	11%
Overvejende uenig	29%	0%	28%
Hverken uenig eller enig	22%	67%	25%
Overvejende enig	19%	17%	19%
Helt enig	6%	0%	6%
Ved ikke	13%	0%	12%
I alt	112	6	118

7e) Min bank/real kreditinstitut vil være tilfreds med, at jeg får foretaget en udvidet gennemgang i stedet for en revision

	Revision	Udvidet gennemgang	I alt
Helt uenig	29%	0%	27%
Overvejende uenig	14%	0%	14%
Hverken uenig eller enig	16%	50%	18%
Overvejende enig	13%	0%	12%
Helt enig	7%	33%	8%
Ved ikke	21%	17%	21%
I alt	112	6	118

7f) Udvidet gennemgang er et politisk tiltag, som ikke har relevans i praksis

	Revision	Udvidet gennemgang	I alt
Helt uenig	8%	33%	9%
Overvejende uenig	15%	17%	15%
Hverken uenig eller enig	28%	50%	29%
Overvejende enig	27%	0%	25%
Helt enig	9%	0%	8%
Ved ikke	13%	0%	13%
I alt	112	6	118

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

7g) Jeg føler mig i stand til at vurdere om udvidet gennemgang er et brugbart alternativ for min virksomhed

	Revision	Udvidet gennemgang	I alt
Helt uenig	6%	0%	6%
Overvejende uenig	15%	0%	14%
Hverken uenig eller enig	21%	50%	23%
Overvejende enig	28%	17%	27%
Helt enig	27%	33%	27%
Ved ikke	3%	0%	3%
I alt	112	6	118

7h) Jeg forstår, hvilken grad af sikkerhed revisor erklærer sig med ved en udvidet gennemgang

	Revision	Udvidet gennemgang	I alt
Helt uenig	9%	0%	8%
Overvejende uenig	15%	0%	14%
Hverken uenig eller enig	24%	33%	25%
Overvejende enig	26%	50%	27%
Helt enig	16%	0%	15%
Ved ikke	10%	17%	10%
I alt	112	6	118

7i) Jeg savner mere information om udvidet gennemgang fra min revisor eller anden side

	Revision	Udvidet gennemgang	I alt
Helt uenig	19%	0%	18%
Overvejende uenig	15%	0%	14%
Hverken uenig eller enig	24%	67%	26%
Overvejende enig	28%	17%	27%
Helt enig	11%	17%	11%
Ved ikke	4%	0%	3%
I alt	112	6	118

8) Hvilken grad af sikkerhed mener du, at revisors påtegning giver, når der er foretaget revision?

	Revision	Udvidet gennemgang	I alt
Lav	1%	0%	1%
Begrænset	3%	0%	3%
Moderat	29%	0%	27%
Høj	63%	83%	64%
Fuldkommen	5%	17%	6%
I alt	112	6	118

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

9) Hvilken grad af sikkerhed mener du, at revisors påtegning giver, når der er foretaget udvidet gennemgang?

	Revision	Udvidet gennemgang	I alt
Lav	4%	0%	3%
Begrænset	32%	0%	31%
Moderat	54%	17%	52%
Høj	8%	83%	12%
Fuldkommen	3%	0%	3%
I alt	112	6	118

10) Hvilken værdi mener du, at din virksomheds bank tillægger et regnskab, hvor revisor har foretaget revision?

	Revision	Udvidet gennemgang	I alt
1	1%	0%	1%
2	0%	0%	0%
3	0%	0%	0%
4	0%	0%	0%
5	4%	17%	4%
6	2%	17%	3%
7	5%	0%	5%
8	35%	17%	34%
9	29%	0%	28%
10	24%	50%	25%
I alt	112	6	118

11) Hvilken værdi mener du, at din virksomheds bank tillægger et regnskab, hvor revisor har foretaget udvidet gennemgang?

	Revision	Udvidet gennemgang	I alt
1	2%	0%	2%
2	3%	0%	3%
3	7%	0%	7%
4	16%	0%	15%
5	21%	0%	19%
6	23%	0%	22%
7	18%	17%	18%
8	7%	50%	9%
9	1%	0%	1%
10	3%	33%	4%
I alt	112	6	118

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

13) Hvad har været afgørende for, at din virksomhed har valgt at få foretaget revision? Sæt evt. flere krydser.

	Revision	Udvidet gennemgang	I alt
Nytteværdien af en revision er højere end en evt. omkostningsbesparelse ved udvidet gennemgang	39%		39%
Vores bank/realkreditinstitut kræver at der foretages revision	20%		20%
Vores leverandører/samhandels partnere kræver at der foretages revision	11%		11%
Andet	53%		53%
I alt	179	0	179

14) Hvad har været afgørende for, at din virksomhed har valgt at få foretaget udvidet gennemgang? Sæt evt. flere krydser.

	Revision	Udvidet gennemgang	I alt
Omkostningsbesparelsen er større end den nytteværdi vi oplever ved revision		57%	57%
Vores bank/realkreditinstitut accepterer at der foretages udvidet gennemgang		29%	29%
Vores leverandører/samhandels partnere accepterer at der foretages udvidet gennemgang		29%	29%
Andet		43%	43%
I alt	0	7	7

15) Hvad er din virksomheds årlige omkostninger til revisionshonorar (eksklusiv assistance)?

	Revision	Udvidet gennemgang	I alt
0-20 t.kr.	2%	14%	3%
20-40 t.kr.	12%	14%	12%
40-60 t.kr.	16%	14%	16%
60-80 t.kr.	16%	14%	16%
80-100 t.kr.	11%	14%	11%
Over 100 t.kr.	43%	29%	43%
I alt	180	7	187

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

16) Hvis din virksomhed har valgt udvidet gennemgang i stedet for revision, hvor stor besparelse er der opnået på revisionshonoraret (eksklusiv assistance) i %?

	Revision	Udvidet gennemgang	I alt
0-5 %	1%	0%	1%
6-10 %	2%	0%	2%
11-15 %	3%	0%	3%
16-20 %	1%	14%	2%
21-25 %	1%	0%	1%
26-30 %	0%	0%	0%
Over 30 %	1%	0%	1%
Punktet er ikke relevant	92%	86%	91%
I alt	178	7	185

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Bilag 5: Spørgeskema, kommentarer fra åbne besvarelser

Kommentarer fra respondenterne ved åbne svarmuligheder

Spørgsmål 1: Hvad er din virksomheds hovedaktivitet? – Andet

(47 kommentarer)

- Annoncering
- Asset management selskab
- Blandet service/produktion
- Brancheforening
- Dyrlæge
- Ejd.udlejning og generel administration
- Ejendomsadministration
- El monopol
- El-forsyningsselskab
- Energi
- Entreprenør
- Erhvervsudlejning og udvikling af erhvervslejemål
- Factoring
- Finans
- Finansiering
- Fondsmægler
- Forsyning
- Forsyning
- Forsyning
- Forsyning
- Forsyning
- Forsyning/Energi
- Forsyningsvirksomhed
- Forsyningsvirksomhed
- Forsyningsvirksomhed
- Forsyningsvirksomhed
- Forsyningsvirksomhed
- Havn
- Information
- Investeringsforvaltningsselskab
- IT
- Konsulent og software
- kursus udbyder
- Medie/kommunikation

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

- Pengeinstitut
- Pension
- R&D
- Restauration
- Selvstændig offentlig virksomhed - vi ejer og driver det overordnede el-og gastransmissionsnet og har ansvar for forsyningssikkerhed og velfungerende markeder
- Sportsklub
- Sportsmarketing
- Transportvirksomhed
- Udlejning af lejligheder
- Udvikling af Software
- Udvikling og produktion
- Vandforsyning
- VVS

Spørgsmål 7a - Udvidet gennemgang vil lette den administrative byrde for min virksomhed - Helt uenig

(6 kommentarer)

- B-virksomheder i koncern indgår i C virksomheders konsoliderede koncernregnskaber
- D-selskab
- Ej muligt
- Ejer kræver revisionen
- Krav om revision
- Vi er en del af en international koncern og kan ikke fravælge revision

Spørgsmål 7a - Udvidet gennemgang vil lette den administrative byrde for min virksomhed – Overvejende uenig

(2 kommentarer)

- Flere af koncernens selskaber er omfattet af reglerne for klasse c virksomheder, hvorfor udvidet gennemgang ikke er et reelt alternativ for os
- Vi vil ikke anvende ordningen. Vi bruger vores årsrapport ifm tendermateriale til udlandet og det er vores opfattelse, at et revideret regnskab vil blive bedst modtaget. Løvrigt vil forarbejdet til revision sandsynligvis være stort set det samme. Alene revisors arbejde og dermed revisors honorar vil blive påvirket. Ordningen kan være en fordel for selskaber uden væsentlig aktivitet.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Spørgsmål 7a - Udvidet gennemgang vil lette den administrative byrde for min virksomhed - Helt enig

(1 kommentar)

- Vi er et datterselskab af en international koncern, og KPMG har ansvaret for vores revision bliver gjort bedst muligt.

Spørgsmål 7b - Udvidet gennemgang er et godt alternativ til revision - Helt uenig

(1 kommentar)

- D-selskab

Spørgsmål 7b - Udvidet gennemgang er et godt alternativ til revision - Overvejende enig

(3 kommentarer)

- For de der måtte ønske det
- For små virksomheder
- Som eneste alternativ er udvidet gennemgang bedste alternativ til revision

Spørgsmål 7b - Udvidet gennemgang er et godt alternativ til revision - Helt enig

(2 kommentarer)

- For så vidt selskabet ikke indgår i C koncern
- Vi er et datterselskab af en international koncern, og KPMG har ansvaret for vores revision bliver gjort bedst muligt.

Spørgsmål 7c - Det er svært at gennemskue, hvilken grad af sikkerhed revisor erklærer sig med i en udvidet gennemgang - Hverken uenig eller enig

(1 kommentar)

- sp. er forkert formuleret

Spørgsmål 7c - Det er svært at gennemskue, hvilken grad af sikkerhed revisor erklærer sig med i en udvidet gennemgang - Overvejende enig

(2 kommentarer)

- det kan være svært at gennemskue for ikke-regnskabskyndige
- Ganske som det er for ikke indviede i en revideret årsrapport

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Spørgsmål 7c - Det er svært at gennemskue, hvilken grad af sikkerhed revisor erklærer sig med i en udvidet gennemgang – Helt enig

(1 kommentar)

- Vi er et datterselskab af en international koncern, og KPMG har ansvaret for vores revision bliver gjort bedst muligt.

Spørgsmål 7d - Der er ingen reel forskel på omfanget af revision og udvidet gennemgang - Hverken uenig eller enig

(1 kommentar)

- måske ikke

Spørgsmål 7d - Der er ingen reel forskel på omfanget af revision og udvidet gennemgang – Helt enig

(1 kommentar)

- Vi er et datterselskab af en international koncern, og KPMG har ansvaret for vores revision bliver gjort bedst muligt.

Spørgsmål 7e - Min bank/realkreditinstitut vil være tilfreds med, at jeg får foretaget en udvidet gennemgang i stedet for en revision – Helt uenig

(2 kommentarer)

- D-selskab
- Ej muligt

Spørgsmål 7e - Min bank/realkreditinstitut vil være tilfreds med, at jeg får foretaget en udvidet gennemgang i stedet for en revision – Hverken uenig eller enig

(2 kommentarer)

- Det ved jeg ikke.
- Er ikke aktuelt.

Spørgsmål 7e - Min bank/realkreditinstitut vil være tilfreds med, at jeg får foretaget en udvidet gennemgang i stedet for en revision – Helt enig

(2 kommentarer)

- Men dette vil ikke være tilfældet for en stor del af de danske virksomheder
- Vi er et datterselskab af en international koncern, og KPMG har ansvaret for vores revision bliver gjort bedst muligt.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Spørgsmål 7f – Udvidet gennemgang er et politisk tiltag, som ikke har relevans i praksis - Overvejende uenig

(2 kommentarer)

- Enig fsa selskaber hvor interessegruppen for årsrapporten er begrænset
- Kan være relevant for nogle virksomheder men en del långivere vil kræve revision

Spørgsmål 7f – Udvidet gennemgang er et politisk tiltag, som ikke har relevans i praksis - Overvejende enig

(1 kommentar)

- ikke relevans for danske datterselskaber af udenlandske virksomheder

Spørgsmål 7f – Udvidet gennemgang er et politisk tiltag, som ikke har relevans i praksis – Helt enig

(1 kommentar)

- Vi er et datterselskab af en international koncern, og KPMG har ansvaret for vores revision bliver gjort bedst muligt.

Spørgsmål 7g – Jeg føler mig i stand til at vurdere om udvidet gennemgang er et brugbart alternativ for min virksomhed - Overvejende uenig

(1 kommentar)

- vi har diskuteret det, revisor har selv lagt det til diskussion

Spørgsmål 7g – Jeg føler mig i stand til at vurdere om udvidet gennemgang er et brugbart alternativ for min virksomhed - Overvejende enig

(1 kommentar)

- Ej muligt

Spørgsmål 7g – Jeg føler mig i stand til at vurdere om udvidet gennemgang er et brugbart alternativ for min virksomhed – Helt enig

(1 kommentar)

- Vi er et datterselskab af en international koncern, og KPMG har ansvaret for vores revision bliver gjort bedst muligt.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Spørgsmål 7h – Jeg forstår, hvilken grad af sikkerhed revisor erklærer sig med ved en udvidet gennemgang - Hverken uenig eller enig

(1 kommentar)

- Ej relevant

Spørgsmål 7h – Jeg forstår, hvilken grad af sikkerhed revisor erklærer sig med ved en udvidet gennemgang – Helt enig

(1 kommentar)

- Vi er et datterselskab af en international koncern, og KPMG har ansvaret for vores revision bliver gjort bedst muligt.

Spørgsmål 7i – Jeg savner mere information om udvidet gennemgang fra min revisor eller anden side - Helt uenig

(1 kommentar)

- Ej muligt

Spørgsmål 7i – Jeg savner mere information om udvidet gennemgang fra min revisor eller anden side - Helt enig

(1 kommentar)

Vi er et datterselskab af en international koncern, og KPMG har ansvaret for vores revision bliver gjort bedst muligt.

Spørgsmål 13 – Hvad har været afgørende for, at din virksomhed har valgt at få foretaget revision? Sæt evt. flere krydser. – Andet

(80 kommentarer)

- aflægger regnskab som klasse D
- aktionærene kræver
- Alm. virksomhedspraksis igennem 25 år
- almen praksis
- bestyrelseskrav
- børsnoteret
- Del af en koncern
- Del af koncern. Ikke vores valg
- Det har endnu ikke været muligt at vælge udvidet gennemgang. Det skal beslattes på en ordinær generalforsamling.
- Det har vi altid gjort

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

- Det står i vores lovgrundlag at vi skal have foretaget revision og aflægger årsrapport efter klasse D
- D-selskab
- Ejer kræver det
- Ejer kræver revision
- ejere
- Ejers ønsker
- fastsat i vedtægterne
- Flere selskaber i koncernen er gruppe C, så vi indberetter alle i henhold til C
- Forsyningssekretariatet
- har altid været sådan
- har ikke overvejet alternativer
- ikke taget stilling
- indgår i klasse C koncern
- Ingen aftaler på plads vedrørende indeværende år, så det kunne godt ændres til udvidet gennemgang
- intern sikkerhed for den økonomiske situation
- internt krav
- Kendte ikke til den udvidet gennemgang
- Klasse C
- Kommunalt ejet og krav fra ejer
- koncern
- Koncern beslutning
- Koncernbeslutning
- Koncernbeslutning
- koncernbestemt
- Koncernkrav
- koncernpolitik
- Krav
- Krav fra Ejer
- Krav fra koncernledelse
- Krav moderselskab
- kræves af moderselskab
- Krævet fra Hovedkontoret
- Loven
- Lovgivning
- Lovgivning da finansiell virksomhed
- Lovgivning for forsyningsselskaberne diktere en revision
- Lovgivningen kræver det
- lovkrav
- Moderselskab kræver

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

- Moderselskab kræver det
- Moderselskab vil bibeholde revision
- moderselskabs krav
- Myndighedskrav
- Revision er et krav
- Revision som tidligere år.
- Selkabsstyrelsen
- signalværdi overfor omverden og besparelsen er minimal
- Størrelse
- Tradition
- Tror det er et lovkrav
- Tysk moderselskab
- Uvidenhed
- Vane
- Vanens magt
- vi afleverer mange reguleringsregnskaber der kræver et revideret regnskab samtidigt med at signalværdien til forbrugerne gør at vi for nærværende ønsker at bibeholde det reviderede regnskab
- Vi aflægger regnskab efter regnskabsklasse Store C
- vi er børsnoterede
- Vi er børsnoterede og underlagt IFRS
- Vi er ejklasse c virksomhed nu
- Vi er en regnskabsklasse C
- Vi er regnskabsklasse C
- Vi har ikke kjennskap til at vi kan velge udvidet gennemgang som alternativ til revisjon
- vi har ikke overvejet at ændre på revisionen
- Vi har ikke overvejet muligheden
- Vi opfylder ikke betingelserne for udvidet gennemgang
- Vor ejer kræver revision
- Vores (offentlige) kunder kræver ofte et revideret regnskab
- Vores ejere ønsker revision
- Vores kunder kræver fremlæggelse af en revideret årsrapport ift afgivelse af tilbud på fler-årige kontrakter
- Vores moderselskab kræver det.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Bilag 6: Endeligt spørgeskema til virksomhederne

Introduktion til spørgeskemaet:

Undersøgelsen indeholder en række spørgsmål vedrørende revisors erklæringer på årsregnskaber i forbindelse med hhv. revision og udvidet gennemgang.

Det er muligt at gå tilbage og foretage rettelser i de foregående svar igennem hele undersøgelsen.

Vi takker på forhånd for din besvarelse, som er til stor hjælp for vores undersøgelse.

Hvad er din virksomheds hovedaktivitet?

- (1) ☐ Holdingselskab
- (2) ☐ Produktionsvirksomhed
- (3) ☐ Handelsvirksomhed
- (4) ☐ Investeringselskab
- (5) ☐ Konsulentvirksomhed
- (6) ☐ Servicevirksomhed
- (7) ☐ Andet _____

Har din virksomhed lån i bank/realkreditinstitut?

- (1) ☐ Ja
- (2) ☐ Nej

Hvad udgør lånenes samlede størrelse?

- (1) ☐ Under 1 mio. kr.
- (2) ☐ 1-5 mio.kr.
- (3) ☐ 6-10 mio. kr.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

- (4) ☐ 11-15 mio. kr.
- (5) ☐ 16-20 mio. kr.
- (6) ☐ Over 20 mio. kr.
- (7) ☐ Ved ikke

Er der stillet sikkerhed for lånet eller dele af lånet?

(f.eks. i form af pant eller personlig hæftelse)

- (1) ☐ Der er stillet sikkerhed for hele lånet
- (2) ☐ Der er stillet sikkerhed for en del af lånet
- (3) ☐ Der er ikke stillet sikkerhed for lånet
- (4) ☐ Ved ikke

Hvor stor er den usikrede del af lånet i forhold til din virksomheds bogførte egenkapital?

- (1) ☐ Den usikrede del er mindre end 25 % af den bogførte egenkapital
- (2) ☐ Den usikrede del er mellem 25-50 % af den bogførte egenkapital
- (3) ☐ Den usikrede del er mellem 50-75 % af den bogførte egenkapital
- (4) ☐ Den usikrede del er mellem 75-100 % af den bogførte egenkapital
- (5) ☐ Den usikrede del er større end den bogførte egenkapital
- (6) ☐ Ved ikke

**Er du bekendt med, at det fra 1. januar 2013 er blevet muligt for virksomheder i regnskabs-
klasse B at vælge udvidet gennemgang af årsregnskabet som alternativ til revision?**

- (1) ☐ Ja
- (2) ☐ Nej

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Hvor enig er du i følgende udsagn vedrørende udvidet gennemgang?

(Du må meget gerne uddybe dit svar i de tilhørende bokse - på forhånd tak)

	Helt uenig	Overvejende uenig	Hverken uenig eller enig	Overvejende enig	Helt enig	Ved ikke
Udvidet gennemgang vil lette den administrative byrde for min virksomhed	(1) ☐ _____	(2) ☐ _____	(3) ☐ _____	(4) ☐ _____	(5) ☐ _____	(6) ☐ _____
Udvidet gennemgang er et godt alternativ til revision	(1) ☐ _____	(2) ☐ _____	(3) ☐ _____	(4) ☐ _____	(5) ☐ _____	(6) ☐ _____
Det er svært at gennemskue, hvilken grad af sikkerhed revisor erklærer sig med i en udvidet gennemgang	(1) ☐ _____	(2) ☐ _____	(3) ☐ _____	(4) ☐ _____	(5) ☐ _____	(6) ☐ _____
Der er ingen reel forskel på omfanget af revision og udvidet gennemgang	(1) ☐ _____	(2) ☐ _____	(3) ☐ _____	(4) ☐ _____	(5) ☐ _____	(6) ☐ _____
Min bank/reakreditinstitut vil være tilfreds med, at jeg får foretaget en udvidet gennemgang i stedet for en revision	(1) ☐ _____	(2) ☐ _____	(3) ☐ _____	(4) ☐ _____	(5) ☐ _____	(6) ☐ _____
Udvidet gennemgang er et politisk tiltag, som ikke har relevans i praksis	(1) ☐ _____	(2) ☐ _____	(3) ☐ _____	(4) ☐ _____	(5) ☐ _____	(6) ☐ _____

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

	Helt uenig	Overvejende uenig	Hverken uenig eller enig	Overvejende enig	Helt enig	Ved ikke
Jeg føler mig i stand til at						
vurdere om udvidet gennem-	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
gang er et brugbart alternativ	_____	_____	_____	_____	_____	
for min virksomhed						
Jeg forstår, hvilken grad af						
sikkerhed revisor erklærer sig	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
med ved en udvidet gennem-	_____	_____	_____	_____	_____	
gang						
Jeg savner mere information						
om udvidet gennemgang fra	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
min revisor eller anden side	_____	_____	_____	_____	_____	

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

De nedenstående spørgsmål vedrører hvilken grad af sikkerhed, som du tillægger revisors påtegning i forbindelse med hhv. revision og udvidet gennemgang.

	Lav	Begrænset	Moderat	Høj	Fuldkommen
Hvilken grad af sikkerhed mener du, at revisors påtegning giver, når der er foretaget revision?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐

Hvilken grad af sikkerhed mener du, at revisors påtegning giver, når der er foretaget udvidet gennemgang?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
---	------------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------

I nedenstående spørgsmål bedes du angive den værdi du mener din bank vil tillægge et regnskab, hvor revisor har foretaget revision eller udvidet gennemgang.

Skalaen går fra 1 til 10, hvor 1 er lavest og 10 er højest.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Hvilken værdi mener du, at din virksomheds bank tillægger et regnskab, hvor revisor har foretaget revision?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(8) ☐	(9) ☐	(10) ☐

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Hvilken værdi mener du, at

din virksomheds bank tillæg-

ger et regnskab, hvor revisor (1) ☐ (2) ☐ (3) ☐ (4) ☐ (5) ☐ (6) ☐ (7) ☐ (8) ☐ (9) ☐ (10) ☐

har foretaget udvidet gen-

nemgang?

Hvilken form for erklæring på årsregnskabet har din virksomhed aftalt med revisor for inde-værende regnskabsår?

(1) ☐ Revision

(2) ☐ Udvidet gennemgang

Hvad har været afgørende for, at din virksomhed har valgt at få foretaget revision? Sæt evt. flere krydser.

(1) ☐ Nytteværdien af en revision er højere end en evt. omkostningsbesparelse ved udvidet gennemgang

(2) ☐ Vores bank/realkreditinstitut kræver at der foretages revision

(3) ☐ Vores leverandører/samhandelspartnere kræver at der foretages revision

(4) ☐ Andet _____

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Hvad har været afgørende for, at din virksomhed har valgt at få foretaget udvidet gennemgang? Sæt evt. flere krydser.

- (1) ☐ Omkostningsbesparelsen er større end den nytteværdi vi oplever ved revision
- (2) ☐ Vores bank/realkreditinstitut accepterer at der foretages udvidet gennemgang
- (3) ☐ Vores leverandører/samhandelspartnere accepterer at der foretages udvidet gennemgang
- (4) ☐ Andet _____

Hvilke ydelser har din virksomhed aftalt med revisor ud over påtegning af regnskab? Sæt evt. flere krydser.

- (1) ☐ Assistance med opstilling af årsrapport
- (2) ☐ Assistance med opgørelse af skattepligtig indkomst
- (3) ☐ Bogføringsassistance
- (4) ☐ Ingen yderligere ydelser
- (5) ☐ Andet _____

Hvad er din virksomheds årlige omkostninger til førnævnte ydelser fra revisor (eksklusiv revisionshonorar)?

- (1) ☐ 0-20 t.kr.
- (2) ☐ 20-40 t.kr.
- (3) ☐ 40-60 t.kr.
- (4) ☐ 60-80 t.kr.
- (5) ☐ 80-100 t.kr.
- (6) ☐ Over 100 t.kr.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Hvad er din virksomheds årlige omkostninger til revisionshonorar (eksklusiv assistance)?

- (1) ☐ 0-20 t.kr.
- (2) ☐ 20-40 t.kr.
- (3) ☐ 40-60 t.kr.
- (4) ☐ 60-80 t.kr.
- (5) ☐ 80-100 t.kr.
- (6) ☐ Over 100 t.kr.

Hvis din virksomhed har valgt udvidet gennemgang i stedet for revision, hvor stor besparelse er der opnået på revisionshonoraret (eksklusiv assistance) i %?

- (1) ☐ 0-5 %
- (2) ☐ 6-10 %
- (3) ☐ 11-15 %
- (4) ☐ 16-20 %
- (5) ☐ 21-25 %
- (6) ☐ 26-30 %
- (7) ☐ Over 30 %
- (8) ☐ Punktet er ikke relevant

Undersøgelsen er nu færdig.

Vi takker mange gange for din hjælp.

Husk at trykke "Afslut" for at sende dit svar.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Bilag 7: Interview med Sydbank

Navn: Jens Lund-Hansen

Stillingsbetegnelse: Kreditchef (1 ud af 8 kreditchefer delt efter geografisk område – Midtjylland)

Anciennitet: 25 år i Sydbank

Varighed: ca. 35 min.

Vi er ved at lave en undersøgelse af hvorvidt, der findes et behov for udvidet gennemgang. Herunder har vi særligt fokus på bankernes holdning til udvidet gennemgang.

Formålet med dette interview er, at finde ud af hvilke faktorer, der er mest afgørende for om I kræver revision eller udvidet gennemgang, og I den forbindelse vil vi gerne høre bankens officielle holdninger.

Indledende spørgsmål

1) Helt overordnet. Hvad er jeres holdning til udvidet gennemgang?

- Finansrådet er blevet spurgt i den anledning¹¹⁹. Vi har ikke syntes at det var nogen god ide. Det har betydet at vi har skrevet vores forretningsgange om for at gøre det endnu klarere for vores rådgivere, hvad det er vi vil have i de her regnskaber for vi er ikke særligt trygge ved den her ordning man har opfundet.
 - ⊙ **Hvorfor er det Finansrådet ikke synes det er en god idé**
 - ◆ Fordi de ikke rigtig er trygge ved det
 - ◆ Vi er ret klare i mælet om hvad vi mener om det
 - ⊙ **Var det først efter Finansrådet¹²⁰ tog stilling til udvidet gennemgang, og ikke mente at det var en god idé, at I ændrede holdning?**
 - ◆ Nej, det bekræftede os egentlig i, at vi vil have reviderede regnskaber. Vi havde det lidt oppe, da der kom det her med review, men det fejede vi ret hurtigt af som noget, der kun kunne bruges af mindre virksomheder. Der er jo nogen, hvor det er irrelevant at de skal blæ-

¹¹⁹ Der refereres til Finansrådets høringssvar:

http://www.finansraadet.dk/Media/dokumenter/politik/høringssvar/regnskabsforhold/hs_erklæringsbekendtgørelse-328222-v1.pdf

¹²⁰ "Finansrådet er en interesseorganisation for bankerne i Danmark. Vores medlemmer er banker, sparekasser, andelskasser og danske filialer af udenlandske banker." Kilde: <http://www.finansraadet.dk/om-os/Pages/om-os.aspx>

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

se ud med det helt store, f.eks. en frisør eller et eller andet lille auto-værksted eller sådan noget. Men det er virkelig det vi kalder mindre erhverv. Engagementer under X kr. Lige så snart du er oppe i en vis størrelse, så mener vi at det kun er et revideret regnskab vi kan bruge.

2) Hvilke oplysninger i årsrapporten lægger I størst vægt på ifm. kreditgivning?

- Det vi kigger på når vi kreditvurderer en virksomhed, det er drift, likviditet, soliditet, aktivsammensætningen, regnskabsprincipperne og egenkapital. Og det bruger vi temmelig meget krudt på. Vi lægger meget vægt på i Sydbank at vi er en forretningsbank og en driftsbank, og derfor er det primært omsætningsaktiver, vi finansierer¹²¹. Det er også det der er grunden til at vi er interesseret i at revisor har kigget på om igangværende arbejder, varelager og debitorer er ordentligt opgjort, hvilke afskrivningsprincipper er der for goodwill og den slags, når vi skal vurdere egenkapitalen.
- Regnskabsprincipperne bruger vi faktisk en del, og når vi underviser vores erhvervsrådgivere, så siger vi at det er vigtigt at læse det, for nogle gange oplever man at man afskriver ejendomme over 100 år, og andre sjove ting, som at tage kapitalposter op til kostpris. Så det er noget vi uddanner folk i at kigge på.
- Hvis jeg skal vurdere om en virksomhed er god, så er det selvfølgelig driften, egenkapitalen, soliditeten, likviditet og aktivsammensætningen. Jeg bryder mig ikke om en virksomhed, som er alt for anlægstung, selvfølgelig afhængig af branche. Men det er de ting, som vi har der. Så bruger vi i de sager vi har på bøgerne allerede, normalt at vi får revisionsprotokollen, for at se om der er usædvanlige ting. Underforstået selvfølgelig at vi læser revisorpåtegningen. Det er selvfølgelig meget en standard, men vi lægger mærke til om det ikke er en standarderklæring, der er, for så blinker lygterne jo med det samme.

Opfattelse af udvidet gennemgang:

3) Hvad er jeres opfattelse af udvidet gennemgang ift. hhv. revision og review?

- *"Hvis jeg forstår det korrekt, så sidestiller i udvidet gennemgang med et review. Det kan bruges som erstatning for et review for de helt små kunder, men hvis det er en lidt større kunde, så vil I have revision?"*
 - ⊙ Ja. Jeg kan sige at et revideret regnskab giver en høj grad af sikkerhed for os. Moderat til høj, men nok mest høj. Jeg vil sige at udvidet gennemgang giver en begrænset sikkerhed. Selvfølgelig lidt afhængig af de ekstraarbejder, der bliver lavet. De ting, der ligger som standard, som jeg har forstået det ved udvidet gennemgang, det er advokatbrev, engagementsbrev og de ting der.

¹²¹ Vi har fået uddybet dette svar efterfølgende. Når banken finansierer omsætningsaktiver, menes der at de lån, der ydes, primært har til formål at sikre likviditet til daglig drift.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

4) *Hvilken grad af sikkerhed mener I, at revisors påtegning giver, når der er foretaget revision?*

- ⊙ Moderat til høj grad af sikkerhed.

5) *Hvilken grad af sikkerhed mener I, at revisors påtegning giver, når der er foretaget udvidet gennemgang?*

- ⊙ Begrænset sikkerhed
 - *"Er det vanskeligt at gennemskue hvilken grad af sikkerhed revisor erklærer sig med i forbindelse med udvidet gennemgang?"*
 - ⊙ Vi var i hvert fald ikke i tvivl om at det ikke var så godt. Nu læser vi det selvfølgelig også som vi gerne vil læse det, men vi mener at alene det at man skriver "vi har ikke foretaget en revision", så synes jeg det er svært at bruge det til noget. Så kommer vi nemlig tilbage til at vi lægger meget vægt på omsætningsaktiverne, for det er det vi dybest set finansierer

6) *På en skala fra 1 til 10, hvilken værdi tillægger i et regnskab, hvor der er foretaget revision?*

- 8 på et revideret regnskab.

7) *På en skala fra 1 til 10, hvilken værdi tillægger i et regnskab, hvor der er foretaget udvidet gennemgang?*

- 3-4 lidt afhængig af ekstraarbejdet. Vi vil jo nok kræve nogle yderligere ekstraarbejder, og det vil typisk være omkring debitorerne, hvis man har en form for virksomhedspant eller sådan noget.
 - ⊙ *"Hvordan skal det forstås, når du siger 3-4 afhængig af ekstraarbejdet?"*
 - ♦ På standarden er det måske 3. Hvis der er en nærmere udtalelse omkring debitorer, varelager og sådan noget, så kan det måske snige sig op på 4 eller 5. Men markant lavere end et revideret regnskab.

8) *Anser I udvidet gennemgang som værende et godt alternativ til revision?*

- Vi valgte ikke at stille dette spørgsmål, da vi mente at vi ville gentage os selv for meget.

Lån

9) *Er revisors påtegning relevant for jer når I skal yde lån til virksomheder?*

- Påtegningen er relevant for os.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

10) Hvornår er et lån så stort, at I vil kræve en revisionspåtegning?

- Hvis et koncernengagement er over X kr., eller blanco er over X kr. eller det er nedskrivningsengagementer, eller engagementer i vores dårlige ratingklasse, så skal der indleveres et årsregnskab med specifikationer eller et internt regnskab. Og i de dårlige, skal der også revisionsprotokollater ind. Det kan så undgås i de bedst ratede klasser. Og så budgetter.
 - ⊙ **Afgøres det ud fra lånets beløbsmæssige størrelse?**
 - ◆ Ja. Det er lidt mere nuanceret. Vi kigger ikke på lån, men vi tænker på engagement. Det er maksimum på kassekreditter, det de kalder balance 2 rammer, f.eks. valutaterminsrammer, rammer til at lave renteswaps og den slags. Det er egentlig det samlede bevilgede engagement vi kigger på.
 - ◆ Når vi så går ned i de enkelte regnskabsklasser, så siger vi at hvis det er regnskabsklasse A, så er der valgfrihed mellem revision, review og udvidet gennemgang. De bliver så fanget, hvis engagementet er over X kr., for så vil vi alligevel kræve revideret regnskab. Der skal der som minimum være et review

11) Påvirkes jeres krav af hvorvidt der er stillet sikkerhed for lånet eller ej?

- Det afhænger lidt. Hvis vi tager engagementer på X kr. eller med en blanco over X kr. Du kan ikke have et engagement på X kr., hvis ikke der er nogen sikkerhed for det. Så kræver det også et revideret regnskab
- **Hvad kræver I hvis der er stillet sikkerhed for hele lånet?**
 - ⊙ Så kommer vi over hvor det skal tolkes. Så skal det bevilges på kreditkontoret hos os. Det gælder også for de små klasse B virksomheder. Hovedreglen er fuld revision, men der kan bevilges afvigelse fra reglen, hvis der er gode argumenter for det. Det kan jo være en ukompliceret tandlæge eller en frisør. Hvor stor en udgift skal man pålægge dem? Der vurderer man sådan lidt. Når de er over beløbsstørrelserne, så er det her vi skal bevilge det.
 - ⊙ Vi har det vi kalder investeringsengagementer. Nogle kommer typisk med værdipapirer, der har en værdi på 150 % af det lån vi yder, og så har vi et system, der måler, med røde og grønne og gule lygter. Afhængig af hvor man rammer, så enten lukker vi ned eller de kommer med yderligere sikkerhed og fylder i depotet. Den type engagementer, hvis de kører 100 % efter den model vi har, så kan vi godt nøjes med udvidet gennemgang for den sags skyld. For lige så snart vi har depotet og lånet, så kan man jo forholde sig til at der bare hele tiden skal være flere let realisable sikkerheder end passiver. Der er vi mere ovre i noget om der er hvidvaskningsproblemer, hvor vi skal være sikre på at manden er kommet ærligt til pengene, så der kigger vi faktisk mere på selskabet mht. at det er lovligt. Ved den type engagementer kan man fravige det (revision, red.)

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

♦ ***Ift. hvidvask, er I så derhenne at I alligevel har brug for revision i forhold til at afdække risikoen?***

- Det har vi valgt ikke at gøre, men vi har nogle meget strenge krav. Vi skal have kopi af pas og stiftelsesdokumenter, med originale underskrifter, og der er en hel række punkter, som vores compliance har regnet ud. Det har været ganske forfærdeligt at komme igennem de sidste par år, indtil vi fik det samlet ind på vores kunder. Man skal have 2 slags dokumentation, hvoraf den skal være med billede, og så er der en hel række krav til de her forskellige stiftelsesdokumenter, så der laver vi egentlig revision selv. Det kunne måske godt afløses, hvis vi fik en erklæring, kunne jeg forestille mig, men det tør jeg ikke udtale mig om.

12) Afhænger jeres accept af henholdsvis revision eller udvidet gennemgang også af, hvilken form for sikkerhed der er stillet? (F.eks. pant, selvskyldnerkaution osv.?)

- Ja. Der har man, i en bank, forretningsgange for hvordan man vurderer sikkerheder. I vores bank har en kaution ingen belåningsværdi – den er nul. Så det ændrer ikke blanco. Den er bare et argument for at du kan tillade en blanco. En bil og en virksomhed har selvfølgelig en sikkerhed, hvor vi så ganger ud hvad det er. Ved virksomhedspant, siger vi typisk at debitorer kan tages op til 40 % af den laveste værdi over et år, hvis vi har budgettet. Og varelageret kan tages op til 30 % af den laveste værdi.
- Vi har rigtig meget blanco i vores engagementer, men det er ikke det samme, som at vi ikke har sikkerheder
 - ⊙ ***"Hvad mener du med blanco?"***
 - ♦ Man skal stille nogle sikkerheder, som man tillægger en værdi. Det kan f.eks. være pant i et hus. Hvis det ligger inden for 80 %, så kan vi tillægge det værdier op til 80. Hvis det ligger fra 80 og ud til 100, så har det ingen værdi, rent belåningsmæssigt eller blancomæssigt. Vi tager hver eneste sikkerhed og forholder os til om den har en værdi, sikkerhedsmæssigt.
 - ♦ Lige så snart vi er oppe i en type virksomhed, der har en vis størrelse, så kræver vi revision. Det er helt klart undtagelsen at vi ikke vil have revision.

Ekstrahandlinger i forbindelse med udvidet gennemgang:

13) Udvidet gennemgang består som bekendt af et review samt de fire ekstra handlinger vedrørende:

- ⊙ Engagementsbekræftelser
- ⊙ Tingbogsoplysninger
- ⊙ Advokatbreve

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

- ⊙ Korrekt indberettede oplysninger til skat
- ***"Hvad er jeres holdninger til disse handlinger?"***
 - ⊙ ***Er de relevante i forhold til jeres behov?***
 - ◆ Selvfølgelig er en afstemning af gælden vigtig, når vi skal kigge på det, men omsætningsaktiverne er det vi først og fremmest har fokus på, når vi vurderer virksomheden.
 - ⊙ ***Er der andre handlinger som I vurder som værende mere relevante?***
 - ◆ Ja. De tre andre, altså omsætningsaktiverne, varelager, tilgodehavende og igangværende arbejder er noget vi kigger rigtig meget på.
 - ◆ ***Hvis revisor specifikt skulle tage stilling til varelager, tilgodehavende og igangværende arbejder i forbindelse med en udvidet gennemgang, var det så noget I ville være mere positivt indstillet over for?***
 - Vi lægger meget vægt på revisors ansvar, når regnskabet afgives, og det er måske det vi sådan helt grundlæggende ved udvidet gennemgang – ansvarsfraskrivelse fra revisors side. De har lavet det her, og lægger navn til det, men revisor har ikke skrevet under på det. De har kun skrevet det ned de har fået at vide. Så det er helt basalt det. Bare det er lidt større virksomheder, så kræver vi også revisionsprotokollat

Interne retningslinjer:

14) Har I udarbejdet interne retningslinjer for hvordan I forholder jer til regnskaber, hvor der er foretaget udvidet gennemgang?

- Vi har det der hedder forretningsgange, og det er noget, der er krævet af finanstilsynet. Man skal selv skrive dem, og jeg tror ikke der er noget erhverv, der er mere reguleret. Der skal ligge interne forretningsgange for alt i en bank. F.eks. forretningsgang vedrørende indhentning af regnskaber og forretningsgang vedrørende vurdering af sikkerhed. Alt af den slags er reguleret i en bank.

15) Er der nogen virksomheder, hvor I kræver et regnskab der indeholder en revisionspåtegning?

- Vi valgte ikke at stille dette spørgsmål, da vi mente at vi ville gentage os selv for meget.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

16) Gør I noget aktivt for at oplyse jeres kunder om jeres holdning til udvidet gennemgang, herunder hvornår I mener at udvidet gennemgang vil være tilstrækkeligt, og hvornår revision er påkrævet?

- Måden vi har gjort det på er egentlig typisk, når vi har de lidt større, altså dem der er over X kr. i engagementer, der har vi et møde, et rebevillingsmøde, hvor man diskuterer det hele igennem. De får så et brev fra banken om at vi har rebevilget engagementet, som ser sådan her ud på de og de vilkår. Et af vilkårene er at banken modtager et revideret regnskab. Det er indarbejdet i det. Med revisionsprotokollat. De skal også aflevere perioderegnskab, og andre ting, hvor man liner op. Vi highlightede det faktisk i foråret, hvor det kom op det her, fordi vi ville være lidt på forkant. Det skal jo vedtages på generalforsamling, hvis man vil ændre (til udvidet gennemgang, red.). Så for at undgå at nogen skulle til at lave ekstraordinær generalforsamling.
- Det undrer os faktisk lidt, når man læser motivationen for at lave det her (udvidet gennemgang, red.), var at det skulle give lettelser, både økonomisk og administrativt for de små virksomheder. Man gør dem en bjørnetjeneste. Det er ikke noget, der gør vores arbejde lettere, hvis vi ikke er helt trygge ved de tal, der kommer. Specielt når vi taler om mindre virksomheder, så er det i virkelighedens verden bare ikke dem der har allermest styr på tingene. Hvis du har en eller anden håndværker, hvor det hele kan flyde. Har han styr på sine garantier, har han styr på at få debitorer kradset ind. Det betyder mere end man måske lige har regnet med, for os, når vi skal vurdere de der. Det giver en vis tryghed at revisor har været inde og sørge for at der er styr på det, og sætter sin ansvarsforsikring på spil også.

17) Hvis de øvrige banker begynder at anse udvidet gennemgang som værende et alternativ til revision, kan I så ikke blive nødt til også at acceptere dette, således at I ikke mister kunder.

- Jo, det kunne man godt forestille sig. Det var faktisk også inde i vores overvejelser, da vi vedtog at præcisere reglerne i vores forretningsgange. Vi håber ikke det her bliver en konkurrenceparameter. Men Finansrådet har i hvert fald meldt rimeligt klart ud, så vi tror i hvert fald ikke blandt de større banker. Jeg ved ikke om nogle af de mindre, måske vil være lidt mere tilbøjelige til at acceptere mindre. Jeg tror ikke I vil kunne opleve nogen af de større banker, hvor man vil gå på kompromis med det. Det er klart at hvis de finder på det, så er det da en ny situation. Som udgangspunkt, hvis det er meget ukomplicerede virksomheder, så kan man måske acceptere mindre, men det er faktisk undtagelserne, hvor vi ikke får det. Det er måske 5-10 % af sagerne, hvor vi ikke får det.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Bilag 8: Interview med Danske Bank

Navn: Martin Petersen

Stillingsbetegnelse: Chef kreditkonsulent i Credit Policies (back office i Business Bank)

Anciennitet: 1 år i nuværende stilling (tidligere intern revisor i Danske Bank)

Varighed: ca. 40 min.

Vi er ved at lave en undersøgelse af hvorvidt, der findes et behov for udvidet gennemgang. Herunder har vi særligt fokus på bankernes holdning til udvidet gennemgang.

Formålet med dette interview er, at finde ud af hvilke faktorer, der er mest afgørende for om I kræver revision eller udvidet gennemgang, og I den forbindelse vil vi gerne høre bankens officielle holdninger.

Indledende spørgsmål

1) Helt overordnet. Hvad er jeres holdning til udvidet gennemgang?

Helt overordnet må man som bank sige at det er fint at man lempet nogle omkostninger for nogle virksomheder, som så bedre kan tjene nogle penge. Det er også i bankens interesse. Vores skisma som bank er at det er rart at man får nogle lavere omkostninger i virksomheden, så virksomheden bedre kan tjene penge og overleve, så den kan tilbagebetale de kreditbetingelser, som vi har stillet til rådighed. Omvendt, så vil vi gerne være sikre på at det vi ser, når vi ser en årsrapport, også er korrekt. At det har en høj grad af sikkerhed. Generelt synes vi at det er en god ide, men hvis vi skal kreditbehandle kunden, så foretrækker vi stadig en revideret årsrapport. Det er ikke sådan at vi er fuldstændig ærkemodstandere af det, for vi har jo hele regnskabsklasse A, hvor der ikke er krav om revision. Dem har vi jo haft hele tiden. Så det er jo ikke fordi vi ikke har været med til at håndtere sådan noget tidligere. Nu kommer der bare en lempelse på nogle selskaber, som vi må forholde os til, og det har vi også gjort.

2) Hvilke oplysninger I årsrapporten lægger I størst vægt på ifm. kreditgivning?

Jeg kan ikke pege på et enkelt punkt i årsregnskabet, som vi siger til folk at det er der de skal lægge størst vægt. Det man lægger vægt på er om der er en udvikling, negativ eller positiv. Så er der alle nøgletallene, som er interessante i denne sammenhæng. Tjener virksomheden penge? Hvad er cash-flowet? Hvordan er kapitalstrukturen? Hvor solid er virksomheden? Hvordan fordeler passiverne sig? Man vil også gerne kigge på noterne. Er der oplysninger om

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

f.eks. eventualforpligtelser, som man skal være opmærksom på? Hvis der er en påtegning, hvad står der så i påtegningen?

Så det er hele årsrapporten, der indgår i planlægningen her.

Den blanke påtegning læser man ikke igennem, men hvis der er en supplerende oplysninger eller et forbehold, så stopper man der, og så skal man lige prøve at undersøge det lidt nærmere ved at vurdere noget yderligere materiale.

Meget af det her har man forskellige modeller til at håndtere for sig. Selve årsrapporten bliver analyseret og bliver lagt ind i forskellige former for modeller. Vi er godkendt til at bruge den såkaldte "avancerede metode", når vi skal rate vores kunder, så deri indgår en årsrapport også.

Uddybning af avanceret metode: Når banken skal udregne sin solvens, hvor der er lovkrav om at man skal have 8 % af sine risikovægtede aktiver, som man holder i sin kapital. Du er ovre i kapitaldækningsbekendtgørelsen nu. Man kan bruge en standardmetode, som er meget en skemametode, hvor den og den type lån vægter så og så meget, når man snakker risikovægtede aktiver. Man kan også få lov til selv at definere lige præcis den her kunde har jeg den her risiko på. Og når man snakker risiko, så er det risiko for at han ikke kan betale, altså at han defaultter. Der må man lave nogle meget avancerede modeller. Man tager et regnskab på en kunde, og så har vi en model, der siger at hvis det ser sådan her ud på denne type kunde, så vil han have en sandsynlighed for at han defaultter inden for et år på 0,25 % eller 2 %. Så graduerer vi vores kunder ud fra det.

Så i forbindelse med det bruger I ikke revisors påtegning synderligt meget?: Jo, for det her er jo bare en model, som er et støtteværktøj. Derudover har jeg en rådgiver, som har forstand på det. Modellen ser ikke revisionspåtegningen, den ser kontanter.

I forhold til om der er foretaget udvidet gennemgang eller om det er en revision, eller for den sags skyld også et review?: Det er også udfordringen her. Det kan jeg ikke tillægge nogen som helst plus- eller minusværdi i min model, for der kan jeg ikke sige at det her er en revideret årsrapport, så derfor er den lidt mere sikker, og derfor får han lige plus et eller andet antal point, så han får en lidt bedre rating. Det kan man ikke. Det med at sige på en skala fra 1-10, det har vi svært ved. Vi er nødt til at sige at vi har fået noget papir med en årsrapport, og det har dybest set den samme værdi. Det vi så bare siger her hos os, er at, fordi der bliver stillet krav til os fra alle mulige steder, så vil vi i Danske Bank have en revideret årsrapport, når vi skal bevilge til en erhvervskunde.

De tal i lægger ind i modellen som input, der er vel en større form for sikkerhed for de tal, hvis der er en revisionspåtegning? Jo, sådan tænker man også. Man vil gerne have en høj grad af sikkerhed for at der ikke er væsentlige fejl. Derfor siger vi til vores kunder, hvis de kommer og spørger os, hvad vi vil have, så siger vi at vi vil have en revideret årsrapport.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Opfattelse af udvidet gennemgang:

3) **Hvad er jeres opfattelse af udvidet gennemgang ift. hhv. revision og review?**

I mine ører lyder det som at hvis man kommer med en udvidet gennemgang, så kunne man lige så godt komme med et review? Det er også fuldstændig korrekt. Ingen regel uden undtagelse. Man kan sagtens forestille sig at der kommer "den gode kunde", som siger: "Den er god med dig Danske Bank. Det koster, jeg ved ikke hvor meget, at få revideret den her virksomhed. Det får du ikke. Men nu skal du høre. Ovre i XX kreditinstitut, der vil de gerne". Der har vi nogle muligheder i forretningsgangene, hvor man kan sige at så kan vi måske godt nøjes med noget andet, men så vil vi gerne sidestille dig med ham der ligger ovre i regnskabsklasse A. Det vil sige, så kom med det regnskab du har, men så stiller du lige en personlig kaution også. Så kunne du også komme med et (regnskab, red.), hvor der var en reviewerklæring. Det vil nok kræve at du er en forholdsvis god kunde, men så har vi muligheder i vores forretningsgange for at sige at vi gerne vil beholde dig som kunde, og vi kan forstå at du gerne vil spare de penge, og det er dig der har det største indblik i virksomheden, så du må selv kautionere.

Hvis der ikke er foretaget revision, så sidestiller vi det (review, udvidet gennemgang og fravalg af revision, red.).

4) **Hvilken grad af sikkerhed mener I, at revisors påtegning giver, når der er foretaget revision?**

Ved revision, så har vi en høj grad af sikkerhed.

5) **Hvilken grad af sikkerhed mener I, at revisors påtegning giver, når der er foretaget udvidet gennemgang?**

Hvis vi snakker udvidet gennemgang, så ligger vi på begrænset sikkerhed. Synes I det er svært at vurdere graden af sikkerhed?: Ja. Vi har to ting vi gerne vil. Vi vil gerne både sikre os at den udvikling som vi ser, som er de ting, der ryger ind i vores modeller, og den score eller rating, som kommer ud er korrekt. I nogle situationer, vil vi også gerne have noget sikkerhed, og den type af sikkerhed man tit ser i de her virksomheder vil være virksomhedspant. Dvs. vi får dybest set pant i alle de aktiver man har. Og hvilken værdi har det? Vi har svært ved herinde fra at sige hans varelager er så meget værd og hans debitorer er så meget værd. Der har vi hidtil kunne stole på det der står i årsrapporten. For det første at tingene var der, altså at tingene er til stede. For det andet at de var værdiansat korrekt. Den sikkerhed får vi så heller ikke mere, hvis ikke der er foretaget revision.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

6) På en skala fra 1 til 10, hvilken værdi tillægger i et regnskab, hvor der er foretaget revision?

7) På en skala fra 1 til 10, hvilken værdi tillægger i et regnskab, hvor der er foretaget udvidet gennemgang?

8) Anser I udvidet gennemgang som værende et godt alternativ til revision?

Lån

9) Er revisors påtegning relevant for jer når I skal yde lån til virksomheder?

Jeg tror du skal skrive "kreditfaciliteter", for det er både lån og kredit. Om påtegningen er relevant? Der vil jeg sige ja, den er yderst relevant. Der er ingen tvivl hvis revisor har skrevet et eller andet supplerende, så står der i forretningsgangen at så skal man finde ud af hvad det helt præcist betyder. Er der taget forbehold, så skal man i hvert fald også være meget sikker på at det ikke har nogen betydning for regnskabet, inden man overhovedet skal overveje at sende den videre i systemet.

10) Hvornår er et lån så stort, at I vil kræve en revisionspåtegning?

Det er en meget firkantet regel. Vi kræver en revideret årsrapport.

Gør vi altid det? Nej, hvis kunden er god nok og engagementet ikke er så stort, så vil rådgiveren godt kunne sige at kunden ikke behøver komme med en revideret årsrapport. Vi finder ud af noget alligevel. Den grænse går lige nøjagtigt ved et engagement på X. Så er du en god kunde, og dit engagement er under X, men det vil være dit samlede engagement, så vil rådgiveren godt kunne sige at du har været kunde her de sidste mange år, du har normalt leveret regnskabsmateriale til mig og det har haft en god kvalitet, derfor kræver jeg ikke en revideret årsrapport af dig. Men så er du lige sød at kautionere personligt. Vil det så også være et ultimativt krav? For kunden kan være så god og have været kunde her de sidste mange år, der ville du ikke selv kunne gøre det, men du ville kunne sende den til det næste led i fødekæden, og så sige: "kan jeg få lov til at lade være med at kræve kaution her? Jeg kender kunden, og vi kan jo se sådan og sådan". Det vil du også kunne slippe af sted med. Så er du nede i de helt små.

11) Påvirkes jeres krav af hvorvidt der er stillet sikkerhed for lånet eller ej?

Det går det jo. Hvis han stiller et virksomhedspant, så vil jeg jo gerne på en eller anden måde have sikkerhed for at den værdi jeg lægger ind i vores system, som værdi af sikkerheden, er korrekt. Hvis jeg er ude i at jeg gerne vil have et virksomhedspant, så vil det være sværere at slippe af med kravet om revision, for ellers har jeg ingen sikkerhed for at tingene er derude og at de er værdiansat korrekt. Og så kan de der 100 kr. jo være 50 kr. eller 25 kr. eller ingen kr. værd, for det ved jeg dybest set ikke.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Omvendt kan du sige ved den gode kunde, hvor der ingen krav er om virksomhedspant, der kunne han jo kautionere, og så er vi jo uden om kravet om en revideret årsrapport. Kaution er også en form for sikkerhed.

Er det kun op til grænsen på X kr.? Hvis du ryger over grænsen på X kr., så vil du aldrig kunne gøre det selv. En virkelig god kunde med et engagement over X kr. vil også kunne slippe ud af det her, men så snakker vi en virkelig god kunde. Hovedvejen er en revideret årsrapport.

12) Afhænger jeres accept af henholdsvis revision eller udvidet gennemgang også af, hvilken form for sikkerhed der er stillet? (F.eks. pant, selvskyldnerkaution osv.?)

Ekstrahandlinger i forbindelse med udvidet gennemgang:

13) Udvidet gennemgang består som bekendt af et review samt de fire ekstra handlinger vedrørende:

- ⊙ Engagementsbekræftelser
 - ⊙ Tingbogsoplysninger
 - ⊙ Advokatbreve
 - ⊙ Korrekt indberettede oplysninger til skat
- ***”Ville I hellere have ekstra handlinger, hvor revisor forhold sig til debitorer og varelager?”***

Ja, lige nøjagtig.

Ville det ændre på Jeres syn på udvidet gennemgang, hvis revisor også forholdt sig til debitorer og varelager?

Jeg ville stadig have en udfordring over imod de modeller, der skal fortælle mig hvor sikker kunden er, dvs. hans rating. Jeg ville få nemmere ved at komme igennem, når jeg skulle til at værdiansætte sikkerheden, altså virksomhedspant, så man ville være nødt til at tage den op igen. Jeg mener faktisk at, i det høringssvar, der blev givet fra Finansrådet, var det nogen af de ting, der, hvis vi skal værdiansætte det her virksomhedspant, blev nævnt.

Er der nogen af de fire ekstrahandlinger, der er der nu, som I mener at man kunne undvære? Tingbogsoplysning slår vi selv op. Advokatbreve er fine. Korrekt indberetning til SKAT har jeg drøftet med folk, som havde fået den opfattelse at man (revisor, red.) var ude, dybest set, og kontrollere den bogførte løn også. Og det er det jo ikke. Det er bare en afstemning. Der tror jeg nogen herude havde misforstået, og når de så fik forklaret hvad der lå i det, så giver det måske ikke så meget alligevel. Engagementsbekræftelser er selvfølgelig interessante at se for at se om den kunde, som vi kun tror, er kunde hos os, også er kunde et andet sted, men tit beder man også om oplysninger fra SKAT. Som kreditinstitut giver det os ikke så meget mere.

Er det så også det der er Jeres begrundelse for at sige at I sidestiller review og udvidet gennemgang? Ja, det kunne være en årsag. Hidtil har vi heller ikke haft review inde. Det har altid været en revideret årsrapport, hvis man kom som erhvervskunde, som

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

er grundlaget, når vi skal kreditbehandle. Jeg tror at i de drøftelser, der har været meget i forhold til vores virksomhedspant, hvis vi nu skal værdiansætte det og det skal have en værdi for os, så skal vi kunne tage det med ind i vores sikkerhedssystem og sige at det har denne her værdi. Dvs. vi har ikke noget blanco. Det der tæller meget i en bank, det er hvor stor er min blanco del, dvs. er jeg fuldstændig afdækket her. Det kunne jo godt ske jeg havde noget blanco, og så kan jeg jo ikke give kunden den samme pris, for et blanco lån er dyrere end et fuldt afdækket lån. Der har været nogle yderligere drøftelser omkring om et virksomhedspant kan tælle med når jeg skal beregne min solvens, forstået på den måde at hvis jeg har noget virksomhedspant, så bliver mit risikovægtede aktiv lidt mindre, for så har jeg noget sikkerhed. Hvad så hvis det kunne det? Så ville det jo kræve at man kiggede i kapitaldækningsbekendtgørelsen og hvilke krav man har til sådan noget sikkerhed. Virksomhedspant vil du slet ikke kunne tælle med i din kapitaldækning, så det har ikke noget på sig. Men i en bank som vores er vi meget styret på hvor står en del er blanco og hvor stor en del er dækket, og hvis vi ikke har nogen sikkerhed for hvad værdien er, og om det overhovedet er til stede. Vi har jo ikke været ude at se, så vores garant for at tingene er derude, det vil jo være revisor.

Var der andre ting end varelager og debitorer, som ville være relevant? Det mener jeg ikke

Interne retningslinjer:

14) Har I udarbejdet interne retningslinjer for hvordan I forholder jer til regnskaber, hvor der er foretaget udvidet gennemgang?

Ja. Forretningsgange, det skal man have i en finansiell virksomhed, så det har vi også. Vi har også nogle forretningsgange for hvordan de skal forholde sig til de her regnskaber, som de modtager. Der er både forretningsgange, hvor det er beskrevet hvad for noget materiale vi gerne vil have, og hvad for nogle krav er det vi stiller til det materiale, og hvad skal du så gøre som rådgiver, når du får det her materiale ind. Der er faktisk en af forretningsgangene, hvor vi har beskrevet forskellen på review og udvidet gennemgang. Ikke ned i detaljer, men bare sådan ganske kort, så når man sidder ude, så kan man godt få en fornemmelse af hvor sikker man kan være på det man modtager.

Jeg har en forretningsgang, hvor vi skriver lidt om de krav, som vi stiller til en årsrapport. Der har vi prøvet at være lidt pædagogiske og skrive ganske kort om de her små selskaber og hvad for nogle krav der er til dem. Udgangspunktet er en revideret årsrapport, hvis erhvervsengagementet med kunden er under X kr., så kan vi frafalde det her krav, men så skal der kautioneres. Hvis rådgiveren, der sidder ude i frontlinjen siger at det er en god kunde, der har været her længe, så kan han med en god begrundelse indstille til at kunden ikke skal kautionere. Så kan kredit vurdere om de også synes det er en god ide. Ved engagementer over X kr., der kan han ikke selv, men der kan han indstille til kredit om de er med på den. Det skal dokumenteres hvordan man er kommet frem til det, så man bagefter kan se hvordan vi kom frem til det her.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Så har vi lidt omkring vores virksomhedspant. Det kigger vi faktisk på lige for tiden. Hvis du ikke har en høj grad af sikkerhed, dvs. du har fravalgt revision og du har virksomhedspant, så ved vi ikke hvad værdien er, og så skal du bogføre det som 0 i vores sikkerhedssystem. Så er det faktisk et rent blanco lån, og så begynder det at blive dyrt for kunden. Og hvis det ikke bliver dyrt for kunde, så svarer det egentlig til at man giver kunden for lav pris og så vil chefen derude blive målt på det, fordi vores kapital er en knap faktor og det er klart at vi skal have så høj en forrentning som muligt af den kapital. Hvis det bliver til et nul, og det er der ikke så mange der er interesseret i, så skal man enten have en god pris fra kunden eller også sætter man penge til på den kunde. Sådan vil vores interne modeller regne.

Der står her at erklæring udarbejdes af godkendt revisor. Er det så en erklæring om aftalte arbejdshandlinger, f.eks. at varelageret er til stede? Ja, for det kunne netop være alternativet at kunden siger at han har udvidet gennemgang, og det er det han vil. Så kan kunden gå tilbage til sin revisor og sige at banken beder om en erklæring med høj grad af sikkerhed, og så er viovre i en erklæring om aftalte arbejdshandlinger, hvor revisor erklærer sig om varelageret, eller hvad det nu er vi skal have fat i. Og så har vi en høj grad af sikkerhed på at pantet har den værdi.

Vi har fået nogle spørgsmål på hvad forskellen er på revision, review og udvidet gennemgang, og det er så det vi ganske kort redegør for her. Så giver vi rådgiver en idé om at ved review, så har revisor været inde over, men du har ikke den sikkerhed som du ville have, hvis der var foretaget revision. Udvidet gennemgang – du har stadig de samme handlinger, som hvis der var foretaget review, men der er foretaget lidt ekstra. Hvor meget mere det giver dig, det må du lige selv vurdere, men her kan du se hvad det er for nogle ekstra handlinger. Og så prøver vi så at skrive ved revision, hvad der er dér. Det er den forretningsgang som der ligger der.

15) Er der nogen virksomheder, hvor I kræver et regnskab der indeholder en revisionspåtegning?

16) Gør I noget aktivt for at oplyse jeres kunder om jeres holdning til udvidet gennemgang, herunder hvornår I mener at udvidet gennemgang vil være tilstrækkeligt, og hvornår revision er påkrævet?

Nej, det gør vi ikke. Vi har meldt ud i vores egen organisation via de kanaler, vi har der. Det gjorde vi allerede i marts måned, hvor vi skrev at her fra credits side, som vi ser det her, så vil vi fastholde kravet om en revideret årsrapport.

Det er frontlinjen, der får de her henvendelser, så derfor er det også meldt ud til frontlinjen, så de er klædt på. De ved, hvis kunden kontakter dem, hvad de så skal svare og fortælle kunden.

En kunde, der har været kunde hos os og er kunde hos os, som ikke har haft behov for noget, der kommer om 2 år og har fået lavet udvidet gennemgang i 2 år. Ham skal vi så lige pludselig til at forklare at det måske ikke var nogen god idé. I dag har vi lagt op til i vores forretningsgang at vi selvfølgelig modtager det materiale vi nu en gang kan få og så må vi kreditbehand-

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

le på baggrund af en udvidet gennemgang, review eller ingen ting. De helt små har jo kørt siden 2006, hvor der kom lempelser. Der kan også være nogle af dem, der dukker op og ikke har nogen revideret årsrapport. Så vil vi godt kunne kigge på dem og behandle dem på baggrund af det materiale, som vi nu en gang har. Vi er jo nødt til at være pragmatiske en gang i mellem og så sige til kunden at det bliver ja tak herfra, men fremrettet, skal du aflevere en revideret årsrapport, når vi skal følge op på dig.

Nogle af de store kunder er man jo ret tæt på, så der vil man tit have et regnskabsmøde, hvor man taler om det budget de kom med for et år siden, hvad er der sket siden. Der vil det også være naturligt at tale krav til årsrapporten igennem.

17) Hvis de øvrige banker begynder at anse udvidet gennemgang som værende et alternativ til revision, kan I så ikke blive nødt til også at acceptere dette, således at I ikke mister kunder.

Det har du fuldstændig ret i. Den gang vi kiggede på det her første gang, så tænkte vi hvad nu hvis. Vi kan jo ikke tage fat i de andre, for der er noget konkurrencemæssigt, og høre hvad de gør. Så vi satte os ned og sagde at hvis vi skal kreditbehandle en kunde, hvad for noget materiale vil vi så have i Danske Bank. Jeg er enig i at vi godt kan blive mødt med at ovre i Nordea eller Jyske Bank, der skal de kun have så og så meget for den her kreditfacilitet og den kan løbe i 25 år i stedet for 20 år her hos Jer, og så for resten skal de kun have en udvidet gennemgang. Det er klart at hvis man får lidt for mange af dem, så må vi jo kigge på tingene igen.

Der har ikke været noget på de helt små endnu, hvor de siden 2006 har været helt fritaget.

Den her forretningsgang (vedr. udvidet gennemgang, red.) blev etableret i marts, og vi har ikke hørt noget fra kunderne endnu. Og jeg ved også at det måske først er til næste år at problemet dukker op, for det er jo nu de beslutter det på generalforsamlingen, og så går der et år før de regnskaber begynder at komme ind, og så er det jo der kunden står med den. Det kan være én af årsagerne til at der ikke er sket noget endnu. Det kan være til næste år, hvis du spørger mig om fuldstændig det samme, at det så ændrer lidt på noget af det. Men den høje grad af sikkerhed vil vi gerne bevare, hvis vi kreditbehandler kunden.

Vi har prøvet at kigge lidt på Norge, som lempede lidt før vi har gjort det herhjemme. Der har været lavet en undersøgelse i Norge, hvor der har været et mønster, hvor nogle af dem, der fravælger revision, har der året forinden stået noget i revisionspåtegningen. Det har styrket os lidt i vores holdning.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Bilag 9: Interview med DiBa

Navn: Torben Kahr Hansen

Stillingsbetegnelse: Kreditchef

Anciennitet: siden 1978 som bankelev i Danske Bank. DiBa siden 1995-2006 og 2010 til nu.

Varighed: cirka 40 min.

Vi er ved at lave en undersøgelse af hvorvidt, der findes et behov for udvidet gennemgang. Herunder har vi særligt fokus på bankernes holdning til udvidet gennemgang.

Formålet med dette interview er, at finde ud af hvilke faktorer, der er mest afgørende for om I kræver revision eller udvidet gennemgang, og I den forbindelse vil vi gerne høre bankens officielle holdninger.

Indledende spørgsmål

1) Helt overordnet. Hvad er jeres holdning til udvidet gennemgang?

Det er bedre end ingenting. I min oplevelsesverden er det sådan at hvis vi ser noget, hvor der er foretaget review, så er det så godt som ingenting i min verden. Så er udvidet gennemgang dog en tand bedre, for der foretager man sig dog nogle begrænsede kontroller, men når det så er sagt, så synes jeg at det lider af en voldsomt stor mangel. Det er at man f.eks. ikke er inde at forholde sig og tælle op ved nogle af virksomhedens største aktiver. Det er lager eksempelvis. Man er ikke inde at foretage afstemninger af konti i bogføringen, og det vil sige at man reelt set ikke har ret meget tjek på om der er konteret korrekt. Vi har jo alle sammen mødt nogle forfærdelige historier om nogle af vores kunder, eller hvem det nu er vi har hørt om, som ikke har styr på deres bogføring. Og når det så endelig kommer til stykket, og man så presser dem, så er det hele bare i en kasse, som står henne i et hjørne, og så skal det til at reetableres. Og så er der de mere snedige, som faktisk er rigtig gode til at kontere og gør det på en lidt mere kreativ måde end hvad godt er. I det setup, der er der rent revisionsmæssigt i forbindelse med regnskabsaflæggelsen, er man inde fra revisors side og foretage nogle kontroller og nogle tjek på om de her nu har sin rigtighed. Og det får du ikke ved en udvidet gennemgang. Så i min verden er udvidet gennemgang lidt en nødløsning. Jeg plejer at sige at til den lille håndværksmester, som blot er sig selv og måske en gang i mellem en halv svend, som han køber ind fra nabo-tømreren, der kan jeg da godt se at der kan, selvom han kører det i et lille anpartsselskab, udvidet gennemgang godt være tilstrækkeligt. Han præsterer et stykke arbejde, han sender nogle fakturaer og får nogle penge hjem, han har nogle materialer, nogle håndværktøjer og en varevogn.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

I de tilfælde hvor du accepterer en udvidet gennemgang, ville du så også acceptere et review?

Det kunne man godt forestille sig. Det er en sammenblanding af, hvad er selskabets aktivitet, hvad er dets største aktiver, hvad er dets engagement i banken, og hvordan er det afdækket? Der er ingen tvivl om at hvis vi har et engagement i banken af en eller anden lidt større størrelsesorden end en kassekredit på 100.000 kr., og det f.eks. er afdækket med noget virksomhedspant, så synes vi det er rigtig rart, i hvert fald én gang om året, at få en tredjemandskonstatering af at det vi nu har pant i form af vores virksomhedspant, det lager, debitorer inventar og så videre, også er til stede og talt. Det er jo ikke sådan at revisor er ude at tælle hver enkelt ting op. Det er ofte noget som virksomheden selv gør, og så tager revisor en række stikprøver. Det er der hvor skønnet kommer ind. For den lille tømrermester kan review måske være fint nok, og der er udvidet gennemgang måske alt for fint. Men hvis han begynder at have lidt flere medarbejdere, et par biler og en lærling, så kan det godt være at vi siger det skal være udvidet gennemgang. Hvis det så viser sig at være en, hvor de igangværende arbejder pludselig bliver store, eller større fordi han får en større forretning, så vil vi stille krav om revision. Det vil være et, tror jeg, glidende forløb, og uden at jeg på nuværende tidspunkt kan sætte nogle grænser på og sige at hvis engagementet er over 300.000 så er det dét eller hvis engagementet er over 500.000 så er det dét, for det vil også være afhængigt af de sikkerheder, der er stillet. Der er ingen tvivl om at hvis vi har en virksomhed, hvor ejeren f.eks. har stillet et rigtig godt pant i sin privatejendom, som stort set er ubehæftet, så der har vi bunker af pant, også noget, der i vores terminologi er noget værd. Så er vi mere modtagelige for måske ikke at være så krakilske om regnskabet er revideret. Der kan vi måske godt nøjes med en udvidet gennemgang.

Hvad lægger I størst vægt på i årsrapporten, når I skal vurdere?

I resultatopgørelsen går vi selvfølgelig ind og kigger på omsætningen, dækningsgraden eller bruttoresultatet. Så går vi også ind og fokuserer på indtjeningsbidraget, fordi vi, i de lidt større virksomheder, prøver at lave en EBITDA-beregning, altså kortfristet gæld delt med indtjeningsbidraget. Så kigger vi selvfølgelig også på om afskrivningerne, har en fornuftig størrelse i forhold til aktivernes levetid, og så kigger vi på om renteudgifterne matcher de her ting. Når vi så analyserer det, så får vi også en nulpunktsomsætning, som er interessant i forhold til at se hvor tæt man ligger på nulpunktsomsætningen, og sikkerhedsmarginen til nulpunktsomsætningen. Og selvfølgelig kigger vi på resultat før skat, om der er overskud eller underskud.

Bruger I revisors påtegning?

Ja, det gør vi meget. Her i vores bank har vi en ordning om at for engagementer over en vis størrelse, der skal regnskaberne sendes ind til vores kreditafdeling, hvor vi har en studentermedhjælper, der sidder og analyserer de her regnskaber ud fra nogle kriterier, og lægger dem ind i nogle analysesystemer, som gør at vi får spyttet nogle nøgletal ud. Det er lagt ind på samme måde igennem en række år, så vi kan sammenligne tingene og se udviklingen hos den pågældende kunde. I den analyse, der starter man med at læse regnskabet fra side et til side ti, og så lægger man det lidt til side, og laver noget andet. Så tager man det frem igen og

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

laver sin analyse, for så har tingene ligesom bundfældet sig i hovedet og man er måske blevet opmærksom på nogle ting, man skal håndtere, og der er blandt andet revisorpåtegningen ganske, ganske vigtig. Når engagementer her i banken får en vis størrelse, så beder vi om at få revisionsprotokollen. På de større kunder er vores udgangspunkt en årsrapport, nogle specifikationer til den og en protokol. Det er tit at man i revisionsprotokollen kan se nogle små pip at revisor har fundet et eller andet, hvor det ikke var helt godt eller det var ok, og det er jo næsten det bedste, hvis man kan læse det.

Bliver de modeller, i indlæser data i, påvirket af om der er foretaget revision eller udvidet gennemgang?

Når vi lige har klassificeret regnskabet, hvor vi laver en bonitetsklassifikation på baggrund nogle hardcore regnskabstal, nøgletal, så giver det én karakter, og så laver den enkelte rådgiver, der sidder med kunden, en subjektiv vurdering, som også aflejrer sig i nogle point. De to point bliver lagt sammen, så vi har en subjektiv og en objektiv klassifikation af den pågældende erhvervskunde, og ud fra det bliver der givet en samlet karakter på kunden, hvor han deles ind i fire grupper, 1 til 4, hvor 1 er det bedst og 4 er noget værre skidt. Det næste man gør, er at skrive om regnskabet er revideret, om det er review eller om det er noget kunden selv har opstillet.

Hvilken grad af sikkerhed tillægger I regnskabet, hvis det er blevet revideret?

Så synes vi der er høj grad af sikkerhed.

Og hvad hvis der er foretaget udvidet gennemgang?

Begrænset sikkerhed.

Har det været svært at gennemskue hvilken grad af sikkerhed revisor erklærer sig med ved en udvidet gennemgang?

Nej, det synes jeg i og for sig ikke. Alle revisionskontorerne har jo givet bidrag til hvad det er for nogle ting. I har alle sammen været ude at gøre jer kloge på hvem der kan benytte det, hvem det vil være en god ide for og hvem skal nok ikke gøre det. Når man læser det, så synes jeg i og for sig ikke det har været svært for mig at vurdere at en udvidet gennemgang, i min verden, kun giver en begrænset sikkerhed. De yderligere analyser, som man foretager ved en udvidet gennemgang frem for et review, så som at tjekke tingbogen, det gør vi hver dag selv, så det kan ikke rigtig få os til at falde ned af pinden og synes at det er fantastisk. Så går man selvfølgelig ind og stiller nogle yderligere spørgsmål til de her ting, og det er selvfølgelig fint nok, men det beror på hvordan den pågældende virksomhed svarer. Udover analyserne, ville de jo også gå ind og spørge virksomhedens advokat om der var nogen retssager, og det synes jeg kan være fint nok, for i nogle virksomheder kan en verserende retssag betyde død eller overlevelse.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Er der nogen af handlingerne I godt ville være foruden og nogle andre handlinger I gerne ville have med i stedet?

Indhentelse af bil-, ting- og personbogsoplysninger er noget, som vi som pengeinstitut har meget rutine i. Vi er nok dem, der har mest rutine i det i Danmark, for det er en del af vores dagligdag. Før vi tager panterne eller i forbindelse med at vi skal overveje at tage panterne, for at have overblik over hvilken retsstilling vi vil få, når vi nu får et pant. I min verden kunne jeg godt undvære det. Det kunne vi som pengeinstitut godt selv finde ud af, og det gør vi så for øvrigt løbende på kunden, når vi har nogle ting, vi skal snakke med kunden om, hvor vi er inde og røre ved noget sikkerhed. Så synes jeg måske det var meget mere interessant at hvis vi nu tager en entreprenør, hvor en stor del af hans aktivside måske kan være igangværende arbejder, som jo også kan være afhængige af hvordan de er taget op, om de så har en bare nogenlunde fornuftig gang på jord. Det synes jeg jo vil være meget mere interessant at man fik én som kendte virksomheden, og som havde en snak med sin klient, til at gøre sig nogle betragtninger om. Lige så vel som hvis man havde en virksomhed, der solgte vin, så var det meget mere interessant at man forholdt sig til det her store vinlager, der jo typisk er i sådan en virksomhed, fremfor at indhente kopi af bil-, person- og tingbog. Det er sådan set ét fedt for os.

Når nu du gerne vil have de her ekstrahandlinger omkring igangværende arbejder og de andre aktiver, er det så samme grad af sikkerhed, du efterspørger, som hvis der blev foretaget en revision?

Ja, det vil jeg jo helst, men det er jo også et spørgsmål om omkostninger. Der er jeg ikke inde i hvordan I gør i praksis, men der hvor jeg har en lille smule indsigt i en virksomhed, der laver virksomheden selv optællingen op til statusdagen, og så kommer revisor og tager en lang række stikprøver i den optælling og foretager nogle kontroloptællinger. Det giver for mig at se en væsentligt større sikkerhed, fordi virksomheden ikke kender på forhånd hvor revisor vil sætte fingeren og hvilke han vil tælle op, og det gør at virksomheden er ret nøjeregnende med at få talt op selv på en god måde.

Udvidet gennemgang kunne på en række af de mindre virksomheder være passende, suppleret med nogle aftalte handlinger. Hvis vi nu har et stort lager, og det virksomhedspant, som vi har, er i det her store lager, så er det altså rigtig rart for os at få et blik for om vi nu har et lager eller ikke har et lager, som er nogenlunde det vi skriver i regnskabet.

Så I ville være mere positivt stemt over for udvidet gennemgang, hvis det indeholdt handlinger om f.eks. at tjekke tilstedeværelsen af lageret?

Ja, nogle aftalte revisionshandling, som du selv var inde på, hvor man fra bankens side aftaler med kunden at vi gerne vil se det her, og så går kunden tilbage til sin revisor og laver en aftalt revisionshandling på toppen af en udvidet gennemgang for eksempel. Det kunne være en rigtig god løsning, synes jeg, for en lang række af de virksomheder, vi har som kunder, og jeg kunne forestille mig at udvidet gennemgang kunne være fristende for dem. I nogle af de virksomheder, der skulle det måske suppleres med en aftalt arbejds handling, der måske går på en afstemning af igangværende arbejder, optælling af et lager eller afstemning af debito-

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

terne. Hvis vi f.eks. har en type virksomhed, blot er en slags gennemfakturerings, så har de typisk nogle meget store debitorer, og det kunne jo også være rart, hvis vi har et virksomhedspant i dem, lige at få revisor til at kigge på om de er bogført, og om de står rigtig tidsmæssigt med hensyn til forfald, for det går vi jo meget op i. Hvis vi har en debitormasse på 1000 og de 800 er mere end 120 dage gamle, så synes vi ikke det er så skægt. Der kan man jo godt, afhængigt af virksomhedens måde at bogføre på, en gang imellem lige ville have en tredje-mand inde over debitorerne og sige om man har placeret debitorerne korrekt. Det er jo typisk sådan nogle kunder, der kommer til os og siger at de lige skal have bevilget et overtræk, fordi der er nogle forskydninger i deres debitorer. Det kan være meget plausibelt at bruge den forklaring, særligt hvis man f.eks. leverer til det offentlige, som trækker betalingerne helt uhørt for øjeblikket. Der beder vi jo typisk vores kunder om, hvis de skal have et bevilget overtræk over lidt længere tid og af en lidt større størrelse, at vi godt lige vil se en aktuel debitorliste, og der kunne det være meget rart, i sådan en situation, at vi vidste at én gang om året havde der været en autoriseret tredjemand inde og forholde sig til de her debitorer var kørt på den rigtige måde.

Hvilken værdi vil I tillægge hhv. et revideret regnskab og en udvidet gennemgang?

8 ved en revision og 3 ved en udvidet gennemgang.

Er der beløbsmæssige grænser for hvornår en revision er påkrævet?

Det er blandet. Det er mange komponenter, der indgår i den her cocktail, som gør at vi siger at her vil vi godt acceptere en udvidet gennemgang eller her vil vi ikke. Det er sådan noget som, hvad er vores samlede engagement med kunden, hvordan er det sikkerhedsmæssigt afdækket, hvad er kunden største aktiver, har vi pant i disse aktiver? Hvis kunden har stillet et kanongodt pant i en strandvejsvilla, som er ubehæftet, så har han jo ikke noget virksomhedspant og så kan vi jo principielt set være fløjtende ligeglade med hans debitorer. Det er vi så ikke helt, men vi har ikke på samme måde, den her fortrinsstilling i dem, som gør at vi gerne vil være sikre på at de ser nogenlunde fornuftige ud. Så det kommer også an på hvad for noget sikkerhed, der er stillet. Man kan forestille sig at han har fået sin svigerfar til at stille sit obligationsdepot på 10 mio. kr. til sikkerhed for sit engagement, så er vi næsten ligeglade med alt andet. Derfor er det selvfølgelig en kombination af vores engagements størrelse, hvad er det for nogle sikkerheder vi har og hvad er det for nogle aktiver virksomheden har. Og så selvfølgelig også hvordan det går med virksomheden. Der er ingen tvivl om at hvis det går fantastisk godt og virksomheden hvert år leverer et resultat på over en million, så har vi da selvfølgelig bissen skruet knap så meget på, som hvis han et år leverer et resultat på minus en halv million, næste år leverer han et på plus 88.000, og næste år et på minus 200.000 og et fjerde år på plus 130.000. Hvis vi har sådan noget, der ligger og svinger op og ned, og måske nok mest ned, for når man samlet set lægger dem sammen, så var der mere minus end der var plus, så strammer vi selvfølgelig også retorikken og beder om noget mere. Så det er en helhedsbetragtning. Når vi laver en regnskabsanalyse og hvis vi kan se at han begynder at hænge på nogle nøgletal, så vil vi godt begynde at skruer op for analysedelen på hans regnskab.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Så der er ikke en beløbsmæssig grænse, f.eks. fra X million og opefter?

Nej, det vil jeg ikke sige. Det vil meget afhænge af hvad vi har af sikkerhed. Hvis manden har lånt en million, og hans svigerfar har stillet sikkerhed med værdipapirer for to millioner, så er jeg home safe og så er min interesse for om virksomhedens regnskab ligger på 3 eller 6 på en skala fra 1 til 10 ret lille. I andre tilfælde vil det jo være hovedaktionæren, der stiller noget sikkerhed i sin private ejendom eller på anden vis. Vi har måske virksomhedspant eller sådan noget, og der er en god drift, så kan vi måske nok acceptere en udvidet gennemgang. Men begynder han f.eks. at komme seks gange om året for at bede om et overtræk, så kan det måske godt være at vi beder om nu vil vi godt lige se lidt tættere på det her. Men hører vi kun fra ham, når han sender sit regnskab ind til os en gang om året, og det i øvrigt ser meget fornuftigt ud, og så forlænger vi engagementet med et år, så er der jo heller ikke så meget at komme efter.

I de situationer, hvor virksomheden er sat ind som pant, hvad er jeres krav så der?

Der stiller vi helt sikkert øgede krav til at det vi har pant i, det har vi også en eller anden fornemmelse af er nogenlunde korrekt. Man kan sammenligne det med at hvis vi har pant i folks ejerlejlighed eller parcelhus, så får vi jo opdateret værdien af det en gang om året ved de offentlige ejendomsvurderinger. Vi går ofte også ud med nogle års mellemrum og får en egentlig vurdering af folks ejendom for at se om den nu stadigvæk har den værdi, som vi troede den havde. Det gør vi jo også når vi har et virksomhedspant. Der vil vi jo også godt sikre os at den værdi, vi mener det har, har vi også en vis grad af sikkerhed for at det har den også. Og det kan vi jo kun få hvis vi er nogenlunde sikre på, hvis det er lager, at det er talt op. Og så har vi jo en måde at forholde os til at hvis lageret er bogført til kostpris og vi ved at han har en avance på 40 %, så kan vi godt leve med det, men vi vil godt have at det bliver talt op. Det er en lang række faktorer, der spiller ind i det her. I andre pengeinstitutter kan det godt være at man siger at for engagementer over X antal millioner, så vil vi have et regnskab, der har en revisionspåtegning, og det er jo meget nemt at forholde sig til. Jeg tror at nogle af de større pengeinstitutter nok vil have lidt mere firkantede regler for at have noget at styre efter. Vores pengeinstitut, som er det mindre, hvor vi kan overskue det meste fra der hvor vi sidder centralt, der er vi måske nok lidt mere indstillet på at foretage en individuel tilpasning af om det skal være revision, udvidet gennemgang eller review.

Har I interne retningslinjer for hvordan I forholder Jer til udvidet gennemgang, eller er det en individuel vurdering for den enkelte kunde?

Vi har det faktisk på agendaen for efteråret at vi i kreditafdelingen får en drøftelse af det, og det næste er at vi i vores tre erhvervsafdelinger får taget den samme drøftelse eller diskussion og får lagt holdningen ud på samme vis som jeg har siddet og givet udtryk for her. Det er ikke noget vi har skrevet ned endnu, men det gør vi i forbindelse med at vi lige tager en rundtur rundt og snakker med vores erhvervsafdelinger. Og så vil vi selvfølgelig lave et notat omkring hvad forskellen er på review, udvidet gennemgang, og revision. Den bedste måde er næsten at tage nogle eksempler på nogle konkrete kunder, som vi mere eller mindre alle sammen kender eller kan genkende i vores egen portefølje, når man sidder som rådgiver, og

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

sige i det tilfælde, der behøver vi ikke stille krav om revision, men der kan vi nøjes med udvidet gennemgang. Eller hvis de her forhold gør sig gældende, så vil vi gerne bede om en revision.

Så har I heller ikke været ude at melde noget ud til kunderne endnu?

Nej. Der er nogle kunder, som vi inden for det sidste års tid, har sagt til at der vil vi godt have at der kommer en revision på regnskabet. Der har typisk ikke været revision på regnskabet.

Er det nogen der slet ikke har haft noget?

Det er nogle af vores eksisterende kunder, hvor vi må sige at nu har de nået en engagementsmæssig, eller der er sket en udvikling i deres økonomiske situation, der gør at det tidligere regnskab som blot var opstillet af revisor og så drøftet, hvor der står det sædvanlige om at revisor har drøftet det med ejeren, og de har stillet nogle spørgsmål, der er blevet besvaret sådan og sådan, og så er der taget forbehold for at der ikke er foretaget revision. Der har vi sagt til nogle af de her kunder at nu er de nået dertil, på den ene eller anden facon, hvor vi gerne vil have at der kommer et revideret regnskab. Det er også i takt med at vi på nogle kunder har sagt til dem at hvis de skal fortsætte med at være kunde hos os, med det her engagement, skal de have en anden revisor. Vi har nogle som vi populært kalder "kirkebøsserevisorer". De kan opstille et regnskab, og så er det dét. Der er ikke på nogen måde nogen sparring eller kritisk gennemgang. Når de når en vis størrelse, så skal de altså have en mere professionel sparring, og også nogen som skubber lidt til virksomhedslederen. Den dialog man har som klient med sin revisor, sin advokat og sin bank er en måde at udvikle på ens virksomhed. Og der er altså nogle virksomheder som blot har en "kirkebøsserevisor", som jeg kalder dem, hvor vi har sagt at det ikke er godt nok. Hvis du skal op i det her niveau, så må du ud og finde dig en rigtig revisor.

Når I beder kunden om at få en "rigtig" revisor, beder I så kunden om at få en revision, eller kunne det også være en udvidet gennemgang eller et review?

Det kunne man godt forestille sig. Jeg tror at i de tilfælde, hvor vi går ud og gør det her, der er vi nok oppe på det niveau, hvor vi siger at vi godt vil have en revision. De vander sig jo lidt ved det nogle gange, kunderne, for så koster det jo pludselig noget mere. Men som vi plejer at sige til dem: "Det går jo ikke kun den ene vej. Det er ikke kun penge til revisoren. Han leverer også et stykke arbejde, og den dialog man har med revisoren kan jo gøre mange ting." Det vi nogle gange synes kan være udfordringen er et klassisk eksempel, hvor kunden har brugt et landbrugskontor som sin regnskabsfører. Ved siden af det her landbrug, så kører han maskinstation, som efterhånden går hen og bliver en større og større forretning, for det er han ret god til. Til sidst har vi en kunde som måske udover at have et godt og velfungerende landbrug, måske også har en stor og pæn indtjening som maskinstation. Han begynder måske udover at være maskinstation også at lave entreprenøropgaver. Så er det pludselig en helt anden forretning. Der må vi så sige at der er landbrugskontoret ikke nok. De kan sagtens lave hans landbrugsregnskab, og det er de ret gode til og kan også komme med input til det. Men den del af hans forretning, der har udviklet sig over en periode på 8-10 år fra at være

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

ren landbrugsbedrift med lidt maskinstation for hans tre naboer, så er han blevet et landbrug, som kører maskinstation og entreprenøropgaver i en vis stil, og der mangler landbrugskontoret eksempelvis ekspertisen. Der har vi så sagt at nu må du vælge at enten så flytter du til en revisor, som kan give dig det hele, eller også må du lave så landbrugskontoret laver landbrugsregnskabet, hvor du kan få den landbrugsmæssige sparring, og så flytter du det andet over til en revisor, som kan give dig noget sparring på det, for det er faktisk blevet en ganske pæn del af din virksomhed. Det er et klassisk eksempel vi har set nogle gange.

Har I oplevet at Jeres eksisterende kunder har ringet til Jer, fordi de overvejer at vælge udvidet gennemgang?

Jeg er bekendt med at vi har haft et tilfælde, hvor vi forlangte revision. Vi sagde til kunden at vi ikke kunne nøjes med udvidet gennemgang, og det kunne kunden godt forstå, da vi forklarede os. Problemet er at der ofte er en grund til at kunderne har penge på kistebunden, og det er at de ikke giver for mange penge ud til noget, og derfor var han jo ved at falde ned af stolen, fordi han fandt ud af at han skulle betale 30.000 kr. for et årsregnskab med en revisionspåtegning i. Så kunne han jo godt se at han kunne nøjes med det halve, hvis han bare fik det andet. Det er holdningen hos sådan nogle folk, at det jo blot er for at tilfredsstille bankmanden eller banken, hvor man må sige: "Prøv nu lige at løfte kasketten en gang og se lidt længere ud. Det er jo ikke kun for at tilfredsstille os. Det er det også, men det er også for at du får en større sikkerhed for at dine ting fungerer ordentligt og der er styr på processerne." Det glemmer en del af vores kunder en gang i mellem. Det er typisk de her ejerledede virksomheder, hvor det stadigvæk er manden der styrer det meste og hustruen, der ved siden af skolelærergerningen, lige kører regnskabet, som pludselig er gået hen og er blevet en stor virksomhed, og det er ikke altid at det hele lige følger med.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Bilag 10: Interview med anonym bank

Anonyme:

Stillingsbetegnelse: Områdedirektør for kredit og leder af kompetencecenter for regnskab

Anciennitet: hhv. 20 og 14 års anciennitet

Varighed: ca. 25 min.

Vi er ved at lave en undersøgelse af hvorvidt, der findes et behov for udvidet gennemgang. Herunder har vi særligt fokus på bankernes holdning til udvidet gennemgang.

Formålet med dette interview er, at finde ud af hvilke faktorer, der er mest afgørende for om I kræver revision eller udvidet gennemgang, og i den forbindelse vil vi gerne høre bankens officielle holdninger.

Indledende spørgsmål

1) Helt overordnet. Hvad er jeres holdning til udvidet gennemgang?

Vi er rimeligt trygge ved den udvidede gennemgang, også set i det lys at revision er blevet meget omfattende over tid. På grund af diverse skandaler, så er de internationale standarder, som revisorerne er underlagt, efter vores vurdering overkill i mange af de virksomheder, vi har, og den ejerledede struktur, som man ofte har i danske virksomheder. Vi er okay tilpasse med at man har fundet en mellemting. Som udgangspunkt har vi forholdt os positive. Vi har selvfølgelig nogle ting, som gør at vi stiller nogle krav i nogle situationer, men det kommer vi tilbage til.

Udvidet gennemgang ligger et sted midt i mellem, og er helt klart et løft i forhold til et review.

2) Hvilke oplysninger i årsrapporten lægger I størst vægt på ifm. kreditgivning?

Det er rigtig meget tallene, som bliver brugt, når vi kreditvurderer. Det fylder meget. Vi har et rating-system, hvor tallene bliver lagt ind, og der er det selvfølgelig udviklingen i tallene, som også betyder meget. Der er tre hovedpunkter: hvad tjener virksomheden? Hvilken likviditet skaber den? Og hvad er solvensen? Alle tre er tal, der kommer ud af regnskabet, og det er det der tæller utroligt meget i vores kreditgivning og hvilken rating det ender ud i. Ved indtjening og likviditet lægger vi meget vægt på tallene, der er i regnskabet. Når vi kigger på solvens, har vi som regel vores egen holdning til hvordan vi vil vurdere aktivsiden. Ud fra hvilken branche det er, har vi faste standarder for hvordan vi vurderer aktivsiden.

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Taget I højde for om det er en revisionspåtegning, eller om der er foretaget udvidet gennemgang?

Rent rating-mæssigt har ikke nogen betydning om det er en udvidet gennemgang eller en revision. Vi (regnskabsafdelingen, red.) bruger stadig tid på at viderebringe information til kreditfolkene om hvad det er for en type påtegning, der er, og vi forholder os også til anvendt regnskabspraksis, som er nøglen til at forstå det her regnskab. Jeg tror vi bruger 90 % af vores tid på tallene, men dermed ikke forstået at vi ikke forholder os til påtegningen, ledelsesberetningen og så videre. Det er selvfølgelig undtagelsen at der er noget, men, når der er noget, er det vores opgave i min afdeling (regnskabsafdelingen, red.), at sørge for at give den information videre, så den kan danne grundlag for en samlet vurdering.

Hvis regnskabsafdelingen ser noget, der er anderledes, skal de gøre rådgiveren opmærksom på det, og derved tale ekstra med kunden om det, så det er afklaret inden vi tager stilling til kreditgivning.

Opfattelse af udvidet gennemgang:

3) *Hvad er jeres opfattelse af udvidet gennemgang ift. hhv. revision og review?*

Vi ser at der er en lidt højere grad af sikkerhed ved en udvidet gennemgang end der er ved et review, for der er nogle flere revisionshandlinger inde over.

4) *Hvilken grad af sikkerhed mener I, at revisors påtegning giver, når der er foretaget revision?*

Høj grad af sikkerhed.

5) *Hvilken grad af sikkerhed mener I, at revisors påtegning giver, når der er foretaget udvidet gennemgang?*

Der er moderat grad af sikkerhed ved en udvidet gennemgang.

Synes I det var svært at finde ud af hvilken grad af sikkerhed, der var tale om?

Der er ingen tvivl om at det er vanskeligt at kvantificere sikkerhed, og det er jo noget som lærde folk i FSR drøfter og bruger meget tid på hvordan formuleringen skal være. Jeg synes det er vanskeligt at kvantificere det, men man kan godt rangordne det, hvilket egentlig er det, som det er udtryk for.

6) *På en skala fra 1 til 10, hvilken værdi tillægger i et regnskab, hvor der er foretaget revision?*

9

7) *På en skala fra 1 til 10, hvilken værdi tillægger i et regnskab, hvor der er foretaget udvidet gennemgang?*

7

8) *Anser I udvidet gennemgang som værende et godt alternativ til revision?*

Lån

9) *Er revisors påtegning relevant for jer når I skal yde lån til virksomheder?*

Det er bestemt en relevant information for os. Der kunne jo være et forbehold eller en supplerende oplysning om going concern eller aktionærlån. Heldigvis er det nok 98 % af vores

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

regnskaber, vi ser i dag, som kører lige igennem og der ikke er noget på, så det er kun de situationer, hvor vi graver dybere ned.

10) Hvornår er et lån så stort, at I vil kræve en revisionspåtegning?

Egentlig bruger vi vores rating-system, som vægter højest, når vi vurderer. Så jo dårligere en kunde ender med at være rated, jo større krav har vi. Der er også et krav i forhold til lånets størrelse og blanco størrelse. Det vil sige at man har to overordnede kriterier, som man som rådgiver skal være opmærksom på. Det er rating, altså hvordan man har kreditvurderet kunden og om den er specielt risikofyldt, og hvor stort lånet er. Når det så er sagt, så er det ikke så firkantet alligevel, for hvis man falder i et af de kriterier, så er der en række yderligere kriterier, som gør at rådgiver faktisk kan fravælge kravet om revision. Det kan godt være at vi har en kunde med en dårlig rating eller et meget stort lån, men så kan der være nogle andre forhold, som f.eks. at vi har kendt kunden igennem rigtig mange år og kunden måske også har en meget stabil indtjening og der kan være noget med sikkerheder og forskellige ekstrating, der har vi listet 4-5 forskellige kriterier, som kan gøre at man kan fravælge kravet om revision. Vores forretningsgang er at man skal have det op at vende og det skal være dokumenteret at man har haft det oppe at vende, så det er ikke så firkantet.

Det der betyder mest for at man kommer i den dårlige rating, er tallene i regnskabet, som regel at man ikke tjener nogen penge, solvensen er lav og der skabes ingen likviditet. Så ender man automatisk i de rating-klasser som er dårlige, hvor vi egentlig skal gå ind manuelt og vurdere om der skal nedskrives på kunden.

11) Påvirkes jeres krav af hvorvidt der er stillet sikkerhed for lånet eller ej?

Hvis lånet er fuldt afdækket, at der er sikkerhed svarende til det man har lånt, så vil vi ikke gå ind og stille krav om revision. Så der er forskel. Og når vi mener det er fuldt afdækket, så mener vi at den belåningsværdi, som vi sætter på de aktiver vi har pant i, gør at det er fuldt afdækket. Det er ikke, fordi man har et ejerpantebrev på 10 mio. og lånet er på 10 mio., sikkert at vi mener pantet er 10 mio. værd. Ligesådan er det igen at debitorer og varelager betyder meget. Vi har nogle høje "haircuts" på dem, f.eks. hvis kunden har 100 mio. i omsætningsaktiver, så tør vi kun vurdere dem til 40-45 mio. kr. Så har vi taget højde for at det ikke er sikkert at de er til stede.

12) Afhænger jeres accept af henholdsvis revision eller udvidet gennemgang også af, hvilken form for sikkerhed der er stillet? (F.eks. pant, selvskyldnerkaution osv.?)

Det er klart at hvis det er værdipapirer med stor sikkerhed eller det er en personlig kaution, der har kontanter og værdipapirer stående, så er der høj grad af sikkerhed. Derimod har virksomhedspanter og ejerpantebreve en mindre sikkerhed.

Ekstrahandlinger i forbindelse med udvidet gennemgang:

13) Udvidet gennemgang består som bekendt af et review samt de fire ekstra handlinger vedrørende:

- ⊙ Engagementsbekræftelser

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

- ⊙ Tingbogsoplysninger
- ⊙ Advokatbreve
- ⊙ Korrekt indberettede oplysninger til skat

- ***”Hvad er jeres holdninger til disse handlinger?”***

Vi mener at det er fire relevante handlinger set fra vores side, men derudover har vi også haft et ønske, da vi afgav høringsvar, om at der også blev foretaget yderligere revisionsmæssige handlinger i forhold til lager og debitorer. Det var et spørgsmål om at man lagde de handlinger oveni.

Når vi giver kredit, hvis vi har fået virksomhedspant, så er det lager og debitorer, der betyder rigtig meget, og det er dem vi er meget nede at grave i og vurdere på, når vi har virksomheder med store omsætningsaktiver. Det er ofte at vi beder virksomheden om at sætte sig ind i hvilket lagerstyringsprogram de har, og hvordan de bruger det, og så får vi nogle oversigter, og ser udviklingen i det, så vi selv kan danne os et overblik over hvor meget de har styr på det. Der er det ofte at vi har brugt jeres protokollater til at underbygge det, og det ville vi komme til at mangle.

Interne retningslinjer:

14) Har I udarbejdet interne retningslinjer for hvordan I forholder jer til regnskaber, hvor der er foretaget udvidet gennemgang?

- Det er rådgivers opgave at afdække hvorvidt deres kunde er i en situation, hvor der skal tages stilling til om der skal kræves revision eller ej. Det er en løbende vurdering, som vores rådgivere skal være opmærksom på.

15) Er der nogen virksomheder, hvor I kræver et regnskab der indeholder en revisionspåtegning?

16) Gør I noget aktivt for at oplyse jeres kunder om jeres holdning til udvidet gennemgang, herunder hvornår I mener at udvidet gennemgang vil være tilstrækkeligt, og hvornår revision er påkrævet?

Det har vi på de kunder, hvor vi har vurderet at vi vil kræve revision, så har vi taget den up front primo i året, sådan at de inden den ordinære generalforsamling har haft mulighed for at have indsigt i at vi som bank faktisk vil kræve revision.

Vi har i hvert fald gjort en aktiv indsats, men der kan selvfølgelig godt være nogle kunder, der har haft behov for at rette henvendelse til os.

Vi har taget fat i dem, der ender med en høj rating¹²² hos os, og så har vi sagt til dem, at I stadig skal lave revision på jeres regnskab.

17) Hvis de øvrige banker begynder at anse udvidet gennemgang som værende et alternativ til revision, kan I så ikke blive nødt til også at acceptere dette, således at I ikke mister kunder.

- Lad bare de andre banker tage dem, hvor de vil nøjes med udvidet gennemgang. Der bliver ikke nogen konkurrence på det her fra vores side.

¹²² En høj rating er en dårlig rating

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Bilag 11: Oversigt over virksomheder, der er sendt spørgeskemaer til

Birkerød Bilforum ApS	Axmentor ApS	Knebel Drilling A/S	AN Group A/S
Kerteminde Forsyning - Renovation A/S	Usatours.dk ApS	Danske Lønssystemer A/S	Kirk Kapital A/S
Dige VVS ApS	Lennarth Kobbernagel A/S	E. Klink A/S	Odsherred Tømning A/S
CSM Nordic A/S	Tønder Service A/S	Digipos Store Solutions A/S	Santa Maria A/S
China Outsourcing Company A/S	Basico A/S	Claus Tingstrøm A/S	Hotel City ApS
Abeto-Teknik A/S	Focus IT A/S	Team Tvis Holstebro Herrer A/S	Samsø Spildevand A/S
Købmand Bent Meilstrup Kristensen ApS	Dynatest International A/S	Intranote A/S	Hotel Louisiana, Silkeborg A/S
Uni-Tankers M/T	Oluf Jørgensen A/S	Zimmer Denmark ApS	Hans Just Group A/S
Jutlandia Swan" ApS"	Horsens	NKE-Elnet A/S	Jøp, Ove & Myrthu A/S
Køle-Møller A/S	Topas A/S		
	Hansen, Carlsen & Frølund A/S, Rådgivende Ingeniørfirma	Garmestre Snoer og Sønner A/S	Mercer
ICS Roskilde A/S		Egnsinvest Management A/S	Pensionrådgivning A/S
Softworld Kurser A/S	Thomsen Food Line A/S	Lemming & Eriksson, Rådgivende Ingeniører A/S	Engelgaard VVS Teknik A/S
Nakskov Elnet A/S	Schiedel Skorstene A/S		Mediehuset Mors - Morsø Folkeblad A/S
	A/S Arbejdernes Byggeselskab, Roskilde (Fællesbyg, Roskilde)	Servisair Danmark A/S	Murersvendenes Aktieselskab
DG Media A/S	Mc Uldall Maskinfabrik ApS	Culture Adventure ApS	Viborg F.F. Prof. Fodbold A/S
Desitin Pharma A/S	Halsnæs Vand A/S	J.F.P. Invest ApS	Løjstrup Dambrug A/S
Din Hvidevareservice ApS	Arnivara A/S	By i Byen ApS	Karlsunde Detail A/S
Integra Consult A/S	AP Pensionsservice A/S	Symbion A/S	Cabrera Shipping A/S
Enerdry ApS			
		FN Tømrer- og Snedkerforretning ApS	Berlitz Language Services Scandinavia A/S
Distinto Gruppen ApS	Borngros Marketing ApS	Dampa ApS	P. Grene A/S
Orloff Erhverv A/S	Rørvig Centret A/S	Niels Pedersen	
Kino.dk A/S	OPJ A/S	Automobiler A/S	Acne Denmark ApS

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Visit Greenland A/S	Madses Biler A/S	Kongens Ø Arresøhøj ApS	Bik Bok A/S
Kodak A/S	European Retail Hillerød A/S	Frederikssund Vand A/S	Azanta Danmark A/S
Kurt Foged Nielsen ApS	Envision Energy (Denmark) ApS	RAH Net A/S	Operate A/S
PerkinElmer Danmark A/S	Rørvig Fisk ApS	Hard Rock Cafe (Denmark) A/S	Isbak Marineservice ApS
C & E Gastro-Import ApS	Victoria Properties A/S	Totalproduktion ApS	DONG VE A/S
	Darenko, Dansk Rengørings Kompagni A/S		
Kvik Retail A/S	Amorim Flooring Nordic A/S	Athena IT-Group A/S	Copenhagen Group A/S
Hørve Byggecenter A/S		EQT Partners A/S	Klinik For Fysioterapi ApS - Flemming Enoch
			Regionale Net
H2 Logic A/S	NK-Vejlys A/S	Ege Contract A/S	Vestjylland A/S
	Vordingborg Fjernvarme A/S		
Mogens Fog A/S	European Solar Farms Spain ApS	Tyretrust A/S	Binadan A/S
Siteimprove A/S	Advokat Torben Heding Andersen ApS	Ejendomsselskabet Skaadsmosevej 19 ApS	MM Retail A/S
Tele Greenland International A/S	Frederikshavn Maritime Erhvervspark A/S	JJ Byg A/S	Cubisol A/S
Partneren ApS		Iron Mountain A/S	Finn Vindahl Andersen, VVS-Entreprise A/S
Boligselskabet H. & Å. af 28.1.1977 ApS	Initus Ejendomme A/S	Carsten Andersen Automobiles ApS	Hippotigris A/S
Uni-Tankers M/T Selandia Swan" ApS"	Ejendomsselskabet Aalborg ApS	Brdr. Høyer A/S	Isamedia Danmark A/S
		Wilhelmsen Ships Service A/S	
Oxymat A/S	Bocons ApS		Deloitte Huset A/S
	Malefirma Arne Valling Rasmussen A/S	Exponent Stougaard A/S	Nordia Bulk A/S
Lundbeck Pharma A/S			Vitesse Semiconductor Corporation A/S
De Lokale Ugeaviser A/S	Purac A/S	Tækker Europa ApS	API Maintenance Systems A/S
			Midtsjællands
Axel Madsen A/S	Interflora-Køb ApS	Faaborg Finans A/S	Byggeservice A/S
	Uniqueconsult Danmark A/S		Rosenberg Bogtryk ApS
A/S Stantræk	Zenitel Denmark A/S	Lef Net A/S	Vanpee & Westerberg A/S
Tunstall Danmark A/S		Nupark Innovation A/S	
A/S Georg Hansen	Wittrup Motel A/S	Bioneer A/S	
Handel og Transport			
Simonsen & Wendt A/S	Tomex Foods ApS	Thorn Lighting A/S	El-Gården Svendborg A/S
Secure			
Fondsmæglerselskab A/S	Bayer Materialsience A/S	Scanpro A/S	Nordalim A/S

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Burmeister El-Teknik A/S	Køge Mediecenter A/S	Strø Mølle Akustik A/S	Index Award A/S
P+P Arkitekter A/S	Lehmann Junior A/S	Connector A/S	Bredana
Bjerringbro-Silkeborg		K Line (Scandinavia)	Systemudvikling A/S
Elitehåndbold A/S	Randers FC A/S	Holding A/S	Bil-Go I Køge A/S
		Revisionsfirmaet Flemming Hansen Statsaut.	
Grønvold & Karnov A/S	Bad Experten A/S	Revisionsaktieselskab Eduard Troelsgård	Nima A/S
Ejendomsaktieselskabet HK Hovedstaden	Unique Models of Copenhagen A/S Odsherred Spildevand A/S	Rådgivende Ingeniører A/S	BiQ ApS
Ikast Værkerne Net A/S		Tempo Bådsalg A/S	Solum A/S
Erik Linde			
Erhvervsejendomme ApS	FC Nordsjælland A/S	RDYN 17.9.2012 A/S	Thisted Drikkevand A/S
K" Line (Russia) ApS"	Sanofi Pasteur MSD ApS	Skanska Øresund A/S	Servier Danmark A/S
Spar Shipping ApS	Multiflora A/S	Kemic Vandrens A/S	Atira A/S
		Forsyning Helsingør Service A/S	
Rønne Havn A/S	Incentive Partners ApS		Softwarepeople A/S
			Copenhagen Concepts ApS
Universal Robots A/S	Laufen Nordic ApS	Sweco Architects A/S	
		European Lifecare Group A/S	Kibodan A/S
Netic A/S	Damvad Danmark A/S		
	Peter Stokkebye	Dansk Formue- & Investeringspleje A/S,	
SK Vand A/S	Tobaksfabrik A/S	Fondsmæglerselskab	El:Con Grenå A/S
A:larm Music ApS	Bristol Cykler ApS	Compuware A/S	Dialog Data A/S
			Danish Crown Beef Company A/S
Peoplegroup A/S	Bernstorff Slot ApS	Isodan Danmark A/S	Stenhøj Holding A/S
Refa Energi A/S	Hjemmehjælpen A/S	V. Sæmer & Søn A/S	Scandinavian Seafood Ltd. ApS
United Company ApS	DGU Erhverv A/S	Frederiksberg Vand A/S	
Ringsted			
Entrepreneurforretning ApS	Einar J Jensen A/S	GEAS A/S	Intelcom Danmark A/S
		Revisionsfirmaet Jan Hansen Statsaut.	
Løvbjerg Ejendomme A/S	Carton Byg ApS	Revisionsaktieselskab	BEC Pension A/S
Dyhr/Hagen A/S	In2media A/S	Cobe ApS	OBH Ingeniørservice A/S
Betware DK ApS	Samtank A/S	PMJ A/S	GEV A/S
		Sunrise Reklamebureau A/S	FLSMIDTH Real Estate A/S
Emineral A/S	Andersen Motors A/S	BLS Capital	
	Jurist- og	Fondsmæglerselskab	TTI Electronics Denmark ApS
American Express Denmark A/S	Økonomforbundets Forlag A/S	A/S	
		Esben Kirkegaard, Rådgivende Ingeniører A/S	
Generator Hostel Copenhagen A/S	Ejendomsselskabet Rungstedgaard ApS		Bysted A/S

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Benny Djarlo Automobiler A/S	Bilhuset Haldrup Hobro A/S	Ples af 1. Januar 2012 A/S Rørbæk og Møller Arkitekter ApS Privatplejen, Aalborg ApS	Tønder Vand A/S Aalborg Stevedore Company A/S Dina Food ApS Draware A/S
Sylvester-Hvid & Co. A/S Vognmand Preben Andersen ApS Malerfirmaet V.S. Larsen A/S	Sorø Maskin Industri A/S MDC Data Greenland ApS Silesia Flavours Scandinavia ApS	Morsø Forsyning A/S	
Bolignet A/S	Formpipe Software A/S	Inventio.it A/S Hundested Supermarked ApS	Bioporto Diagnostics A/S Kim Larsen Gasteknik ApS Hedegaard & Christensen Holding A/S
IMCD Danmark A/S Kgl. Hofjuveler P. Hertz A/S EMR Vindpark Døstrup A/S Egebjerg Mink Holding ApS	Wunderwear A/S Proacteur ApS Energinet.dk Associated Activities A/S GFK Danmark A/S Ejendomsselskabet Amagerbrogade ApS Hvidbjerg Bank Aktieselskab	Dansk Affald A/S Dansu A/S Outforce A/S	Hach Lange ApS D.A.I. Arkitekter Ingeniører A/S
Forenede Care A/S		Tinghallen A/S Viborg	Aurion A/S
Hvalsø Savværk A/S		Reenberg Grønt A/S Ejendomsselskabet Company House II, Kolding A/S	Advice Digital A/S
Struer Forsyning Elnet A/S	Nordicom Byejeendomme A/S Fejersen		Benum Nordic A/S
Butler's Choice A/S	Byggeentreprise A/S Murermeister og Entreprenør Kim Siestø A/S	Aquarosa Shipping A/S	LIC Engineering A/S
Bates / Y & R A/S Rotationen Nykøbing F. A/S Balfour Beatty Rail Danmark A/S Avery Dennison Nordic ApS	Dong Energy - Anholt Offshore A/S Auto-House Hvidovre A/S Uni-Chartering A/S VH Revision Registrerede Revisorer ApS	Byggemestrene ApS Hals Storkøb A/S JNF Momentum, Køge A/S Ejendomsselskabet af 1. Maj 2009 A/S	Ledernes Konference Center A/S Copenhagen Flight Services ApS Innovative Business Software A/S Kronjyllands Erhvervsinvestering A/S
Kipling Travel ApS NDI Ejendomme Danmark ApS Silvatec Skovmaskiner A/S	Carrington ApS Malerfirmaet Goldbach A/S	ÅF Transport A/S Vinens Verden A/S Vestjysk Campingcenter ApS Vejle Boldklub Kolding A/S	Campen Machinery A/S Huawei Technologies (Denmark) ApS Biokube A/S
DCH International A/S Administrationsservice Fyn A/S	Labogene ApS La Finesse Lager ApS	Gørlev Dyreklinik ApS	Svendborg Motor Co. A/S
Adlibris ApS Capto A/S	Hamlet Management A/S Kommunernes Hus A/S	Søren Bernt Nielsen A/S Karup Partners A/S	Arla Foods Trading A/S AH Metal Solutions A/S Kompetera A/S

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Inttra A/S	Spamfighter ApS	E-Nettet Holding A/S	Galten Elværk Erhverv A/S
Lejre Forsyning Service A/S	BE-GE Jany A/S	S-Cubed ApS	Formuepleje Optimum A/S
Aktieselskabet J.L.	Brandt Nordic A/S	North Flying A/S	Tandlæge Kathrine Kjær ApS
Møllers Møbelfabrik	Borgens Forlag A/S	DK Byg A/S	Odsherred
Tycho Brahe Planetarium A/S	Ideelle A/S	BBB VVS & Entreprenørfirma A/S	Forsyningsservice A/S
Fortconsult A/S	Dansk Fundamental Metrologi A/S	LH Bilcenter ApS, Odense	Virum Installation ApS
Nibe Tømmerhandel, M. Staun A/S	Ove Jensen, Tvis	European Energy Systems II ApS	Borup Design ApS
Billetlugen A/S	Pelsdyrfarm ApS	A-Mail Kuverter A/S	West Soft A/S
Gerry Weber Denmark ApS	Wasi Inox Danmark ApS	Fundconnect A/S	Busdan 34 ApS
Bornholms Vand A/S	Thy-Mors Energi Elsalg A/S	Energi Danmark Forvaltning A/S	Metrohm Nordic ApS
Verner Petersen og Søn ApS	Provas-Haderslev Affald A/S	Kjell Pedersen	Laugesens Have, Kursuscenter A/S
Norstat Danmark A/S	Alfred Berg	Entreprise A/S	Møller & Grønberg
North Media A/S	Administration A/S	QBE Denmark A/S	Arkitekter og Planlæggere A/S
Severin A/S	SP Group A/S	Hovmand A/S	Singad Pharma ApS
Avaya Denmark ApS	2ndc A/S	Danakon A/S	Ocean Prawns A/S
Mønthuset Danmark A/S	MGT II A/S	Hotel Koldingfjord A/S	Enalyzer A/S
V.O.S. Entrepriser A/S	Veta Industry A/S	Trelleborg Sealing Solutions Denmark A/S	Guldborgsund Forsyning A/S
Electronic Arts Denmark ApS	Knud E. Hansen A/S,	MP Ejendomme A/S	Marcussen & Christensen ApS
Cheport Cheese ApS	Naval Architects	Meldgaard Holding A/S	Fredensborg Forsyning A/S
Afatek A/S	Autogaarden Erik H. Sommer Ebeltoft A/S	Dominia A/S Rådgivende Ingeniører	Bilfinger HSG Facility Management A/S
Emmelev Trading A/S	H.J. Hansen Holding A/S	Danoil Exploration A/S	Jubii A/S
Postnord Logistics TPL A/S	Letpension A/S	PSH Tandlægecenter ApS	Stragen Nordic A/S
Skako Vibration A/S	Banque Internationale à Luxembourg Bank	Satcom1 ApS	Kalvebod Hus ApS
SSBV-Rovsing A/S	Danmark A/S	Rema ApS	Fuzion A/S
H.W. Langballe ApS	Sønderborg	Mazda Automobiles	PLH Arkitekter A/S
	Vandforsyning A/S	Birthe og Mogens Kloe ApS	A-Consult A/S
	Nordjyske Holding A/S		
	Private Equity Advisors ApS		
	Tyco Electronics Denmark A/S		

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

ED-Data A/S Fax Service A/S	Nordic Brass Danmark A/S EMD International A/S	Ingeniørforeningens Mødecener A/S Viege A/S	Qualiware ApS Korff Bilcenter A/S
Ejendomsselskabet Sadolinparken 1.2 A/S	Lejemålet Strandvejen 58, 4. Tv. A/S	NRGI Administration A/S Ejendomsselskabet Faaborg A/S	Kraft Foods Danmark Intellectual Property ApS
Kähler A/S	Mølleåværet A/S Jyske Global Asset Management Fondsmæglerselskab A/S		Nineconsult A/S
Nuuk Transport A/S Dancener EDB-Service ApS Aastra Telecom Denmark A/S	Arwos Affald A/S	JHB Ejendomme ApS Oriflame International ApS	CBrain A/S Ejendomsselskabet Østervold A/S
Aveva Denmark A/S	Euroinvestor.com A/S Danish Crown Salg og Service A/S Brønderslev Spildevand A/S	Rungsted Havn A/S Byggefirmaet Svend Mortensen A/S Kommunikationsbureau et København ApS Murerfirmaet P. Winther Jespersen A/S E. Sommer Nærum-Ejendomme A/S	Kofax Danmark A/S Relationshusetgekko ApS
WMD Scandinavia A/S			Elbodan Finans A/S
JJW Arkitekter A/S Autogaarden Fredericia A/S	Novi Management A/S A/S KFI-Leasing		Nordic Shipholding A/S
	Advokatfirmaet Hupfeldt A/S	IRD A/S	Aperian Global ApS Hays Specialist Recruitment (Denmark) A/S
Travelmarket A/S Aegis Media Denmark A/S	HBM Danmark ApS Trinity Shipping Services A/S	Dantek A/S Forsyning Helsingør Elnet A/S Tandlægeselskabet Colosseumklinikken København ApS Forbo Siegling Denmark A/S C & E Gastro-Import Logistics ApS Prolog Development Center A/S	OK-Servicetjeneste A/S Logos Advokatanpartsselskab
Alcar Denmark A/S			
Tårnbyforsyning Service A/S	SE Fodbold Holding A/S		Byggeweb A/S
Tunstall Healthcare A/S	Kilhof Ventilation ApS		Twins Consulting ApS
Geokon A/S Michelin Gummi Compagni A/S	North Air Logistics A/S		BCA Auto Auktion A/S
	TNT Nuuk A/S Alfred Berg Fondsmæglerselskab A/S		Puratos Denmark A/S
Danipharma A/S		Tandlæge Niels Skovsgaard ApS Shipco Transport Denmark A/S	Morsø Spildevand A/S
Itera ApS	Netnames A/S Komplett Services Denmark A/S		Auto-Gården, Vojens A/S Oluf Jørgensen A/S Roskilde
SAC Leasing Afd. 11 A/S		Odder Spildevand A/S Tandlægeselskabet Colosseumklinikken Herlev ApS Ikast Værkerne Service A/S Per Hansen Entreprise A/S	
Euro Health Group A/S	Krone Kapital II A/S Colliers International Denmark A/S Malerfirmaet Gert Jensen ApS		Bang & Olufsen Medicom A/S Lallemand Human Nutrition A/S Biomerieux Denmark ApS
Specialisterne ApS Byens Autoservice/Auto-Centralen A/S			

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Lumasense Technologies A/S	Interrevision A/S	Ikea Industry Investment & Development A/S Torkil Laursen A/S, Rådgivende Ingeniørfirma HP Elektronik-Montage ApS	Brønderslev Forsyning A/S
Quality Pellets A/S E. Søgaard Hansen & Søn ApS	Siso A/S Rasmus Degn A/S		Vertic A/S Lyngby-Taarbæk Forsyning A/S Tømrer- og Snedkerfirmaet Jørgensen og Andersen ApS Bording Tømmerhandel A/S
Svendborg Vand A/S	Forum København ApS Uni-Tankers M/T Lalandia Swan" ApS"	Arwos Deponi A/S Inbicon A/S Citrix Systems Denmark ApS	MLS Medical A/S
Nordisk Håndværk ApS	Logimatic Solutions A/S Melsen Tech A/S	OPP Arkivet A/S Kerteminde Forsyning A/S	CAD Quality A/S Mandag Morgen Innovation ApS
Move Innovation ApS Frederikssund Forsyning A/S	Gatehouse A/S Scandinavian Tourist Board ApS	C.F.P. Ejendomme A/S Kaj Larsen VVS ApS, Nykøbing Sj. P. Kortegaards Planteskole A/S Danish Agro Byggecenter A/S	A-Data A/S Fakkelgaarden A/S Nordisk Film Shortcut A/S Struer Forsyning Service A/S
Syd Energi Holding A/S	Neurodan A/S Gulerodsgruppen A/S	Bocca ApS Samsonite A/S Lemvig Forsyningservice A/S	Labex ApS Chr. Jensen Shipping A/S Gunnar Madsen Vinhandel ApS
Nanok Minkgruppe A/S	Via Trafik Rådgivning A/S Valcon Design A/S Woodbois International ApS	Teleworks A/S Convergens A/S Alo Danmark A/S Saatchi & Saatchi A/S	A/S Kelvin Hughes Ahoc A/S Renault Trucks Danmark A/S NK-Vand A/S
Dressmann A/S	Sæby Fiskehal ApS Institut For Karriereudvikling A/S	Hartwig Motor ApS Bakkebjerg Entreprenørselskab ApS	Effector A/S Dansk Bygningskontrol Fyn A/S Wibroe, Duckert & Partners A/S Dreist Advokater A/S Fodbold Club Fredericia 1991 ApS
Hofo Vand Hvidovre A/S			
J.J. Maskinstation ApS Tømrermester Jim Jensen A/S Ejendomsselskabet Mercur A/S			
Hoist Technology A/S Capital Four Management Fondsmæglerselskab A/S			
NSS Financial A/S	Hotel Maribo Søpark ApS Private Brands A/S Caretex ApS Regionale Net Sydjylland A/S Agersted Vognmandsforretning ApS		
Blico A/S Nitram Oil A/S			
Digital Xpress A/S			
AI A/S			
Medrad Denmark ApS Nordiska ApS OBH Rådg. Ingeniører A/S	Victor-Vask A/S ChangeGroup ApS 3:Bo A/S	C & C Travel ApS Rønnow Arkitekter A/S Den Miljøterapeutiske Organisation ApS	

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Amager Planteland ApS	Protect A/S	Solrød Stilladser A/S	Noreco Petroleum Denmark A/S
Leto Leasing ApS	Consia ApS	Datakomm A/S	ApS Smedegården, Nykøbing Sj
Simon's Golf A/S	Edition Copenhagen A/S	Polaris Management A/S	Gustav Nielsens Eftf. ApS
Advokaterne C. C. Jørgensen & M. Winsløv ApS	Rubin Stuk & Søn ApS	Lea Ejendomspartner A/S	Stohnfur ApS
Agrosoft A/S	Alfapeople Nordic A/S	Frokost.dk ApS	Diba Bolig A/S
Provas-Haderslev Forsyningservice A/S	Måløv Maskinudlejning ApS	Verdo Tele A/S	JC Nedrivning A/S
Vision Automation A/S	Toft Bolighus & Erhverv A/S	Norconsult Danmark A/S	Holst Automobiler, Gladsaxe A/S
Refshaleøens Ejendomsselskab A/S	Safe Track ApS	Rezidor Hotel Management & Development A/S	B&R Industriautomatisering A/S
Regionale Net Nordjylland A/S	Zenit Consult A/S	Th. Søndergaard A/S	Danrec A/S
Quality Hotel Fåborg Fjord A/S	Birk & Grip-Fischer & Ravn A/S	Ølgod Produktforretning A/S	Kjærsgaard Auto Himmerland A/S
C-BC. Cross-Border Communications A/S	Biludan Finans A/S	Krone Kapital A/S	GN Ejendomme A/S
Exportgruppen Helia ApS	DK Hostmaster A/S	Assens Service A/S	Hoffmann/Krüger Farum A/S
Warner Music Denmark A/S	Denko A/S	LO Plus A/S	Verdo Randers El-Forsyning A/S
Obel-P Automation A/S	Thor Rederi A/S	Medietek A/S	Nordjyske Ejendomme A/S
Bilgården Hostrup A/S	Verninge Savværk ApS	Bording Data A/S	VA Energi & Hobby A/S
PP Mester Maling A/S	Interroll-Joki A/S	Neptun Transport A/S	Leasing Fyn Bank A/S
Dansk Splitleasing A/S	Arvid Nordquist ApS	TBWA Reklamebureau A/S	Skjern Håndbold A/S
Ishøj Vand A/S	Jeudan V A/S	Karberghus A/S	Dansk Bygningsarv A/S
Burson-Marsteller A/S	L J Kran- og Serviceværksted A/S	Zøllner A/S	Mogens Eggers Eftf. ApS
Lærernes Pension, Ejendomsaktieselskab	Århus Slagtehus A/S	Bankernes Kontantservice A/S	BusinessMann A/S
Roskilde Kulturservice A/S	Scott/Tiger A/S	Trend Bazaar A/S	Fundcollect A/S
Vestas Asia Pacific A/S	PH Montage A/S	NK-Service A/S	A. Henriksen Shipping A/S
	EU Montage Danmark ApS		
Vilhelm Lauritzen A/S	Bjerregrav Autoophug ApS	Fruergaard ApS, Glostrup	Altor Equity Partners A/S
Søndergaard Nedrivning A/S		Uldalls Jernstøberi A/S	Multi Finans Administration A/S

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Dansk Skalform A/S	Strait Air Transport A/S	Corena A/S	Ingeniør- og Entreprenørfirma Gravmand A/S
Danklima Entreprise A/S	Storebælt Sten & Grus A/S	Højvang Laboratorier A/S	Boliden Bergsøe A/S
Corem Property Cph A/S	El:con Sjælland A/S	Lauritz.com A/S	Grenaa Havn A/S
Farnell Danmark A/S	Refa, Stubbekøbing	Lisbeths Køreskole ApS	Breuning VVS A/S
Primetime	Fjernvarme A/S	Manipulation A/S	A/S Orthana Kemisk
Kommunikation A/S	Glitter ApS	ILS Laboratories	Fabrik
BPT Asset Management A/S	Saybolt Danmark A/S	Scandinavia ApS	Madeco International A/S
Harman Consumer Division Nordic A/S	Advis A/S	Klestrup Partners A/S	Mettler-Toledo A/S
Fondsmæglerselskabet Investerings & Tryghed A/S	Højstrupgård A/S	Aldo Denmark ApS	Global Blue Danmark A/S
Vognmand Hans Hansen ApS	J. H. Auto A/S	Unisys A/S	Provas-Haderslev Vand A/S
Imca Steel Scandinavia A/S	Carometec A/S	First Travel ApS	Præstbro Maskiner A/S
Toftlund Maskinfabrik A/S	DOW Danmark A/S	PBU Bolig A/S	Buy Aid A/S
Brdr. Hoppe Isolering ApS	Conmoto A/S	Danphone A/S	Multi Finans ApS
Arwos Vand A/S	Ishøj Spildevand A/S	Innocent ApS	Chr. Beck & Søn A/S
El:con Middelfart A/S	Bostik A/S	Apollon Struer A/S	Teglværksgade Invest ApS
Siemens Høreapparater A/S	Aagaard A/S	Ewii Schenkenberg ApS	Alcatel-Lucent Submarine Networks
Gleco A/S	Force Certification A/S	Faxe Affald A/S	Marine ApS
SK Energisalg A/S	Syddjurs Spildevand A/S	Maskinværkstedet ApS	Sorø Forsyningservice A/S
Cufadan Industri A/S	Vognmandsforretningen	Avnet Technology	Advodan A/S
Dana Consult A/S	Christianslyst ApS	Solutions A/S	Jensen Brød ApS
Servicefirmaet Renell A/S	Garanti Invest A/S	BNP Paribas Factor A/S	Totaldiamanten ApS
Medico Support A/S	Energisol ApS	Køge Service A/S	Bornholms Varme A/S
Assens Affald & Genbrug A/S	Emar A/S	Mind4it A/S	Sabic Nordic A/S
Tytex A/S	Thrust IT A/S	Dalgasgroup A/S	Landinspektørkontoret Baatrup og Thomsen A/S
Nic. Christiansen Holding A/S	Halsnæs Affald A/S	K&S Treecare ApS	Energi Fyn Nyborg Net A/S
	Recart Music ApS	Dantherm A/S	West House A/S

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Soudal A/S	Herm. Rasmussen A/S	RheinZink Danmark A/S	Management Events
Verdo Vand A/S	Jönsson Invent A/S	Einar Madsen ApS	Denmark A/S
Jilmas Group Nordic ApS	A. M. P. A/S	Guldborgsund Vand A/S	TGP F ApS
			KIBI Danmark A/S
			United Arab Agencies A/S
EL-Pro A/S	VM Bjerget A/S	Thiele Partner A/S	
	Vognmand Arne		
Humblebæk Center A/S	Frederiksen ApS	Busdan 27 ApS	Nypro Denmark ApS
Hørsholm Hestepraksis ApS			Jammerbugt Forsyning A/S
	Dannebrog Rederi A/S	Tarm Elværk Net A/S	Altera Denmark
			Technology Centre A/S
Mccann Worldgroup A/S	DHA-Biler ApS	Lolland Vand A/S	
Verdo Hillerød El-Net A/S	Struer Forsyning		
Detur Denmark ApS	Fjernvarme A/S	Kraks Forlag A/S	Samsø Korn A/S
	D Line A/S	Tupperware Nordic A/S	Frederikshavn Havn A/S
	NFB Transport Systems A/S	Intermec Technologies A/S	
Kavi Invest A/S	Broadcast Text International A/S	Baltzer El-Installation ApS	Sjælsø Gruppen A/S
A-2 A/S			Kompas Kommunikation ApS
Aktieselskabet Schouw & Co.	Mindzet A/S	SK Gadelys A/S	
			DAH ApS
			Arkitektfirma A/S Hune & Elkjær Arkitekter
Visutech A/S	BI Holding A/S	Brabrand Net A/S	M.A.A.
			Toftens Automobiler ApS
Friske Fisk A/S	Edrington Denmark A/S	Halsnæs Varme A/S	Jens Winther
			Automobiler ApS
Jemidan ApS	Suzumuchi ApS	Lars Olsen A/S	Frederiksværk
Formuepleje A/S,	Mandag Morgen Media ApS	Dansk Bygningskontrol	Supermarked ApS
Fondsmæglerselskab		Midtsjælland A/S	Dansk Bygningskontrol
Bolius Boligejernes	Ejendomsselskabet	Entreprenør Bent V.	Fugtteknik A/S
Videncenter A/S	Bremerholm A/S	Nielsen A/S	NK Industri A/S
Nellemann Holding A/S	HEF Fibernet A/S	H. J. E. Ventilation ApS	CAE Centre Copenhagen A/S
	Niels & Morten Petersen A/S	Byggros Holding A/S	
ATC Footwear A/S	Det Norske Veritas,		
Jørgen Nielsen,	Business Assurance,		
Rådgivende Ingeniører A/S	Danmark A/S	Telebiling A/S	Farmex ApS
Sparinvest Property Investors A/S	MC Malerforretning A/S	Agro Bizz A/S	Greve Renovation A/S
	Vallensbæk Stue- og		
Essilor Danmark A/S	Havecenter ApS	GEV Net A/S	
			Globeteam A/S
			Dansk Financia,
Bureau Veritas HSE	Dansk Bygningskontrol		Aktieselskab For
Denmark A/S	Syddjylland A/S	Cargotec Denmark A/S	Administration og
			Kapitalanlæg
			Baagøe Schou
			Statsautoriseret
Haki A/S	Intertec A/S	Fredericia Furniture A/S	Revisionsaktieselskab

Udvidet gennemgang – Et alternativ til revision?

Tandlægerne Kirsten Hauge og Jørgen Lehmann ApS NTG Nordic A/S	Carnegie Asset Administration A/S C.O. Olver A/S	Niels Jensen Nonbo A/S W. Ratje Frøskaller ApS	Häfele Danmark A/S Tryg Ejendomme A/S Esko-Graphics Danmark A/S
Incuba A/S Kaae Gruppen A/S Investeringsforvaltnings selskabet Sebinvest A/S Varmecentralen A/S	Mr. Buksecenter ApS Ordyhna ApS Nordicom Domicilejendomme A/S Trust Forwarding A/S	Stora Enso Danmark A/S Eurobiler ApS Dansk Bygningskontrol Nordsjælland A/S Videbæk Elnet A/S	Kommuneforlaget A/S Techtronic Industries Nordic ApS Reda A/S Bolig & Erhverv Randers ApS
EA Energianalyse A/S Varo Process Equipment A/S Kvadrat Holding A/S	Ærø Elforsyning Net A/S Energi Fyn Bredbånd A/S V.S. Larsen Holding A/S	SMT Data A/S Fredensborg VVS-Teknik A/S GI-Networks ApS Toksværd Planteskole ApS	LCH A/S Cicci ApS Jame Invest ApS Intermail A/S Malerhuset Steen Nielsen af 1938 A/S
Comet Rejser ApS Konform A/S	Stanley Nordic ApS We Love People A/S	Tønder Deponi A/S Rederiaktieselskabet Bres Shipping V Ringsted	FL Reklame ApS Kvik Production A/S
Geelmuyden.Kiese A/S	Capevo A/S	Centralrenseanlæg A/S Logimatic Engineering A/S	
Aker Cool Sorption A/S Nordsjællands Yachtbureau ApS	Qliktech Denmark ApS A X Invest ApS	Hem Træpladeopskæring ApS	
International Woodland Company A/S	Kleemann A/S		Maxus A/S